

Sven Winnell 30 november 2015:

Samhällsplaneringens problem.

System för mänskliga verksamheter

Hur ska man kunna förbättra världen?

**Förbättra de inre verkligheterna och
politiken.**

<http://winnell.com/omr36-39zzzi.pdf>

Sven Winnell 30 november 2015:
Samhällsplaneringens problem.
System för mänskliga verksamheter
Hur ska man kunna förbättra världen?
Förbättra de inre verkligheterna och politiken.
<http://winnell.com/omr36-39zzzi.pdf>

Innehåll:

Sid

4	Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
7	Utvecklingens krafter.
8	Systemet för mänskliga verksamheter.
11	Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 verksamheter. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.
31	22 politikområden för politiken
32	Systemet för mänskliga verksamheter. Med inlagda politikområden.
38	Den fundamentala påverkanskedjan.
40	Politiska och opolitiska planeringar.
41	Schema över påverkans- och förändringsproblem.
42	Schema över samband.
43	Hur ska man kunna förbättra världen?
44	Sven Winnells hemsida på Internet.
45	Därför har människan alltid velat se tillvaron lite grann från ovan.
48	Utbildning.
49	Om utbildning i skolan.
50	Religion och levnadskunskap.
51	Samhällskunskap, Grundskolan.

52	Filosofi får mer plats i ungas liv.
54	Är demokratins guldålder förbi?
55	Så ska Sahlin stoppa svenska IS-soldater.
58	Oförutsägbarheten skrämmar.
60	Rädslan får oss att sluta upp bakom de ledare som vi borde granska.
62	Reklamen är skadlig för samhället och klimatet.
64	Vår kris är en tidens och tillitens kris.
68	Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.
82	Placering av dokumenten i bibliotekslokalen.
84	Aktuell politik i november 2015.
88	Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.
90	Några tidigare sammanställningar 2015.
91	1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.
91	2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
91	3 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
92	4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
94	Något om skatte- och bidragshistoria.
97	Mer om skatter och bidrag.
102	Tillägg om skatter.
104	Matmomsen.
105	Folkpartiet och skatterna.
105	Folkpartiet byter namn till Liberalerna.
107	Nya profilfrågor och nytt namn ska lyfta FP.

- 109 Majoren som mjuknade.
 110 FP redo göra upp med regeringen om skatten.
 112 Jan Björklunds besked kan splittra Alliansen.
 113 Därför står böjlige Björklund stadigt.
 114 Glada folkpartister blev gladare liberaler.
- 115 Andra artiklar om pengar och finanser o d.
 115 Budgeten överspelad av flyktingmottagandet.
 116 Krav på lånetak och minskade ränteavdrag.
 116 Ingves: Risker med börs och bostäde.
 117 Mycket lönsam affär att äga hyreshus.
 118 Få påverkas av nya kravet på amortering.
 119 Bankernas amorteringskrav.
 120 Regelverket gör det tufft för unga spekulanter.
 121 Snack men lite verkstad i bostadspolitiken.
 122 Kommentarer till de föregående artiklarna.
- 123 Fullt möjligt att införa 35-timmars arbetsvecka.
 125 Kommentarer till förslaget om arbetstidsförkortning.
 126 Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka.
 127 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka.
- 128 Hushåll.
 129 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
 131 Konsumentenverket. Koll på pengarna 2014
 Hushållskostnader 2014.
 136 Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
 136 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
 137 Pensionärer 2014.
 137 Årskostnader år 2014, pensionärer.
- 138 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
 142 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna.
 143 Bostadspolitik och välfärd.
- 143 Så ska vi bekämpa den organiserade brottsligheten.
 145 Christer Sturmark: Extremistiskt våld sker i alla religioners namn
- 147 Vi måste ständigt kämpa för att bevara ordet fritt
 149 Tryckfrihet. Från riksdagen 3 dec 2015
 150 Funktionshindrade lämnas på demokratins bakgård
- 152 Innehållet i Sven Wimmell 30 januari 2010: Planering, klimat och välfärdsfördelning. <http://wimmell.com/omr36-39za.pdf>
 Om bl a klimatmötet i Köpenhamn. Bild på deltagare på sidan 164.
- 157 Nu finns viljan att få fram ett klimatavtal.
 158 Optimism och varningar från världsledarna.
 161 Världsbankens chef: Vill se mina barn i ögonen.
 162 Luftföroreningar i Kina på alarmerande nivå.
 162 Rimliga priser räddar klimatet
- 164 Den nya politiska kartan – så har partierna rört sig
 168 Dubbel press på regeringen om klimatet
 172 Jämnt lopp om det vore val i dag
- 173 Utredningar och innehållsförteckningar.

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.

Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.

Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:

* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.

* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.

Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter.

Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

**psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.**

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världs-förbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskning, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på plane-

rings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den sk representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på politiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex "fotbollsmatcher" eller "magont". I ett väl utvecklat nät ska man då få "träffar" som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikations-systemet för verksamheter.

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskning inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resurser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	20 områden
2. Religiösa verksamheter o d.	5 områden
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	15 områden
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	3 områden
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	11 områden
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	30 områden
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	21 områden
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	12 områden
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar.	
Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	12 områden
Summa	129 områden

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de här efter följande sidorna.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter **20 områden:**

Texten för områdena är länk till hemsidan.

[SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.](#)

[SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar](#)

[SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.](#)

[SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning](#)

[SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.](#)

[SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband](#)

[SW . 105 Övergripande om forskning](#)

[SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter](#)

[SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.](#)

[SW . 108 Samhällskunskap.](#)

[SW . 109 Ide- filosofi- och lärdoms historia.](#)

[SW 11/19 Individernas inre verkligheter.](#)

[SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.](#)

[SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.](#)

[SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.](#)

[SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.](#)

[SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.](#)

[SW 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.](#)

[SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.](#)

[SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.](#)

2. Religiösa verksamheter o d. **5 områden:**

[SW 2 Religiösa verksamheter o d.](#)

[SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.](#)

[SW 21 Allmän religionsvetenskap.](#)

[SW 22/28 Kristna religioner.](#)

[SW 29 Icke kristna religioner o d.](#)

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. **15 områden**

[SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.](#)

[SW 31 Statistik och demografi.](#)

[SW 32 Statsvetenskap.](#)

[SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.](#)

[SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.](#)

[SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.](#)

[SW . 351 Sveriges riksdag \(och motsvarande utomlands\)](#)

[SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige \(och mots.\)](#)

[SW . 353 Sveriges regering \(och motsvarande utomlands\)](#)

[SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ \(FN, EU o d\).](#)

[SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:](#)

[SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.](#)

[SW 37 ...om utbildning o d.](#)

[SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.](#)

[SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.](#)

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.

3 områden:

[SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.](#)

[SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.](#)

[SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.](#)

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.

11 områden

[SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.](#)

[SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.](#)

[SW 51 Matematik.](#)

[SW 52 Astronomi, rymdforskning.](#)

[SW 53 Fysik o d.](#)

[SW 54 Kemi o d.](#)

[SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.](#)

[SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.](#)

[SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet](#)

[SW 58 Botanik.](#)

[SW 59 Zoologi.](#)

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

30 områden:

[SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.](#)

[SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.](#)

[SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.](#)

[SW 62 Ingenjörsverksamheter \(konstruktion o d\)](#)

[SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.](#)

[SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.](#)

[SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.](#)

[SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.](#)

[SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.](#)

[SW . 645 Användning av inventarier o d.](#)

[SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård \(utom tvätt o d\)](#)

[SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.](#)

[SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.](#)

[SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.](#)

[SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.](#)

[SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.](#)

[SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.](#)

[SW . 6525-6529 Militära verksamheter.](#)

[SW . 653 Handelsverksamheter.](#)

[SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.](#)

[SW . 655 Förlagsverksamheter o d.](#)

[SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.](#)

[SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.](#)

[SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.](#)

[SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.](#)

[SW 66/68 Tillverkning av varor.](#)

[SW 66 Tillverkning av kemivaror od.](#)

[SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d](#)

[SW 68 Tillverkning av komplexvaror.](#)

[SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.](#)

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

21 områden:

[SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.](#)

[SW 70 Allmänt om konst o kultur.](#)

[SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.](#)

[SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.](#)

[SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.](#)

[SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.](#)

[SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.](#)

[SW 78 Musik \(konserter o d 792\)](#)

[SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.](#)

[SW . 7911-7913 Seder och bruk.](#)

[SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.](#)

[SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.](#)

[SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.](#)

[SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.](#)

[SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.](#)

[SW . 7951 Sociologi. Socialvård..](#)

[SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.](#)

[SW . 7957 Undervisning o d.](#)

[SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.](#)

[SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.](#)

[SW 796/799 Sport, idrott o d.](#)

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

12 områden:

[SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.](#)

[SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.](#)

[SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.](#)

[SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.](#)

[SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.](#)

[SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.](#)

[SW 84 Fransk skönlitteratur o d.](#)

[SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.](#)

[SW 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d.](#)

[SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.](#)

[SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.](#)

[SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .](#)

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

12 områden:

[SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.](#)

[SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.](#)

[SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.](#)

[SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.](#)

[SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.](#)

[SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.](#)

[SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.](#)

[SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.](#)

[SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.](#)

[SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.](#)

[SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.](#)

[SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.](#)

Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 verksamheter. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

Här har SABs ämnen lagts in. Individernas inre verkligheter behöver förbättras genom utbildningar i skolor på alla nivåer. Observera att SAB har dålig redovisning för område 3 om politik. Regeringen har dålig hand med området 64 om hushållsverksamheter. Regeringen har ansvariga statsråd för alla politikområden utom för hushållsverksamheterna som är grunden för välfärden.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

OSW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar

SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.

SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning

SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.

SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband

SW . 105 Övergripande om forskning

SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter

SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.

SW . 108 Samhällskunskap.

SW . 109 Ide- filosofi- och lärdoms historia.

Ac Arkiv11152 träffar

Aa Bibliografi72330 träffar

Ab Bibliotek33294 träffar

Ba Allmänna encyklopedier3393 träffar

Be Allmän idé- och lärdoms historia10295 träffar

Bf Allmän vetenskaplig och kulturell verksamhet16245 träffar

Här gärna också översikter om **Db** Filosofins historia

OSW 11/19 Individernas inre verkligheter.

SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.

SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.

SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.

SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.

SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.

SW 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.

SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.

SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

D(x) Filosofiska lexikon334 träffar

D:d Filosofisk teori och metodlära75 träffar

Df Estetik3423 träffar

De Värdefilosofi: allmänt468 träffar

Dj Verklighetsuppfattningar (metafysik, ontologi, kosmologi m m)5262 träffar

Dh Filosofisk antropologi4683 träffar

Do Psykologi69173 träffar

Dd Kunskapsteori och vetenskapsteori12632 träffar

Dc Logik och språkligt orienterad filosofi6341 träffar

Dg Etik18582 träffar

Da Äldre västerländsk samt icke-västerländsk filosofisk litteratur5654 träffar

Db Filosofins historia43514 träffar

Db a Antikens filosofi3099 träffar

Db b Medeltidens och renässansens filosofi1452 träffar

Db c Nya tidens filosofi (fr o m Descartes)12017 träffar

Db d Icke-västerländsk filosofi2611 träffar

Db z Särskilda filosofer24621 träffar

OSW 2 Religiösa verksamheter o d.

C Religion

C(x) Religionslexikon118 träffar

C:d Religionsfilosofi och -psykologi7141 träffar

C:oa Religionssociologi2246 träffar

Ca Kristendomen: allmänt6644 träffar

Cb Bibelutgåvor9294 träffar

Cc Exegetik och litteratur om Bibeln32998 träffar

CdÄldre teologisk litteratur7302 träffar

Ce Dogmatik och symbolik20777 träffar

Cf Teologisk etik4851 träffar

Cg Praktisk teologi14366 träffar

ChGudstjänsten7219 träffar

Ci Uppbyggelselitteratur20632 träffar

Cj Kyrkohistoria45869 träffar

Ck Kristna samfund25627 träffar

Cl Kristen mission4441 träffar

Cm Religionshistoria57604 träffar

Cn Moderna religionsbildningar3399 träffar

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

O

SW 31 Statistik och demografi.

SW 32 Statsvetenskap.

SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.

SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

Oi Statistik7682 träffar

Oi(x) Statistiklexikon50 träffar

Oi:d Statistisk teori och undersökningsmetodik1116 träffar

Oi:k Statistikens historia45 träffar

Oj Demografi (befolkningsvetenskap)10117 träffar

Oj:bf Demografiska institutioner19 träffar

Oj:d Demografisk teori, filosofi och metodlära289 träffar

Oj:k Demografisk forskningshistoria161 träffar

Oj:oi Statistiska demografiska tabeller62 träffar

Oj- Allmänt: särskilda länder och områden3887 träffar

Oja Nativitet och mortalitet737 träffar

Ojc Flyttningar och befolkningsändringar2181 träffar

Ojd Befolkningssammansättning och -fördelning491 träffar

Ojf Folkbokföring240 träffar

Ojp Befolkningspolitik520 träffar

Oc Statskunskap och politik136937 träffar

Oc(x) Allmänt: lexikon205 träffar

Oc:bf Organisationer och institutioner42 träffar

Oc:d Politisk teori, politisk psykologi och metodlära5128 träffar

Oc:k Statskunskapens vetenskapshistoria584 träffar

[Oc:oa](#) Politisk sociologi1672 träffar
[Oc.0](#) Särskilda statsvetenskapliga och politiska delområden, politiska skrifter13592 träffar
[Ocb](#) Statsrätt7253 träffar
[Occ](#) Sveriges statskunskap och politik17489 träffar
[Ocf](#) Främmande länders statskunskap och politik44858 träffar
[Ocg](#) Politiska begrepp och politiska åskådningar39099 träffar
[Ocl](#) Utomparlamentariska metoder, konspirativ verksamhet, terrorism m m4690 träffar

[Qa\(x\)](#) Nationalekonomiska etc lexikon147 träffar
[Qa:k](#) Nationalekonomins historia361 träffar
[Qa:oe](#) Lagstiftning8 träffar

[Oe](#) Rättsvetenskap114353 träffar
[Oe\(x\)](#) Juridiska lexikon459 träffar
[Oe\(u\)](#) Lagar och lagförslag: allmänt16 träffar
[Oe:d](#) Rättsfilosofi och rättsvetenskaplig metodlära3655 träffar
[Oe:oa](#) Rättssociologi889 träffar
[Oe-](#) Juridik: särskilda länder och områden8863 träffar
[Oea](#) Civilrätt46145 träffar
[Oeb](#) Straffrätt7950 träffar
[Oek](#) Processrätt10811 träffar
[Oel](#) Tryckfrihetsrätt1241 träffar
[Oep](#) Kriminologi och polisväsen15455 träffar till 7955
[Oeq](#) Kriminalvård3233 träffar till 7955
[Oer](#) Rättsfall4887 träffar
[Oes](#) Försvars- och krigslagstiftning1109 träffar
[Oet](#) Rättshistoria10036 träffar
[Oeö](#) Särskilda verksamheters juridik25 träffar

[O\(x\)](#) Samhälls- och rättsvetenskapliga lexikon169 träffar
[O:bf](#) Samhälls- och rättsvetenskapliga institutioner29 träffar
[O:d](#) Samhälls- och rättsvetenskapens filosofi och metodlära11011 träffar
[O:k](#) Samhälls- och rättsvetenskapens historia175 träffar

[O-](#) Allmänt: särskilda länder och områden4022 träffar
[O-a](#) Europa: allmänt81 träffar
[O-b](#) Norden: allmänt52 träffar
[O-c](#) Sverige967 träffar
[O-d](#) Övriga Norden182 träffar
[O-e](#) Brittiska öarna (Storbritannien)122 träffar
[O-f](#) Mellaneuropa270 träffar
[O-g](#) Nederländerna, Belgien och Luxemburg20 träffar
[O-h](#) Schweiz16 träffar
[O-i](#) Italien (inkl Vatikanstaten, San Marino och Malta)59 träffar
[O-j](#) Frankrike och Monaco134 träffar
[O-k](#) Spanien (inkl Andorra och Gibraltar)22 träffar
[O-l](#) Portugal18 träffar
[O-m](#) Östeuropa296 träffar
[O-n](#) Balkanländerna95 träffar
[O-o](#) Asien758 träffar
[O-p](#) Afrika407 träffar
[O-q](#) Amerika550 träffar
[O-r](#) Oceanien (Australien, Nya Zeeland, Melanesien, Polynesien, Mikronesien)51 träffar
[O-s](#) Polarländerna7 träffar

[Ob](#) [Internationella relationer](#)51526 träffar

[Ob\(x\)](#) [Allmänt: lexikon](#)64 träffar

[Ob:bf](#) [Allmänt: institutioner](#)83 träffar

[Ob:k](#) [Allmänt: historia](#)90 träffar

[Ob.09](#) [Allmänt: politiska skrifter](#)286 träffar

[Oba](#) [Folkrätt](#)10884 träffar

[Obb](#) [Freds- och nedrustningsfrågor](#)8780 träffar

[Obd](#) [Internationellt samarbete: allmänt](#)1946 träffar

[Obe](#) [Nationernas förbund \(NF\)](#)440 träffar

[Obf](#) [Förenta nationerna \(FN\)](#)3985 träffar

[Obk](#) [Regionalt mellanfolkligt samarbete](#)6743 träffar

[Obi](#) [Försvarspakter](#)735 träffar

[Obn](#) [Nordiskt samarbete](#)953 träffar

[Obq](#) [Utvecklingsbistånd och internationell
hjälpverksamhet](#)7528 träffar

[Obrr](#) [Röda korset \(och likvärdiga organisationer\)](#)483 träffar

[OSW](#) [35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.](#)

Här församlingarnas egna dokument. Oklart var SAB har dem.

[OSW](#) [36/39 Politiska krav och politiska planeringar:](#)

[Oh](#) [Sociala frågor och socialpolitik](#)173566 träffar se7951

Här politiska krav och politiska planeringar. Oklart var SAB har dem.

[OSW](#) [4 Sambandsforskningsverksamheter.](#)

Finns inte i SAB

[OSW](#) [5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.](#)

[T](#) [Matematik](#)

[Ta](#) [Matematik: allmänt](#)20686 träffar

[Tb](#) [Aritmetik](#)463 träffar

[Tc](#) [Algebra](#)7432 träffar

[Td](#) [Analys](#)11819 träffar

[Te](#) [Geometri](#)5824 träffar

[Tf](#) [Mått, mål och vikt](#)611 träffar

[Th](#) [Sannolikhetskalkyl och matematisk statistik](#)12869 träffar

[U](#) [Naturvetenskap](#)

[U\(x\)](#) [Naturvetenskapliga lexikon](#)407 träffar

[U:b](#) [Naturvetenskaplig forskning och n naturvetenskapliga
institutioner](#)530 träffar

[U:d](#) [Naturvetenskaplig teori, filosofi och metodlära](#)1413 träffar

[U:k](#) [Naturvetenskapens historia](#)2319 träffar

[U:oa](#) [Naturvetenskapens sociologi](#)133 träffar

[U.02](#) [Allmän instrumentlära](#)683 träffar

[Ua](#) [Astronomi](#)15199 träffar

[Ua\(y\)](#) [Astronomiska kartor, stjärnkataloger och
bilderböcker](#)48 träffar

[Ua:bf](#) [Astronomiska institutioner](#)74 träffar

[Ua:k](#) [Astronomins historia](#)1307 träffar

[Ua.02](#) [Instrumentlära](#)324 träffar

[Uaa](#) [Universum](#)2504 träffar

[Uab](#) [Solsystemet](#)2247 träffar

[Uac](#) [Stjärnor](#)1230 träffar

[Uae](#) Praktisk astronomi874 träffar
[Uaf](#) Tidmätning1484 träffar
[Uag](#) Celest mekanik227 träffar
[Uah](#) Sfarisk astronomi och positionsastronomi111 träffar
[Uai](#) Astrofysik1032 träffar

[Ub](#) Geofysik17337 träffar
[Ub.02](#) Instrumentlära: allmänt8 träffar
[Uba](#) Meteorologi6524 träffar
[Ubb](#) Oceanografi och hydrologi6125 träffar
[Ubc](#) Geodesi1764 träffar
[Ubd](#) Jordmagnetism407 träffar
[Ube](#) Vulkaner och jordbävningar1012 träffar

[Uc](#) Fysik och kemi71241 träffar
[Uc.bf](#) Institutioner0 träffar
[Uc:k](#) Fysikens och kemins historia360 träffar
[Ucb](#) Mekanik5380 träffar
[Ucc](#) Fysik27528 träffar
[Ucd](#) Molekyl-, atom-, kärn- och partikelfysik7146 träffar
[Uce](#) Kemi27368 träffar

[Ud](#) Geologi och paleontologi26607 träffar
[Ud:bf](#) Geologiska och paleontologiska institutioner57 träffar
[Ud:k](#) Geologins och paleontologins historia199 träffar
[Ud.02](#) Instrumentlära8 träffar
[Ud-](#) Särskilda länder och områden3186 träffar
[Uda](#) Allmän och historisk geologi7438 träffar
[Udb](#) Paleontologi4005 träffar

[Udt](#) Geokemi462 träffar
[Udu](#) Mineralogi2407 träffar
[Udv](#) Petrologi1358 träffar
[Udx](#) Ekonomisk geologi2978 träffar
[J Arkeologi](#)

[Ue](#) Biologi37710 träffar
[Ue:bf](#) Biologisinstitutioner42 träffar
[Ue:k](#) Biologins historia661 träffar
[Ue.0](#) Särskilda biologiska aspekter och delområden20173 träffar
[Uea](#) Utvecklingslära och genetik6109 träffar
[Ueb](#) Fysisk antropologi1735 träffar
[Uec](#) Mikrobiologi2095 träffar
[Ued](#) Bioteknik1481 träffar

[Uf](#) Botanik29412 träffar
[Uf:bf](#) Botanikinstitutioner251 träffar
[Uf:k](#) Botanikens historia559 träffar
[Uf.0](#) Särskilda botaniska aspekter och delområden11570 träffar
[Ufa](#) Särskilda grupper av växter2464 träffar
[Ufe](#) Fröväxter (Fanerogamer): allmänt962 träffar
[Uff](#) Fanerogamer: gömfröiga (Magnoliophytina)2724 träffar
[Ufg](#) Fanerogamer: nakenfröiga (Pinophytina)287 träffar
[Ufh](#) Kryptogamer5684 träffar

[Ug](#) Zoologi36507 träffar
[Ug:bf](#) Zoologiinstitutioner115 träffar
[Ug:k](#) Zoologins historia233 träffar
[Ug.0](#) Särskilda zoologiska aspekter och delområden7168 träffar
[Uge](#) Rygggradsdjur (Vertebrata)531 träffar

Ugf Däggdjur (Mammalia)5257 träffar

Ugg Fåglar (Aves)6556 träffar

Ugh Kräldjur (Reptilia) och groddjur (Amphibia)999 träffar

Ugi Fiskar (Pisces) och rundmunnar (Cyclostomi)2329 träffar

Ugj Rygggradslösa djur (Evertebrata)11027 träffar

Uh Miljöfrågor och naturskydd41368 träffar till 71

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

OSW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

Kv Allmän ekonomisk historia19921 träffar

OSW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.

V Medicin

V(x) Medicinska lexikon666 träffar

V:b Medicinsk forskning och medicinska institutioner623 träffar

V:d Medicinens filosofi och metodlära1487 träffar

V:k Medicinhistoria6408 träffar

V:oa Allmänt: medicinsk sociologi741 träffar

V:oe Allmänt: medicinlagstiftning52 träffar

V:oi Allmänt: medicinstatistik62 träffar

Va Medicinsk genetik, mikrobiologi, immunologi m fl icke-kliniska discipliner6597 träffar

Vb Anatomi4013 träffar

Vc Medicinsk fysiologi, biofysik och kemi8182 träffar

Vd Farmakologi8243 träffar

Ve Allmän medicin51942 träffar

Vf Kirurgi och anestesi8641 träffar

Vg Gynekologi och andrologi6128 träffar

Vh Pediatrik4490 träffar

Vi Oftalmologi (ögat)2109 träffar

Vj Otorinolaryngologi2486 träffar

Vk Odontologi5159 träffar

VI Psykiatri24284 träffar

VmTerapimetoder8514 träffar

[Vn Samhällsmedicin, hygien, sexologi25450 träffar](#)

[Vo Rättsmedicin459 träffar](#)

[Vp Hälso- och sjukvård29201 träffar](#)

[Vs Geriatrik1844 träffar](#)

[Vt Flyg- och navalmedicin, rymdmedicin181 träffar](#)

[Vu Idrottsmedicin773 träffar](#)

[Vx Militärmedicin1166 träffar](#)

[Qdfb Veterinärmedicin2005 träffar](#)

[Qdfb:bf Organisationer och institutioner14 träffar](#)

[Qdfb:k Historia101 träffar](#)

[Qdfb:oe Lagstiftning13 träffar](#)

[Ps Brandteknik och brandväsen2731 träffar](#). Delar om brandkår och räddningstjänst ingår i 61

[OSW 62 Ingenjörssammansamheter \(konstruktion o d\)](#)

[P Teknik, kommunikationer ... Del om ingenjörssammansamheter , konstruktion o d. Tillverkning ingår i 66-69. Drift av kommunikationer ingår i 654+656. Drift av energi- och hygienproduktion o d ingår i 64. Allmänt om drift av datorer och datorbehandling Ingår i 651.](#)

[P\(x\) Tekniklexikon693 träffar](#)

[P:d Teknisk teori och filosofi405 träffar](#)

[P:k Allmän teknikhistoria1548 träffar](#)

[P:oa Allmänt: sociologiska aspekter964 träffar](#)

[P.O Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet31872 träffar](#)

[Pa Teknisk fysik9422 träffar](#)

[Pb Maskinteknik12532 träffar](#)

[Pc Elektroteknik och elektrisk industri32335 träffar](#)

[Pd Bergsbruk9320 träffar](#)

[Pe Metallbearbetning och metallindustri7705 träffar](#)
Industrier Pf o s v förtecknas på 66-69.

[Pp Byggnadsteknik, byggnadsproduktion, teknisk hygien40657 träffar](#)

[Pr Transportmedel och kommunikationer50745 träffar](#)

[Ps Brandteknik och brandväsen2731 träffar](#). Delar om brandkår och räddningstjänst ingår i 61

[Pt Patentbeskrivningar231 träffar](#)

[Pu Datorer och databehandling69084 träffar](#)

[OSW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.](#)

[Qd Lantbruk46433 träffar](#)

[Qd\(x\) Lantbrukslexikon80 träffar](#)

[Qd:bf Lantbruksorganisationer och -institutioner61 träffar](#)

[Qd:k Lantbrukets och lantbruksforskningens historia846 träffar](#)

[Qd:oe Lantbrukslagstiftning32 träffar](#)

[Qd- Särskilda länder och områden12333 träffar](#)

[Qda Lantbruksekonomi2258 träffar](#)

[Qdb Lantbrukets byggnader, redskap och maskiner1263 träffar](#)

[Qdc Jordbrukslära3467 träffar](#)

[Qdd Växtodlingslära3142 träffar](#)

[Qde Växternas sjukdomar och skadedjur, växtskydd1608 träffar](#)

[QdfHusdjurslära16986 träffar](#)

[Qdg Mjolkproduktion475 träffar](#)

[Qdh Äggproduktion31 träffar](#)

[Qdi Köttproduktion133 träffar](#)

[Qdfb Veterinärmedicin2005 träffar](#) till 61

[Qe\(x\) Trädgårdsexikon38 träffar](#)

[Qe:k Trädgårdsskötselns och trädgårdsforskningens historia128 träffar](#)

[Qe Trädgårdsskötsel7959 träffar](#)

[Qe- Särskilda länder och områden1686 träffar](#)

[Qec Trädgårdsarbete261 träffar](#)

[Qed Köksväxtodling526 träffar](#)

[Qee Fukt- och bärödling842 träffar](#)

[Qef Prydnadsväxtodling2164 träffar](#)

[Qf Skogsbruk9821 träffar](#)

[Qf\(x\) Skogsbrukslexikon32 träffar](#)

[Qf:bfSkogsbruksorganisationer och -institutioner20 träffar](#)

[Qf:k Skogsbrukets och skogsforskningens historia94 träffar](#)

[Qf- Särskilda länder och områden4329 träffar](#)

[Qfb Skogsekonomi296 träffar](#)

[Qfd Skogsbotanik727 träffar](#)

[Qfe Skogsvård813 träffar](#)

[Qfh Avverkning och transport454 träffar](#)

[Qfj Skogsuppskattning och virkesmätning259 träffar](#)

[QfkFlottning och sortering264 träffar](#)

[Qg Jakt och fiske9402 träffar](#)

[Qg- Allmänt: ärskilda länder och områden96 träffar](#)

[Qga Jakt3576 träffar](#)

[Qgb Fiske5560 träffar](#)

[OSW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.](#)

[Qc Hem och hushåll41918 träffar](#)

[Qc\(x\) Allmänt: lexikon29 träffar](#)

[Qc– Särskilda länder och områden1087 träffar](#)

[Qca Mat och dryck \(inkl kulturhistoriska arbeten\)27057 träffar](#)

[Qcb Hemmets vård2195 träffar](#)

[Qcc Kläder och sömnad5413 träffar](#)

[Qcd Personlig hygien1173 träffar](#)

[Qcg Umgängeskonst, etikettfrågor och andra personliga
förhållanden1233 träffar](#)

[Qci Privatekonomi1953 träffar](#)

[Qm Hotell, restauranger och turism7078 träffar](#)

[P Teknik, kommunikationer ... Drift av energi- och hygienpro-
duktion o d ingår i 64.](#)

[SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.](#)

[OSW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.](#)

[Qbg Kontorsteknik3071 träffar](#)

[Pu Datorer och databehandling69084 träffar](#) delar om drift.

[OSW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.](#)

[Od Förvaltning46142 träffar](#)

[Od\(x\) Allmänna förvaltningslexikon19 träffar](#)

[Od:d Allmän förvaltningseori och metodlära225 träffar](#)

[Od:k Allmän förvaltningshistoria39 träffar](#)

[Od.0 Allmän central- och lokalförvaltning405 träffar](#)

[Odb Förvaltningsrätt3324 träffar](#)

[Odc Förvaltning: Sverige14084 träffar](#)

[Odf Främmande länders förvaltning5511 träffar](#)

[Odg Samhällsplanering20410 träffar](#) till 71

[OSW . 6525-6529 Militära verksamheter.](#)

[S Militärväsen](#)

[S\(x\) Militära lexikon128 träffar](#)

[S:bf Militära institutioner28 träffar](#)

[S:do Allmänt: militär psykologi179 träffar](#)

[S:k Allmän krigshistoria och krigskonstens historia2002 träffar](#)

[S:oa Allmänt: militär sociologi251 träffar](#)

[S.0 Allmänt: särskilda militära aspekter3617 träffar](#)

[S– Allmänt: särskilda länder och områden12851 träffar](#)

[Sa Lantkrigsväsen5784 träffar](#)

[Sb Sjökrigsväsen9059 träffar](#)

[Sc Luftkrigsväsen4066 träffar](#)

[Se Total krigföring1924 träffar](#)
[Sf Kärnvapenkrigföring1325 träffar](#)
[Sg Kemisk och biologisk krigföring409 träffar](#)
[Sh Psykologiskt försvar227 träffar](#)
[Si Civilförsvar852 träffar](#)
[Sj Ekonomiskt försvar88 träffar](#)
[Sk Frivilligt försvarsarbete649 träffar](#)
[Sv Vapen5481 träffar](#)

[OSW . 653 Handelsverksamheter.](#)

[Qi Handel13303 träffar](#)
[Qi\(x\) Allmänt: lexikon och uppslagsverk139 träffar](#)
[Qi:k Handelns historia148 träffar](#)
[Qi:oe Handelslagstiftning64 träffar](#)
[Qi–Särskilda länder och områden4168 träffar](#)
[Qia Handelsteknik822 träffar](#)
[Qik Varukännedom118 träffar](#)
[Qil Handelskalendrar och –lexikon428 träffar](#)
[Qim Handel med speciella varor3616 träffar](#)
[Qis Marknader och varumässor394 träffar](#)
[Qiv Handelskammare, handelsrepresentation267 träffar](#)

[OSW . 654 Telekommunikationsverksamheter.](#)

[P Teknik, kommunikationer ... Del om drift av televerksamheter](#)

[Qjg Televäsen1485 träffar](#)
[Qjg:bf organisationer och institutioner17 träffar](#)
[Qjg:k Televäsens historia33 träffar](#)
[Qjg:oe Telelagstiftning37 träffar](#)
[Qjg– Särskilda länder och områden931 träffar](#)

[OSW . 655 Förlagsverksamheter o d.](#)

[Ad Bokförlag och bokhandel6476 träffar](#)
[Ad:k Bokförlagens och bokhandelns historia68 träffar](#)
[Ad– Särskilda länder och områden4435 träffar](#)
[Ada Bokhandelsteknik och –organisation177 träffar](#)
[Ads Lagerkataloger273 träffar](#)
[Adt Bokauktionskataloger465 träffar](#)
[Ae Bokväsen14489 träffar](#)

[OSW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.](#)

[P Teknik, kommunikationer ... Del om drift av transporter](#)

[Pra Landsvägsfordon och landsvägstrafik15600 träffar](#)
[Prb Järnvägar och spårvägar4531 träffar](#)
[Prc Fartyg och sjöfart15778 träffar](#)
[Prd Luft- och rymdfarkostteknik8471 träffar](#)
[Prf Svävare, amfibiefarkoster m m44 träffar](#)
[PrtTransportväsen4375 träffar](#)
[Prt–Särskilda länder och områden870 träffar](#)
[Prtg Godstransporter \(inkl containertrafik\)827 träffar](#)
[Prtp Persontransporter \(inkl kollektivtrafik\)915 träffar](#)
[Qjf Postväsen2276 träffar](#)

[OSW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.](#)

[Ok Försäkring11994 träffar](#)
[Om Kooperation1711 träffar](#)
[Qaa Ekonomisk teori27779 träffar](#)
[Qab Ekonometri2459 träffar](#)
[Qac Konjunkturteori och konjunkturlära1891 träffar](#)
[Qad Ekonomiska förhållanden68420 träffar](#)

[Qae](#) Penning- och bankväsen23674 träffar

[Qaf](#) Finansväsen med finansrätt20234 träffar

[Qbc](#) Redovisning13451 träffar

[OSW](#) . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.

[Qb](#) Företagsekonomi97354 träffar

[Qb\(x\)](#) Företagsekonomiska lexikon217 träffar

[Qb:bf](#) Allmänt: Organisationer och institutioner14 träffar

[Qb:d](#) Företagsteori, metodlära539 träffar

[Qb:k](#) Företagsekomomins historia148 träffar

[Qb-](#)Särskilda länder och områden1221 träffar

[Qba](#) Företagsorganisation, företagsformer, företagsledning36814 träffar

[Qbb](#) Standardisering707 träffar

[Qbc](#) Redovisning13451 träffar till 657

[Qbd](#) Anläggningar och inventarier821 träffar

[Qbf](#) Personaladministration9735 träffar

[Qbg](#) Kontorsteknik3071 träffar till 651

[Qbi](#) Driftsorganisation11573 träffar

[Qbk](#) Materialadministration2864 träffar

[Qbl](#) Försäljningsorganisation. Marknadsföring12145 träffar till 659

[Qbm](#) Reklam och PR (public relations)4594 träffar till 659

[Qz](#) Särskilda företag19026 träffar

[OSW](#) . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

[Qbl](#) Försäljningsorganisation. Marknadsföring12145 träffar

[Qbm](#) Reklam och PR (public relations)4594 träffar

[OSW](#) 66/68 Tillverkning av varor.

[P](#) **Teknik, kommunikationer ...** [Del om tillverkning av varor.](#)
[Konstruktion se 62](#)

[Pa](#) Teknisk fysik9422 träffar

[Paa](#) Teknisk akustik1455 träffar

[Pab](#) Teknisk optik5481 träffar

[Pac](#) Teknisk värmelära1351 träffar

[Pb](#) Maskinteknik12532 träffar

[Pb.0](#) Särskilda aspekter52 träffar

[Pba](#) Maskinelement6072 träffar

[Pbb](#) Värmemotorer1375 träffar

[Pbc](#) Vattenmotorer och pumpar671 träffar

[Pbd](#) Vindmotorer m m327 träffar

[Pbe](#) Transportanordningar522 träffar

[Pbf](#) Kylteknik, Tryckluftteknik, luftpumpar870 träffar

[Pc](#) Elektroteknik och elektrisk industri32335 träffar

[Pc:bf](#) Allmänt: institutioner5 träffar

[Pc:oe](#) Allmänt: lagstiftning8 träffar

[Pc.0](#) Allmänt: särskilda aspekter342 träffar

[Pca](#) Elektrisk kraftproduktion523 träffar

[Pcb](#) Elektrisk kraftöverföring och distribution2091 träffar

[Pcc](#) Elektriska maskiner844 träffar

[Pcf](#) Elektrisk ljusteknik531 träffar

[Pcg](#) Elektrisk värmeteknik63 träffar

[Pch](#) Teknisk elektrokemi455 träffar

[Pci](#) Elektronik10078 träffar

[Pcj](#) Radio- och teleteknik11381 träffar

[Pd](#) Bergsbruk9320 träffar

[Pd:bf](#) Institutioner27 träffar

[Pd:oe](#) Lagstiftning35 träffar

[Pd.05](#) Industri134 träffar

[Pda](#) Prospektering och mineralutvinning3062 träffar

[Pdb](#) Metallurgi4079 träffar

[Pe](#) Metallbearbetning och metallindustri7705 träffar

[Pe.0](#) Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet541 träffar

[Pea](#) Gjutning406 träffar

[Pec](#) Bearbetning och formning930 träffar

[Ped](#) Värme- och köldbehandling152 träffar

[Pee](#) Svetsning, skärning, lötning, limning841 träffar

[Peg](#) Ytbehandling541 träffar

[Peh](#) Metallprodukter141 träffar

[Pej](#) Metallmanufaktur och smideshantverk1035 träffar

[Pel](#) Finmekanik1402 träffar

[Pf](#) Stenindustri974 träffar

[Pg](#) Glas, keramik, porslin2830 träffar

[Pg.0](#) Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet507 träffar

[Pga](#) Glas1296 träffar

[Pgb](#) Keramik och porslin560 träffar

[Ph](#) Träteknik och träindustri3955 träffar

[Ph.0](#) Allmänt: särskilda aspekter, amatör- och hobbyverksamhet623 träffar

[Pha](#) Virkesframställning513 träffar

[Phc](#) Lagring av virke34 träffar

[Phd](#) Träbearbetning401 träffar

[Phh](#) Träprodukter359 träffar

[Phi](#) Finsnickeri1338 träffar

[Phj](#) Kork och korkprodukter15 träffar

[Pi](#) Pappersindustri3451 träffar

[Pi.05](#) Industri208 träffar

[Pia](#) Cellulosa- och pappersmasseindustri608 träffar

[Pib](#) Papper och papp1109 träffar

[Pic](#) Pappersprodukter389 träffar

[Pj](#) Textil- och beklädnadsindustri3572 träffar

[Pj.0](#) Allmänt: särskilda aspekter192 träffar

[Pja](#) Textil- och konstfiberindustri1649 träffar

[Pjb](#) Textilkemi635 träffar

[Pjc](#) Beklädnadsvaror588 träffar

[Pjd](#) Övriga textilprodukter127 träffar

[Pk](#) Läder- och pälsvaruindustri781 träffar

[Pk.05](#) Allmänt: industri18 träffar

[Pk.09](#) Allmänt: amatör- och hobbyverksamhet9 träffar

[Pka](#) Läderbearbetning188 träffar

[Pkb](#) Pälsberedning48 träffar

[Pkc](#) Skor och andra lädervaror456 träffar

[**Pl** Övriga produkter516 träffar](#)

[**Pl.09** Amatör- och hobbyverksamhet308 träffar](#)

[**Plb** Leksaker92 träffar](#)

[**Plc** Halm- och hårbeten m m65 träffar](#)

[**Pm** Kemisk teknik och kemisk industri21529 träffar](#)

[**Pm:oe** Allmänt: lagstiftning8 träffar](#)

[**Pm.0** Allmänt: särskilda aspekter454 träffar](#)

[**Pma** Bränslen och sprängämnen3547 träffar](#)

[**Pmb** Livsmedel och njutningsmedel7728 träffar](#)

[**Pmc** Läkemedel och kosmetika1178 träffar](#)

[**Pmg** Oljor, fetter och vaxer264 träffar](#)

[**Pmh** Färger och lacker1410 träffar](#)

[**Pmi** Gummi och plaster1617 träffar](#)

[**Pmö** Övrig kemisk-teknisk industri989 träffar](#)

[**Pn** Fotografi och filmteknik7261 träffar](#)

[**Pna** Fotografi4139 träffar](#)

[**Pnb** Filmteknik, TV- och videofotografering1030 träffar](#)

[**Pnd** Vetenskaplig och teknisk fotografi983 träffar](#)

[**Pny** Fotografi och filmteknik: restaurering och konservering131 träffar](#)

[**Po** Tryckeri och bokbinderi2487 träffar](#)

[**Po.05** Allmänt: industri70 träffar](#)

[**Poa** Tryckeri1763 träffar](#)

[**Pob** Bokbinderi336 träffar](#)

[**Pr** Transportmedel och kommunikationer50745 träffar](#)

[**Pra** Landsvägsfordon och landsvägstrafik15600 träffar](#)

[**Prb** Järnvägar och spårvägar4531 träffar](#)

[**Prc** Fartyg och sjöfart15778 träffar](#)

[**Prd** Luft- och rymdfarkostteknik8471 träffar](#)

[**Prf** Svävare, amfibiefarkoster m m44 träffar](#)

[**Prt** Transportväsen4375 träffar](#)

[**OSW** 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.](#)

[**P Teknik, kommunikationer ... Del om tillverkning/byggande av byggnader och anläggningar. Konstruktion se 62**](#)

[**Pp** Byggnadsteknik, byggnadsproduktion, teknisk hygien40657 träffar](#)

[**Pp:bf** Allmänt: organisationer och institutioner61 träffar](#)

[**Pp:oe** Byggnadslagstiftning365 träffar](#)

[**Pp.0** Allmänt: särskilda aspekter422 träffar](#)

[**Ppa** Byggnadsteknik9156 träffar](#)

[**Ppb** Byggnadsproduktion: husbyggnad9363 träffar](#)

[**Ppc** Byggnadsproduktion: väg- och vattenbyggnad6287 träffar](#)

[**Ppd** Teknisk hygien, vatten och avlopp, värmeförsörjning m m9198 träffar](#)

[SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.](#)

[O SW 70 Allmänt om konst o kultur.](#)

[Ia Konst: allmänt10951 träffar](#)

[Ib Konsthistoria95037 träffar](#)

[O](#)

[SW 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. samt](#)

[SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.](#)

[Odg Samhällsplanering20410 träffar](#)

[Odg\(x\) Allmänt: lexikon19 träffar](#)

[Odg:bf Organisationer och institutioner11 träffar](#)

[Odg:d Samhällsplneringens teori, filosofi och metodlär181 träffar](#)

[Odg:k Samhällsplaneringens histori28 träffar](#)

[Odg:oe Lagstiftning33 träffar](#)

[Odg– Allmänt: särskilda länder och områden5957 träffar](#)

[Odgb Riksplanering74 träffar](#)

[Odgc Regionplanering2387 träffar](#)

[Odgd Kommunal planering5690 träffar](#)

[Odgl Planering för bostäder710 träffar](#)

[Odgm Planering för rekreation, lek, fritid och kultur583 träffar](#)

[Odgp Planering för handel, industri och arbetsplatser277 träffar](#)

[Odgg Planering för kommunikationer och transporter1534 träffar](#)

[Op Framtidsstudier1604 träffar](#)

[Uh Miljöfrågor och naturskydd41368 träffar](#)

[Ic Arkitektur64589 träffar](#)

[Ic:bf Arkitekturorganisationer och –institutioner41 träffar](#)

[Ic:d Arkitekturteori och –psykologi1713 träffar](#)

[Ic:do Arkitekturpsykologi174 träffar](#)

[Ic:k Vetenskapshistoria82 träffar](#)

[Ic. Särskilda perioder3428 träffar](#)

[Ic– Särskilda länder och områden35673 träffar](#)

[Icd Byggnader för särskilda ändamål10412 träffar](#)

[Ict Stadsplanekonst3929 träffar](#)

[Icu Landskapsarkitektur4153 träffar](#)

[Icv Byggnadsvård3914 träffar](#)

[O](#)

[SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning. Samt](#)

[SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning. och](#)

[SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.](#)

[Id Skulptur7222 träffar](#)

[Bg Allmänna museer14987 träffar](#)

[Bh Allmänna utställningar1538 träffar](#)

[Ie Målarkonst19432 träffar](#)

[If Grafisk konst7647 träffar](#)

[Ig Teckningskonst7391 träffar](#)

[Ih Konsthantverk39390 träffar](#)

[Ii Konstsamlingar och –utställningar18292 träffar](#)

[In Fotokonst12369 träffar](#)

[Af Skrift3418 träffar](#)

[Ky Historiska hjälpvetenskaper16163 träffar](#) delar

[O SW 78 Musik \(konserter o d till 792\)](#)

[Ij Musik89664 träffar](#) (konserter, evenemang od till 792)

[X Musikalier \(noter\)](#)

[Y Musikinspelningar](#)

[SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport. \(Allmänt om sociala miljöer\) samt](#)

[O SW . 7911-7913 Seder och bruk.](#)

[Oa Sociologi64809 träffar](#)

[Oa\(x\) Sociologiska lexikon116 träffar](#)

[Oa:bf Sociologiska institutioner8 träffar](#)

[Oa:d Sociologisk teori, filosofi och metodlära5133 träffar](#)

[Oa:k Sociologins historia715 träffar](#)

[Oaa Socialpsykologi11628 träffar](#) kan ingå i 15

[Oab Sociala strukturer31995 träffar](#)

[Oac Familjesociologi6571 träffar](#)

[M Etnografi, socialantropologi](#)

[M\(x\) Etnografiska etc. lexikon112 träffar](#)

[M:b Etnografisk etc. forskning. Institutioner337 träffar](#)

[M:d Etnografisk etc teori, filosofi och metodlära2649 träffar](#)

[M:k Etnografins etc historia507 träffar](#)

[Ma Europa: allmänt1767 träffar](#)

[Mb Norden: allmänt373 träffar](#)

[Mc Sverige9481 träffar](#)

[Md Övriga Norden1365 träffar](#)

[Me Brittiska öarna \(Storbritannien\)434 träffar](#)

[Mf Mellaneuropa1064 träffar](#)

[Mg Nederländerna, Belgien och Luxemburg89 träffar](#)

[Mh Schweiz113 träffar](#)

[Mi Italien \(inkl Vatikanstaten, San Marino och Malta\)192 träffar](#)

[Mj Frankrike338 träffar](#)

[Mk Spanien \(inkl Andorra och Gibraltar\)233 träffar](#)

[MI Portugal93 träffar](#)

[Mm Östeuropa1158 träffar](#)

[Mn Balkanländerna464 träffar](#)

[Mo Asien4523 träffar](#)

[Mp Afrika3277 träffar](#)

[Mq Amerika5608 träffar](#)

[Mr Oceanien1499 träffar](#)

[Ms Polarländerna549 träffar](#)

[Mu Bebyggelse och byggnader2315 träffar](#)

[Mv Föremål1351 träffar](#)

[Mx Näringsliv och arbetsliv3887 träffar](#)

[My Samhälls- och familjeliv3531 träffar](#)

[Mz Folkro och folkseder10687 träffar](#)

[Bl Omstridda fenomen och företeelser2995 träffar](#)

[O](#)

[SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm. Samt](#)

[SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans. och](#)

[SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek. och](#)

[SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.](#)

[Im Film26097 träffar](#)

[Ik Teater30897 träffar](#)

[Rc Danslekar och dans1723 träffar](#)

[Rh Scoutrörelsen684 träffar](#)

[Rd Spel och tidsfördriv7462 träffar](#)

[Re Lotteri, vadhållning, tips499 träffar](#)

[SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.](#)

[OSW .7951 Socialvård.](#)

[Oh Sociala frågor och socialpolitik173581 träffar](#)

[Oh:oe Allmänt: sociallagstiftning140 träffar](#)

[Oh- Allmänt: särskilda länder och områden7023 träffar](#)

[Oha Arbete och arbetsmarknad54266 träffar](#)

[Ohc Bostäder8400 träffar](#)

[Ohd Emigration och immigration12477 träffar](#) även 7958

[Ohe Minoriteter12938 träffar](#)

[Ohf Social omsorg29923 träffar](#)

[Ohg Frivillig hjälpverksamhet3148 träffar](#)

[Ohj Alkohol-, narkotika- och nikotinfrågor10907 träffar](#)

[Ohj Genusfrågor35587 träffar](#)

[Ohk Fritidsverksamhet2265 träffar](#)

[Ohm Allmänna samlingslokaler516 träffar](#)

[OSW .7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.](#)

Planering av sociala miljöer för [Odgm-Odgg](#) se 71+72

[Odgm Planering för rekreation, lek, fritid och kultur583 träffar](#)

[Odgp Planering för handel, industri och arbetsplatser277 träffar](#)

[Odgg Planering för kommunikationer och transporter1534 träffar](#)

[Oep Kriminologi och polisväsen15455 träffar](#)

[Oeq Kriminalvård3233 träffar](#)

[OSW .7957 Undervisning o d.](#)

[EUppfostran och undervisning](#)

[E:b Uppfostran och undervisning: forskning44 träffar](#)

[E:bf Organisationer och institutioner26 träffar](#)

[E:d Uppfostran och undervisning: teori och filosofi1395 träffar](#)

[E:k Uppfostran och undervisning: historia1888 träffar](#)

[E:oa Uppfostran och undervisning: sociologi293 träffar](#)

[Ea Pedagogik60803 träffar](#)

[Eh Uppfostran i hemmiljö1475 träffar](#)

[Em Undervisningsväsen \(ej högskolor\)47580 träffar](#)

[Ep Högskolor35133 träffar](#)

[Et Ungdomsvårdsskolor235 träffar](#)

[Eu Elever med särskilda behov8568 träffar](#)

[Ev Folkbildning5026 träffar](#)

[Ex Yrkesval1496 träffar](#)

[OSW .7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.](#)

[Odgl Planering för bostäder710 träffar](#) se 71+72

[Ohd Emigration och immigration12477 träffar](#)

[OSW .7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.](#)

[Bi Förenings- och mötesteknik1107 träffar](#)

[Bk Allmänna sällskap och föreningar3306 träffar](#)

[OSW 796/799 Sport, idrott o d.](#)

[Ra Gymnastik3153 träffar](#)

[RagMotion1185 träffar](#)

[Rah Bodybuilding314 träffar](#)

[Rai Yoga277 träffar](#)
[Raj Akrobatik12 träffar](#)
[Rb Idrott och sport28365 träffar](#)
[Rb:bf Idrottsorganisationer och -institutioner160 träffar](#)
[Rb:do Idrottspsykologi731 träffar](#)
[Rb:k Idrottsforskningens historia367 träffar](#)
[Rb:oa Idrottssociologi917 träffar](#)
[Rb- Särskilda länder och områden4253 träffar](#)
[Rba Allmän idrott. Friidrott725 träffar](#)
[Rbb Boll- och kägelsport4213 träffar](#)
[Rbc Simning, simhopp, dykning m m622 träffar](#)
[Rbd Sjösport. Båtsport1366 träffar](#)
[Rbe Djursport1600 träffar](#)
[Rbf Cykel-, motor- och flygsport1137 träffar](#)
[Rbg Vintersport1710 träffar](#)
[Rbh Rullskridskor, rullbräda, rullskidor90 träffar](#)
[Rbi Budo \(kampsporter\)502 träffar](#)
[Rbj Brottning145 träffar](#)
[Rbk Boxning218 träffar](#)
[RblTyngdlyftning49 träffar](#)
[Rbm Orienteringssport \(inkl skidororientering\)1599 träffar](#)
[Rbn Alpinism368 träffar](#)
[Rbo Friluftsliv1471 träffar](#)
[Rbp Fäktning183 träffar](#)
[Rbq Skytte340 träffar](#)
[Rbr Handikappidrott163 träffar](#)
[Rbv Olympiska spelen691 träffar](#)
[Rbz Särskilda idrottsutövare2594 träffar](#)

SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur

[OSW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.](#)

F Språkvetenskap

[F\(x\) Flerspråkiga lexikon och språkvetenskapliga uppslagsverk1123 träffar](#)
[F:b Språkvetenskaplig forskning, organisationer och institutioner177 träffar](#)
[F:d Språkteori och -filosofi10397 träffar](#)
[F:k Språkvetenskapens historia1329 träffar](#)
[F:oaSpråksociologi6526 träffar](#)
[F:oiSpråkstatistik73 träffar](#)
[F:puDatalogivistik1334 träffar](#)
[F:t Matematisk lingvistik81 träffar](#)
[F.0 Allmänt: särskilda språkvetenskapliga aspekter20983 träffar](#)
[Fb Indoeuropeiska språk: allmänt5008 träffar](#)
[Fc Svenska24043 träffar](#)
[Fd Övriga nordiska språk5173 träffar](#)
[Fe Engelska24149 träffar](#)
[Ff Tyska16219 träffar](#)
[Fg Nederländska1637 träffar](#)
[Fh Romanska språk: allmänt2891 träffar](#)
[Fi Italienska3959 träffar](#)
[Fj Franska11394 träffar](#)
[Fk Spanska6634 träffar](#)
[Fl Portugisiska1048 träffar](#)
[FmSlaviska och baltiska språk18187 träffar](#)
[Fn Keltiska språk772 träffar](#)
[Fo Grekiska och latin15432 träffar](#)
[Fp Indo-ariska språk2495 träffar](#)

[**Fq** Iranska språk1553 träffar](#)
[**Fr** Övriga indoeuropeiska språk998 träffar](#)
[**Fs** Semitiska språk11097 träffar](#)
[**Ft** Hamitiska språk och tchadspråk1909 träffar](#)
[**Fu** Finsk-ugriska och altaiska språk10458 träffar](#)
[**Fv** Sinotibetanska och austroasiatiska m.fl. språk3094 träffar](#)
[**Fx** Övriga språk7413 träffar](#)
[**Fy** Konstgjorda språk566 träffar](#)
[**Få** Teckenspråk550 träffar](#)

[**OSW** 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.](#)

[**G Litteraturvetenskap**](#)

[**G\(x\)** Litteraturvetenskapliga lexikon802 träffar](#)
[**G:b** Litteraturvetenskaplig forskning, organisationer och institutioner178 träffar](#)
[**G:dd** Litteraturvetenskaplig metodlära1357 träffar](#)
[**G:df** Litteraturestetik8370 träffar](#)
[**G:dg** Litteraturkritik3012 träffar](#)
[**G:do** Litteraturpsykologi1164 träffar](#)
[**G:k** Litteraturvetenskapens historia475 träffar](#)
[**G:oa** Litteratursociologi2804 träffar](#)
[**G.0** Särskilda litterära genrer och motiv27810 träffar](#)
[**G.** Allmänt: särskilda litterära perioder31799 träffar](#)
[**Gb** Germansk och nordisk litteraturhistoria: allmän1434 träffar](#)
[**Gc** Svensk litteraturhistoria28437 träffar](#)
[**Gd** Övrig nordisk litteraturhistoria7197 träffar](#)
[**Ge** Engelsk litteraturhistoria44252 träffar](#)
[**Gf** Tysk litteraturhistoria25513 träffar](#)
[**Gg** Nederländsk litteraturhistoria822 träffar](#)

[**Gh** Romansk litteraturhistoria: allmän1002 träffar](#)
[**Gi** Italiensk litteraturhistoria4836 träffar](#)
[**Gj** Fransk litteraturhistoria20285 träffar](#)
[**Gk** Spansk litteraturhistoria8600 träffar](#)
[**Gl** Portugisisk litteraturhistoria1668 träffar](#)
[**Gm** Slavisk och baltisk litteraturhistoria24365 träffar](#)
[**Gn** Keltisk litteraturhistoria366 träffar](#)
[**Go** Grekisk och latinsk litteraturhistoria12880 träffar](#)
[**Gp** Indo-arisk litteraturhistoria1190 träffar](#)
[**Gq** Iransk litteraturhistoria911 träffar](#)
[**Gr** Övrig indoeuropeisk litteraturhistoria160 träffar](#)
[**Gs** Semitisk litteraturhistoria3993 träffar](#)
[**Gt** hamitiska språk och tchadspråk129 träffar](#)
[**Gu** Finsk-ugrisk och altaisk litteraturhistoria4207 träffar](#)
[**Gv** Litteraturhistoria: sino-tibetanska och austroasiatiska språk1443 träffar](#)
[**Gx** Övrig litteraturhistoria2706 träffar](#)
[**Gz** Särskilda utländska författare6100 träffar](#)

[OSW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.](#)

[H Skönlitteratur](#)

[H.07 Folkdiktning: allmänt1506 träffar](#)

[Hbn Nordisk skönlitteratur: samlingar510 träffar](#)

[Hc Svensk skönlitteratur264319 träffar](#)

[Hd Övrig nordisk skönlitteratur22540 träffar](#)

[He Engelsk skönlitteratur111581 träffar](#)

[Hf Tysk skönlitteratur29946 träffar](#)

[Hg Nederländsk skönlitteratur2645 träffar](#)

[Hh Romansk skönlitteratur1176 träffar](#)

[Hi Italiensk skönlitteratur8110 träffar](#)

[Hj Fransk skönlitteratur26798 träffar](#)

[Hk Spansk skönlitteratur18943 träffar](#)

[HI Portugisisk skönlitteratur4602 träffar](#)

[Hm Slavisk och baltisk skönlitteratur47428 träffar](#)

[Hn Keltisk skönlitteratur323 träffar](#)

[Ho Grekisk och latinsk litteratur25654 träffar](#)

[Hp Indisk litteratur4321 träffar](#)

[Hq Iransk litteratur5971 träffar](#)

[Hr Övrig indoeuropeisk litteratur1395 träffar](#)

[Hs Semitisk litteratur12166 träffar](#)

[Ht Litteratur på hamitiska språk och tchadspråk620 träffar](#)

[Hu Finsk-ugrisk och altaisk skönlitteratur19683 träffar](#)

[Hv Skönlitteratur på sinotibetanska och austroasiatiska m.fl. språk6319 träffar](#)

[Hx Övrig skönlitteratur6009 träffar](#)

[Hy Skönlitteratur på konstgjorda språk139 träffar](#)

[Hå Skönlitteratur på teckenspråk229 träffar](#)

[SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.](#)

[OSW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.](#)

[Ä Tidningar](#)

[Bd Allmänna tidskrifter och allmänna serier9483 träffar](#)

[Bb Allmänna samlingsverk9362 träffar](#)

[Br Kommunikation, cybernetik, informationsteori6897 träffar](#)

[Bs Masskommunikation: allmänt13047 träffar](#)

[Bt Publicistik \(inkl tidningsväsen och -historia\)13022 träffar](#)

[Bu Masskommunikation: radio och television7423 träffar](#)

[Bv Informationsteknik \(IT\)5082 träffar](#)

[OSW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.](#)

[N Geografi och lokalhistoria](#)

[N\(x\) Allmänt: geografiska lexikon453 träffar](#)

[N\(y\) Allmänt: kartor och bilder2829 träffar](#)

[N:d Geografisk teori, filosofi och metodlära680 träffar](#)

[N:k Geografiforskningens historia1898 träffar](#)

[N.0 Allmänt: reseskildringar och -handböcker, särskilda geografiska aspekter6401 träffar](#)

[Na Europa: allmänt2573 träffar](#)

[Nb Norden: allmänt2031 träffar](#)

[Nc Sverige79719 träffar](#)

[Nd Övriga Norden9805 träffar](#)

[Ne Brittiska öarna \(Storbritannien\)4697 träffar](#)

[Nf Mellaneuropa9987 träffar](#)

[**Ng** Nederländerna, Belgien och Luxemburg1154 träffar](#)

[**Nh** Schweiz1086 träffar](#)

[**Ni** Italien4287 träffar](#)

[**Nj** Frankrike4121 träffar](#)

[**Nk** Spanien1958 träffar](#)

[**Nl** Portugal482 träffar](#)

[**Nm** Östeuropa6915 träffar](#)

[**Nn** Balkanländerna2880 träffar](#)

[**No** Asien16466 träffar](#)

[**Np** Afrika7168 träffar](#)

[**Nq** Amerika10113 träffar](#)

[**Nr** Oceanien \(Australien, Nya Zeeland, Melanesien, Polynesien, Mikronesien\)2084 träffar](#)

[**Ns** Polarländerna2285 träffar](#)

[**Nt** Oceaner och hav831 träffar](#)

[**Ny** Kartografi3678 träffar](#)

[**OSW** 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.](#)

[**L Biografi med genealogi**](#)

[**L:k** Vetenskapshistoria7 träffar](#)

[**Ld** Genealogi9789 träffar](#)

[**Lk** Biografisk vetenskap660 träffar](#)

[**Lm** Biografiska uppslagsverk15002 träffar](#)

[**Ls** Biografiska samlingar10970 träffar](#)

[**Lz** Biografi: särskilda personer130729 träffar](#)

[**OSW** 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.](#)

[**K Historia**](#)

[**K\(x\)** Historiska lexikon252 träffar](#)

[**K:bf** Historiska organisationer och institutioner146 träffar](#)

[**K:d** Historisk teori, filosofi och metodlära4808 träffar](#)

[**K:k** Historieforskningens historia4174 träffar](#)

[**K.** Allmänt: särskilda historiska perioder45052 träffar](#)

[**Ka** Europa: allmänt6460 träffar](#)

[**Kb** Norden: allmänt4345 träffar](#)

[**Kc** Sverige28531 träffar](#)

[**Kd** Övriga Norden14266 träffar](#)

[**Ke** Brittiska öarna \(Storbritannien\)15845 träffar](#)

[**Kf** Mellaneuropa30066 träffar](#)

[**Kg** Nederländerna, Belgien och Luxemburg1854 träffar](#)

[**Kh** Schweiz815 träffar](#)

[**Ki** Italien5268 träffar](#)

[**Kj** Frankrike13523 träffar](#)

[**Kk** Spanien4401 träffar](#)

[**Kl** Portugal851 träffar](#)

[**Km** Östeuropa26727 träffar](#)

[**Kn** Balkanländerna6073 träffar](#)

[**Ko** Asien52814 träffar](#)

[**Kp** Afrika12429 träffar](#)

[**Kq**Amerika29025 träffar](#)

[**Kr** Oceanien1087 träffar](#)

[**Ks** Polarländerna243 träffar](#)

[**Kt** Allmän kulturhistoria21717 träffar](#)

[**Ku** Allmän socialhistoria22902 träffar](#)

[**Kv** Allmän ekonomisk historia19921 träffar](#) till 60

[**Ky** Historiska hjälpvetenskaper16163 träffar](#) delar till 73

22 politikområden för politiken

Under årens lopp har innehållet i dominerande politikområden skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som huvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden.

* **Partiledare Stefan Löfven.**

* **Allmänt om socialdemokraternas politik.**

* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**

Politik för en utrikesminister.

* **Europapolitik.**

Politik för en EU-minister.

* **Demokratiproblem, juridik.**

Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

* **Försvar.**

Politik för en försvarsminister.

* **Klimat och klimatpolitik**

Politik för en miljöminister.

* **Transporter.**

Politik för en infrastrukturminister.

* **Planering av fysiska miljöer.**

Politik för en plan- och byggminister.

* **Landsbygdspolitik.**

Politik för en landsbygdsminister.

* **Bistånd.**

Politik för en biståndsminister.

* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.**

Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**

Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

* **Barn- och äldreomsorg. Velfärd. Socialtjänst**

Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

* **Utbildning. Forskning.**

Politik för en utbildningsminister.

* **IT, Information, Konst, kultur, idrott.**

Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

* **Jobb.**

Politik för en arbetsmarknadsminister.

* **Näringar.**

Politik för en näringsminister.

* **Handel.**

Politik för en handelsminister.

* **Migration. Integration o d.**

Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**

Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**

Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Systemet för mänskliga verksamheter.

Med inlagda politikområden.

Delar av forsknings- och utbildningsministrarnas verksamheter ingår i alla områden (tre ministrar).

Delar av näringsministerns och arbetsmarknadsministerns verksamheter ingår i alla områden.

**Politiska verksamheter kan förekomma i alla områden.
Sambandsforskningsverksamheter kan förekomma i alla områden.**

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter

20 områden:

Texten för områdena är länk till hemsidan.

[SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.](#)

[SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar](#)

Del av kulturministerns verksamhetsområde

[SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.](#)

[SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning](#)

[SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.](#)

[SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband](#)

[SW . 105 Övergripande om forskning](#)

[SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter](#)

[SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.](#)

[SW . 108 Samhällskunskap.](#)

[SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.](#)

[SW 11/19 Individernas inre verkligheter.](#)

Forsknings- och utbildningsministrarnas verksamhetsområden.

[SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.](#)

[SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.](#)

[SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.](#)

[SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.](#)

[SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.](#)

[SW 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.](#)

[SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.](#)

[SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.](#)

2. Religiösa verksamheter o d.

5 områden:

Del av kulturministerns verksamhetsområde.

[SW 2 Religiösa verksamheter o d.](#)

[SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.](#)

[SW 21 Allmän religionsvetenskap.](#)

[SW 22/28 Kristna religioner.](#)

[SW 29 Icke kristna religioner o d.](#)

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

15 områden.

[SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.](#)

31-33: Demokratiministerns verksamhetsområde.

[SW 31 Statistik och demografi.](#)

[SW 32 Statsvetenskap.](#)

[SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.](#)

[SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.](#)

Justitieministerns verksamhetsområde. (Inrikesministern 7952-56)

[SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.](#)

[SW . 351 Sveriges riksdag \(och motsvarande utomlands\)](#)

Riksdagen

[SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige \(och mots.\)](#)

Kommunfullmäktige. Landstingsfullmäktige.

[SW . 353 Sveriges regering \(och motsvarande utomlands\)](#)

Regeringen. Förutsättningar för utrikespolitik se 91-99.

Förutsättningar för europapolitik se 914+ 94.

[SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ \(FN, EU o d\).](#)

FN, EU o d. Förutsättningar se 91-99.

[SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:](#)

Primära politiska verksamheter för politiska partier och allmänheten.

[SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.](#)

[SW 37 ...om utbildning o d.](#)

[SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.](#)

[SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.](#)

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.

3 områden:

(Delar kan ingå i alla områden)

[SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.](#)

[SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.](#)

[SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.](#)

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.

11 områden.

Delar av forsknings- och utbildningsministrarnas verksamheter.

(Delar kan ingå i alla områden)

[SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.](#)

[SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.](#)

[SW 51 Matematik.](#)

[SW 52 Astronomi, rymdforskning.](#)

[SW 53 Fysik o d.](#)

[SW 54 Kemi o d.](#)

[SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.](#)

[SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.](#)

[SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet](#)

[SW 58 Botanik.](#)

[SW 59 Zoologi.](#)

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

[SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.](#)
[SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.](#)

[SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.](#)
Sjukvårdsministrernas verksamhetsområde.

[SW 62 Ingenjörsverksamheter \(konstruktion o d\)](#)
Delar av forsknings- och utbildningsministrarnas verksamheter.
(Delar kan ingå i alla områden)

[SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.](#)
Landsbygdsministrernas verksamhetsområde.

[SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.](#)
Hushållsministrernas verksamhetsområde.
Energiministrernas verksamhetsområde ingår i 644.

[SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.](#)
[SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.](#)
[SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.](#)
[SW . 645 Användning av inventarier o d.](#)
[SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård \(utom tvätt o d\)](#)
[SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.](#)
[SW . 648 Städning-, rengörings- och tvättverksamheter o d.](#)
[SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.](#)

[SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.](#)

[SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.](#)
Delar ingår i alla områden.

[SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.](#)
Statstjänstemäns och Kommunal tjänstemäns allmänna verksamheter.

[SW . 6525-6529 Militära verksamheter.](#)
Försvarministrernas verksamhetsområde.

[SW . 653 Handelsverksamheter.](#)
Delar av Utrikesministrernas och näringsministrernas verksamheter.

[SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.](#)
Del av Transportministrernas och kulturministrernas m fl verksamhetsområde.

[SW . 655 Förlagsverksamheter o d.](#)
Del av kulturministrernas verksamhetsområde.

[SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.](#)
Transportministrernas verksamhetsområde.

[SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.](#)
Finansministrernas, finansmarknadsministrernas och socialförsäkringsministrernas verksamhetsområde.

658-659 + 66-69 Näringsministrernas och arbetsmarknadsministrernas verksamhetsområden.

[SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.](#)
[SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.](#)
[SW 66/68 Tillverkning av varor.](#)
[SW 66 Tillverkning av kemivaror od.](#)
[SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d](#)
[SW 68 Tillverkning av komplexvaror.](#)
[SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.](#)

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

[SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.](#)

[SW 70 Allmänt om konst o kultur.](#)

Del av Kulturministerns verksamhetsområde.

[SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.](#)
Ingår i Klimatministerns och fysiska miljöministerns verksamhetsområden.

[SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.](#)

Del av fysiska miljöministerns verksamhetsområde.

73-78 del av Kulturministerns verksamhetsområde.

[SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.](#)

[SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.](#)

[SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.](#)

[SW 78 Musik \(konserter o d 792\)](#)

[SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.](#)

791-794 del av Kulturministerns verksamhetsområde.

[SW . 7911-7913 Seder och bruk.](#)

[SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.](#)

[SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.](#)

[SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.](#)

[SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.](#)

[SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.](#)

[SW . 7951 Sociologi. Socialvård.](#)

Socialtjänstministerns verksamhetsområde.

Biståndsministerns verksamhetsområde.

[SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.](#)

Inrikesministerns verksamhetsområde (Polisen. Brott. Kriminalvård m m).

[SW . 7957 Undervisning o d.](#)

Forsknings- och Utbildningsministrarnas verksamhetsområden (tre ministrar).

[SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.](#)

Migrationsministerns verksamhetsområde.

[SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.](#)

Del av Kulturministerns verksamhetsområde.

[SW 796/799 Sport, idrott o d.](#)

Idrottsministerns verksamhetsområde. (Sjukvårdsministern är även idrottsminister).

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:

[SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.](#)
80-89 Delar av Kulturministerns verksamhetsområde.

[SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.](#)

[SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.](#)

[SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.](#)

[SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.](#)

[SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.](#)

[SW 84 Fransk skönlitteratur o d.](#)

[SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.](#)

[SW 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d.](#)

[SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.](#)

[SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.](#)

[SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .](#)

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:

[SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.](#)

[SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.](#)

Del av Kulturministerns verksamhetsområde.

91-99 Förutsättningar för Utrikesministerns verksamhetsområde.

914+ 94 Förutsättningar för Europaministerns verksamhetsområde.

[SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.](#)

[SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.](#)

[SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.](#)

[SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.](#)

[SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.](#)

[SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.](#)

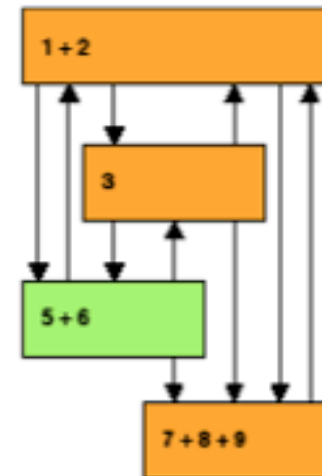
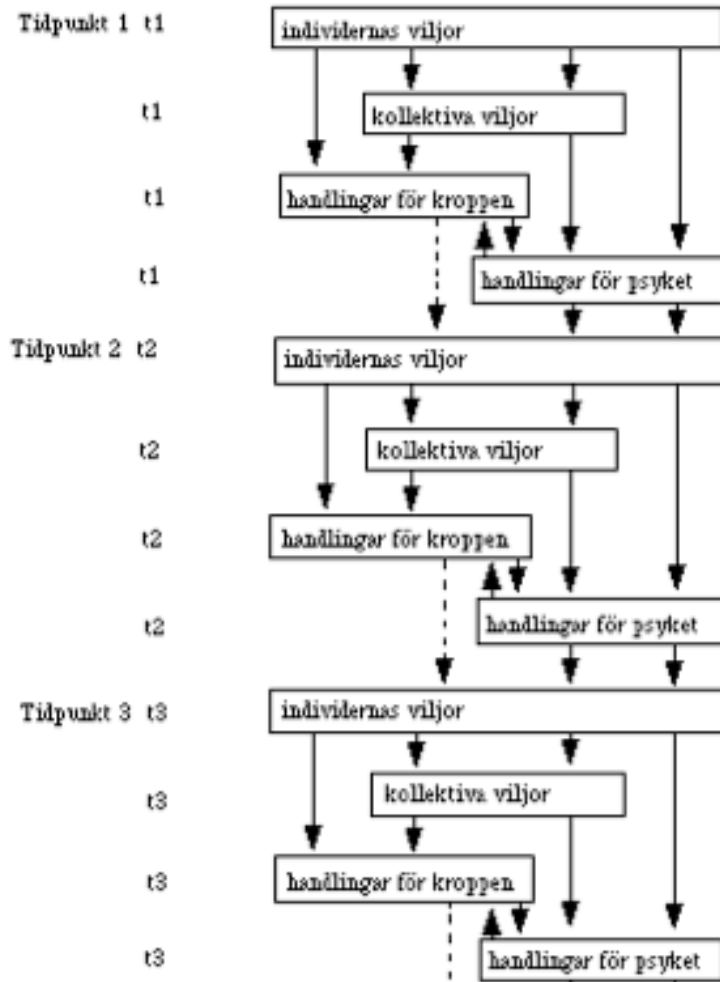
[SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.](#)

[SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.](#)

[SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.](#)

[SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.](#)

Den fundamentala påverkanskedjan

- 1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
- 3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
- 5-6 Naturforskning och teknologiska/ekonomiska verksamheter.
- 7-9 Kulturella verksamheter.
- 4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom årtal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individernas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i

nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

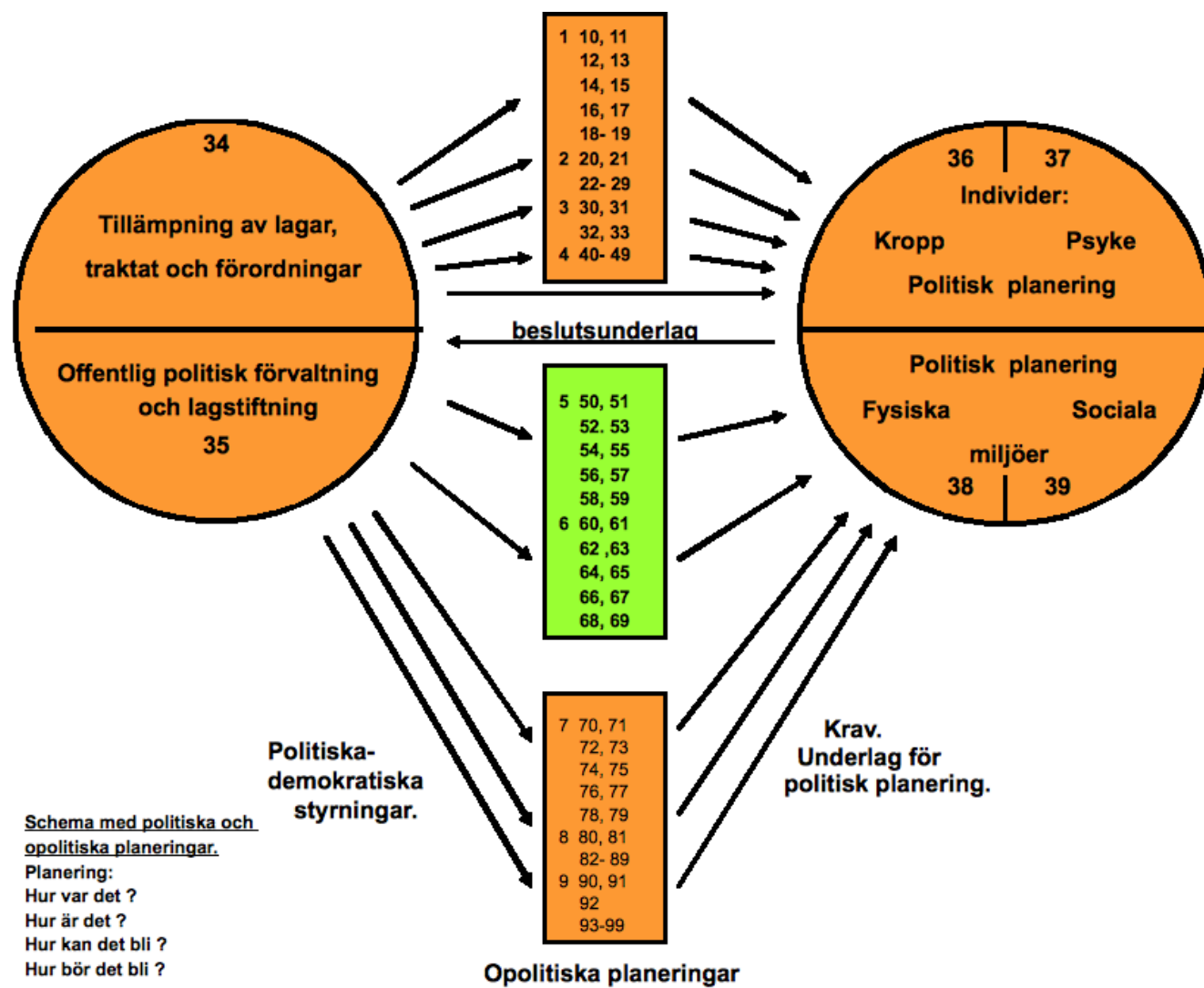
De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

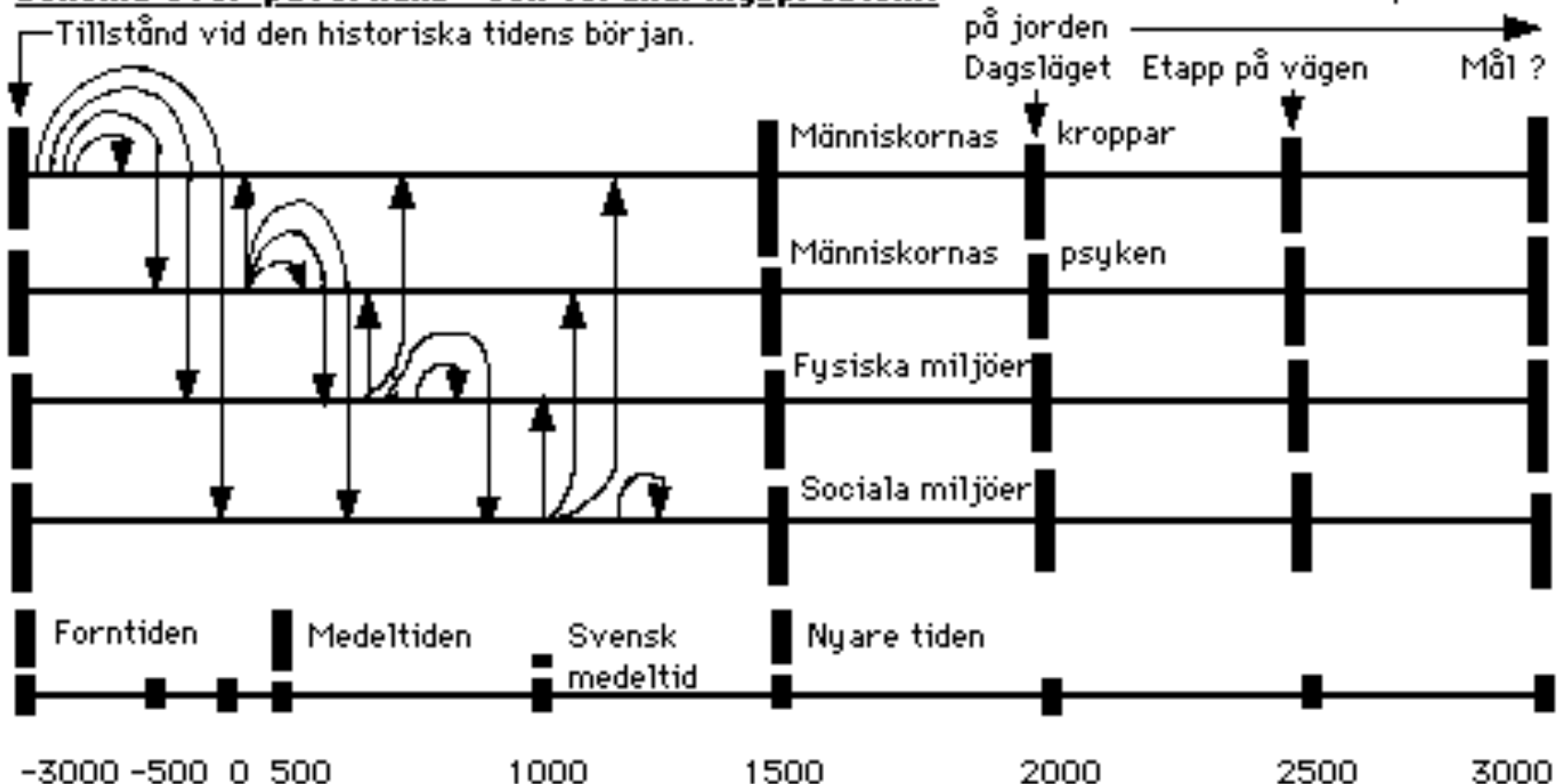
Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration.

På område 4 i hemsidan <http://wimnell.com> har sambanden behandlats (första versionen 1999, justering 070208 och 100406 samt en hastig översyn 140410). Observera att område 4 på hemsidan är daterad 100410 och att det finns mycket som har tillkommit sedan dess. Se början på hemsidan.

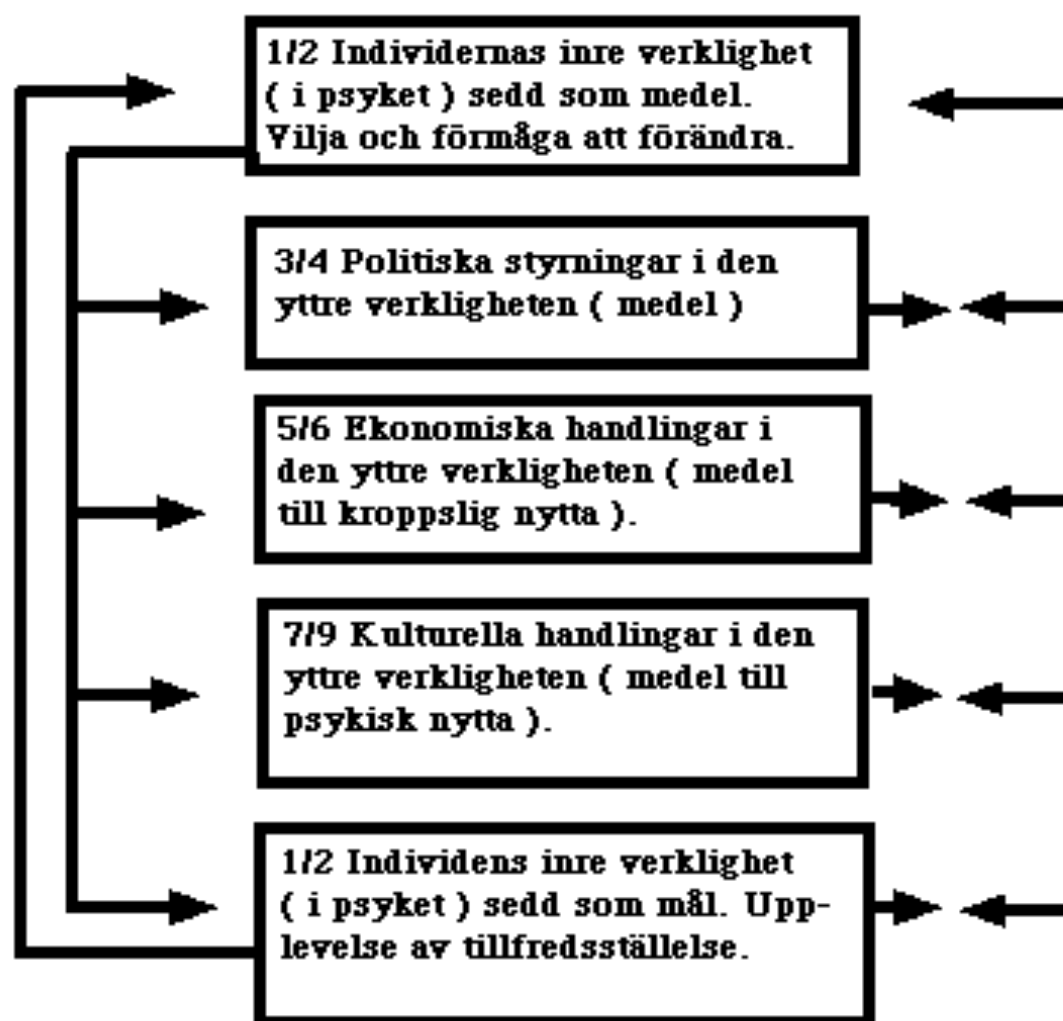

Schema över påverkans- och förändringsproblem.

16 pilar med direkta och indirekta påverkansmöjligheter.

Hur kan och bör människorna påverka utvecklingen,

Hur ska man kunna förbättra världen?

I det föregående har beskrivits samhällsplaneringens problem. Nu kommer nästa: hur ska man kunna förbättra världen?

Verksamhetsområde 10 gäller en kort översikt över de mänskliga samhällenas kunskaper, vetande och utvecklingen av det med början i arkiv och bibliotek i 101 och 102 och slut i 108 med idé- och lärdoms-historia, filosofihistoria, vetenskapshistoria o d. Däremellan problem med vetandets utveckling och de stora dragen i människornas verksamheter.

Verksamhetsområdena 11-19 gäller individernas kunskaper och erfarenheter, sätt att tänka, sätt att tänka om världens beskaffenhet och om hur man bör handla od - individernas inre verkligheter. Här ingår kunskaper om systemet för de nio områdena mänskliga verksamheter och kunskaper om sambandet mellan verksamheterna.

Verksamhetsområde 20-29 gäller religiösa verksamheter och religiöst tänkande och det är något som i hög grad står i konflikt med verksamheterna 11-19. och verksamheterna i område 3.

Verksamheterna i område 3 gäller politiska verksamheter som kan vara styrda av enstaka mäktiga människor eller organisationer, diktatorer eller som i demokratier i princip av alla människor genom allmän rösträtt. Den ledande uppfattningen i världen är. med knapphet, att demokrati är det som bör eftersträvas. Sverige blev en demokrati för bara 90 år sedan. demokratierna i världen kan kort sagt sägas vara bara 100 år gamla.

De religiösa verksamheterna i område 2 grundar sig på tusentals år gamla religiösa uppfattningar om världen som inte hängt med i utvecklingen. De religiösa uppfattningarna var till en början hjälpmedel för människorna att förstå världen, man trodde att den styrdes av en eller flera gudar och att människorna bara hade att rätta sig efter det man trodde var deras krav.

Med tiden har man i de utvecklade länderna mer och mer förstått, att utvecklingen inte beror på gudarna utan på människornas verksamheter. Religionerna har blivit ett hinder för utvecklingen istället för hjälpmedel.

De kristna religionerna har en fruktansvärd historia, men har nu mestadels förstått att världen inte styrs av gudar utan av människorna. I Sverige hade den kristna kyrkan stor makt ännu inne på 1900-talet och var en del av rikets styrelse, men statskyran avskaffades i slutet på 1900-talet och har nu formellt ingen makt i rikets styrning.

Enligt gamla kristna dogmer kunde kvinnor inte vara präster, men i slutet på statskyrkotiden blev det tillåtet.

På senare år har en del kristna svenskar gått över till katolicismen. En del svenskar har blivit muhammedaner, islamister. Ute i världen är nu islam en stor maktfaktor som predikar läror som på olika sätt sägs grunda sig på Muhammeds 1400 år gamla läror som menar att världen styrs av en gud och att demokrati är förkastligt.

Det senaste är IS, "Islamiska Staten" som försöker överta världen och bedriver terrorism som ska skrämja de utvecklade delarna av världen som förstått att demokrati måste till för att rädda världen. IS för krig i Mellanöstern och har del i de stora pågående flyktingströmmarna som

Sverige försökt hjälpa men nu måste minska sin hjälp därför att EU inte kan organisera flyktingarna på lämpligt sätt och inte kan hindra krigen i Mellanöstern som är de största skälen för flyktingarna.

Problem med terrorismen finns i verksamhetsområdet 7952-7956 och problem med flyktingarna finns i område 7958.

Till detta kommer de stora problemen med klimatet som börjar behandlas i december och som rör område 71.

Vill man förbättra världen måste man förbättra de mänskliga verksamheterna i första hand i områdena 10 om bibliotek m m, 11-19 individernas inre verkligheter, 20-29 religion och område 3 om politik.

De religiösa verksamheterna är numera, sedan vetenskaperna utvecklats, delar av de inre verkligheterna. Att förbättra de inre verkligheter na och de religiösa verksamheterna är i första hand en fråga för biblioteksverksamheterna i 102, utbildningsverksamheterna i område 7957 om uppfostran, förskolor, grundskolor, gymnasier, universitet, högskolor och forskning.

Men det är också en fråga för andra verksamheter, bl a tidningar, medier, journalistik o d i område 90, Reklam o d i område 659, underhållningsverksamheter o d i områdena 791-794 och andra kulturella verksamheter i områden 7-9.

I skolorna, på alla nivåer, bör religionsämnet ändras till Religion och levnadskunskap och innehålla det som behövs i området 11-19. Utbildningen i samhällskunskap och hemkunskap behöver förbättras.

I det följande inläggs texter om utbildning o d.

Sven Wimmells hemsida på Internet

På Sven Wimmells hemsida på Internet, <http://wimmell.com>, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Forskningen har med varierende intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v.

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa syste-

mets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

I mars 2011 gjordes en revidering av de 129 områdena, där mycket plockades bort. I april 2014 påbörjas revideringar då ännu mer tas bort. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

[Sven Wimmell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. \(http://wimnell.com/omr40zf.pdf\)](http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas på hemsidan i kronologisk ordning med den senaste allra överst.

DN FREDAG 13 NOVEMBER 2015:

“ Därför har människan alltid velat se tillvaron lite grann från ovan

Kimatförändringar, migrantströmmar eller globala ekonomiska transaktioner – vår strävan efter planetär överblick är mer aktuell än någonsin. Men viljan till överblick har också en fascinerande historia med rötter i upplysningen, skriver Staffan Bergwik.

Översiktseffekten ” – *the overview effect* – är den allt genomgripande och djupt känslomässiga upplevelsen av att se jorden från rymden. Den är omvitnad bland astronauter som på rymdfärder vänt sig om och blickat tillbaka på vårt sköra och livgivande hörn av universum. Sentimentaliteten i beskrivningar av översiktseffekten formligen dryper. Lyssna bara till astronauten Don Lind: ”Intellectuellt sett visste jag vad jag kunde vänta mig... Men det finns inget sätta att förbereda sig för den känslomässiga effekten... Jag fick tårar i ögonen.” Erfarenheterna finns samlade av ”The overview institute” (www.overviewinstitute.org).

Strävan efter planetär överblick är högaktuell: de största sammanhangen är centrala, oavsett om det handlar om klimatförändringar, migrantströmmar eller globala ekonomiska transaktioner. De senaste decennierna har gjort oss akut medvetna om världen som helhet. Det vi gör i ena änden påverkar det som händer i den andra. Systemen sitter ihop. Som Sverker Sörlin diskuterade (DN 2/2) är relationerna mellan vetenskap, kultur, konst och politik på väg att omvandlas. Gränserna bryts upp. I en sådan situation är överblick och förståelse

för strukturer viktigare än någonsin. Så vilken är egentligen historien om vår förmåga att se planetära sammanhang i ett ögonkast?

Drömmen om förmågan att förnimma hela jorden på en gång går att spåra tillbaka till antiken. Men realiserandet av en sådan ”apollonisk blick” är i allt väsentligt en modern historia. Som astronauternas erfarenhet avslöjar hänger överblick ihop med vertikal upphöjelse. Från ovan ser man bäst, och det svindlar för ögonen när man har världen för sina fötter. Fråga Don Lind. Fram till mitten av 1800-talet var uppfattningar om jordens geografi en horisontell fråga: det berörde territorier i det platta planet. Upptäcktsfärder var bundna till jorden. Men vid mitten av 1800-talet skedde en remarkabel utveckling av tekniker som gav vertikala perspektiv. Bergsbestigning, luftballonger och kameran. Alla går de att se som en förhistoria till 1960-talets rymdfärder, satellitbilder och ikoniska fotografier av jorden från rymden.

Vid slutet av 1700-talet eftersträvades den upphöjda positionen med bergsbestigning som främsta alternativ. Vetenskapshistorikern Peter H. Hansen menar i boken ”The summits of modern man: Mountaineering after the enlightenment” (2013) att bergsklättring är sammantvinnat med föreställningar om en modern individ, ensam på toppen och med viljan att dominera naturen. Det är ingen slump, menar Hansen, att de första försöken att bestiga Mont Blanc skedde samtidigt som idéer om den nye medborgaren, *le citoyen*, formulerades under 1700-talet. Jacques Balmat och Michel-Gabriel Paccard var först upp på Europas högsta berg 1786. Det vi kallar Upplysningen, viljan att veta och friheten att bruka sitt förnuft, omsattes genom bergsklättring i frusna fötter och is i peruken om man så vill.

Från bergstoppen syntes naturen i panorama, och högst upp på Mont Blanc användes termometer och barometer. Höga berg erbjöd möjligheten för naturfilosofer att skaffa data om hela naturen. Alltför ofta, påstods det, hade naturfilosofer ägnat sig åt att fästa blicken i backen och böka efter lokala specimen. För att nå en önskad generalisering var man tvungen att lämna stigens enskilda exempel, höja blicken och ta sig upp på topparna. Där kunde ögat omfamna många objekt på en gång.

Överblicken investerades tidigt med känslomässiga dimensioner. Enligt 1700-talsnaturalisten Albrecht Haller följde svindel från det seende som blev möjligt när världens teater öppnade sig. Det var en för stor upplevelse för vanliga människor – överblick var ämnat för Gud. Den romantiska rörelsen i det sena 1700-talet framhävde på liknande sätt det sublima; på höjden tog orden slut och kroppens känslor satte in.

Under 1800-talet tog sig kullarnas kraft alltmer in i människans sinne. Bergskedjor som Alperna började betraktas som ställen där människan kunde förnimma storslagna mönster från ovan. Tidigare hade bergen setts som gudsförgätna ställen, veckade i kaotiska formationer. Vid mitten av 1800-talet började geologer, geografer och fotografer skapa kompletta bilder av Alperna genom fotografiska panoramor från bergstoppar, men överblicken blev också omdebatterad eftersom den ansågs göra våld på detaljer. Det fanns för mycket att se, och från bergstoppen såg man inte tillräckligt detaljerat för att fånga det viktiga. Trots kritiken bidrog den vetenskapliga och teknologiska blicken från en upphöjd position till förståelsen för strukturer i natur och kultur – rent av till globala visioner.

Strävan efter överblick fortsatte in på 1900-talet, men nu med nya tekniker och intresseområden. Under första världskriget användes flygplan för militära syften, framför allt rekognosering från luften. På 1920- och 1930-talen började flygplan i stället att användas av tidens framväxande human- och samhällsvetenskaper. I boken ”The view from above: The science of social space” (2013) diskuterar Jeanne Haffner försök att skapa en *vue d’Ensemble* – en samlad vy – av samhälle och kultur. Tekniken att fotografera från flygplan användes i etnografi, sociologi, historia, arkitektur och stadsplanering. Den grundläggande idén – under etiketten *l’espace social* – var att den rumsliga utformningen av en plats speglar dess sociala strukturer, kulturella värderingar och livsformer. Haffners analys av det samhällsvetenskapliga seendet från skyn inkluderar några av periodens inflytelserika samhälls- och humanvetare, till exempel antropologen Claude Lévi-Strauss. Han skapade ett laboratorium för flygfoto vid Musée de l’Homme i Paris. I sina studier av stammen Bororo i Brasilien argumenterade han för att gruppens kultur stod i nära relation till landskapets topografi, vilken kunde läsas genom vyn från ovan.

Flygplansfotografier användes för att kunna abstrahera från detaljer i bilderna och i nästa steg planera konkreta samhällsreformer. Under mellankrigstiden menade många rent av att flygplanet erbjöd ett modernt sätt att se. I vissa beskrivningar antogs det generera överblick som kunde skapa ett nytt upplysningsprojekt. Samtidigt visar Haffners bok kopplingen mellan en sådan vetenskapsoptimism och det franska kolonialväldet. Kameran i flygplanet riktades ofta mot koloniernas samhällsformer. Antropologer menade att fotografier av kolonier som Tonkin i Sydostasien visade lyckliga samhällsbyggen, vävda kring mellanmänsklig harmoni, och argumentet formades till kritik mot det franska samhället. Koloniernas struktur visade livsformer som stod i samklang med mänskliga värden snarare än med ekonomisk profit. Det

sågs som en läxa för franska medborgare med tomma liv i det kapitalistiska samhället.

Efter andra världskriget, menar Jeanne Haffner, vändes blicken också mer direkt mot det franska samhällets hjärta. Paris var enligt många sociologer byggt på ett sätt som skapade ojämlikhet. Staden var uppdelad geografiskt och socialt, och fotografier visade strukturerna. Överblicken omvandlad till stadsplanering blev för franska kulturdebattörer ett sätt att skapa kunskap om de områden som var avlägsnade från centra – i förorten – och därmed de grupper som kände sig utanför det nationella livet. Precis som panoramorna från 1800-talet utsattes användandet av flygfotografier för kritik. En genuin vilja till social reformism kunde endast komma från en djupt rotad förståelse för den lokala kontexten. Porträtt från höjden plattade ut de komplexa och motstridiga kulturella sammanhangen på marken.

Så vad har denna fragmentariska överblickens kulturhistoria för bäring? Varför berätta om män på bergstoppar, män i flygplan och platser där människor sett något annat än sinnesapparaten medger. Den viktigaste poängen med denna historia är att den visar rötterna till olika sätt att betrakta oss själva som del av stora mönster. Den möjligheten är viktigare än någonsin i en tid när det svåröverskådliga tillståndet parad med kollektiv oro är en utpräglad sinnesstämning. Varifrån kommer vi och vart är vi på väg? Vad är höger, vänster och rasism? Vad är reklam, yttrandefrihet och politik? Finns ens samhället som helhet? Från mellankrigstidens flygplan var svaret på den sista frågan självklart.

Behovet av att tänka med vid blick mot historia, framtid och globala kontexter har sällan tett sig så angeläget som nu, det visar de djup-

gående sambanden mellan naturens klimat, individuella livsstilar och samhällelig politik. Strävan att försöka förstå det globala är en djupgående del av modern kunskapsbildning. Dessutom har överblick möjliggjort en integrerad kunskap: på flygfotografier syntes såväl landskapets växlingar som det människoskapade samhället, och relationen mellan de två. Uppdelningar i natur och kultur kollapsade på fotografiet. Det är läxor att fundera kring i en tid när klimatpolitik, ekonomisk politik och flyktingpolitik alltmer visat sig sammanfalla. Det djupgående och stora är vad vi borde diskutera, inte det enskilda exemplet. Orsakerna snarare än symptomen som Göran Greider uttryckte saken i tidningen ETC (12/8).

Överblickens kulturhistoria påminner om att människor länge odlat förmågan att placera sig själva i större tidsliga och rumsliga sammanhang, tillsammans med dem som bor på andra ställen. Till detta kommer nu också den isande undran hur livet kommer att se ut för dem som kommer att leva. Vad väntar i nästa period av mänsklighetens historia? Hur skulle frågorna ens kunna ställas utan förmågan till överblick?

Staffan Bergwik

Staffan Bergwik är docent i idé- och lärdoms historia och universitetslektor vid Stockholms universitet. “

Utbildning. Se sid 74-109 i

<http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf>

- 74 Innehållsförteckning.
- 75 **Om utbildning i skolan.**
- 76 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet 2011
- 80 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
- 83 Många obehöriga lärare i skolan.
- 84 **Religion och levnadskunskap.**
- 86 **Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.**
- 87 Tema SO.
- 87 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
- 88 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
- 90 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
- 91 Kursplaner.
- 91 Något för kulturministern och demokratiministern.
- 92 Något för arbetsmarknadsministern och näringsministern.
- 93 Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
- 94 En inledning om planering.
- 96 Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
- 97 Svenska väljare okunniga.
- 98 Innehållet i : Sven Wimnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund.
Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper.
PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
- 101 **Innehållet i: Sven Wimnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.**
- 107 ”Förbättra resultaten i skolan genom att
kasta ut datorerna från lektionerna.
- 109 Kunskapsklyftan riskerar bli en av de stora klassfrågorna.

Om utbildning i skolan. (Sid 75 i zzz)

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiets beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur människor fungerar psykologiskt sett. Grundskolan ska vara allmän-

bildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1 % av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1 % av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1 % läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap. (sid 84 i zzz)

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filosofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbildning i filosofi och psykologi,

men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligatoriskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är världsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till "Livsåskådning", "Filosofi" eller "Psykologi", det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
36-39zs.pdf Även zzz.pdf sidan 414

“Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkulturella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och

arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- * reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
- * analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
- * analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
- * uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
- * söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
- * reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser. “

sid 235-236 i omr 36-39zzas.pdf DN 28 maj 2013:
Samtal i skolan. Ungdomar får verktyg att reflektera och tänka kritiskt

“Filosofi får mer plats i ungas liv”

“ Sedan millennieskiftet har barn och unga fört filosofiska samtal på Södra teatern i Stockholm. Nu tar allt fler skolor efter modellen. ”Alla elever borde få möjlighet att reflektera över livets stora och små frågor”, menar eldsjelen Liza Haglund. “

“ Liza Haglund upplevde att hon sällan fick möjlighet att närma sig de stora och små livsfrågorna i skolan. Hon gick aldrig ut gymnasiet, och arbetade i flera år på olika restauranger och inom musikbranschen. Bland annat spelade hon i flera band och skrev egna låtar.

Men hela tiden fanns minnena av skolan där som en liten tagg och Liza började fundera mer och mer över varför hon egentligen inte hade trivts i grundskolan.

– Skolan är nog fortfarande ganska dålig på att ta till vara elevernas filosofiska funderingar. Redan från början är det klart vad de ska veta och tänka. Visst finns det bra lärare som man minns. Oftast de som bröt mot traditionella lektionsupplägg och vågade stå för något eget – och släppa kontrollen.

Efter att läst in en gymnasieexamen på komvux bestämde sig Liza Haglund för att läsa barnkultur och filosofi på universitet.

– En ny värld öppnade sig för mig. Här fanns det jag saknat när jag gick i skolan. Filosofi skapar en möjlighet att föra samtal som inte bara bygger på kunskaper utan på egna reflektioner. Dessutom får man verktyg för att sortera och förhålla sig till såväl vetenskap som olika typer av information som sköljer över oss.

När Liza Haglund fick höra talas om att det pågick försök med filosofi för barn i skolor kände hon direkt att hon ville vara med. Hon fick utskrifter från många filosofilektioner med bland annat lågstadiebarn och minns särskilt ett samtal som handlade om ketchup.

Under en lektion diskuterades förhållandet mellan kropp och själ. Flera av barnen tyckte att om hjärnan bara bestod av ketchup så skulle alla bara tänka på ketchup. Men eleven Sara accepterade inte resonemanget. Hon menade att vi i dag har en massa saker i hjärnan, men vi tänker inte bara på dem. Så någon med en ketchuphjärna skulle inte alls bara tänka på ketchup, menade Sara.

– Att vara kritisk och också uppfatta det orimliga i sina klasskamraters funderingar och påståenden är viktigt när barn får möjlighet att diskutera filosofiska frågor. Men de tycks också uppskatta att få ta del av andras tankar och att tillvaron kan ses från olika håll. En del blir väldigt intellektuellt stimulerade av att upptäcka att frågor kan vara så komplexa, säger Liza Haglund.

Samtalet om hjärnan och ketchupen skedde i slutet av 1990-talet när filosofi för barn var ett ganska nytt fenomen. När Ozan Zunan, då chef för Södra teatern i Stockholm, fick höra talas om det tänkte han direkt. Resultatet blev filosofikurser för barn och unga med bland andra Liza Haglund som ansvarig.

I tretton år har nu många hundra killar och tjejer mellan 9 och 19 år kommit till Södra teatern för att ”prata”, ”tänka”, ”lyssna” och ”lösa”. Samtalen börjar på lite olika sätt beroende på åldersgrupp, men utgår alltid från barnens och ungdomarnas egna frågor.

Ofta blir det en strid ström av påståenden, och det går inte ut på att man ska veta bäst eller nå fram till ett rätt svar. Snarare handlar det om att locka fram lyhördhet för att det ofta finns olika infallsvinklar på ett problem. Det är nyttigt att ibland granska sina föreställningar om

världen och om sig själv – och detta kan med fördel göras tillsammans i en grupp.

Bör man alltid förlåta den som ber om förlåtelse? Vad är gemenskap? Varför är det så viktigt att planera? Finns det någon egentlig skillnad mellan pojkar och flickor? Är graffiti konst? Vad betyder det att vara ful? Varför berörs vi av musik? Är skolan viktig? Varför ska man förbereda sig hela tiden? Är det rätt att äta kött? Finns tiden?

– Det handlar inte i första hand om att detaljstudera Sokrates, Platon, Schopenhauer eller andra av världshistoriens tänkare. Snarare om att närma sig frågor som kan handla om alltifrån om det finns osjälviska handlingar till om religioner verkligen är bra för människor, säger Lisa Haglund.

Genom åren har hon märkt att barn och unga har många och stora existentiella frågor. Hon tror att filosofiska samtal skulle tillföra skolan mycket. Redan i dag har verksamheten vid Södra teatern fått utlöpare runt om i landet. Den här terminen har filosofiska samtal efter samma modell genomförts på skolor i bland annat Stockholm, Botkyrka och Kungsbacka.

– Och i höst kommer alla högstadieelever i Eskilstuna att få se ”Den goda människan i Sezuan” för att sedan samtala om de moraliska och etiska frågor som föreställningen väcker, berättar Liza Haglund.

Pjäsen av Bertolt Brecht handlar om hur ekonomiska villkor styr vår moral. Tre gudar har sökt sig till staden i sin hopplösa jakt efter en god människa. Till slut träffar de Shen Te som ger gudarna husrum över natten. Hennes godhet belönas och hon satsar pengarna i en egen butik. Men med rikedomerna kommer tiggare och släktingar i nöd – och leder till nya problem. Går det att vara god i dagens samhälle?

– Teater, musik, böcker, pjäser ... det finns mycket att hämta inspiration till filosofiska samtal ifrån. Men det viktigaste är ändå att alltid

utgå från barnens och ungdomarnas egna reflektioner. Inom de flesta av oss bor faktiskt en liten klok filosof, säger Liza Haglund.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

“ **Filosofi för barn och unga**

”Ung filosofi” drivs av Riksteatern på Södra teatern i Stockholm under ledning av Liza Haglund och filosofilektorn Anders Persson.

”Filosofi i skolan” drivs av Riksteatern med stöd av Allmänna arvsfonden och i samarbete med Södertörns högskola och Luleå tekniska universitet. Lärare utbildas för att samtalen ska kunna utvecklas som en del i skolornas arbete med värdegrund. Projektet genomförs i flera kommuner.

I projektet ”Filosofi i skolor i Sörmland” får eleverna samtala utifrån föreställningen ”Den goda människan” i Sezuan”.

Den amerikanske professorn Matthew Lipman (1922–2010) brukar kallas barnfilosofins fader. Han utvecklade metoder för att skola in barn i filosofiskt tänkande och utarbetade lärarhandledningar, litteraturtips, lekar, lektionsplaner med mera. “

“Fotnot. Liza Haglund har en tjänst vid Södertörns högskola där hon undervisar om ledarskap, interkulturell pedagogik och om barns existentiella frågor. “

Forskning och Framsteg nr 9. 2015

“ **Är demokratis guldålder förbi?**

Flera undersökningar visar samma sak – den globala demokratiutvecklingen håller på att tappa farten.

STATSVETENSKAP

Under efterkrigstiden blev världen allt mer demokratisk. Trenden accelererade efter murens fall 1989. Men de senaste 5–10 åren har utvecklingen avmattats. Det framgår av statsvetarprofessorn Sören Holmbergs sammanställning av flera globala demokratimätningar, som han presenterade på SCB:s demokratidag.

Såväl *Freedom House* som *The Economist* har demokratindex som visar på en stagnerad eller fallande demokratisering av världen efter flera decennier av framsteg på området. Enligt World values survey minskar i många länder andelen människor som tycker att det är viktigt att leva i en demokrati. Detta är en trend sedan ungefär tio år. Opinionsstudierna i World values survey visar även att gemene man gör samma bedömning som experterna – många anser att det finns färre fullvärdiga demokratier i världen i dag jämfört med för tio år sedan.

En central indikator på demokratis legitimitet är förtroendet för institutioner, till exempel parlamentet. Detta minskar i fler länder än det ökar sedan ett par år tillbaka.

Valdeltagandet är en annan viktig indikator. Det visar hur mycket vi bryr oss om demokratin – dessutom fungerar demokratin sämre ju färre som går och röstar. Även dessa siffror sjunker globalt. De flesta demokratiska länder toppade valdeltagandet för flera decennier sedan,

och sedan har det sjunkit. I Sverige hade vi högst valdeltagande år 1976.

Den globala demokratiseringsprocessen har bromsat in. Sören Holmberg menar att denna utveckling måste tas på allvar: ”Vi behöver inte vara alarmistiska – men alerta på vad som sker.”

1 | Vad är det som har hänt?

– En orsak kan vara kvaliteten i outputen, det man så att säga får tillbaka av politikerna, där många ser problem. I många länder ser vi högre arbetslöshet, lägre tillväxt och större klyftor i samhället. Det leder till ett missnöje som kan färga av sig på tilltron till demokratin.

2 | Har demokratins guldålder passerat?

– Nej, men vi ser en tydlig paus i den senaste fasen av demokratisering i världen. Vi trodde att den arabiska våren skulle driva på demokratiseringen i världen – men det blev tvärtom.

3 | Hur kan vi få igång demokratiutvecklingen?

– Genom att försöka få bättre kvalitet i styrsystemen. Det handlar om att bekämpa korruption och få offentlig sektor att fungera. Då ökar tilltron till demokratin också.

4 | Vad kan man säga om framtiden?

– Jag är inte optimist på kort sikt, nej. Men på lång sikt får vi hoppas att den långsiktiga trenden kommer igång igen. Men vi blir fler på jorden och klimatfrågan är ett stort bekymmer. Det ställer större krav på våra institutioner.

[Henrik Höjer](#) Publicerad: 2015-11-22 “

DN TORSDAG 26 NOVEMBER 2015:

“ Så ska Sahlin stoppa svenska IS-soldater

“ Lokala expertteam som snabbt kan rycka ut när personer visar tecken på radikalisering. Det är det bästa vapnet mot IS-rekrytering och annan våldsbejakande extremism, enligt nationella samordnaren Mona Sahlin. I dag, torsdag, presenterar hon en plan för hur särskilda kunskapshus ska byggas upp i Stockholm, Göteborg, Örebro och Borlänge.

Mona Sahlin och hennes stab har besökt 180 kommuner för att undersöka vad som händer när invånare vittnar om planerade terrorresor till Syrien eller andra våldsinriktade aktiviteter.

Slutsatsen är att många kommuner fortfarande fallerar – och att detta bäddar för att Sverige riskerar att i hög takt fortsätta exportera krigare till Islamiska staten, IS.

- Det som är chockat mig är vilka fruktansvärda exempel det finns på hur föräldrar och andra ringt och i princip bara blivit bortkopplade, säger Mona Sahlin till DN.

Vid en pressträff i dag lägger hon fram en strategisk handlingsplan för att bättre kunna fånga signaler från anhöriga, vänner, kolleger, lärare och andra. Med sig har hon den politiska ledningen i Stockholm, Göteborg, Örebro och Borlänge.

- Det är de kommuner som har erkänt problemen, ser sina egna brister och vill komma längre, säger Sahlin och betraktar detta som ett första steg.

- Tanken är att de här fyra ska vara exempel för alla andra kommuner.

Borlänge utmärker sig genom att det här är i första hand högerextrema grupper som bedöms utgöra en risk, vilket bland annat har beskrivits i DN-reportaget "Det ockuperade landskapet".

- Svenska motståndsrörelsen har inlett det man kallar "slaget om Dalarna", ledaren sitter i kommunfullmäktige i Ludvika och man rekryterar aktivt bland unga. Även om olika extremgrupper har mycket gemensamt är det här en annan sorts utmaning än att jobba mot jihadisterna.

Särskilda kunskapshus mot våldsbejakande miljöer ska nu inrättas i de fyra städerna. Det finns ingen tid att förlora, säger Sahlin och vill att arbetet ska vara i gång senast i januari 2016. Kunskapshusen ska då ha bemannats med personal som har rätt kunskap och mandat för att sätta in snabba åtgärder.

- Tar man inte tag i ett fall direkt kan den där enda chansen försvinna. Det kan handla om att en anhörig ringer och berättar att nu sitter en person i bil på väg till Landvetters flygplats. Då har man kanske tre timmar på sig och måste kunna säga "du gör det, du gör du och du gör det", förklarar Mona Sahlin och beskriver hur skräddarsydda team av experter ska kunna sättas ihop för att lösa ett akut problem.

Modellen har hon tagit med sig från besök i bland annat Holland och Danmark, där insatserna mot radikaliseringskommit betydligt längre. Men det finns också lyckade svenska exempel. Och det är inte alla gånger som kommunens egen personal har lyckats göra den avgörande insatsen.

-Jag vet ett fall där en muslimsk imam hann komma ut och prata med en kille som sa "jag ska ner och dö martyrdöden, det finns ingenting som du säger som kan ändra mig". Då svarade imamen "men du kommer ju inte att dö martyrdöden. Du kommer att drunkna i ett hav av din mammas tårar". Sen tittade han på mamman, som satt intill och grät och grät.

-Den här killen är fortfarande kvar i Sverige.

Att de muslimska församlingarna verkligen erkänner problemen och är beredda att ta ställning är en nyckelfråga, enligt Mona Sahlin som tycker att "fler imamer och religiösa församlingar måste vara mer utåtriktade".

- Det finns många progressiva, långsiktiga arbetande och modiga religiösa grupper som behövs inom kunskapshusen.

Även om kunskapshusen inte lyckas stoppa en terrorresa måste personalen stå beredd att ta emot återvändarna, såvida inte säkerhetspolisen skulle lyckas gripa dem för terroristbrott. Särskilt när det finns barn med i bilden.

- Den största gruppen som finns i Syrien i dag och kommer från Angered är faktiskt barn under sex år. Vad händer när de kommer tillbaka till dagis och skola? Hur ska lärarna tackla det här?

För att öka chansen att hitta återvändare borde kommunerna få hjälp av säkerhetspolisen, tycker Mona Sahlin.

- De måste bli väldigt mycket bättre på att dela med sig av sina kunskaper. Vilka är det som åker? Vilka miljöer kommer de ifrån? Kommunerna vet förstås en hel del, men om de ska hitta personerna i tid är all kunskap ovärderlig. Oavsett om man pratar om Trollhättan eller Paris så ser man att en enda person kan orsaka så fruktansvärt stor skada.

**En kommun som också har problem med extremism är Malmö.
Varför blir det inget kunskapshus där?**

- Det är inte så att de inte bedriver något förebyggande arbete, men de har låst sig när det gäller det här och jag tycker att det är väldigt olyckligt, svarar Sahlin som tidigare kritiserat Malmö Stad för att inte ta hoten på tillräckligt stort allvar:

- Det var ju milt sagt olyckligt när de, bara några dagar före Paris-attackerna, uttryckte att islamismen var väl inget problem för Sverige.

Lasse Wierup lasse.wierup@dn.se “

“Kunskapshus ska bekämpa extremism

Inrättas i Stockholm, Göteborg, Örebro och Borlänge senast januari 2016. Ska ha beredskap att ta emot oroliga invånare och agera snabbt för att förhindra terrorresor och andra extrema våldsyttningar. Ska även kunna stötta personer som vill hoppa och sprida kunskap till socialsekreterare, lärare, fritidsledare och andra som kommer i kontakt med unga i riskzonen.

Den fysiska placeringen är hittills oklar, men Mona Sahlin vill se att verksamheterna förläggs till de bostadsområden där problemen är störst.

Fakta.

Säpo nobbar Mona Sahlins önskan

Säkerhetspolisen ser inga möjligheter att hjälpa de nya kunskapshusen med information om vilka personer som har rekryterats till våldsbekämpande miljöer. Inte ens i fall där familjer har rest i väg till krigshärder med minderåriga barn.

Det meddelar myndighetens presschef Sirpa Franzén.

– Information på den detaljnivån är ingenting som vi kan delge en kommun. Däremot har vi ett samarbete med polisen i de fall där man kan misstänka brott.

Säkerhetspolisen bedriver på egen hand uppsökande verksamhet gentemot mot exempelvis dem som återvänt från IS i Syrien och Irak. Vilka insatser som eventuellt görs för att stödja avhoppare är inte känt.”

DN FREDAG 27 NOVEMBER 2015:

”Oförutsägbarheten skrämmer”

“Terrorattacker slår hårt mot människors behov av förutsägbarhet, kontroll och trygghet. Ännu mer än olyckor och naturkatastrofer. – Det finns ingen elak avsikt bakom flodvågor eller jordbävningar, säger psykologen Lisa Clefberg.

Lisa Clefberg är legitimerad psykolog och psykoterapeut, knuten till Karolinska institutet. Hon har arbetat med ångest, oro och rädsla i 18 år, både med forskning och med patienter.

Hon bodde och arbetade i New York efter terrorattacken där 2001, och i Chile under den stora jordbävningen 2010.

De terrordåd och hot som skett den senaste tiden skapar förstås oro hos många människor.

– Det gör olyckor och naturkatastrofer också. Men vid terrorism finns fler skrämmande inslag, säger Lisa Clefberg.

– Vi människor vill ha förutsägbarhet och trygghet, vi vill kunna upprätta handlingsplaner och förebygga att hemska saker ska hända igen. Det kan man göra efter många otäcka händelser, men det är svårare när det gäller terror. Just oförutsägbarheten i attackerna, och avsikten bakom dem, att det finns människor som vill döda så många oskyldiga de kan, ökar rädslan.

En annan sak som kan öka oron är känslan av att potentiella terrorister kan finnas mitt ibland oss, till exempel bland svenska eller franska medborgare som varit på ”terrorresor” i Syrien.

– Det syns inte vilka de är, vi kan inte identifiera dem. Det förstärker upplevelsen av bristande kontroll, och kan leda till misstänksamhet mot personer som har rötter i exempelvis Mellanöstern. På sikt kan det leda till en ond cirkel där personer i riskzonen blir mer sårbara för att dras till extremism.

De senaste veckorna har allvarliga terrordåd skett i bland annat Beirut och Mali, förutom i Paris. I Sverige och i många andra västländer är vi ovana vid att känna oss hotade av terrorism. På andra håll i världen är det en del av vardagslivet.

Det kan vara bra att ta in det perspektivet, menar Lisa Clefberg. Men det betyder absolut inte att man ska förringa rädslan här.

– Ibland har vi nog varit lite naiva i Sverige. Nu har den trygghet vi upplevt tidigare rubbats.

– Nu tänker vi ”Paris, Bryssel, vilket blir nästa ställe?”. Attackerna har tagit ifrån oss känslan av säkerhet och trygghet, precis som terroristerna vill. Det finns något viktigt med attityden som har funnits i Paris, ”vi tänker inte låta oss skrämmas”.

Men det kan vara lättare sagt än gjort. Hur hanterar man rädslan?

– Om man är rädd är det till att börja med bra att vara medveten om det, för att kunna tackla det. Om man inte låtsas om det går man ändå med en beredskap i kroppen och blir lätt irriterad, ”något känns fel”, säger Lisa Clefberg.

Man kan observera sig själv och se tecken på ökad oro, som att man börjar se faror överallt, kanske börjar undvika sådant som att åka tunnel-bana eller gå ut på stan, börjar hitta på ursäkter.

– Undvikande kan leda till både ökad oro och depression. Det kan vara bättre att åka buss eller bil ett tag än att dra sig undan, man kan anpassa sin vardag för en tid – men sedan är det viktigt att gå tillbaka till sina vanliga rutiner.

Människor som har lätt för att grubbla och oroa sig är särskilt sårbara. Ångestsyndrom av olika slag är vanligt i befolkningen, man räknar med att det finns hos 12–17 procent. En del av dem kan ha det extra jobbigt nu, säger Lisa Clefberg. Hos personer med depression kan uppgivenhet och en mörk syn på livet förstärkas.

– Men sådana här händelser kan också väcka andra reaktioner. Det finns något som kallas ”realistisk optimism”, där man tror att det absolut aldrig kan inträffa något negativt. En faktor där kan vara att man har överlevt en farlig situation och därför känner sig osårbar.

Efter terrorattacken i New York 2001 ökade oron hos människor i hela USA. Men det var färre än förväntat som drabbades av posttraumatiskt stressyndrom.

– Jag tror att det kan ha att göra med att det var en så kollektiv rädsla, det kan ha minskat känslan av personlig utsatthet. Det fanns mycket information i medierna om hur man kan hantera oro, och psykologer och läkare var ute i skolor och på arbetsplatser, säger Lisa Clefberg.

När något traumatiskt har inträffat är det normalt att bli rädd, understryker hon. Kroppen behöver sedan tid att ställa om, man behöver tid för att bedöma vilka risker som faktiskt finns.

– Det kan leda till problem med sömnen, maten och orken, och det är viktigt att försöka se till att man äter, sover och motionerar regelbundet. Det kan även vara så att man blir mer tankspridd än vanligt, och då kan det underlätta om man ser till att förbereda saker ordentligt. Man kan lägga fram det som man kommer att behöva nästa dag redan på kvällen, och så vidare.

Man har sett att de personer som kunnat återhämta sig ordentligt efter en tids stress är de som har kunnat klara av att fortsätta att fungera på en relativt stabil nivå, fysiskt och psykiskt, trots att de drabbats av något skrämmande och livshotande, säger Lisa Clefberg.

Rädsla är ofta inte rationell. Lisa Clefberg jämför med flygrädsla. Alla vet att flyg är ett mycket säkert transportmedel – men också att om något trots allt händer är chansen att klara sig liten.

– Detsamma gäller terrordåd. Det är inte sannolikt att jag kommer att råka ut för en terrorattack. Men om jag befinner mig på en plats där det händer är det stor risk att jag drabbas hårt.

Det är vettigt att tänka på att sannolikheten är liten, tycker Lisa Clefberg. Men det kompliceras av att det inte är helt lätt att bedöma exakt hur liten den är, vilket i sig är oroande.

– Det som hände förra veckan i Sverige, när det kom fram att ”fel” person gripits, ökade oron. Folk undrade ”vad har de missat?”. Men man kan tänka att om det verkligen fanns en stor risk så skulle det märkas, då skulle vi få annan information.

Malin Nordgren malin.nordgren@dn.se “

“ **Fakta. Terror och psykisk hälsa**

Forskning har visat att avsiktligt våld, som terror, påverkar människors psykiska hälsa under längre tid än olyckor och naturkatastrofer. Men de allra flesta som drabbats av stressreaktioner återhämtar sig bra med tiden.

Störst risk att drabbas av posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) har de som varit närvarande vid händelsen eller som har närstående som skadats eller dödats. De som mest följer nyheter om händelsen i medierna har också högre risk.

Tre till fem dagar efter terrorattacken i New York rapporterade 44 procent av amerikanerna minst ett symptom på PTSD. Några månader senare hade 4 procent ”trolig” PTSD, i New York 11 procent.

Källa: National center for PTSD, www.ptsd.va.gov “

FREDAG 27 NOVEMBER 2015:

“ **Fredrik Strage: Rädslan får oss att sluta upp bakom de ledare som vi borde granska**

Kontrollapparaten som skapats för att stoppa terror kan lika gärna användas för att rensa ut andra misshagliga element. Vad krävs innan vi begriper faran med övervakning?

Jag lyder Säpo. Jag lever som vanligt men är vaksam. Jag vet att det är mindre risk att dö av ett terrordåd än av ett blixtnedslag. Jag känner mig trygg i kollektivtrafiken även på hotnivå fyra.

Och tryggare kan nog ingen vara än vi som åker busslinje 1 en tidig söndagsmorgon på väg från Kungsholmen mot Gärdet. Det är bara några pensionärer, en barnvagn och jag. ”Jungfrugatan”, säger rösten i högtalarna som meddelar nästa hållplats. Jag sitter strax bakom barnvagnen och kikar över sätet för att få en skymt av bebis. I liggkorgen syns, märkligt nog, bara en filt och något som rullats in i tidningspapper. Barnvagnen verkar inte tillhöra någon. Alla tittar ut genom fönstren.

”Värtavägen”, säger rösten i högtalarna. Jag lutar mig åt sidan och granskar vagnens underrede. Där ligger tygtrasor, hoptrasslade sladdar och längst ner en stor, vit plastsäck (dekorerad med rosor) som ser ut att innehålla jord eller gödsel.

Jag kippar efter andan. Min hjärna snabbspolar filmscener där FBI-agenter på terroristjakt granskar listor över personer som köpt hundratal kilo konstgödsel. Jag fortsätter stirra på barnvagnen medan min

hand desperat söker efter stoppknappen. När jag hittat den trycker jag om och om igen. Jag hör inte vilken hållplats som ropas ut men det låter som: ”Nangijala.”

Så fort dörrarna öppnas kastar jag mig ut och inser i samma ögonblick att jag är lika usel som pappan i filmen ”Turist”, han som flyr undan lavinen i stället för att hjälpa sin familj. ”Det var i alla fall inga barn på bussen”, tänker jag medan den kör vidare mot sin undergång. En stund senare, när min puls gått ner, börjar jag fundera på om det verkligen var en bomb av ammoniumnitrat eller kanske blomjord som Gertrud, 87, rullade hem till sina pelargoner.

I måndags sammanfattade den skotske komikern Frankie Boyle mitt mentala tillstånd när han i The Guardian beskrev reaktionerna på Parisdåden som ”psykopatisk autopilot”. Även vi som är lugna på ytan kan tydligen drabbas av paranoia. Rädslan får oss att söka enkla lösningar. Den får oss att sluta upp bakom våra ledare när vi i stället borde granska dem. I Sverige har Stefan Löfven förordat mer övervakning för att stoppa terrorn. ”Jag måste tyvärr ändå säga att Sverige har varit naiva”, sa han, varpå journalisten och författaren Mattias Svensson twittrade: ”Vi har definitivt varit för naiva när det gällt att ge politiker nya befogenheter i svallvågorna efter terrordåd.”

Friheter som det tagit sekel att bygga upp raseras i en handvändning när vi står inför ett hot. I fjol analyserade den Washingtonbaserade organisationen New America Foundation 225 åtal mot terrorister i USA efter den 11 september 2001. Det visade sig att säkerhetstjänsten NSA:s massövervakning haft liten – oftast ingen – betydelse för att hämta information som ledde till gripanden.

Ändå inbillar vi oss att samhället blir tryggare om staten ser allt vi gör på nätet. 2013 visade en Sifundersökning att 75 procent av svenskarna inte är rädda för att bli övervakade. En bred majoritet bryr sig inte ett smack när debattörer varnar för kontrollsamhället genom att citera Benjamin Franklin: ”De som ger upp sin grundläggande frihet för att köpa sig lite trygghet, förtjänar varken frihet eller trygghet.”

Kanske måste Sverigedemokraterna ta makten innan vi begriper faran med övervakning. Kontrollapparaten som skapats för att stoppa terror kan lika gärna användas för att rensa ut andra misshagliga element. Och då kommer det att vara alldeles för sent att kliva av bussen.

Fredrik Strage “

Kommentar: Folk behöver en samhällsbeskrivning som förklarar sammanhangen. Systemet med mänskliga verksamheter är en sådan beskrivning som ger en helhetssyn.

DN MÅNDAG 30 NOVEMBER 2015:

”Reklamen är skadlig för samhället och klimatet”

“ Onödigt konsumtion. Det är ställt utom rimligt tvivel att reklamen driver på konsumtionen av ting och aktiviteter som drar med sig negativa miljömässiga effekter. Om vi slapp konfronteras med reklamen skulle vi frivilligt göra klokare val av livsstil, bruka färre ändliga materiella resurser, leva enklare och lyckligare, skriver Torbjörn Tännsjö.

Det är allmänt accepterat att om vi ska undvika de allvarligaste konsekvenserna av den pågående globala uppvärmningen, så behöver människor i den rika delen av världen ändra sina livsmönster. Det är sant att mycket kan uppnås genom teknisk utveckling, som reducerar utsläpp av växthusgaser, men sådana vinster äts snart upp genom ökad konsumtion, om vi inte också ändrar vår livsstil.

Ett sätt att få oss att ändra livsstil kan vara att tvinga oss till det. Beskattning är ett sätt att tvinga oss. Men också beskattningen av till exempel vissa drivmedel, har tendensen att bara tillfälligt lösa problemen. Genom ökad konsumtion tenderar vi att ”äta upp” vinsterna som ändrade livsmönster medger. Men det finns ett enklare sätt att åstadkomma förändring av vår livsstil, som också är varaktig. Det sättet har också den fördelen att det inte inrymmer något tvång mot oss enskilda medborgare. Det får oss att ändra livsstil genom egna fria val – genom att vi befrias från frestelsen att konsumera i onödan. Åtgärden är enkel: befria vår livsvärld från reklam!

Reklamen har en grundmurad ställning i vårt samhälle. Den är näst intill skyddad mot ifrågasättanden. Visst riktas ibland kritik mot speciella uttryck som reklamen tar sig. Vi har just upplevt en sådan diskussion. Några har tyckt att det är olämpligt när H & M och Åhléns gör reklamkampanjer där modellerna bär hijab. Radikal kritik av reklamen som sådan lyser dock med sin frånvaro. Förklaringen är enkel: de media, som skulle publicera kritiken, är för sin existens beroende av reklamen. Därav detta kompakta tabu. Så mycket mer glädjande och exceptionellt att just den här artikeln kunde publiceras!

Reklamen är verkligen en börda för samhället, på åtminstone tre olika sätt. Det är svårt att se några bärande argument för att den ska få förekomma. Ändå tillåts den tränga in i varje vrå av också vårt mest privata liv.

1 Reklamen har varit skadlig genom att den förvridit det mediala landskapet. Om man vill förklara varför vi i ett land som vårt har en helt dominerande borgerlig press, så måste man hänvisa just till reklamen. Mekanismen är enkel. Välbeställda människor, som ofta har borgerliga uppfattningar, är särskilt intressanta som konsument. Media som läses av denna grupp drar automatiskt till sig annonsörer. Det ger ekonomiska resurser att producera bättre tidningar, än de som läses av fattigare människor. Vi får successivt en omvandling av det mediala landskapet. Arbetarrörelsens tidningar försvinner, kvar blir de borgerliga.

2 Reklamen har också förvridit utveckling av etermedierna. Vi tittar på usla program i kabelteve, som vi inte skulle drömma om att se, om vi tvingades betala för dem. Nu tycker vi att vi får tillgång till den praktiskt taget ”gratis”. Det är förstås en illusion. Vi betalar indirekt, då vi

konsumerar de varor reklamen får oss att köpa. Det noterar vi emellertid inte. Vi tar tacksamt emot det mediala utbud vi erbjuds.

3 Reklamen har också lett till att vi frivilligt gett upp vår integritet på nätet. Vi anlitar tacksamt tjänster från Facebook, Google och Waze i tron att de är gratis. Och det är de ju på sätt och vis. Men indirekt betalar vi för dem, med uppgifter om vårt privatliv. Dessa uppgifter säljs vidare till företag som vill bruka dem för personcentrerad reklam. Bruce Schneier, en världsledande dataexpert, har fyndigt beskrivit det (i boken *Data and Goliath*) som att vi tror att vi är kunder hos dessa nätföretag, som vi anlitar.

I själva verket är vi deras produkter. Han förmodar att om vi visste vad vi gjorde skulle vi inte anlita dem; de får oss billigt, vi betalar ett högt pris (ett totalt övervakningssamhälle). Men precis som med reklamteve luras vi att tro att det är gratis att anlita dem — och får man här tillägga, ofarligt.

Allt detta är uppenbara problem med reklamen. Men behövs den inte, för att få marknads- ekonomin att fungera? Ger den inte oss kostnadsfritt kunskaper om utbudet av varor så att vi välinformerat kan välja på en fri marknad? Nej, kostnadsfritt är det verkligen inte. Reklamen drar med sig kostnader, som vältras över på konsumenten. Och, handen på hjärtat, hur välinformerade är de val vi gör baserade på reklambudskap?

Välfärdsekonomin inrymmer ett viktigt resultat. En perfekt marknad realiserar ett optimalt utfall. Men här finns flera förbehåll. Här är några. Marknadens effektivitet uppnås bara om det inte finns några transaktionskostnader och om det föreligger perfekt kunskap om

utbudet. Men reklamen utgör en transaktionskostnad och den ger inte perfekt kunskap om utbudet. Vi skulle få en bättre kunskap om utbudet om vi själva sökte upp den, genom att konsultera sådant som Råd och Rön. Funnes inte reklamen skulle marknaden för opartisk konsumentinformation i både offentlig och privat regi blomstra. Vi skulle vara bättre informerade om vi inte ständigt lät oss luras av reklambudskapet, som just har till uppgift att få oss att konsumera det reklamen riktar in sig på. Den arbetar med selektiv information och retoriska knep. Inte sällan spelar den på vår känsla otillräcklighet och den erbjuder oss konsumtion som en väg till bättre självkänsla. Trots att vi vet att man inte uppnår självkänsla genom att konsumera faller vi till föga.

Det finns också en mera generell effekt av reklamen, som är av betydelse då vi resonerar kring vår livsstil i förhållande till den globala uppvärmningen. Det är omöjligt att uppskatta omfattningen av reklamens effekt på vår totala konsumtion, men det är ställt utom rimligt tvivel att den driver på ett slags konsumtion av ting och förhållningsätt (resor, till exempel), som drar med sig negativa miljömässiga (externa) effekter. Om vi slapp konfronteras med den skulle vi frivilligt göra klokare val av livsstil, bruka färre ändliga materiella resurser, leva enklare och lyckligare.

Går det då att göra sig av med reklamen? Jag vet inte, men det vore en värdig uppgift för en offentlig utredning att försöka utreda om så är fallet, och hur det i så fall bäst skulle ske.

Torbjörn Tännsjö, professor i praktisk filosofi vid Stockholms universitet “

DN MÅNDAG 30 NOVEMBER 2015:

“Vår kris är en tidens och tillitens kris”

Jorden håller på att ge upp sin vardagliga tillförlitlighet. När världens ledare nu samlas i Paris för klimattoppmötet är det vår framtid som ska avgöras. På så vis är naturen en del av samhället och politiken, och vårt öde, skriver idéhistorikern och författaren Sverker Sörlin.

I sin svindlande vackra och glasklart allvarliga bok ”Thule” (Lindhardt og Ringhof, 2015) skildrar antropologen Kirsten Hastrup människorna i Qaanaaq på nordvästra Grönland. De lever, skriver hon, ”på tidens rand”. Sjuhundra *inughuit* i världens nordligaste bosättningar, ett stenkast från nordpolen, med jakt på val, säl, valross som huvudnäring – ändå är de mitt i världen. De upplever klimatförändringarna intensivare än några andra. Isarna blir skörare, årstiderna lynnigare. De måste planera mer, hålla alternativ öppna, oro sig oftare. De klarar sig ännu, men den framtid som de levde med som en självklarhet har blivit en allt tyngre börda, som mättar nuet med sin oförutsägbarhet.

På denna tidens rand lever vi alla. Vad som kännetecknar vår tid är just att framtiden med sin ovisshet tar allt större plats i det nu där vi lever, och där vi därför finner det allt tyngre att leva. Bortom tidens rand ser vi allt mindre klart. Detta tillstånd står i en skarp kontrast till hur vi föreställde oss framtiden i det förra århundradet. Visserligen undergrävdes den gamla religiöst färgade framstegstanken av första världskrigets katastrof och atombomben under det andra. Men i stället framträdde nya världsliga framstegsberättelser präglade av välstånd, teknik och humanitet. Framtiden började undersökas systematiskt. I en ny

bok redigerad av Jenny Andersson och Egle Rindzeviciute, ”Forging the future” (Routledge, 2015), visar historiker och samhällsforskare hur framtiden på en förbluffande kort tid omkring mitten av 1900-talet gjordes till på samma gång ett föremål för rationellt studium – något man kunde veta något om, rentav förutsäga – och ett rationellt, politiskt reformprojekt.

När världens ledare nu samlas i Paris kan de i bästa fall enas om en agenda för att minska ökningen av utsläppen, i ett slags överenskommen ordning och med växlande och ovissa tidtabeller. Men hur framgångsrika de än är vet vi att världens temperatur kommer att stiga med ytterligare minst två, kanske tre eller fyra grader – på grund av utsläpp som redan skett eller är oundvikliga. Därmed frisläpps krafter som gör att ingen vet hur världen kommer att gestalta sig om några generationer. Precis som människorna i Qaanaaq kommer vi att klara oss, men den framtid vi en gång såg som ett ljust projekt genomträngs nu av den oförutsägbarhet vi själva vållat. Jorden ger inte upp, men den håller på att ge upp sin vardagliga tillförlitlighet.

Vår kris är en tidens och tillitens kris. Därav också det växande intresset för tid och temporalisering. Antropocen förstås, människans tidsålder. Det livliga intresset för att beräkna dess omfattning och datera uppkomsten av den tid då människan framträdde som jordens storskaliga omvandlare. Budgivningen kring antropocen-epokens begynnelse erbjuder i sig en provkarta på vetenskapliga och ideologiska ställningstaganden kring vilken tidsordning som skall privilegieras, alla märkligt nog kretsande kring den västliga delen av världen. Arkeologer pekar gärna på den neolitiska revolutionen för 10 000 år sedan. Historiker som skildrat den europeiska världshegemonin föreslår ofta 1600-talet, och de som studerar energi, klimat och teknik det

sena 1700-talet (ångmaskinen). Naturforskarna samlas kring årtal som 1945 eller ännu senare, då naturvetenskapens egna genombrott inlett vår nuvarande era av gifter, föroreningar, jordförstörelse, fossilberoende produktion och transporter – och atombomben.

Antropocenbegreppets kritiker är lika många som dess anhängare. Men grundtemat i kritiken är inte att antropocen skulle sakna realitet, utan att "anthropos", människan, är en falsk beteckning på dem som bär skuld för världens tillstånd. Detta är de växande ekonomiernas verk, därför bör dess rätta beteckning vara econocene, som Berkeley-ekonomen Richard Norgaard föreslagit, eller capitalocene, om man vill lägga skulden på kapitalismen. En lek med ord? Kanske, men också nya sätt att periodisera, och därmed historisera, de ekonomiska ordningar som tycks oförmögna att skapa rikedom utan att samtidigt förstöra sådant som är värdefullt och ofta oersättligt.

Tänkandet om tid har just nu en högkonjunktur. Till de tongivande hör Francois Hartog, som i flera arbeten talat om en "tidens kris" efter kalla krigets slut 1989. En kollaps av tidens riktning – vad Hartog i en bok kallar "Régimes d'historicité" (2004) – som råkar sammanfalla nästan helt med klimatfrågans moderna genombrott och för övrigt även med globaliseringen av den aggressiva jihadismen (vars anhängare är lika ointresserade av klimatförändringen som fanatiskt kristna republikaner i USA; de har sina egna yttersta tider att härja i). Man kan jämföra denna syn på tiden med Hartogs mer berömde franske föregångare Fernand Braudel, som tänkte sig naturens tid som långsam, de historiska händelsernas stillsamma geografiska grundvillkor. Braudels tänkande som utgjort grunden för den humanistiska och samhälls-vetenskapliga förståelsen av miljöns tid utmanas nu. Överallt ser vi ett intensivt humanistiskt intresse för drastiska händelser av samma katastrofala typ som dem som förutspås i en varmare värld: vulkaner,

jordbävningar, översvämningar, farsoter, torka; vad som kallats rupturer, skarpa brott, eller varför inte revolutioner.

Man kan se på detta intensiva intresse för tid och tidslighet som ett uttryck för en längtan efter struktur och mening i den riktningslösa tid vi lever i. De flesta klamrar sig visserligen ännu fast på den Medusas flotte som utgörs av förra århundradets mödosamt uttänkta konventioner. Man tror att ny teknik, mer entreprenörskap och ännu fler ekonomiska incitament skall rädda oss. Som om vi kunde hålla oss inom "planetens gränser" genom att överlåta åt den goda mänskliga kreativiteten, kompletterad av några små rester av politik, att söka "lösningar". Sådana tankar dominerar ännu på den internationella policyarenan och ligger bakom vad som kommer att sägas av de flesta OECD-länderna i Paris.

Det är bättre än ingenting. Men mot att det skulle fungera står den historiska erfarenheten, som är att det som behöver göras sällan blir gjort, i alla fall inte med den skyndsamhet som är nödvändig. För det har varit känt länge att människorna förvandlar jorden till dyster oigenkännlighet. George Perkins Marsh, en amerikansk lingvist och polyhistor, tillbringade delar av 1840-talet i sin hemstat Vermonts skogar, ett helt årtionde före Thoreaus mer välkända vistelse vid Walden Pond. Marsh fortsatte sina gentlemannastudier i Europa och Nordafrika. År 1864 var han färdig med sitt huvudverk "Man and nature" där han visade hur civilisationers fall föregicks av skövling av naturen. Som USA:s ambassadör i Konstantinopel och Rom bevittnade han förfallet: "Jorden håller på att i rask takt bli otjänlig för sin ädlaste invånare", människan. Dess yta är snart lika karg "som månens" och ur dess "klimatiska måttlöshet" kommer "barbariet en gång att återuppträffa".

Marsh, alltså en humanist, var en av inspiratörerna bakom natur-skyddsrörelsen. Ett århundrade senare kom miljöskyddslagstiftning i allt fler länder. En hel del har blivit bättre, inte minst då effekterna är rumsligt avgränsade och lokalt påverkbara (en sjö, en skorsten). Men av 16 svenska miljömål nås ändå -efter ett kvartssekel bara två. Och ju mer miljöpåverkan växer i skala, mot det regionala, kontinentala och globala, desto svårare brukar den vara att minska. För dessa problem, och där ingår klimatet, skalar lösningarna inte så enkelt nedåt. På lägre nivåer är världen delad, i stater, religioner, företag, städer, sociala skillnader, ideologiska konflikter. Med andra ord: människor, som är och vill olika och har olika stor skuld i klimatförändringen. Det är därför osannolikt att världens fattiga kommer att ha något överseende med lösningar som håller dem kvar i fattigdom medan världens rika fortsätter som förut. Det verkligt dystra scenariot är en växande militarisering av miljön – antropocen som den geologiska ingenjörskonstens epok, en värld vars skyhöga konsumtionsnivå gör att miljöskyddet måste eskaleras så att allt mindre återstår av den natur som fungerar bäst utan oss.

Intresset för historiens eruptioner har sin motsvarighet i den växande diskussionen om djupgående samhällsomvandlingar - eller transformationer. För en annan historisk erfarenhet är att stora förändringar kan ske både oväntat och snabbt. Låt oss inte glömma de enorma framsteg som skett: allmän skolgång, demokratins segertåg, folkhälsans förbättring, den feministiska revolutionen, toleransen, välståndet, rättsstaten. Särskilt i en mörk tid måste man påminna sig om att det är rationellt att hysa hopp. All sådan omvandling har skett genom allianser mellan vetande och värderingar, de senare är viktigast men kunskap kan i vissa lägen vara avgörande.

En sak som tycks skilja environmental humanities från traditionell humaniora är att man ser kunskapsutvecklingen som engagerad i sådana transformationer. Några av de intressantaste kunskapsmiljöerna rör sig just nu i denna riktning. Historikern Johan Schot, ledare för Science Policy Research Unit vid University of Sussex, har sagt att vad som nu behövs är en forskning som förmår hjälpa kapitalismen att ta sig ur den destruktiva fas den tycks vara på väg allt djupare in i. Efter att länge ha gett övervägande positiva resultat är det tveksamt om den kommer att fortsätta göra det. Ett nytt initiativ, International Panel for Social Progress, med bland andra Nobelpriskonomen Amartya Sen i ledningen, försöker beskriva hur sociala institutioner kan förändras för att åstadkomma fungerande samhällen. I det ingår noll kol som ett villkor, men förenat med välfärd och rättvis fördelning. Hittills har livslängd och välstånd gödslats av diesel och nedhuggna regnskogar. Det måste upphöra.

I förlängningen finns frågan om hur demokratins samhälleliga och ekonomiska inbäddning skall se ut när denna nu snart går in i sitt andra sekel. Att den för alltid skulle förbli densamma är osannolikt. Lika osannolikt ter det sig att en ansvarstagande forskning avstår från att engagera sig i diskussionen om alternativen.

Jag tror att det är just därför som integrativ, samarbetande humanistisk kunskap just nu möter ett så stort intresse. Vi lever på tidens rand, vi ser inte bortom horisonten, kompassnålen snurrar, och de gamla framgångsrecepten går inte längre att skriva ut. När tidens ordning är i kris är det själva samhällstänkandets grunder som behöver tänkas om.

Artiklarna i serien om ”Den nya humanismen” har speglat mångfalden inom miljöns humaniora. De har handlat om migration, mediernas

klimatrapportering, klimatledarskap, människans artberoenden, avfallets klimatbetydelse, klimatförändring som långsamt våld. Vad som kännetecknar dem alla är att de inte går att entydigt klassificera med hjälp av universitetens discipliner. De är själva lika hybridiska och upplösande som den värld vi lever i. Samtidigt är artiklarna, liksom den kunskapsutveckling de avspeglar, omisskännligt humanistiska i den meningen att de kretsar kring människans villkor som samhälls-varelse. Men medan tidigare generationers humaniora, och samhällsvetenskap med för den delen, kunde begränsa dessa till kulturen och samhället, ingår nu klimatet och miljön. För det är där våra mänskliga kulturer och samhällen nu befinner sig. Vi erkänner deras natur, och även naturens integrering i samhället, där den för övrigt alltid befunnit sig.

Vi håller på att bryta upp från flera av de föreställningar som vägledde det föregående århundradets tänkande. Sociologen Émile Durkheims maxim, att förklaringar till samhället bara kan sökas i samhället självt, som hjälpt oss att hålla skadlig geografisk och biologisk determinism på avstånd, var en gång en till synes evig sanning, men är det inte längre. Annat tänkande hjälper oss. Med tanke på att klimatmötet hålls i Paris känns det angeläget att påminna om att det var en medborgare i denna stad som en gång formulerade de ord som skulle visa sig profetiska: "Framstegs-vänlig humanism", skrev Roland Barthes i "Mytologier" (1957), "måste ständigt genomsöka Naturen, dess 'lagar' och dess 'gränser', i syfte att upptäcka Historien där, och till sist att etablera Naturen själv som historisk".

Barthes tanke formulerades samtidigt som Charles David Keeling satte upp sitt instrument på Mauna Loa, Hawaii, för att mäta koldioxidhalten i atmosfären som på snart sextio år gått från 315 till 400 ppm, den högsta nivån på tre miljoner år. Det är vad det betyder att naturen

blivit historisk. Klimatet har blivit en del av samhället, av politiken, av vårt öde. Det har ställt oss på tidens rand. Vi talar om antropocen, men i själva verket vet vi inte vilken tid vi kommer att leva i och hur våra liv kommer att skilja sig åt, vad det betyder att ha och att inte ha, att vara och att inte vara. Bara att vi håller på att få så mycket framtid, att vi ännu inte vet hur vi skall kunna bära den.

Sverker Sörlin kulturbedbatt@dn.se “

“ Den nya humanismen. Författarna och samarbetet

Sverker Sörlin är idéhistoriker, författare och professor i miljöhistoria vid Avdelningen för historiska studier av teknik, vetenskap och miljö, KTH och verksam vid KTH Environmental Humanities Laboratory. Hans första bok var en antologi, "Sinnenas skog" (Prisma 1981). "Naturkontraktet" (1991) nominerades till Augustpriset, som han mottog 2004 för dubbelbanden "Världens ordning" och "Mörkret i människan". "The future of nature" (Yale 2013, med Libby Robin och Paul Warde) vann New England Book Prize. År 2012 mottog han Salviuspriset för sitt författarskap om humanistiska miljö- och klimatfrågor. Han har medverkat regelbundet på DN Kultur sedan 1985.

Artikelserien

Detta är sjunde och sista artikeln i ett samarbete mellan DN Kultur och KTH för att belysa forskningen inom Environmental Humanities inför klimattoppmötet i Paris. Läs de tidigare delarna (publicerade 19/10, 26/10, 2/11, 9/11, 18/11 och 27/11) på dn.se/kultur “

Sida 143: Så ska vi bekämpa den organiserade brottsligheten.

Sida 145: Christer Sturmark: Extremistiskt våld sker i alla religioners namn.

Decemberöverenskommelsen, läget i Sverige och världen och om att ge människorna de utbildningar, kunskaper och informationer de behöver.

Politiken i Sverige har hösten 2015 kommit i ett nytt läge. Efter åtta år av borgerligt styre fick Sverige hösten 2014 en ny regering med socialdemokrater och miljöpartister ledd av socialdemokraternas ordförande Stefan Löfven.

Vid behandlingen av regeringens budgetförslag röstade Sverigedemokraterna mot all praxis så att regeringen förlorade. Statsministern var då beredd på att utlysa nyvall, men i sista stund gjorde regeringspartierna och de borgerliga partierna en "decemberöverenskommelse" så att regeringen kunde sitta kvar men måste regera med borgerlig budget.

Med vårbudgeten 2015 kunde regeringen lindra det borgerliga inflytandet. Hösten 2015 har regeringen lämnat ett budgetförslag stött av S, Mp och V som man hoppades skulle gå igenom riksdagen.

Men kristdemokraterna, KD, har hållit riksting där medlemmarna kräver att decemberöverenskommelsen ska slopas. De borgerliga partierna har i hast kommit överens om att de vill slopa och det har utlöst politisk oro. Vid partiledardebatten i TV2 den 12 oktober 2015 var slopandet av decemberöverenskommelsen första pogrampunkten.

Sverigedemokraterna framförde under 1914 att de kommer att fälla alla regeringar som inte gör som sverigedemokraterna vill. De vill starkt minska invandringen på ett sätt som de andra partierna inte vill. Det är risk att de borgerliga partierna eller något av dem vill närma sig sverigedemokraterna så att det blir en borgerlig regering. Så är situationen den 12 oktober. Ingen vet hur det kommer att gå.

Sverigedemokraterna är främlingsfientliga, kan ses som rasister, och det ogillas av de andra partierna, som dock kan tänkas tumma på sina åsikter för att komma in i en ny regering. Man kan undra hur det kommer sig att sverigedemokraterna får så många röster. En orsak är troligen att de som röstar på dem har för dåliga kunskaper om samhällenas och människornas förhållanden, de har fått för dålig undervisning i skolorna och har från andra håll fått för dåliga informationer.

Läget i världen och hur det har utvecklats tyder på att främlingsfientlighet, rasism och ojämlikhet o d är orsaker till förödande revolutioner och krig och ett hinder för en förbättring av läget i världen.

Sverige och svenskarna påverkas av det som händer utanför landet och kan också påverka det som händer där även om möjligheterna för det är små. Men svenskarna kan under alla förhållanden bedriva en politik som förbättrar i Sverige.

Världen har förändrats under årtusendenas och århundradenas lopp. En fundamentalt viktig förändring är demokratins genombrott. I Sverige kan demokratin i bästa fall kunna anses vara 90 år gammal om man räknar med kvinnornas rösträtt 1924 och i världen, totalt sett, högst 70 år gammal om man räknar efter FNs deklaration om mänskliga rättigheter och de forna koloniernas avskaffande efter andra världskriget.

För att demokratin ska fungera väl måste alla ha goda kunskaper om världens och ländernas problem. I världen utanför Sverige kan människornas kunskaper vara mycket dåliga, i Sverige tror vi att vi är kunskappare, men de s k pisaundersökningarna visar att svenska skolbarns kunskaper på senare år är sämre än i många länder vi tror oss överglänsa. Det är inte säkert att pisaundersökningarna är upplagda på bästa sätt, men vi måste räkna med att vi i Sverige måste förbättra människornas kunskaper.

Dagens Nyheter hade den 4 oktober 2015 en intervju med statsminister Stefan Löfven, där han anger fyra områden för sin politik: skolan, jobben, välfärden och klimatet. Det är gott och väl, men han borde också ha först en politik om världssamhällets och det svenska samhällets utveckling. Det är en fråga om hur olika politikområden påverkar varandra.

De politiska aktörerna behandlar vanligen bara bitar av alla problem, anger vanligen inte någon tydlig helhetssyn. För att kunna föra politiken bra måste man ha en helhetssyn som tar med alla problem.

Efter andra världskriget hade socialdemokraterna regeringsmakten i ungefär 25 år. Under 1950-talet försummade man bostadsbyggandet och det blev stor bostadsbrist. Vid mitten av 1960-talet hade socialdemokraterna förstått det och satte i all hast igång det s k miljonprogrammet enligt vilket skulle byggas en miljon lägenheter på tio år. Det gjordes och statsminister Tage Erlander sa efteråt att han ångrade 1950-talets bostadspolitik. Han hade inte kopplat ihop bostadspolitiken tillräckligt väl med annat, det var fel på helhetssynen.

Efter miljonprogrammet försummade politikerna bostadspolitiken. De borgerliga partierna såg till att hyresrätter ombildades till köpelägenheter. Bostadsbristen är nu enorm, unga som vill flytta hemifrån kan inte få bostad att hyra utan måste köpa lägenhet med lån som är problematiska. Familjer där barnen lyckats flytta hemifrån har svårt få annan bostad som passar den nya situationen och gamla som blivit skräpliga har svårt få tag i lämpliga lägenheter med service.

Under förkrigstiden var det vanliga familjesystemet att mannen hade arbete och tjänade pengar medan hustrun var hemmafru som lyxfru eller mer slavliknande fru som skötte hemmet och barnen. För kvinnorna gällde det att bli gifta. Ogifta kvinnor behövde försörja sig själva och hade ett begränsat antal möjligheter att göra det. Att ogifta kvinnor hade barn var inte socialt acceptabelt.

Under efterkrigstiden ändrades familjemönstret och fruarna började ha egna inkomster. Den sambeskattnings som fanns blev olämplig och måste ändras. De politiska aktörerna och deras utredare kunde inte komma fram till vad som borde göras. Till slut tog sig finansminister Gunnar Sträng själv an med det problemet och ordnade en stor skattereform 1970 som avslutade sambeskattningen. Den blev inte helt bra, men det var ändå ett stort framsteg.

Kapitalbeskattnings blev inte bra 1970. I en liten reform 1982 blev den något bättre, i skattereformen 1990 blev den i stort sett bra, partierna enades om att de skapat ett skattesystem som skulle duga nära nog i evighet. Trots det säger en del med dåliga kunskaper att det behövs ett nytt system. Nationalekonomer har ofta dålig helhetssyn när man väntat sig bättre och kommer med förslag om finanser där man utelämnat eller underskattat viktiga komponenter.

Bostadspolitiken och skattepolitik blev i mitten på 1960-talet underlaget för ett forskningsprojekt om samhällsplaneringens problem som pågått sedan dess. På 1970-talet ledde det till ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som innebar en samhällsbeskrivning där alla samhällsproblem och sambanden mellan dem var med.

Systemet för mänskliga verksamheter gjordes i samband med Nordiska Institutet för Samhällsplanering och finns i Nordplans meddelande 1986:5: "Sven Winnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel." Enligt Libris finns rapporten på biblioteken för pliktleveranser.

När datorerna och Internet kom väl igång på 1990-talet kunde forskningsprojektet ta fart och finns sedan 1998 behandlat på internet på <http://winnell.com> Systemet ger den helhetssyn på samhällen som behövs.

I projektet behandlas dels utformningen av systemet och dels den svenska politiken med utblickar mot världen utanför.

Sverige, världen och demokratin

Det sägs att universum är 13,8 år gammalt och att vårt jordklot är cirka 4,5 miljarder år gammalt. Så småningom uppstod här växtliv och djurliv. I miljontals år dominerades jorden av dinosaurier, som dock för cirka 65 miljoner år sedan dog ut till följd av ett stort föremål som föll ned på jorden. Små djur överlevde, bl a en liten mus som sedan utvecklades till större djur, bla människor. Människorna kom till i Afrika och spred sig sedan över jorden.

Människorna var till en början nomader, åt frön och frukter och djur man kunde fånga. För cirka 10 000 år sedan började de bli bofasta, ordnade med jordbruk och organiserade sig i grupper och samhällen.

Så kallade högkulturer uppstod i områdena kring Medelhavet och i Asien. I västerlandet kan man räkna historisk tid med bl a Egypten, Mesopotanien, Grekland, Rom sedan cirka 5000 år tillbaka. I Norra Europa låg utvecklingen efter och är inte särdeles omskriven förrän med vikingarna som började mest på 800-talet.

Under tusentals år styrdes länderna och världen av furstar, kungar, kejsare, religiösa organisationer och överklassfolk med förmögenhet. Gustav Vasa avskaffade i Sverige katolska kyrkans inflytande och grundade ett statskyrka på Luthers grund.

Diderot samlade mänskligt vetande i "Encyklopedin" i 35 band 1751-1780, för att förändra världen. Franska revolutionen 1789 var underklassernas försök att få makt. Industrialismen och teknikutvecklingen under 1800-talet ledde till att den stora maktlösa massan i underklasserna flyttade till städer och bruksorter och blev ett proletariat som Marx engagerade sig för.

Svensk folkskola blev lag 1842. Sverige styrdes under 1800-talet av kungen och ståndriksdagen med adel, präster, borgare och bönder. Ståndsriksdagen ersattes i slutet av 1800-talet av en tvåkammarriksdag där arbetare kunde få inflytande om de hade pengar,

Socialdemokratiska arbetarpartiet bildades 1889 och hade som första mål 8 timmars arbetsdag och allmän rösträtt till riksdagen. Rösträtten bev allmän första gången 1924 när kvinnorna fick rösträtt. Den formella demokratin grundad på rösträtt i Sverige är 90 år gammal. Ännu har kvinnorna inte samma maktställning som männen.

Det parlamentaristiska styrsättet kom till på 1910-talet då kungens höga bestämmanderätt övertogs av riksdagen. Kungens makt är helt borttagen i slutet av 1900-talet, då har också statskyrkan avskaffats. Svenska folket har svårt att slita sig från den glans kungen förr hade. Glansen finns i någon mån kvar vid kungliga bröllop och begravningar då kungahuset åker häst och vagn genom Stockholm med ryttere i 1800-talsuniformer.

De borgerliga partierna för en politik som anknyter till 1800-talsförhållanden, sverigedemokraterna för en främlingsfientlig politik som inte alls passar i dagens värld där samarbete är nödvändigt för att mänskligheten ska överleva.

Det viktiga som hänt i världen är att demokratins princip sedan cirka 100 år blivit den ledande principen för makten i världen. Alla människor har rätt att delta i planeringen för framtiden och det ställer krav på att alla måste ha kunskaper om världen.

Samhällsplaneringens problem.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på utbildnings- och informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världs-förbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskning, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden - verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personer, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten

mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den sk representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

Människorna har fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in texten "fotbollsmatcher" eller "magont". I ett väl utvecklat nät ska man då få "träffar" som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikations-systemet för verksamheter.

Grundskolan och gymnasiet

Kursplaner Grundskola

Här ordnade enligt klassifikationssystemet för verksamheter :

108	Samhällskunskap
2	Religionskunskap
51	Matematik
53	Fysik
54	Kemi
57	Biologi
62	Teknik
64	Hem- och konsumentkunskap
74	Slöjd
75-77	Bild
78	Musik
796/799	Idrott och hälsa
802	Engelska
803	Modersmål
803	Svenska
803	Svenska som andraspråk
803	Teckenspråk för hörande
804+	Moderna språk
91	Geografi
93-99	Historia

Gymnasiegemensamma ämnen

Engelska
Historia
Idrott och hälsa
Matematik
Naturkunskap
Religionskunskap
Samhällskunskap
Svenska/svenska som andraspråk

Gymnasiet. Programstruktur och examensmål

[Start](#)

[Läroplaner ämnen & kurser](#)

[Gymnasieutbildning](#)

[Gymnasieskola](#)

[**Programstruktur och examensmål**](#)

[Barn- och fritidsprogrammet](#)

[Bygg- och anläggningsprogrammet](#)

[Ekonomiprogrammet](#)

[El- och energiprogrammet](#)

[Estetiska programmet](#)

[Flygteknikutbildningen](#)

[Fordons- och transportprogrammet](#)

[Handels- och administrationsprogrammet](#)

[Hantverksprogrammet](#)

[Hotell- och turismprogrammet](#)

[Humanistiska programmet](#)

[Industri tekniska programmet](#)

[Marinteknikutbildningen](#)

[Naturbruksprogrammet](#)

[Naturvetenskaps-programmet](#)

[Restaurang- och livsmedelsprogrammet](#)

[Samhällsvetenskaps-programmet](#)

[Samiska näringar](#)

[Sjöfartsutbildningen](#)

[Teknikprogrammet](#)

[Tågteknikutbildningen](#)

[VVS- och fastighetsprogrammet](#)

[Vård- och omsorgsprogrammet](#)

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiernas beskrivningar av sin politik och förstå hur man ska rösta?

Man får då gå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav.

Grundskolan regleras med läroplanerna. Ämnet samhällskunskap är inte tillräckligt väl utformat och lärarna i ämnet har ofta inte behörighet och tillräckliga kunskaper.

Alla läser om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur människor fungerar psykologiskt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Det nya ämnet Religion och levnadskunskap kan lämpligen innehålla uppgifter om systemet för mänskliga verksamheter som är viktigt för både rollen A1 och A2.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden.

Gymnasiet berörs av rollerna

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Skolverket sköter grundskolan och gymnasiet och bör ha god kännedom om systemet för mänskliga verksamheter.

Universitet och högskolor.

Universitet och högskolor sköts av universitetskanslerämbetet. De utser numera själva sina professorer. Till helt nyligen utsåg regeringen, men det har ändrats.

Ämbetet har nyligen fått en ny chef, som i en tidningsartikel skrivit om sin syn. Kopia av artikeln börjar på sidan 9 i

Sven Wimmell 4 september 2014:

Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

<http://wimmell.com/omr36-39zzm.pdf>

Ingressen : “ Risk för högskolehaveri. Det gap som växer fram mellan högskoleutbildning på grundnivå respektive forskning väcker stark oro. Vi behöver en uppgörelse över blocken som garanterar kraftigt ökade anslag till högre utbildning under minst 20 år, skriver nyttillträdde universitetskanslern Harriet Wallberg. “

“ Ingen har undgått att skolan är en av de viktigaste frågorna i valrörelsen. Den senaste Pisamätningen blev ett uppvaknande som fått samtliga partier att tävla i kreativa förslag om hur kvaliteten i grundskolan ska förbättras. Satsningarna på skolan är nödvändiga, men det räcker inte. Det är dags att se över hela utbildningskedjan, där även utbildning på universitet och högskolor är en mycket viktig länk i kedjan.

Vi behöver omgående göra långsiktiga satsningar på den högre utbildningen. Det behövs för att hålla högsta kvalitet, kunna utveckla och förnya utbildningsutbudet efter arbetsmarknadens behov och erbjuda en internationell gångbar högre utbildning. Om vi inte klarar detta är

riskerna stor att även våra universitet och högskolor drabbas av ett motsvarande Pisahaveri.....

Samtidigt ser vi att intresset för högskolestudier är rekordstort och fortsätter att öka. Till höstterminen 2013 sökte totalt 413 000 personer till olika program och kurser, en ökning med två procent jämfört med föregående år....

Vi behöver också hantera helt nya och kostsamma utmaningar. Stefan Fölster och Lars Hultman hävdade i en debattartikel att vi står inför en dramatisk omvälvning inom arbetslivet (DN 15 juni 2014). De menar att mer än hälften av våra yrken kommer att automatiseras och ersättas av digital teknik i framtiden. Oavsett vilken den exakta siffran är råder det inget tvivel om att arbetsmarknaden kommer att se radikalt annorlunda ut inom en snar framtid....

Jag har av regeringen nyligen fått i uppdrag att föreslå ett nytt kvalitetssäkringssystem för den högre utbildningen i Sverige. Det ska vara ett system som inte bara utvärderar lärosätenas olika utbildningsprogram utan också förser oss med kunskap om utvecklingen av den högre utbildningen över tid och i ett internationellt perspektiv. Det kommer att vara en viktig grund för att kunna utveckla och förbättra högre utbildning i framtiden.

För högre utbildning är det hög tid att se till helheten i ett längre perspektiv. Sverige måste ha råd att oavbrutet satsa på hela utbildningskedjan från grundskola till gymnasieskola, högskoleutbildning och forskning. Just nu ser alla bristerna i grundskolan. Men det hjälper inte att lappa och laga på en del i sänder utan hela systemet måste vara i ständigt toppskick. “

Universitet, högskolor och forskning har behandlats i

Sven Winnell 1 oktober 2015:

Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.

<http://winnell.com/omr40zj.pdf>

Det visar sig att organiseringen av universitetens och högskolornas ämnen grundar sig på 1800-talets ämnesindelningar som inte passar in i dagens värld:

Huvudområden:

humaniora och konst

samhällsvetenskap, juridik, handel, adm

naturvetenskap, matematik och data

teknik och tillverkning

hälso- och sjukvård samt social omsorg

pedagogik och lärarutbildning

tjänster

lant- skogsbruk, djursjukvård

Huvudområdena är illa uppbyggda, framförallt humaniora och samhällsvetenskap som är ordnade på gammalt sätt och konkurrerar med en del av de andra ämnena.

Examina ordnas i alfabetsordning:

Examina på grundnivå:

Arbetssterapeutexamen

Audionomexamen

Biomedicinsk analytikerexamen

Brandingenjörsexamen
Dietistexamen
Djursjukvårdarexamen
Folkhögskollärarexamen
Fysioterapeutexamen
Förskollärarexamen
Hippologexamen
Högskoleingenjörsexamen
Landskapsingenjörsexamen
Lantmästarexamen
Officersexamen
Optikerexamen
Ortopedingenjörsexamen
Receptarieexamen
Röntgensjuksköterskeexamen
Sjuksköterskeexamen
Sjöingenjörsexamen
Sjökaptensexamen
Skogsmästarexamen
Skogsteknikerexamen
Socionomexamen
Studie- och yrkesvägledarexamen
Tandhygienistexamen
Tandteknikerexamen
Trädgårdsingenjörsexamen
Yrkeslärarexamen

Examina på grundnivå och avancerad nivå:
Lärarexamen

Examina på avancerad nivå:

Agronomexamen
Apotekarexamen
Arkitektexamen
Barnmorskeexamen
Civilekonomexamen
Civilingenjörsexamen
Hortonomexamen
Juristexamen
Jägmästarexamen
Landskapsarkitektexamen
Logopedexamen
Läkarexamen
Psykologexamen
Psykoterapeutexamen
Sjukhusfysikerexamen
Specialistsjuksköterskeexamen
Speciallärarexamen
Specialpedagogexamen
Tandläkarexamen
Veterinärexamen
Ämneslärarexamen

Universitetskanslerämbetet bör ordna upp ämnena och skolorna enligt systemet för mänskliga verksamheter och lära lärare och elever den helhetssyn som systemet ger.

Forskningsråden bör ordna forskningen enligt systemet för mänskliga verksamheter.

Biblioteken

I utredningarna på hemsidan <http://wimnell.com> har de politiska partiernas politik kommenterats under årens lopp, isynnerhet före, mellan och efter valen 2006, 2010 och 2014.

Påminnelser om politiken våren och försommaren 2015 finns i Sven Wimnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem. Påminnelser om våren och försommaren 2015.
<http://wimnell.com/omr36-39zzze.pdf>

Där står på sidorna 31-32:

“ Från Kungliga bibliotekets hemsida på internet 3 sept 2015:
“2015-08-12.

Erik Fichtelius, tidigare vd för UR och mångårig medarbetare inom SVT och Sveriges Radio, har anställts av Kungl. biblioteket, KB, för att leda arbetet med att ta fram en nationell biblioteksstrategi.

– Jag är mycket glad över att vi har kunnat knyta Erik Fichtelius till KB och biblioteksstrategiarbetet. UR har precis som biblioteken ett viktigt bildningsuppdrag. Hans erfarenheter från bland annat public service och förmåga att se utvecklingsmöjligheter blir viktiga delar i det kommande arbetet. säger riksbibliotekarie Gunilla Herdenberg.

– Det här handlar om samhällets demokratiska infrastruktur. Hur ska medborgare och invånare få kunskap och inblick, och hur locka till läsning och tillgängliggöra berättelser av alla sorter för unga och gamla? säger Erik Fichtelius. Att få bidra till att utforma förslag och strategier, efter att i många år mest skildrat och bevakat blir häftigt. Det här är ett viktigt och roligt uppdrag i allmänhetens tjänst.

Regeringen beslutade före sommaren att ge KB i uppdrag att föreslå långsiktiga mål och strategier, utifrån bibliotekslagens bestämmelser, för att främja samverkan och kvalitetsutveckling i hela det allmänna biblioteksväsendet samt fortsätta arbetet med att tillgängliggöra e-böcker via den nationella katalogen LIBRIS. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2019.

Erik Fichtelius slutade i somras som vd på UR, Utbildningsradion, efter 46 år inom public service. Han har varit Ekochef och politisk reporter på Aktuell, författare till flera böcker, och två gånger vinnare av Stora Journalistpriset. Erik Fichtelius är hedersdoktor i medie- och kommunikationsvetenskap vid Mittuniversitetet och har tidigare varit gästprofessor i journalistik vid Stockholms universitet. Han tillträder som nationell samordnare den 1 september
Innehållsansvar: Peter Axelsson, e-post: fornamn.efternamn@kb.se

Samhällsplaneringens problem.

Klassifikationssystemet för verksamheter har funnits på Internet sedan 1998 och har dessförinnan levererats till politiker per brev. Riksbibliotekarien har haft möjlighet att stifta bekantskap med systemet genom rapporten 1986 och genom Internet sedan 1998 då systemet blev helt tillgängligt för allmänheten.

Det är bra att riksbibliotekarien har upptäckt problemet med att det behövs en strategi för information. Det uppgjorda klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter innebär den strategi som behövs och redan finns och som nu har använts och blivit belyst på Internet för samhällsplaneringens problem under 17 år.

Under de 17 åren har regeringen, de politiska partierna m fl ständigt blivit upplysta om hur man kan ha en nödvändig helhetssyn genom att

använda systemet. Utvecklingen i Sverige är en följd av konflikter mellan överklass (borgerliga partier) och underklass (socialdemokrater m fl.) De senaste åtta åren av borgerligt styre har visat att borgerligt styre (som gynnar överklassen) är olämpligt. Socialdemokraterna måste bli bättre på att styra utvecklingen och isynnerhet de behöver förstå helheten som klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter beskriver.

Den 7 juni 2000 arrangerade IT-kommissionen en hearing om infostrukturens utveckling, den ”mjuka” infrastrukturen eller informationsinfrastrukturen. Hearingen utgick från de politiska visioner som bl a IT-propositionen fastlagt. Syftet med hearingen var att klarlägga vilka åtgärder som behöver vidtas för att Sverige relativt snabbt ska få i gång utvecklingen av en sammanhängande infostruktur som stöd för både samhällets utveckling och för den ekonomiska tillväxten.

Huvudfrågorna under hearingen berörde

- varför en utvecklad infostruktur behövs
- vilka möjligheter ny teknik ger för infostrukturen
- hur samhällets grundläggande information borde göras tillgänglig
- vilka nya informationskällor och grundtjänster som kan behövas framgent
- vilka kraven är på en framtida heltäckande storskalig infostruktur
- hur Sverige kan utveckla en framtidssäker infostruktur
- infostrukturens betydelse för tillväxt, demokrati, service och ett hållbart samhälle.

Hearingen finns redovisad i en rapport i december 2000 :(ITkommissionens rapport 3/2000, SOU 2000:123) “Hur blir en ny infostruktur motorn i e-Sverige? ”,

Den 12 juni 2000 skickades till bl a IT-kommissionen och Statskontoret en skivelse daterad 000608 med en pdf-bilaga på 17 sidor:

“Sven Winnell: Infrastruktur för information”.

Innehåll:

- Utdrag ur program för IT-kommissionens hearing om informationsinfrastrukturen.
- Sven Winnell. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
- Det tekniska i IT-strukturen.
- Den mjuka infostrukturen.
- Om Sven Winnells hemsida
- Infrastruktur för information. Förslag.

I skriften beskrivs bl a det klassifikationssystem för mänskliga verksamheter, som kan användas för den IT-infrastruktur IT-kommissionen efterlyser.

IT-kommissionen lades senare ner. Några beskrivningar om IT-kommissionen finns på [SW . 654 Telekommunikationsverksamheter](#). Deras utredningar föranledde inga åtgärder. “

Bibliotekssystem.

Klassifikationssystem används inom biblioteksvärlden för att ordna och presentera materialet på ett systematiskt sätt. Klassifikationen styr i regel böckernas uppställning på hyllorna, men är också ett sätt att strukturera materialet i bibliotekskataloger och söktjänster på webben. Med hjälp av klassifikation kan man gruppera sökträffarna i en katalog ämnesmässigt.

SAB-systemet utkom första gången 1921 och är ett svenskt system. Åttonde upplagan utkom 2006. Svensk biblioteksförnings kommitté för klassifikationssystem för svenska bibliotek ansvarar för ändringar och tillämpningar av SAB.

DDK Det absolut största klassifikationssystemet internationellt är Dewey decimalklassifikation (DDK) som är översatt till över 30 språk och används av bibliotek i 142 länder och i mer än 60 länders nationalbibliografier. Tillkom 1876.

UDK Universella Decimalklassifikationen (UDK) är ett flerspråkigt klassifikationssystem som bygger på Dewey Decimal Classification och det används av ett par specialbibliotek i Sverige. Library of Congress Classification används huvudsakligen av forskningsbibliotek och framförallt i USA. Tillkom 1905

Dewey på svenska bibliotek

Nationalbibliografin började använda Dewey 2011 och många Libris-bibliotek följde med. Folk- och skolbibliotek fortsatte däremot med SAB. Sedan 2011 har fler bibliotek bytt från SAB till Dewey, även folk- och skolbibliotek.

I utredningarna om verksamheter kallas DDK för DC och UDK för DK

De tio huvudklasserna i DDK, Deweys system

000	Datavetenskap, information & allmänna verk
100	Filosofi & psykologi
200	Religion
300	Samhällsvetenskaper
400	Språk
500	Naturvetenskaper
600	Teknik
700	Konstarterna & fritid
800	Litteratur
900	Historia & geografi

Systemet med de mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	20 områden
2. Religiösa verksamheter o d.	5 områden
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	15 områden
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	3 områden
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	11 områden
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	30 områden
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	21 områden
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	12 områden
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar.	
Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	12 områden
Summa	129 områden

Systemet bygger på Deweys system där några områden flyttats så att man fått ett system som passar till dagens problem.

Skillnader mellan Deweys system och systemet för mänskliga verksamheter,

I systemet för mänskliga verksamheter slopas område noll. Det som finns där läggs in på områdena 6-9. Från områdena 3 och 4 flyttas några områden till områdena 6-9.

I systemet för mänskliga verksamheter har område 6 fått mottaga delar från

DC 004-006 Datavetenskap (till 651)

DC 351-354 Offentlig förvaltning (till 6520-6524 opolitisk civil förvaltning)

DC 355-359 Militärvetenskap (till 6526-6529)

DC 380 Handel, kommunikationer & transport (till 653, tele 654, 656)

DC 330 Nationalekonomi (delar om finanser o d till 657).

SAB skiljer inte väl mellan ingenjörsmässiga konstruktionsverksamheter o d och tillverkning av det konstruerade. I klassifikationssystemet för verksamheter görs sådan åtskillnad att allt tillverkningsarbete finns i avdelningarna 66-69.

Område 7 har fått mottaga delar från

DC 301-307 Sociologi & antropologi (till 79, 7911-7913)

DC 130 Parapsykologi & ockultism (till 7911-7913)

DC 360 Sociala problem & sociala tjänster (till 795 och dess underavdelningar)

DC 370 Utbildning (till 7957)

DC 390 Seder, etikett & folklöre (till 7911-7913)

DC 070 Delar av Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 7913-7919 radio, TV od) (Eller till 90)

DC 060 Föreningar, organisationer & museer (Till 7959, 73)

DC 090 Handskrifter & rara böcker (till 76 grafisk konst)

I systemet för verksamheter har område 79 blivit ett område för sociala miljöer och social beteenden. I område 795 finns underområden 7951-7959 där områdena utgår från sociala miljöer som har anknytning till fysiska miljöer som beskrivits i område 72. Till exempel har utbildningar i 7959 anknytning till skolbyggnader i 729.

I område 8 blandar DC litteraturvetenskap och skönlitteratur. I systemet för verksamheter finns språk på 80, litteraturvetenskap på 81 och skönlitteratur på 82-89.

Område 9 har fått mottaga från

DC 070 Nyhetsmedier, journalistik & publicering (till 90)

DC 050 Tidskrifter & seriella resurser (till 90)

Obereoende av vilka system biblioteken använder bör svenska bibliotek infomera om systemet för mänskliga verksamheter och i möjligaste mån ställa upp dokumenten enligt det systemet. Kungliga Biblioteket, KB, som ansvarar för nationalbibliografin bör informera de andra biblioteken om detta och hjälpa till med att få det ordnat.

Det här handlar om samhällets demokratiska infrastruktur. Hur ska medborgare och invånare få kunskap och inblick, och hur locka till läsning och tillgängliggöra berättelser av alla sorter för unga och gamla? - menar Kungliga Bibliotekets representant.

Placering av dokumenten i bibliotekslokalen.

Det är människornas verksamheter som förändrar världen och det är deras verksamheter som bygger upp det liv alla lever. Dokumenten i biblioteken motsvarar verksamheterna, är beskrivningar av verksamheterna.

Systemet för de mänskliga verksamheterna är uppbyggt kring 129 verksamheter som är placerade i en ordning som svarar mot sambanden mellan de olika delarna.

För att förenkla kan dokumenten ordnas i 44 grupper enligt vad som visats i det föregående då SABs ämnen placerats in. Det blir samma gruppering om dokumenten är kodade enligt Deweys system.

Inom de 44 grupperna bör dokumenten ordnas minst enligt de 129 områdena, som är en mer fullständig sortering, och ordnas med mer uppdelning som kan vara lämplig. För de stora områdena finns förslag till uppdelningar, men även andra uppdelningar kan göras.

De 44 områdena bör i bibliotekslokalen placeras i nummerordning. Meningen med det är att om de läggs i den ordningen motsvarar det en lämplig ordning med hänsyn till hur huvudområdena påverkar varandra och det gör att man kan få en värdefull helhetssyn på utvecklingen i världen.

Först, i område 10, kommer en kort översikt som innehåller samhällenas kunskapsanstränging och tänkande. Det börjar med biblioteksverk-

samheter o d, encyklopedier, verksamheter om att skaffa nya kunskaper, kort samhällskunskap m m och slutar med idé-och lärdoms-historia, vetenskapshistoria, filsofihistoria o d. Här kan läggas in referenslitteratur på lämpligt ställe.

Sedan kommer områdena 11-19 om individernas inre verkligheter. Dessa inre verkligheter är drivkraften till alla följande verksamheter som förändrar världen på gott och ont. De är viktigt att alla har kunskaper om sina egna och andras inre verkligheter så att utvecklingen kan styras på lämpligt sätt och enligt demokratins princip, och individens vardag kan skötas.

De inre verkligheterna är individernas hemligheter, men kan beskrivas utifrån i viss mån. Möjligheterna att få grepp om de inre verkligheterna har ökat under historiens gång, bl a genom vetenskaper om psykologi som kommit till de senaste hundra åren.

I de inre verkligheterna finns individens kunskaper, framtidsdrömmar, uppfattningar om hur allt hänger ihop, sätt att resonera på förståndigt sätt och uppfattningar om moral och hur man bör bete sig gentemot andra.

Det är viktigt att kunna förbättra de inre verkligheterna för alla världens människor . För att förbättra svenskarnas inre verkligheter behövs mer utbildning i skolorna, där utbildningen nu är katastrofiskt dålig.

Efter 11-19 kommer området för religioner. Religionerna är mänsklighetens gissel. De religiösa uppfattningarna började för tusentals år sedan, har orsakat människor ohyggliga lidanden under historiens gång

och är nu 2915 orsak bl a till krigen i mellanöstern som medför mängder av flyktingar till Europa, bl a till Sverige som får fler än man kan ordna bostäder för.

I Sveriges skolor finns undervisning om religion, men den behöver kompletteras med undervisning om individernas inre verkligheter. Religionsämnet bör ändras till religion och levnadskunskap med kunskaper om individernas inre verkligheter och kunskaper om systemet för mänskliga verksamheter som bör ge svenska barn viktiga kunskaper om utvecklingens krafter och kraftspel.

Efter 11-19 och område 2 kommer område 3 om politik. Bristerna där har beskrivits i det föregående. SAB:s (och Deweys) behandling av området 3 om politik är inte bra.

Efter det kommer områdena 4-9 som också har beskrivits. Genom de verksamheterna får människorna nya kunskaper som gör att de inre verkligheterna i 11-19 förhoppningsvis blir bättre och därmed politiken i område 3 blir bättre

Uppställningen av dokumenten i nummerordning i bibliotekslokalen speglar utvecklingens gång och medverkar till att besökarna där kan få en helhetssyn som gör det lättare att förstå hur världen fungerar.

Om biblioteket har särskild barnavdelning bör dokumenten i den avdelningen ordnas på i princip samma sätt i nummerordning.

Med hänsyn till den stora mängd invandrare som kommer kan det vara lämpligt att i varje grupp i de 44 områdena ordna med invandrarvänliga förklaringar.

Universitetens, högskolornas och forskningsrådets sätt att ordna sina ämnen är inte bra. Det är isynnerhet sättet att ordna in i humaniora och samhällskunskap som är en kvarleva från 1800-talet och inte passar in i dagens värld. Deras områden bör ordnas enligt systemet för mänskliga verksamheter. Som det nu är är det mycket svårt att få reda på om deras utbildningar och forskningar. Staten har inte ens en förteckning över Sveriges professorer/professurer.

Om allmänheten ska ha en vettig möjlighet att rösta i valen bör de ha bättre möjligheter att få veta vad de högsta utbildarna och forskarna sysslar med och kommer fram till. Det behövs alltså ett nytt bra system för att meddela allmänheten och politikerna om det.

Det behövs också bättre informationer från dem som sköter grundskolan och gymnasiet. Enligt dagens regler är det läraren som avgör vad som lärs ut och om det finns inte uppgifter att få. Skolverket har inga uppgifter om lämpliga läroböcker och lärarna behöver inte ens använda läroböcker utan kan utbilda från det som står i tidningarna. Skolinspektörer kan ge upplysningar om hur pass bra utbildningarna är i förhållande till läroplanerna, men tycks inte ifrågasätta läroplanerna. Universiteten som utbildar lärarna utgår från läroplanerna och när de inte är bra blir inte heller lärarna bra och inte eleverna bra utbildade.

Utbildnings och informationssystem bör beaktas när man ordnar dokument i bibliotek. Isynnerhet kultur- och utbildningsdepartementen har uppgifter om sådant.

[Kultur-departementet Myndigheter med flera](#) På denna länk finns 62 träffar som gäller myndigheter o d som hör till kulturdepartementet. [Utbildnings-departementet Myndigheter med flera](#) På denna länk finns 48 träffar gällande myndigheter o d som hör till utbildningsdepartementet.

Aktuell politik i november 2015

I november 2015 handlar politiken i Sverige främst om flyktingar, invandrare, bostäder, integration och terrorism, utbildning, jobb och statsfinanser.

Orsaken till politiken är förhållandena i världen, isynnerhet krigen i Mellanöstern. FN har inte kunnat rätta till, men biträdande generalsekreteraren Jan Eliasson menar att det kan ljusna.

I Sverige övergav vi på 1500-talet katolicismen, blev protestanter och är nu mest sekulära, d v s världsliga i fråga om religion. Påven är på väg i den protestantiska riktningen. Muhammed bildade på 600-talet den islamiska läran som bygger på förskräckliga dogmer om ojämlika världsliga maktförhållanden, bl a regler om att kvinnor ska underställas männen och kunna straffas för vanliga beteenden.

Mänskligheten borde efter alla år av oenigheter och krig ha lärt sig att världen behöver styras enligt demokratiska principer. både i utvecklade länder och i mer utvecklade länder som Sverige, där fortfarande finns över- och underklasser.

I åtta år har Sverige styrts av borgerliga partier som gynnat överklasser och missgynnat underklasser på sätt som inte passar in i den globala utvecklingen.

De borgerliga partierna har nu, sedan decemberöverenskommelsen övergivits, visat prov på gamla borgerliga översittaridéer och vill fortsätta att gynna de bättre ställda.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam	2006	2014	Skillnad	
Mån. Över-				
lön skott/år				
6001	-64356	-80536	-16180	Underskottet har ökat
7001	-55524	-71200	-15676	Underskottet har ökat
8001	-46692	-61864	-15172	Underskottet har ökat
9001	-37920	-52528	-14608	Underskottet har ökat
10001	-29880	-43192	-13312	Underskottet har ökat
11001	-22176	-34072	-11896	Underskottet har ökat
12001	-14532	-25612	-11080	Underskottet har ökat
13001	-6888	-17524	-10636	Underskottet har ökat
14001	756	-8716	-9472	Överskottet har minskat
15001	8400	-268	-8668	Överskottet har minskat
16001	16044	8180	-7864	Överskottet har minskat
17001	23688	16280	-7408	Överskottet har minskat
18001	31332	25076	-6256	Överskottet har minskat
19001	38976	33524	-5452	Överskottet har minskat
20001	46200	41624	-4576	Överskottet har minskat
21001	53844	50072	-3772	Överskottet har minskat
22001	61488	58520	-2968	Överskottet har minskat
23001	69132	66968	-2164	Överskottet har minskat
24001	76776	75416	-1360	Överskottet har minskat
25001	84420	83864	-556	Överskottet har minskat
26001	92124	92324	200	Överskottet har ökat
27001	98424	100772	2348	Överskottet har ökat
29001	109704	117668	7964	Överskottet har ökat
30001	115344	126008	10664	Överskottet har ökat
35001	143544	166208	22664	Överskottet har ökat
40001	171240	196712	25472	Överskottet har ökat
45001	196440	224912	28472	Överskottet har ökat
50001	221640	253112	31472	Överskottet har ökat
55001	246840	278972	32132	Överskottet har ökat
60001	272040	304172	32132	Överskottet har ökat

Gemsnittsinkomst och mittinkomst i Sverige nu ligger på något över 25 000 kr per månad, d v s hälften under och hälften över detta.

2014 för förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn gällde följande:

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam, genomsnittshyra för 2rok, och 6200 kr per mån för makar/sambor = 74 400 kr/år, genomsnittshyra för 3rok.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor (konsumentverket). I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

År 2014 behövde ensam ha inkomst 15 000 kr/mån före skatt för att inkomsterna skulle räcka till det minsta rimliga och makar/sambor minst 11 000 kr vardera.

Underskott och överskott.

Av tabellen framgår att underskotten i hushållsbudgetarna för ensamstående med månadsinkomst 6000 kr har ökat med cirka 16 000 kr på året mellan 1206 och 1214, och att överskotten vid månadsinkomst 60 000 har ökat med cirka 32 000 kr på året.

Folkpartiet kräver i DN-artikel 9 november en skattereform som sänker skatterna för dem med höga inkomster och menar att det är rättvist och förbättrar Sverige, trots att det medför sämre fördelning av resurserna. Folkpartiet vill också ta bort hyresregleringen, som skulle innebära hyreshöjningar så att de med höga inkomster kan flytta in och de med lägre inkomster måste flytta ut och troligen ställas på gatan.

Bostäder kan inte tillkomma genom att ta bort hyresregleringen. Det som behövs är mer byggande av hyresrätter.

Det talas smycket om att miljonprogrammets bostäder behöver rustas upp. Det talet är överdrivet. Miljonprogrammets bostäder är bra. De som äger hyresrätterna där vill renovera för att kunna höja hyrorna. Vänta med det. Om det behövs förbättring av stammarna kan det ske utan hyreshöjningar med metoder som förbättrar rören invändigt.

Det behöver byggas hyresrätter. Förslag till lägenhetstyper finns i Sven Winnell 11 maj 2015: De föreslagna nya lägenhetstyperna. <http://winnell.com/omr36-39zzzb.pdf> Där föreslås lägenhetstyper som är bra med hänsyn till dagens ambitioner för små hushåll, med bra mått, gjorda så att de också kan användas med lägre ambitioner för två hushåll.

Man bör undvika att nu bygga dåliga små lägenheter för att kunna bygga många lägenheter. Man bör nu bygga bra lägenheter, det finns tillräckligt med dåliga.

Miljonprogrammets bostäder byggdes med hjälp av statliga lån som var så konstruerade att amorteringarna var låga i början och ökade med inflationen. De flesta förstod sig inte på lånen, fastän de var bra. och de avskaffades sedan av Sveriges första bostadsminister Ingvar Carlsson, som ersatte dem med subventioner. De bostäder som behöver byggas nu behöver några slags subventioner som inte nu formuleras här.

De borgerliga vill fortsätta sin gamla politik. Beatrice Ask, som var justitieminister i alliansen och ibland verkade förståndig, har nu kommit med tydliga överklassförslag: Tiggare ska förbjudas, inte för att de har det dåligt ställt utan för att de kan anses störande i gatulivet.

Flyktingarna

Moderatledaren föreslår att flyktingar ska motas tillbaka vid gränsen, vilket torde gå att göra med våld, men bereder flyktingarna lidande de inte ska behöva utstå.

Den 12 november kl 12 införde statsministern tillfälliga gränskontroller på migrationsverkets begäran, inledningsvis under tio dagar. (DN 12 nov) Polisen kommer att behöva upp emot 300 personer för att bevaka gränsen i Skåne bara de första tio dagarna. Omkring 100 000 människor passerar gränsen i Skåne varje dag. Den personalkår som ska genomföra det här finns inte i verkliga livet just nu.

Den stora invandringen är troligen positiv för Sverige. Det är företagsamma människor som kommer och är troligen mest i arbetsföra åldrar med grundutbildning och yrkesutbildning som Sverige inte behövt bekosta. Det som behövs är kompletterande utbildning i svenska och i svenska förhållanden, samt bostäder och jobb.

För svenskarna behövs också kompletterande utbildningar, bostäder, och jobb, det som behövs för invandrarna finns organiserat för svenskarna, det finns alltså system för det som invandrarna behöver. Svenska elever kan stimuleras av utländska invandrare i klasserna.

Utbildningar.

Både svenskar och invandrare behöver utbildningar i samhällskunskap och levnadskonst. Våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras. Se sid 114-116 i <http://wimnell.com/omr36-39zzze.pdf>
Bifogas i det följande.

Löner och jobb. Enligt DN 12 november sid 10:

“I Sverige fastställs lägsta tillåtna lön i kollektivavtal mellan fack och arbetsgivarorganisationer. Alla avtal har lägstalöner, för de enklare jobben på LO-området ligger heltidslönen runt 18 000–20 000 kronor per månad för vuxna över 20 år....

Ökade löneskillnader ger fler enkla jobb. Det mantrats upprepas från arbetsgivarhåll som nyckeln till att få in ungdomar och invandrare på arbetsmarknaden.

Men resonemanget döms ut av bland annat Arbetsförmedlingen och LO, som anser att billig arbetskraft redan går att få genom olika typer av bidrag.

200 000 fler jobb. Representanter från Svenskt Näringsliv låter säkra när de i upprepade utspel hävdar att så många arbetstillfällen skulle skapas i Sverige om vi hade lika stor andel enkla jobb som snittet i EU. Behovet anses extra stort i ett läge när Sverige står inför att ta emot flera hundratusen nyanlända invandrare. Men vad det handlar om för typ av jobb, och hur de ska skapas är oklart....

Lösningen är, enligt Svenskt Näringsliv, ökade löneskillnader. Då kommer efterfrågan på vardagsjobb, vilket Svenskt Näringsliv ofta kallar jobben som inte kräver så hög utbildning, att öka automatiskt....

Men Mats Wadman, analyschef på Arbetsförmedlingen, är skeptisk till den argumentationen.

– Så länge vi har statliga subventioner på 60–80 procent av lönekostnaden i till exempel nystartsjobb och instegsjobb tror jag inte att sänk-

ta lägstalöner skulle leda till särskilt många nya jobb för nyanmällda, säger han.

I dag är nära 50 000 personer sysselsatta i nystartsjobb eller instegsjobb....

Även från LO får Svenskt Näringsliv, inte oväntat, mothugg.

– Det är väl fantastiskt att Sverige har lägst andel enkla yrken i EU. Vi ska vara ett land med hög andel kvalificerade yrken. Vägen mot högre sysselsättning går inte via sänkta löner, säger Claes-Mikael Jonsson på LO.

LO oroar sig för att klasskillnaderna ökar i takt med ökad lönespridning.....

Här behövs nytänkande, såsom förslaget från Uppsalaprofessorn Oskar Nordström Skans. Han vill inte ställa flyktingars intressen mot lågavönades, utan förespråkar en speciallösning där de nyanlända ska kunna börja med lägre löner än de nuvarande lägstalönerna.

Hittills har dock varken arbetsgivarna eller facket visat intresse för denna radikala idé som rubbar deras invanda cirklar....”

Spara och låna

Enligt gällande regler, från skattereformen 1990, ska man betala skatt 30% på kapitalinkomster, dvs ränteinkomster. För ränteutgifter medges i en huvudregel en skattereduktion på 30% av skatteutgifterna. För bostadslån är skattereduktionen dock lägre för ränteutgifter större än 100 000 kr per år. En del anser att hushållens bostadslån är för stora.

Därför föreslås här att skattereduktionen för ränteutgifter minskas vid ränteutgifter högre än 50 000 kr per år. Det drabbar inte dem med relativt låga fastighetsvärden och människor med relativt låga inkomster.

Det föreligger förslag om statlig amorteringsavgifter enligt vissa regler för nya bostadslån då lånen anses för stora i förhållande till fatighetsvärdet. Dessa avgifter anses av en del inte vara effektiva och dessutom på olämpligt sätt minska rörligheten på bostadsmarknaden. Den nyss föreslagna minskningen av ränteavdragen kan tänkas tillräcklig avskräcka från att ta för stora lån, man kan då avstå från amorteringsavgifterna,

Skattesystemet

Förmögenhetsskatter, arvs- och gåvoskatter är avskaffade och bör ej återinföras, Den gamla fastighetsskatten för småhus är avskaffad och ersatt med en fastighetsavgift, Det bör inte ändras, någon ny fastighetsskatt bör alltså inte införas.

Det framförs ofta att det behövs en ny stor skattereform som ersätter reglerna enligt 1990 års skattereform, men det gällande skattesystemet är i stora drag bra och bör inte ändras i de stora dragen. Detaljer kan behöva ändras. Jobbskatteavdragen har tillkommit under den borgerliga regeringsperioden och bör avskaffas, men det måste ske med försiktighet och det är för tidigt att ge rekommendationer om hur det ska gå till. Man bör undvika för stora och hastiga förändringar som ger för stora förändringar av hushållens levnadsvanor.

Mer om detta finns på sidorna 379-390.

Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

I 1990 års skattereform infördes en ny typ av kapitalinkomstbeskattning: Kapitalinkomster beskattas med 30% och kapitalutgifter ger avdragsrätt 30%, en procentsats som skruvas ner vid vissa höga kapitalutgifter. Systemet bör behållas och procentsatsen 30% behållas för både kapitalinkomster och kapitalutgifter. Vad man kan göra är att studera minskningen av avdragsrätten vid höga kapitalutgifter, procentsatser och storleksgränser, och eventuellt minska avdragsrätten genom att ändra procentsatser och storleksgränser vid höga inkomster.

Inflationen är nu låg och riksbanken vill att den ska öka till 2%. Riksbanken har rätt att självständigt styra den s k reporäntan. Riksbanken gjorde den negativ i början av 2015, vilket kan vara svårt att förstå. Ett syfte lär vara att företagare ska kunna låna pengar så att de kan investera i anläggningar och anställa arbetslösa och att företagare ska kunna höja sina priser så att inflationen stiger. Löntagarnas organisationer vill ha 2% inflation så att de kan kräva höjda löner....

Riksbankschefen menar att hushållen lånar för mycket pengar, men har inga förslag om hur man ska få hushållen att låna mindre, det är inte hans bord.

I det läget har det från olika håll kommit förslag om att minska hushållens ränteavdrag och att införa amorteringskrav för dem. Finansinspektionen har haft förslag till krav om amorteringar på nya lån från och med 1 augusti 2015, men har den 23 april 2015 dragit tillbaka förslagen då finansinspektionen troligen inte har rätt att utfärda sådana

krav. Då menar somliga att det är nödvändigt att försämrade ränteavdragen. Statsminister Stefan Löfven och finansminister Magdalena Andersson är med rätta emot detta då det på olämpligt sätt rubbar hushållens hushållsbudgetar, hushållen måste ha en rimligt bra stabilitet i reglerna som styr hushållens budgetar.

Amorteringskrav och minskade ränteavdrag minskar hushållens möjligheter att köpa saker och ting, det minskar konsumtionen, och bidrar till att inflationen inte ökar så som riksbankschefen vill. Företagen kan inte höja priserna och inte investera så att arbetslösheten sjunker. Både amorteringskrav och försämrade ränteavdrag motverkar riksbankschefen önskemål om högre inflation.

Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

Somliga menar att hushåll som lånar pengar till bostäder riskerar att gå i konkurs och tvingas sälja sina hus. För att förhindra det vill de försämrade för låntagarna så att de går omkull och tvingas sälja sina hus. Förstå logiken i det den som kan.

Amorteringskrav och försämring av ränteavdragets 30% drabbar alla med hus, bl a alla de som varit tvungna köpa bostad för att få någonstans att bo. Isynnerhet yngre personer. De yngre nu kan ofta låna till bostad med hjälp av föräldrarnas medverkan och med hjälp av annat som gör att deras hushållsbudgetar är mycket känsliga för amorteringskrav och försämringar av ränteavdrag. De förslag om försämringar som förekommer drabbar bl a dem med låga inkomster. (Reavinstskatten och uppskovsreglerna för reavinstskatten kan kanke ändras så att staten får in mer pengar. Somliga menar tvärtom. Nöt att knäcka)

Det finns en annan logik ifråga om försämringar.

Istället för att försäkra för alla husägare kan man försäkra för dem som har hus med ovanligt högt värde och ovanligt höga ränteavdrag, vanligen ägare med höga inkomster.

Enligt "Dags att deklarerar" får man för underskott av kapital skattereduktion med 30% om underskottet är högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr är skattereduktionen 30% av 100 000 plus 21% av den del av underskott som överstiger 100 000 kr (gäller inte ivesteringsavdrag).

Boräntorna var den 23 april 2015 enligt SN i ett dussintal banker od :
Femårslån 2,15-2,30 %
Tioårslån 3,15-3,20 %

För den som inte har några kapitalinkomster:
100 000 kr i underskott motsvarar med ränta 2,20%:
om fastigheterna är belonade till 100% av fastighetsvärdet:
Fastighetsvärde 4,55 miljoner kr.
Om räntan är 3,20%: fastighetsvärde 3,13 miljoner kr

Om lånen är 85% av fastighetsvärdena:
vid ränta 2,2%: fastighetsvärde 5,35 miljoner kr,
Vid ränta 3,2%: fastighetsvärde 3,68 miljoner kr,

Om man sänker underskottsgränsen 100 000 kr till 50 000 kr:
skattereduktionen vid underskott 100 000 kr blir 15 000 kr för delen under 50 000 kr och 21 % för delen däröver, 10 500 kr, tillsammans reduktion 25 500 kr, dvs reduktionen minskar med 4 500 kr. Relativt litet. **Skattereduktionen för underskott 100 000 kr blir 25, 5% av underskottet.**

Om man dessutom sänker procentsatsen 21% till 11 % blir skattereduktionen för delen mellan 50 000 och 100 000 $11\% \text{ av } 50\,000 = 5500 \text{ kr}$ och skattereduktionerna tillsammans $15\,000 + 5500 = 20\,500 \text{ kr}$. **Skattereduktionen för underskott 100 000 blir 20,5% av underskottet. Kännbart.**

Vid underskott över 100 000 kr blir skattereduktionen för delen över 100 000 kr: 11%.

Med det höga tryck som nu finns för försämringar för hushållens lån kan kanske dessa förändringar införas. Innan man gör det måste man ha någorlunda klarhet om konsekvenserna, det behövs statistik, här kan inte göra sådana konsekvensundersökningar.

Förändring av detta slag lär inte innebära försämringar för dem med låga inkomster. För att få dessa försämringar måste man ha hus med höga värden, som de med låga inkomster vanligen inte kan ha och inte har. Det är sådana med höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna som drabbas och som kan bära försämringarna.

Försämringarna ökar statens skatteinkomster så att det går att förbättra välfärdsfördelningen.

Situationen nu liknar situationen i Sverige efter andra världskriget då regeringen styrde investeringarna till industrier o d och förhindrade byggandet av bostäder, något som Tage Erlander tog tag i på 1960-talet och åstadkom det s k miljonprogrammet, byggandet av en miljon bostäder under tio år.

Det som behövs nu är mycket byggande av bostäder med hyresrätt som gör att folket slipper köpa bostäder och få dyra lån.

Några tidigare sammanställningar 2015.

Under år 2015 har gjorts bl a följande

Sven Winnell 10 november 2015: Samhällsplaneringens problem. Förbättringar av bibliotek och utbildningssystem med hjälp av ett system för mänskliga verksamheter med helhetssyn på utvecklingen
<http://winnell.com/omr36-39zzzh.pdf>

Sven Winnell 25 oktober 2015: Kommentarer till “Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
<http://winnell.com/omr40zj.pdf> “ <http://winnell.com/omr40zk.pdf>

Sven Winnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
<http://winnell.com/omr40zj.pdf>

Sven Winnell 11 september 2015: Tidningsartiklar om inrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.
<http://winnell.com/omr36-39zzzg.pdf>

Sven Winnell 10 september 2015: Tidningsartiklar om utrikes förhållanden 12 juni - 24 juli 2015.
<http://winnell.com/omr36-39zzzf.pdf>

Sven Winnell 9 september 2015: Samhällsplaneringens problem. Påminnelser om våren och försommaren 2015.
<http://winnell.com/omr36-39zzze.pdf>

Sven Winnell 11 juni 2015: Folkhemmet tur och retur. Socialdemokraternas forskningar om sin politik, samhällsplaneringens problem och partiets kongress 2015. <http://winnell.com/omr36-39zzzd.pdf>

Sven Winnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet <http://winnell.com/omr36-39zzzc.pdf>

Sven Winnell 11 maj 2015: De föreslagna nya lägenhetstyperna.
<http://winnell.com/omr36-39zzzb.pdf>

Sven Winnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Winnell om boende och byggande.
<http://winnell.com/omr36-39zzza.pdf>

Sven Winnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. <http://winnell.com/omr36-39zzz.pdf>

Sven Winnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. <http://winnell.com/omr36-39zzzy.pdf>

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Winnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (<http://winnell.com/omr40zf.pdf>)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas på hemsidan winnell.com i kronologisk ordning med den senaste allra överst.

Politiken ändrar sig hela tiden. Sammanställningarna görs vartefter vid tidpunkter då det hänt något inom politiken som bedömts viktigt att kommentera. Det blir då nödvändigt att anknyta till det som hänt förut. Det gör att saker och ting ofta behöver upprepas. Ämnet är så stort att allt inte kan upprepas varje gång. Varje sammanställning har sitt eget tema där vissa sidor av det hela behandlas. Förslag till åtgärder måste upprepas eftersom ingen tycks reagera på dem.

Några förslag har upprepats många gånger. det gäller förslag om förbättringar för de lägsta inkomsterna. De borgerliga partierna gynnade överklassen. Nu behövs förbättringar för underklasserna. Här är förslag om det. Förslagen anges här i korthet, men de finns behandlade mer utförligt i de nämnda sammanställningarna. Bl a i Sven Winnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. <http://Winnell.com/omr36-39zzz.pdf>

1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i <http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

3 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginal-effekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmögenhetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9,3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352): Om barnfamiljen har 200 000 på banken är räntan såg 1% = 2000 kr. Skatten på räntan är 30%= 600 kr.

Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr

Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med 20% av det= 3000 kr.

Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.

Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Svensk radio kom till 1925. Radiopratare var främst Sven Jerring. För att lyssna behövde man mottagare. Det var kristallmottagare med en nål som skulle styras mot en kristall. En del lyssnare, isynnerhet ungdomar, byggde själva sina apparater. De gav dåligt ljud och man behövde hörlurar.

Sedan kom apparater att köpa, med rör och högtalare. Men de var dyra, många hade inte råd att köpa. I mitten på 1930-talet kunde man köpa en femrörs Luxor för 300 kr på avbetalning, i dagens penningvärde motsvarar det ungefär vad en stor TV-apparat nu kostar.

Det blev vanlig att lyssna på utländsk radio, man kunde ta in hundratal namngivna stationer som man ställde in med rattar.

För att få lyssna krävdes att man till Radiotjänst hade betalat radio-licens för 10 kr om året.

Många köpte nog radio till olympiska spelen 1936, på vintern i Garmisch-Partenkirchen och på sommaren i Berlin, där Hitler gjorde propaganda för sin politik. Man kunde höra hans stora tal i radion. Och höra reportage om Jesse Owen.

Svensk radio började om dagarna med klockorna i stadshuset klockan tolv och dagens dikt. Sedan följde ofta levande musik av kapell som då var vanliga. Halv ett kom Dagsnyheter från TT, väderleksrapport och börsnoteringar. I början av kvällen kom en timmes grammofonmusik. Senare Dagsnyheter från TT igen och diverse program, bl a underhållningsprogram som blev en stor del av svenska folkets underhållning.

För sin information om världen och vad som hände i den hade man främst tidningar, radio och bio med förspel som innehöll diverse saker, bl a varje vecka journaler som SF-journalen och tyska UFA-journalen som visade bl a Hitler och tysk propaganda.

De stora morgontidningarna var Stockholmstidningen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Ute i landet hade de flesta inte råd med stocksolmstidningarna utan lär mest ha nöjt sig med att prenumerera på en lokaltidning som kunde komma som varannansdagstidning med tidning tre dar i veckan.

Bio kom till som stumfilm som blev ljudfilm 1929-1930. Ljudet ordnades till en början med grammofonskivor som filmskötaren skulle passa in till bilderna, sedan fördes koder för ljudet in i kanten av filmremsan så att ljudet passade precis till bilderna. Al Jolson med Sonny Boy hörde till de första på ljudfilmen.

På söndgarna var det på eftermiddagen matinéer för barn, biljetter 55 öre, och bl a rafflande cowboyfilmer utlöste glädjetjut hos barnen.

När kriget var slut kom såsmåningom svartvit TV, tjocka apparater, TV-licenser, kanal 2, färgTV och på de allra senaste åren platta TV-apparater.

Internet kom till i början av 1990-talet, hade liten omfattning i början, men är nu jättestort och outhärligt.

Sedan TV kommit till har biogåendet minskat. Internet har tagit annonser från tidningarna som nu är på fallrepet.

Mobiltelefonerna har kommit i rasande fart och har utvecklats till att ta hand om bilder, man fotograferar med telefonerna, tar in från internet, läser tidningar etc.

Användningen av internet har utvecklats. Alla som vill synas och höras måste finnas på internet. Det sägs att man kan få veta allt på internet, men det myckna som finns där gör det svårt att vaska fram det man vill ha tag i.

Den nuvarande TV-avgiften är orättvis därför att den kräver samma avgift för ensamma som för hela familjer som bara behöver en licens för flera personer.

SVT har nu en stor verksamhet på Internet, man kan bli se TV-program där utan att ha betalt TV-avgift. För att lyssna på radio behövs nu ingen avgift.

Radio och SVT sysslar med publicservice som gäller information som alla behöver och som alla enligt en följd av demokratins princip måste ha. Det enda rimliga är att TV-avgiften avskaffas för hushållens del och kostnaden för publicserviceverksamheterna betalas av staten till dem som utför verksamheterna som en kollektivavgift från hushållen, samtidigt som hushållens jobbskatteavdrag minskas i motsvarande mån och då på sätt som tar bort orättvisor.

TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Lagstiftningsmässigt är det enkelt att genomföra omläggningen. Alla regler om hur publicservice-verksamheterna ska bedrivas blir kvar och riksdagen får som nu göra de lagförändringar om ändringar i det som den vill ha. Riksdagen bestämmer nu vilken omfattning verksamheterna ska ha och vad de får kosta. Det är något som ligger vid sidan om frågan om fördelning av kostnaderna på individerna i svenska folket.

Jobbskatteavdragen är olämpliga och måste reformeras så att välfärdsfördelning blir bättre, mer pengar till låga inkomster som måste tas från de högre inkomsterna. Den föreslagna omläggningen av TV-avgifterna är ett led i detta. Andra led är att förbättra sjuk- och arbetslöshetsersättningar o d och samtidigt minska jobbskatteavdrag vid höga inkomster.

* TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för inkomståret 2015.

Det är lämpligt att göra en enkel justering av brytpunkten som nu ligger vid inkomst 2,94 prisbasbelopp = 130536 kr per år = 10878 kr/månad. I skiktet nedanför denna gräns är marginaleffekten 4,28% och ovanför gränsen 6,495%. Genom att höja gränsen kommer avdraget att minska över gränsen. Vid inkomst 3,04 prisbasbelopp har avdraget minskat 100 kr per månad så när som på 4 kr. Brytpunkten bör därför sättas vid 3,04%.

Något om skatte- och bidragshistoria.

Sid 27-29 i 36-39zz.pdf (20 maj 2013) Kompletterad 3 april 2015.

“Jag har noga följt riksdagens fördelningspolitik sedan 1964 och nästan varje år lämnat kommentarer och förslag. De nuvarande statsråden var 1964 i genomsnitt 13 år gamla.

Fram till den 20 april 1989 skrev jag 4920 sidor om skatte- och bidragssystem o d. Den 20 april 1989, som var SAPs hundraårsdag, började jag en ny serie som då började med sidan 1. Mina utredningar har vanligen gått till statsråd, i första hand statsministrar, finans- och skatte-, social-, och bostadsministrar, till ledarna för alla eller de största partierna inom eller utom regeringen, samt ibland till riksdagsutskott. Sedan jag börjat lägga in skatteutredningarna på min hemsida, <http://wimnell.com>, har den gamla sidnumreringen upphört. Sista sidnumret var 3557 den 8 april 2004.

Under mellankrigstiden och tiden närmast efter andra världskriget var en väsentlig del i hushållsstrukturen att av makar var den ene, vanligen mannen, förvärsarbetande med inkomster till hushållet, och den andre, vanligen frun - hemmafrun, var hemma och skötte hemmet. Skattesystemet byggde på det och innehöll sambeskattnings av makarna. Kvinnorna skulle bli gifta och försörjda. Ogifta kvinnor fick försörja sig själva. Sedan började fruarna ta arbete och systemet med sambeskattnings började te sig alltför ålderdomligt.

Bl a med uppgiften att avskaffa sambeskattnings arbetade Allmänna Skatteberedningen i början av 60-talet. Utredningens förslag var dåliga, det enda som kom ut av utredningen var moms. Finansminister Gunnar Sträng (s) tillsatte Familjeskatteberedningen, som lämnade förslag som kan betecknas som svagsinta.

Gunnar Sträng utformade på egen hand, med sina närmaste medhjälpare, 1970 års skattereform. I reformen avskaffades, huvudsakligen, sambeskattnings, men Sträng lyckades inte göra en reform som

tillgodosåg kravet på skatt efter förmåga vilket hade varit möjligt. Ett led i reformen var en hemmamakeskattereduktion (april 2015: som jag föreslog Sträng), som till en del fyllde några krav om skatt efter förmåga. Denna skattereduktion smälte sedan bort med inflationen och togs så småningom bort helt. När den togs bort hade hushållsstrukturen förändrats så att det inte fanns många hemmafruar kvar.

Det har hela efterkrigstiden funnits sådana som klagat över höga marginalskatter. I skattepropositionen 1970 tog Sträng bort allt om marginalskatter, han menade, att det viktiga var skatterna och inte marginalskatterna. Efter reformen var visserligen skatteskalen vid höga inkomster böjd uppåt, men det fanns en komponent som gjorde, att kurvan blev nästan rak. De gamla marginalskatteverulanterna fortsatte dock att tala om att marginalskatterna ökade med stigande inkomst, trots att så inte var fallet.

Under 50- och 60-talen var bostadsbristen ett stort politiskt kapitel. (april 2015: Jag påpekade det för Erlander och han har sedan sagt att han ångrar den tidens bostadspolitik) Det s k miljonprogrammet under 60-talet och början av 70-talet gav en miljon nya bostäder, en fantastisk satsning. Efteråt har många klankat på bostäderna från programmet, men lägenheterna håller god standard. Brådskan att bygga bort bostadsbristen gjorde att det blev många stora flerbostadshus, som sedan ogillades av somliga. De som fick bostäder fick ändå någonstans att bo, vilket är en fördel. På senare tid har kommit propåer om att stadslandskapen är för litet stadlika och att det behövs mer tät bebyggelse. När miljonprogrammet var utfört gick musten ur och det har sedan knappast funnits någon bostadspolitik med prisvärt engagemang. Efter miljonprogrammet följde småhusbyggande. Ingvar Carlsson var den förste bostadsministern (som inrättades på 70-talet. (april 2015: som sedan togs bort, men finns nu igen) och avskaffade paritetslånen som betalades av de boende och ersatte dem med räntebidrag som betalades av staten. Senare har gjorts försök att förbättra bostadsfinansieringssystemet.

I 1970 års skatterform fanns kvar den kapitalinkomstbeskattning som gjorde att det gick att tjäna stora pengar på ränteavdrag, eftersom skattelättnad av ränteavdrag följde förvärvsinkomstens marginals-katt. (april 2015: jag gav förslag om att ge kapitalinkomsskatten skattesats oberoenda av inkomstens storlek). 1982 års skatterform ändrades dessa avdragseffekter något. I 1990 års skattereform skildes kapitalinkomstskatten från skatt på andra inkomster, varigenom effekterna av ränteavdragen fick en bättre form.

Det har hänt mycket i skattesystemet sedan 1970. En tid minskades inkomstskatterna och i stället ökades arbetsgivaravgifterna. Senare har det gått i andra riktningen: arbetsgivaravgifter har minskats och istället har införts egenavgifter på inkomstsidan, och nu håller man på och reducerar egenavgifterna genom avdragsrätter.

Bostadsbidragen har ändrats många gånger sedan 1970 och sällan med goda resultat. Många av dem som i regeringarna sysslat med bostadsbidrag har blivit landshövdingar. Långa tider levde riksdagsmännen i tron att barnen i Sverige bara bestod av tvillingar, man bundade ihop barnen två och två och gav bostadsbidrag per par. För avtrappning av bostadsbidrag fanns länge två procentsatser, den högsta 23 %, nu är det en på 20%. I mitten på 70-talet förlorade socialdemokraterna regeringsmakten till de borgerliga, som införde flerbarnstillägg. 1982 återtog socialdemokraterna makten.

I skattesystemet fanns mellan 1970 och 1990 mycket höga marginalskatter vid höga inkomster. Bostadsbidrag kunde utgå vid mycket höga inkomster i fall med många barn, och vid höga inkomster kunde summan av avtrappning och marginalskatt ligga nära 100 %. Hans Gustafsson var den bästa bostadsministern och på mitt förslag överförde han en del av bostadsbidragen till ej avtrappade flerbarnstillägg, vilket i några fall minskade de annars otrevliga höga summamarginal-effekterna.

Hans Gustafsson införde också, efter påpekanden från mig, bostadsbidrag för barnlösa med låga inkomster, dels ett s k ungdomsbostadsbidrag, dels ett bidrag för äldre icke-pensionärer med låga inkomster. Det senare bidraget har i ovist nit tagits bort i samband med neddragningarna under 90-talet, men bör återinföras enligt mina förslag.

I 1990 års skattereform sänktes marginalskatten mycket avsevärt för de högsta inkomsterna, reformatörerna räknade med "dynamiska effekter" som skulle göra så att staten ändå skulle få in tillräckligt med pengar för den förlust staten gjorde med de sänkta marginalskatterna. De dynamiska effekterna som verkligen uppstod skulle redovisas när de hade uppstått. Redovisningar har förekommit, men har smygits undan, det har nog inte uppstått så mycket dynamiska effekter man hoppats på, men det är inte heller lätt att räkna ut. Nu är det glömt att marginalskatterna sänktes rejält för höga inkomster och höginkomsttagare fortsätter med att kräva sänkta marginalskatter.

I samband med 1990 års skattereform ändrades bostadsbidragen för barnfamiljerna. Ändringarna av skatterna medförde behov av ändrade bostadsbidrag, och barnfamiljerna kompenserades i bostadsbidragen, noga räknat kompenserades två gånger, men det var det nog inte många som förstod. En förändring var att tidigare fem kategorier barnantal minskades till tre: ett, två och tre+. Det finns numera inte många familjer med fyra eller fler barn.

En epokgörande och storartad förändring har inträtt med det nya systemet med maxtaxa på dagis. Det minskar margina-effekten för berörda med ca 5%enheter. Märkligt är, att partier som vanligen brukar kräva sänkta marginalskatter, ogillat maxtaxan.

I 1970 års skattereform var skatteskalan inte indexreglerad och folkpartiledaren Bertil Ohlin, som vid den tiden var oppositionsledare, krävde många år enträget en indexreglering. Utan indexreglering och med inflation och högre löner fick staten in mer och mer i skatter, vilket Gunnar Sträng gillade. I ett TV-program kommenterade Ohlin

detta och sa, att om han varit finansminister skulle han nog också gillat en skatteskala utan indexreglering. Nu är skalan indexreglerad genom koppling till basbelopp.

I de sista skälvande minuterna innan 1990 års skattereformproposition lades fast krävde LO och fick en förändring av grundavdraget på så sätt, att grundavdraget vid en viss låg inkomst ökades på med 25% (2004 20%) av ökande inkomst och sedan vid en viss inkomst litet över 100 000 sedan minskas med 10% av ökande inkomst. Detta gör, att en skatt längst ned på 32% minskades till 24% (2004 25,6%) i ett intervall och därefter ökas till 35,2% för att vid vissa höga inkomster gå ned till 32%, och över den s k brytpunkten öka till 52% och längst upp till 57%. Detta lär vara föga känt av den stora allmänheten. I de hjälpredor de skattskyldiga får från myndigheterna inför deklarationen finns inte detta nämnt, däremot finns tabeller med grundavdrag för olika inkomster, men det lär inte vara många som med ledning av tabellerna räknar ut vilka marginalskatterna är i olika inkomstlägen.

Jag har aldrig vågat föreslå politikerna att studera systemet med höjningar och sänkningar av grundavdraget, därför att jag fruktar att om de okunniga politikerna ger sig på det, och börjar ändra, blir det bara sämre.

Skatteskalan före 1970 och i 1970 års skattereform bestod av många skikt med allt högre skattesatser. Det stora antalet skattesatser gjorde skattesystemet onödigt otrevligt och komplicerat. Många år föreslog jag förenklingar av skalan till tre skikt. Mina förslag har burit frukt. I 1990 års skattereform var det i princip två skikt (bortsett från det buckliga grundavdraget), som åstadkoms av den procentuella kommunalskatten och av den kommunala plus den statliga procentuella skatten över den s k brytpunkten, ett begrepp jag införde för länge sedan. I slutet på 90-talet har det blivit ett skikt till allra överst där den statliga skatten ökar till 25%. Den gamla skalan med många skikt är nu bortglömd.

Ett stort fel med det nuvarande skattesystemet är att det inte fördelar efter bärkraft. Enligt min mening har man ingen kraft att betala skatt förrän man har inkomster över det som behövs för att leva med en rimlig lägsta levnadsstandard. År 2004 var de lägsta rimliga levnads-kostnaderna för vuxna icke-pensionärer avrundat 108 000 kr per år för ensam och 162 000 kr per år för två makar/sambor. (2006 120 000 respektive 180 000) Makar/ sambor 150% av ensam. (2009 130/195) (2010 134/201) (2011 134/201 (2012 142/216) (2013 145/220)

Levnadsstandard beror av många förhållanden, men en viktig komponent är tillgången till pengar för det nödvändigaste. Det är dessa pengar som är av intresse när man ska konstruera ett skattesystem som fördelar efter bärkraft. Det ska redan nu sägas, att det idag, på grund av politiskt motstånd, torde vara nästan omöjligt att konstruera ett system som fördelar efter bärkraft, men man kan göra förbättringar i den riktningen.

Jag har mycket ägnat mig åt dem med låga inkomster eftersom politikerna intresserar sig så litet för dem. När det gäller icke-pensionärerna är barnlösa med låga inkomster missgynnade, för dem bör införas bostadsbidrag enligt mina förslag, som jag lämnat under många år.

Bostadsbidragen för barnfamiljerna har jag lämnat förslag om. TV-licensen är en dryg post för dem med låga inkomster, den är orättvis och missgynnar ensamstående. Licensen (avgiften) bör för hushållen ersättas med en kollektivlicens betald av staten. Jag har lämnat förslag om finansiering. “

Sidorna 32- 41 i 36-39zz.pdf (20 maj 2013)

Mer om skatter och bidrag.

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under denna tid redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rättat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikala fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.

Den vanligaste komplikationen i den horisontella fördelningen är förekomsten av barn. Oberoende av inkomstens storlek medför barnkostnader som det finns skäl att ta hänsyn till vid fördelningen av skatter och bidrag.

Eftersom vi har ett progressivt skattesystem som innebär att man procentuellt tar ut mer skatt vid högre inkomster än vid låga är det olämpligt att utforma hänsynen till barnkostnader som ett avdrag på inkomsten, det innebär att skattelättnad för barn blir större vid höga inkomster än vid låga. Därför sker hänsynen till barn genom barnbidrag som är lika stora oberoende av inkomstens storlek. Barnbidragen kan ses som en negativ skatt.

Före skattereformen 1970 sambeskattades makar. Det ville man komma ifrån och i reformen infördes särbeskattning, dvs makara beskattades var för sig efter sina inkomster. På den tiden var det vanligt att makar fördelade sina insatser så att mannen hade heltidsarbete med penninginkomster medan frun var hemma med barnen och stod vid spisen och tvättbaljan, utan penninginkomster, var hemmafru.

Vid övergång till särbeskattning uppstod problem för hemmafruarna. Mannen behövde kompensation för att han försörjde en hemmafru. Hemmafrun kunde inte spara in på hushållsutgifterna till de kostnader hon förorsakade mannen. Man införde då ett hemmakeavdrag som var en horisontell fördelningsfaktor och lika stor vid alla inkomster. Hade man utformat det som ett avdrag på skatten skulle män med höga inkomster och större marginalskatter få större skattelättnader än de med låga inkomster.

När åren gick blev det färre hemmafruar och hemmakeavdraget smälte i någon takt med det bort med inflationen. Till slut togs hemmakeavdraget bort när hemmakearna (hemmafruarna) var nära utrotade.

I början efter skattereformen 1970 hade man kvar bl a sättet att dra av för räntekostnader, avdrag gjordes med samma maginaleffekt som för inkomsten, dvs ju högre inkomst man hade och ju högre marginalskatt man hade desto mer tjänade man på ränteavdragen, Direktören med hög lön och hög marginalskatt kunde få större skattelättnader av skuldränteavdragen än den lägst betalda i firman om man hade samma sorts hus att bo i och samma skuldräntor. Det var inte bra.

I skatterformen 1982 rättades detta till något, men i reformen 1990 blev det klart att ränteavdragen blev samma vid olika inkomster. Man stannade då för 30% skatt på ränteinkomster och 30% skatteavdrag för skuldräntor. Hänsynen till räntorna hör till den horisontella fördelningen, räntorna har inget med inkomsterna att göra. Nu får direkören och springpojken vid inkomstbeskattningen samma hänsyn.

Bostadsbidragen hör till de horisontella fördelningshänsynen, men är också dimensionerade efter inkomstens storlek. För barnfamiljerna trappas de av med 20% av ökande inkomst.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska försätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna. Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Levnadskostnaderna för en ensam förvärvsarbetande icke-pensionär är 2013 145 000 kr per år. Den som tjänar 15 000 kr per månad har efter skatt så att det går ungefär jämnt upp, dvs inget överskott i budgeten. Ensam som tjänar 60 000 kr per månad har sedan dessa levnadskostnader betalats ett överskott i hushållsbudgeten på 324 000 kr, som kan användas till bilar, resor, dyrare bostad, lyxartiklar mm.

Motsvarande kostnader för makar/sambor är 2013 220 000 kr Om makarna har lika stora inkomster behöver de bara tjäna cirka 11 000 kr var per månad för att få ihop till kostnaderna. Tjänar de 60 000 kr var per månad har de 717 000 kr överskott sedan hushållskostnaderna betalats.

Ensam som tjänar 12 000 kr per månad skulle kunna betala levnadskostnaderna, men måste betala skatt så att det blir ett underskott i hushållsbudgeten på cirka 24 000 kr, och borde begära socialbidrag till skatten, vilket naturligtvis inte går för sig. Han eller hon tjänar alltså till sin försörjning men måste sänka sin levnadsstandard cirka 17 % på grund av skatten.

Krav om att avskaffa värnskatten visar på synnerligen olämplig oförmåga. Ingen i riksdagen har de senaste 40 åren visat intresse för att på lämpligt sätt avväga skatterna efter levnadskostnaderna.

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördelningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.

Enligt detta blir de lägsta rimliga levnadskostnaderna 2013 för förvärvsarbetande icke-pensionärer: ensam 145 000 kr och för makar/sambor 220 000. Makarnas belopp blir nära precis 150% av beloppet för ensam, och så har det varit sedan 1970. För pensionärer blir det något annorlunda.

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta inkomsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en ensam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skattereformen 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostadsbidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadsbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.

Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna makar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är regeringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.

Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnaderna för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i

[Sven Wimmnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf](http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf)

Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år. Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det. I detta sammanhang är det lämpligt påpeka TV-avgiftens inverkan. Den är orättvis och missgynnar ensamma. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas med en kollektivavgift för hushållen som betalas av riksdagen och som kan bindas till folkmängdens utveckling om riksdagen inte förmår fortsätta att avgöra hur mycket som ska läggas på TV. Avgiften är nu drygt 2000 kr per år och är en stor belastning vid låga inkomster. TV har haft en löjlig patrull som åkt omkring och sjungit för sådana som betalar avgiften samtidigt som man påstår att

SVT är fri television. Avskaffa snarast TV-avgiften som är att se som en skatt. De pengar som behövs för det kan tas från Jobbskatteavdragen enligt förslag.

Pensionärer med låga inkomster: Det nya systemet med garantipensioner ger det omöjligt att kontrollera om pensionerna som utbetalas är riktiga. Reglerna för bostadstilläggen är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggts på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggts på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållskostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Erik Åsbrink föreslår “ kraftigt höja grundavdrag så att även låginkomsttagarna skulle få en skattesänkning.” Det är ett okunnigt förslag. Höjer man grundavdragen sänker man visserligen skatten för låginkomster, men också för dem med höga inkomster, och då försämrar man skattefördelningen. Om man höjer grundavdragen för att låginkomster ska få lägre skatt måste man höja marginalskatten för låginkomster så att de högre inkomsterna inte får sänkt skatt.

Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.

Erik Åsbrink skriver också: “ Enligt en samstämmig uppfattning bland ekonomer är fastighetsskatten en av de bästa (eller minst skadliga) skatterna. “ Ja, enligt ekonomerna kanske, men ekonomerna har vanligen dåliga uppfattningar, eller inga alls, om fördelningsproblem.

Hela världens finanssystem är förstörda av ekonomerna....

I den nyss nämnda utredningen om barnfattigdomen har diskuterats förändringar av jobbskatteavdragen, men något förslag har inte lämnats. Att förvärvsarbete har extrakostnader kan man gå med på, men inte så stora som motiverar nuvarande jobbskatteavdrag och framför allt inte avdrag som stiger med inkomsten.

Det lär knappast finnas någon som direkt kan förstå jobbskatteavdragens konsekvenser vid läsandet av skatteverkets beskrivningar

Konsekvenserna kan man enklast få uppfattningar om genom att se på skatteverkets tabeller för preliminärskatter, där skatteverket säkert räknat rätt. De tabellerna har använts för att beräkna hushållens över- och underskott i hushållsbudgetarna.

Över- och underskott finns redovisade för 2006 och för flera av de senaste åren. Jämför man år 2006 och 2013 finner man att låginkomster fått mycket betydande försämringar och höginkomster

mycket betydande förbättringar, något som borde få socialdemokraterna upprörda.

Förbättringar för låginkomster har föreslagits genom införande av bostadsbidrag för barnlösa i förvärvsarbete åldrar och genom att slopa den nuvarande TV-avgiften och istället minska jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för låga inkomster och pensionärer.

Se mer om detta på sidorna 312-369 i

[Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf](http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf)

Observera sidan 349:

“Pensionärerna med låga pensioner.

Göran Persson genomförde svåra försämringar för pensionärer. Han gjorde inget för att ta bort försämringarna. Mona Sahlin gjorde heller ingenting i förbättrande syfte. De förlorade också valen.

Om dessa pensionärer finns mycket skrivet och ett sammandrag finns på sidorna 95-105 i

[Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014. http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf “](http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf)

Sid 105: “ Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna. “

Tillägg om skatter.

Alliansregeringspartiernas rötter finns i den dominerande överklassen före första världskriget 1914-1918, del i den överklass nere i Europa som skapade kriget och skickade ut miljontals unga män att dö meningslöst när de ville ha en annan framtid.

Vad jag förstått byggdes det socialdemokratiska partiet först upp mest av arbetare som hade arbetsinkomster. Bland dem fanns ett hat mot sådana som inte kunde försörja sig - "inte göra rätt för sig". I sina berömda tal om solidaritet vände sig Per-Albin Hansson mest mot överklassen, men också mot sina egna.

Solidariteten mot de sämst ställda växte till sig. Andra världskrigets konekvenser för Sverige hjälpte nog till med det. Efter det kriget kom bl a barnbidrag, studiestöd, allmän sjukförsäkring m m.

Ekonomiska skribenter som vill se världen i stort menar nu ofta att 1980 var en vändpunkt. Då började girigheten gripa kring sig och alla skulle tänka på sig själva och klara sig själva. Världen skulle bygga på konkurrens och marknadsprinciper, allt skulle privatiseras.

Folkpartiledaren menar nu att de som har låga inkomster är ansvarslösa. De som inte har arbetsinkomster men sjukersättningar ska hjälpas att få inkomster genom att man tar bort sjukersättningarna. Arbetslösa ska hjälpas till arbete genom att man tar bort arbetslöshetsersättningar. Den här synen bör brytas

De förslag till riksdagsbeslut som lämnats i det föregående behöver inte utredas i långa utredningar, de kan sättas igång direkt. Det som satsas på låginkomster går troligen direkt till konsumtion som leder till

arbete för arbetslösa, som i sin tur konsumerar och betalar skatt så att pengarna kommer tillbaka till de offentliga kassorna.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30 %

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållskostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske

för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Nyligen har det tagit fart i det gamla förslaget om skatt på finansiella transaktioner. Det finns troligen ingen som kan konstruera och administrera en sådan skatt. De stora finansiärerna kommer att motarbeta och gå runt en sådan skatt och ta betalt för att hantera den så att det till slut blir konsumenterna som får betala skatten, hela administrationen och domstolarna som ska döma i brotten mot skatten.

Det finns många förslag om skatter på kapital av olika slag. Det bästa torde vara att helt avstå från alla skatter på kapital och inrikta sig på att ta skatt på avkastningarna, att avskaffa de regler som gör det möjligt att hitta kryphål som kan minska kapitalinkomstskatterna.

En skatt på kapital kommer bara att till sist drabba de små kapitalisterna som vill spara för oförutsedda utgifter, eventuell sjukdom och eventuell ålderdom. och som kanske drömmer om att få ihop kapital till en egen verksamhet.

Låt de stora kapitalisterna hålla på med sitt kapital, som de ibland använder för nyttiga saker. Men bolagsskatterna, som är ett slags kapitalinkomstskatt, tycks ha blivit för låga.

I det man bör göra ingår intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbete och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapitalinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finnas skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara.

Detta synsätt kan ge konflikter med v och kanske också mp, som kan tänkas vilja bekämpa ägandet. Kapitalisterna tenderar att missbruka sin makt, men det bör man komma till rätta med ge-

nom restriktioner på verksamheterna och det som levereras. Om företagen slipper skatt på kapital kan de tåla restriktioner.

De svenska nationalekonomerna har varit och är föga intresserade av välfärdsfördelningen. Det de mest diskuterar är hur staten ska få in inkomster, och det är lätt att hitta på det om man inte tar hänsyn till välfärdproblem och välfärdsfördelning.

Det har nu på många håll gjorts förslag till ändring av systemet för inkomstskatterna, och det påstås ofta, att alla tycker att inkomstskattesystemet behöver ändras. Men de stora dragen i systemet är bra, det behövs ingen stor omläggning av systemet, det som kan behövas är justeringar av detaljer.

Det som främst är dåligt är jobbskatteavdraget, men vid alla justeringar måste man ta hänsyn till att man inte bör ändra för mycket och inte för snabbt därför att ändringar kan slå hårt på välfärdsfördelningen, isynnerhet vid låga inkomster. De som har höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna har stora marginaler som gör att de kan tåla ändringar.

När man sänkte momsen på mat var det ett misstag. Att nu höja den momsen är inte lätt, man måste då införa kompensationer som är svåra att beräkna.

Att införa nya amorteringskrav på lån till bostad drabbar sådana med låga inkomster, med följd att de inte kan ha en egen bostad. De med höga inkomster klarar sådant utan bekymmer.

Amorteringskrav och minskade ränteavdrag minskar rörligheten och förändrar finansmarknaden med oöverskådliga problem med svåra konsekvenser för isynnerhet låga inkomster.

Matmomsen

Våren 2015 har från flera håll kommit förslag om höjning av momsen på mat från 9% till 20% (från 12 till 25%)

Det var olämpligt att sänka matmomsen, men det är nu som det är. Höjer man matmomsen med 11 procentenheter måste man kompensera de lägsta inkomstagarna.

Lismedelskostnaderna för vuxna är enligt utredningen för 2014 för ensam man 2260 kr per månad, kvinna 1730 kr, i genomsnitt 1995 kr och per år cirka 24 000 kr. De med låga inkomster kan beräknas göra av med 12000 kr.

En ökning av matmomsen till 20% innebär ökade kostnader med cirka 1300 kr per år för dem som äter för 12000 kr per år och cirka 2600 kr för dem som äter för 24 000 kr.

Billigätarna med låga inkomster måste kompenseras med 1300 kr per år. Man kan ändra grundavdraget så att skatten blir 1300 kr lägre, men då får höginkomsterna också denna skattelättnad eller mer, och lättnaderna blir större vid höga inkomster med högre marginalskatt, inte bra. Man måste diskutera höjningar av marginalskatten för låga inkomster för att högre inkomster inte ska få för mycket. Man kan göra lättnaden som ett avdrag på skatten, vilket blir ett nytt krångel. Det blir en enorm diskussion om allt detta och om hur stor kompensationen maximalt bör vara. Antalet som behöver kompensation är oklart. Hur man ska räkna för barnen likaså.

Den ökade matmomsen för 8 miljoner vuxna kan med 2600 kr per person bli cirka 20 miljarder kr utan kompensationer för låginkomster som är svåra att konstruera och beräkna. I LOs skatteförslag nämns att 25 % moms på allt kan ge 60 miljarder i inkomst till staten. Men där nämns inte något om kompensationer.

Här slut på "Tillägg 14 november 2015: Aktuell politik i november 2015."

Folkpartiet och skatterna

Folkpartiet har bytt namn till Liberalerna. Betil Ohlin var ledare för Folkpartiet under större delen av de 44 år på 1900-talet då Socialdemokraterna hade regeringsmakten. Högerpartiet var mindre än Folkpartiet. Bertil Ohlin ledde opinionen, debatterna mellan honom och Tage Erlander (S) är legendariska. Man sa att han var social-liberal.

Det nya partiet Liberalerna är inte särdeles socialt, det kan mest ses som ett högerparti och är som sådant mest intresserat av skatter o d. Under de åtta år alliansen regerade var jobbskatteavdragen det mest framträdande. Alliansen påstod att jobbskatteavdragen mest gick till låg- och medelinkomsttagare, vilket inte var sant. Folkpartiet var det parti som mest framförde denna osanning, ofta genom Carl B Hamilton, som idogt sysslade med det.

Jan Björklund har länge varit ordförande för Folkpartiet och är det nu för Liberalerna. Han har varit utbildningsminister och är ansvarig för grundskolans och gymnasiet läroplaner, som inte ger barnen de kunskaper de behöver. Dåliga skatter och dåliga utbildningar är något som tynger Jan Björklund.

Något förvånande föreslår han en stor skattereform och har fått med sig partiet på det. Någon stor skatterform av det slag han tänker sig behövs inte.

Häfter kopior av några tidningsartiklar 17-23 november där Folkpartiet och Liberalernas politik behandlas.

DN TISDAG 17 NOVEMBER 2015

”Folkpartiet byter namn till Liberalerna”

“Förnyelseprocess. Vårt parti är inne i ett omfattande förnyelsearbete för att staka ut en liberal reformagenda. Vårt uppdrag ska vara att ge alla förutsättningar att nå sina livsmål. Som en del av förnyelsen har partistyrelsen beslutat att föreslå att Folkpartiet på landsmötet om några veckor byter namn till Liberalerna, skriver Jan Björklund (LIB).

När Berlinmuren föll trodde en del att liberalismen hade segrat. I dag kan vi konstatera att så inte är fallet – hoten mot liberala värderingar har inte varit större på mycket länge. De bestialiska terrordåden i Frankrike är ett slag mot hela den västerländska samhällsmodellen, IS mål är att radera liberala värden från jordens yta och ersätta dem med ett kalifat grundat på medeltida värderingar. Rysslands president Putin kränker självständiga staters suveränitet, oppositionella tystas och homosexuella förföljs. I Sydeuropa växer vänsterpopulismen och i Nordeuropa högerpopulismen. De är starkt skiftande rörelser, men de har en sak gemensamt: motståndet mot liberalismen. **I Sverige har ett högerextremt parti växt, samtidigt som den rödgröna regeringspolitiken drivs åt vänster, med skattehöjningar och en politik som minskar människors valfrihet och kringskär den fria företagsamheten.** Behovet av ideologisk tydlighet och reformer framburna av liberala värderingar är starkare än någonsin.

Folkpartiet har sina rötter i 1800-talets liberala kamp för demokrati, frihandel, marknadsekonomi och sociala reformer. Vi tillhör en ideologi med stark framtidsstro. För att samhällen ska utvecklas och ekono-

miskt välstånd ska skapas så behövs fokus på morgondagens möjligheter, inte på gårdagens lösningar.

Vårt parti genomgår nu en omfattande förnyelseprocess med syfte att staka ut en liberal reformagenda för framtiden. I samband med detta har vår partistyrelse beslutat att föreslå att Folkpartiet på landsmötet i slutet av denna vecka byter namn till Liberalerna. Vi avser att använda oss av förkortningen (LIB).

Vår politiska förnyelse är den största i vårt partis historia. En Globaliseringskommission och en Valfärdskommission lägger nu grunden för en liberal framtidsagenda. I våras fördjupade vi vår försvarspolitik. En programgrupp lade fram förslag till ny integrationspolitik, som delvis förverkligas med sexpartiuppgörelsen i oktober. Vårt landsmöte ska ta ställning till förslag om en ny bostadspolitik och en ny skattepolitik. Landsmötet ska även ta ställning till en modernare funktionshinderspolitik och nya förslag på jämställdhetsområdet, som bland annat lyfter utmaningar med hedersrelaterat våld och förtryck. Ett av liberalismens kärnvärden är tolerans, men även toleransen måste ha gränser. Av rädsla för att förknippas med främlingsfientlighet har alltför många avstått från att tala klartext om både hedersförtryck och islamistisk radikalisering i våra förorter. **Vår uppgift är att bekämpa ofrihet och förtryck, oavsett var det förekommer.**

Vår utgångspunkt är den enskilda människan: individer är olika och vårt uppdrag ska vara att ge alla förutsättningar att nå sina livsmål.

Mot den socialistiska och konservativa idétraditionen om klassamhället står den liberala visionen om social rörlighet. Ekonomiska skillnader ska inte förhindras, men de ska följa av individens egna val och ambitioner. Klassresor ska uppmuntras.

Vårt parti tar sin utgångspunkt i socialliberalismen. De som har det sämst ställt, det glömda Sverige, ska genom liberala reformer ges möjlighet till social rörlighet och minskat utanförskap. Därför är vi så besjälade av utbildning. En stark kunskapsskola ökar elevernas livschanser. En friare arbetsmarknad och en friare hyresmarknad minskar utanförskapet. Ett liberalt socialförsäkringssystem ger trygghet men också, till skillnad från det socialistiska, incitament till social rörlighet.

Ett socialliberalt samhälle hjälper dem som inte klarar sig själva, men har också höga förväntningar på de som kan stå på egna ben. För oss handlar liberalism om att statens sociala skyddsnät alltid ska fånga den som faller, men inte snärja den som kan stå själv.

Vi har stora utmaningar framför oss. Det handlar bland annat om flyktingkrisen, integration, klimat och jämställdhet. **På fyra stora samhällsområden har det i Sverige alltför länge förts en politik som präglats av ett planeekonomiskt regleringstänkande: arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, livsmedelsmarknaden och energimarknaden. Det kommer vara en liberal huvuduppgift att bidra till liberaliseringar på dessa områden.**

Vi är stolta över vår historia: vi genomdrev demokrati, marknadsekonomi, frihandel och allmän skola i Sverige. Flera andra partier har en gång grundats för att bevaka särintressen för en viss klass eller en yrkesgrupp, som industriarbetare eller jordbrukare. Vissa av dem har fortfarande starka intresseorganisationer bakom sig, men vårt parti går inte ärenden vare sig åt hyresgästföreningen, LO eller LRF. Vi är ett idéparti, grundat av människor ur olika grupperingar i samhället, med en gemensam tro på de liberala idéerna.

Alla andra svenska partier grundades för att de var emot liberala kärnvärden: mot allmän rösträtt, mot fri företagsamhet, mot ökad jäm-

ställdhet eller mot frihandel. Vi gläds åt att de flesta partier idag tagit till sig tankegods från liberalismen. Vi har inte monopol på liberalism i Sverige och tänker inte heller göra anspråk på det, men det är bara vårt parti som har liberalismen i vårt dna.

Flera partier har bytt namn för att distansera sig från sitt förflutna. När vi nu byter namn gör vi inte det för att vi skäms för vår historia och ideologi, utan tvärtom, för att vi är stolta över bådadera.

I över hundra år har vi värnat liberala värderingar, både i medvind och i motvind. Partinamnet "Liberalerna" förpliktigar. Vi ska fortsätta att stå upp för de liberala värderingarna när det blåser som mest. Till skillnad från flera andra ideologier som har ett mål om ett utopiskt samhälle, så är liberalismen aldrig klar. Vi bejakar utveckling, vi tar till oss att digitaliseringen nu skapar nya förutsättningar för hur välbstånd skapas. Precis som andra ideologier så är liberalismen bred, vi tycker inte lika om allt. **Liberaler kan komma till olika slutsatser i avvägningen mellan tillväxt och utjämning, valfrihet och jämställdhet eller mellan individens eget ansvar och samhällets gemensamma.** Liberalismen är inte en färdig åsiktskatalog, utan ett förhållningssätt.

Det är 25 år sedan som Folkpartiet lade till ordet Liberalerna i partinamnet. För att markera vår politiska förnyelse och ytterligare betona vår liberala identitet och värdegrund tar vi nu nästa steg och byter namn till Liberalerna. Det är en tydlig markör för behovet av liberalism i Sverige och världen och pekar också ut riktningen för den liberala framtidsagenda som vår politiska förnyelse syftar till. Vi ska heta det vi är – Liberalerna.

Jan Björklund, partiledare (FP), blivande (LIB) “

DN FREDAG 20 NOVEMBER 2015:

“ Nya profilfrågor och nytt namn ska lyfta FP

Med nytt namn och en bredare politik ska Folkpartiet locka till sig fler väljare. Stenhård konfrontation mot regeringen avvisas där emot av partiledaren Jan Björklund. – Att bara utlysa nyval för att man är besviken på utgången av det förra valet, det räcker inte, säger han.

När folkpartister från hela Sverige i dag samlas i Stockholm för landsmöte kan de kalla sig för folkpartister i bara två dagar till. På söndag byter partiet av allt att döma namn till Liberalerna.

Även politiskt vill Folkpartiet förändra sin profil. **Under landsmötet är det tankarna på en ny skattereform och en liberalisering av bostadsmarknaden som är huvudnumren.**

– Under alliansregeringen kom vi att förknippas väldigt mycket och till sist enbart med utbildningspolitiken. Det vi gör nu är en ganska stor breddning, säger Jan Björklund.

Sedan Decemberöverenskommelsen föll i oktober har de fyra allianspartierna valt olika vägar. Kristdemokraterna vill att Alliansen lägger fram en gemensam budget redan nästa år, vilket i praktiken skulle innebära en regeringskris.

Moderaterna håller å sin sida fast vid kärnan i Decemberöverenskommelsen, att Vänsterpartiet måste stödja regeringen om den ska få sitta kvar.

Jan Björklund och Folkpartiet har valt en mindre konfrontatorisk inställning.

– Det är ingen konst att framkalla nyvalssituationen när som helst, hur ofta som helst så som läget ser ut. Men jag tror att ansvarsbärande partier kommer att fundera ett varv till, säger Jan Björklund.

Han kan till och med tänka sig att släppa fram en renodlad S-regering om MP skulle lämna regeringen.

– Har man släppt fram en regering med S och MP med stöd av Vänsterpartiet är det svårt att förklara varför man inte skulle släppa igenom en ren S-regering. Moderaterna har en annan position, men jag har svårt att förstå det.

Folkpartiet har dessutom valt en annan linje i flera sakfrågor. När det gäller den tredje öronmärkta månaden i föräldraförsäkringen valde FP att rösta på regeringens linje. I migrationspolitiken har partiet sågat förslag från Moderaterna och Centerpartiet. Förslaget om en ny skattereform uppfattade många som en förhandlingsinvt.

Enligt Jan Björklund är det dock Alliansen som gäller även i fortsättningen.

– Vi vill ha en alliansregering i Sverige. Det är så vi får igenom mest av vår politik. Men vi är inte främmande för att diskutera olika sakfrågor med den nuvarande regeringen, det har vi sagt öppet.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“ Fakta. Landsmötet

Folkpartiets landsmöte pågår under helgen i riksdagen. De största frågorna är förslagen om en ny skattereform och liberaliseringar av arbetsmarknaden och bostadspolitiken.

På skattesidan föreslår FP kraftigt sänkt skatt på arbete. Samtidigt ska andra skatter höjas, exempelvis momsen och miljöskatterna så att reformen på totalen blir inkomstneutral. På bostadsområdet finns fri hyressättning på nyproduktion och en uppluckring av bruksvärdesystemet bland förslagen som partistyrelsen förordar.

På söndag ska ombuden rösta om ett namnbyte på partiet. Av allt att döma kommer partiet framöver heta Liberalerna, vilket i DN kommer att förkortas som Lib. “

DN LÖRDAG 21 NOVEMBER 2015:

“ Majoren som mjuknade ”

Säga vad man vill, men nog har han pondus, denne major Björklund (FP). Medan finansminister Magdalena Andersson (S), i viss mån statsminister Stefan Löfven (S) och ännu mer Anna Kinberg Batra (M) pratar politik ungefär lika otvunget som någon som förhörs under tortyr, står Jan Björklund i talarstolen med samma självklarhet som om han fötts i den. Han talar med bröstet framskjutet, huvudet lite bakåtlutat och utan ängsliga försök att läsa av reaktioner.

Så har det sett ut hur blodfattigt opinionsstödet än varit och hur brölrande teaterviskningarna om ett partiledarskifte än varit. Och så såg det också ut i fredags när partiets landsmöte inleddes.

Än en gång visade majoren att gammal är äldst. Han inledde, som väntat, med Parishändelserna och fyllde sedan på med en berättelse om vad som behöver göras.

Utanförskapet stod i fokus. Och bakom formuleringarna om en ny skattereform finns ett knippe glasklara – och kloka – idéer. Som Björklund påpekade är det obegripligt att vi i Sverige valt att lägga så stor del av skattebördan på arbete när alla tycks rörande överens om att egen försörjning är vägen in i samhället.

Folkpartiet har också rätt i att arbetsrätten och bostadsmarknaden behöver förändras. Men här brister det i hurdelen.

Möjligen hade man kunnat vänta sig några ord om försvaret när nu det envist Natovänliga partiet för ovanlighetens skull har en stor del av väljarna med sig. Men Björklund valde i stället att lägga tyngdpunkten på de socialliberala frågorna.

Mitt i det omsorgsfulla fanns också plats för hårda, eller ska man säga populistiska nypor. Hemvändande svenska IS-krigare ska minsann inte hjälpas till bostad, förkunnade Björklund med adress till den rödgrönrosa ledningen i Stockholm. ”Terrorister ska inte placeras i bostadskön – de ska placeras i fängelse”, löd beskedet.

Men Folkpartiledaren vet förstås att det inte är mellan dessa två boendeformer alternativen står. Alla som kan lagföras blir lagförda. Övriga har givetvis ingenting i fängelse att göra.

Och det måste väl vara bättre att unga som funderar på att hoppa av får hjälp med sysselsättning och boende än att de hänvisas till att dela lya med tio andra arga, unga män? Om alternativet till en strukturerad avhopparverksamhet är fortsatt extremism vet i alla fall jag vad jag föredrar.

Hanne Kjöllér hanne.kjoller@dn.se “

Läser in artiklar

DN LÖRDAG 21 NOVEMBER 2015:

“FP redo göra upp med regeringen om skatten

Folkpartiet öppnar för att göra upp med regeringen – utan de andra allianspartierna. Partiledaren Jan Björklund vill förhandla om en ny skattereform. – Jag kommer att ta kontakt med Folkpartiet, säger finansminister Magdalena Andersson (S).

En av huvudfrågorna på Folkpartiets landsmöte i Stockholm är förslaget om en ny skattereform. Den senaste stora skattereformen genomfördes för 25 år sedan av Folkpartiet och Socialdemokraterna.

Nu vill FP-ledaren Jan Björklund återigen få till en skatteuppgörelse med Socialdemokraterna.

– Vi är beredda att sätta oss ner. Det bygger givetvis på att det finns ett ömsesidigt intresse, men vi är beredda att genomföra en sådan reform de närmaste åren även med den nuvarande regeringen. Vill de inte så får vi gå till val på det 2018, säger Jan Björklund.

Vid flera av de större överenskommelserna sedan valet 2014 har allianspartierna förhandlat gemensamt med regeringen. Uppgörelserna om migrationen och betygen omfattade sex partier. Undantaget var försvarsuppgörelsen, där Folkpartiet valde att ställa sig utanför.

Nu säger Jan Björklund att det räcker med att få ihop ett tillräckligt stöd för en skattereform för att kunna gå till riksdagen. Hela Alliansen

behöver inte vara med.

– Jag tycker att alla partier ska sitta med vid förhandlingsbordet, sedan får man se hur många som i slutändan blir överens. Så tror jag att det kommer att bli i fler frågor. Allting måste inte lösas av sex partier, säger folkpartiledaren.

Folkpartiet har valt att rösta med regeringen och Vänsterpartiet i frågan om en tredje öronmärkt månad föräldraförsäkringen. Jan Björklund tror på fler överenskommelser över blockgränsen som inte innefattar alla fyra allianspartierna.

– Det är nödvändigt. Regeringen har ingen majoritet i riksdagen och det har inte heller Alliansen. Ska det över huvud taget fattas beslut måste man samarbeta över blockgränsen. Jag ser framför mig att grunden för regeringen är de rödgröna partierna, men i sakfrågor måste vi klara av att samarbeta, säger han.

Jan Björklund tror inte att allianssamarbetet hotas om Folkpartiet skulle göra upp med regeringen om skatterna.

– När vi gjorde upp med Socialdemokraterna om skattereformen 1990 bildade vi en borgerlig regering året efter, säger han.

Finansminister Magdalena Andersson välkomnar Jan Björklunds utspel.

– Jag tycker att det är en väldigt intressant öppning från Folkpartiet. Jag tycker att det känns bra och jag får intrycket att Folkpartiet vill vara med och ta ansvar för landets utveckling och det tycker jag är väldigt bra, säger hon.

Inom kort kommer finansministern att kontakta Folkpartiet.

– Självklart kommer jag att ta kontakt med Folkpartiet och höra direkt med dem hur de resonerar kring de här frågorna, säger Magdalena Andersson.

Folkpartiets förslag till skattereform går i korthet ut på att skatten på arbete ska sänkas kraftigt. Det innebär att värnskatten som infördes under 1990-talskrisen avskaffas och att marginalskatterna sänks. Samtidigt höjs andra skatter lika mycket. Momsen, miljöskatterna och en utfasning av ränteavdragen ska finansiera reformen, enligt FP-förslaget.

– Sverige har världens högsta skatter på arbete och det är olyckligt. Då behöver vi å andra sidan höja en del andra skatter, säger Jan Björklund.

Magdalena Andersson vill inte i detalj kommentera Folkpartiets förslag men berömmar ansatsen.

– Det är bra att Folkpartiet ser att det inte finns något utrymme för ofinansierade skattesänkningar i närtid. Det är väldigt ansvarsfullt, säger finansministern.

Under helgen fortsätter Folkpartiet liberalernas landsmöte i riksdagshuset. Bland annat ska det näst minska riksdagspartiet enligt parti-styrelsens förslag byta namn till enbart Liberalerna (Lib). Beslutet om nytt partinamn ska fattas på söndag.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“Bakgrund. Skattereformer

Den 24 april 1981 gjorde Centerpartiet, Folkpartiet och Socialdemokraterna upp om en sänkning av marginalskatten, alltså skatten på den sist intjänade hundralappen. Uppgåelsen ledde till att Moderaterna lämnade regeringen.

Ett decennium senare gjorde S och FP upp om skatterna igen i det som kallades århundradets skattereform. Marginalskatterna sänktes, liksom bolagsskatterna. Samtidigt breddades skattebasen genom att tjänster momsbelades och att en rad avdragsmöjligheter försvann. Vidare infördes enhetlig moms på 25 procent och kapitalskatt på 30 procent. “

Kommentarer:

Det är förvånande att finansminister Magdalena Andersson uttalar sig så förstående till folkpartiets förslag om en skattereform ihop med folkpartiet. Deras skatteförslag är ju så tydligt och ensidigt inriktat på att gynna överklassen med de välbeställda, då socialdemokraternas politik i högsta grad måste inrikta sig på att förbättra för de lägre inkomsterna och minska klassklyftorna.

DN LÖRDAG 21 NOVEMBER 2015:

“ Jan Björklunds besked kan splittra Alliansen

Analys. Folkpartiet vill förhandla om en stor skatteomläggning med regeringen. Men de andra borgerliga måste inte vara med. Folkpartiledarens nya besked innebär troligen att vi kan glömma Alliansen, åtminstone fram till ett nytt val närmar sig.

De borgerliga partierna regerade enigt och sammanbitet i åtta år. Sedan förlorade Alliansen valet, och de fyra partierna började rannsaka sig. KD och M har gått åt höger och deras riksting respektive stämman efterlyste betydligt hårdare konfrontation med regeringen. Centern står kvar vid arvet efter regeringen Reinfeldt, med krav på några nya liberaliseringar.

Folkpartiet ska staka ut sin kurs nu i helgen. Partiet är sist ut bland de borgerliga att samla sin högsta beslutande församling efter valnederlaget. Partiledaren Jan Björklund inledde genom att gå ut och förespråka en skattereform på 50–80 miljarder kronor. Stora sänkningar av marginalsatterna betalat med miljöskatter, minskade ränteavdrag och höjd moms. Skattetrycket vill FP lämna i princip oförändrat, för att ha råd med ökade utgifter inom äldreomsorg, rättsväsende, integration och försvar.

Det överraskande med Jan Björklunds utspel var att han vill göra upp över blockgränsen och att han inte kräver att de andra allianspartierna måste vara med.

För regeringspartierna är det en stor chans att få till stånd det block-överskridande samarbete man önskar, med det borgerliga favoritpartiet. Men att Vänsterpartiet skulle ställa sig bakom stora marginalskattesänkningar och en höjning av momsen är däremot osannolikt.

Socialdemokraterna har tidigare efterlyst en bred skatteomläggning, även om partiet inte gillar fördelningseffekterna av FP:s förslag. Miljöpartiet älskar grundtanken. En grön skatteväxling med högre skatt på miljöförstörande verksamheter och konsumtion men lägre skatt på arbete har varit MP-politik sedan partiet bildades. Men att sänka skatten för de högst avlönade är inte någon hjärtefråga för MP heller.

Folkpartiledarens besked innebär rimligen att Alliansen är lagd på is tills vidare. Skatter är ingen perifer fråga, det har varit svensk politikens huvudkonflikt.

Och faktum är att Folkpartiet och S har skakat om svensk politik i grunden förut, just genom skattefrågan. Under ”den underbara natten” 1981 gjorde Socialdemokraterna upp med FP och C, som då satt i regeringen tillsammans med M. De sänkte marginalsatterna och minskade värdet av ränteavdragen (som FP nu åter vill). Den gången ledde det till att Moderaterna blev gramse och lämnade regeringen.

Under 1990 och 1991 genomfördes ”Århundradets skattereform”. Också då sänktes marginalsatterna. Arkitekterna var åter S och FP.

Men efter den uppgörelsen gick FP tillbaka till att samarbeta med C och M. Om detta århundrade har en ny S-FP-reform att vänta återstår att se, men ska den bli verklighet krävs med stor sannolikhet att regeringens budgetsamarbete med Vänsterpartiet bryts.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN LÖRDAG 21 NOVEMBER 2015:

“Därför står böjlige Björklund stadigt

DN:s Viktor Barth-Kron på FP-landsmötet i Stockholm.

Den som tycker att det är för lite ideologi i politiken har fått ett gyllene tillfälle i och med FP:s förestående namnbyte. Skiftet från det till intet förpliktigande ”Folkpartiet” till det betydligt mer särpräglade ”Liberalerna” är en utmärkt utgångspunkt för spännande ideologisk debatt. I alla fall i Folkpartiet.

I Jan Björklunds inledningstal på folkpartiliberernas landsmöte försöker han avdramatisera det hela. Liberalismen är en bred ideologi, slår Björklund fast. Liberaler kan komma fram till olika svar på målkonflikter och liberalism ger inte ett exakt svar på varje samhällsproblem, eftersom det inte är en åsiktskatalog.

Birgitta Ohlsson, av många förmodad som nästa folkpartiliberala partiledare, lägger i fredagens Expressen fram sin syn på saken. Inledningsvis är hon på Björklunds linje och menar att liberalism är en ”attityd” och att liberaler kan tycka olika om saker. Sedan lyckas hon ändå rada upp ett antal områden där liberaler tydligen inte alls kan tycka olika – bland annat kring EU, kvotering i föräldraförsäkringen, hur man ska hantera mjölkkrisen och det goda med vinst i välfärden.

”Liberaler som Europavänner ägnar inte likt gnällig borgerlighet eller stingslig vänster valrörelser åt att rada upp vad EU inte ska göra – vi vågar i stället ge EU mer muskler att bekämpa terrorism och sexslaveri genom ett europeiskt FBI”, förkunnar Ohlsson stiltypiskt.

Att ena ett parti kring ett program är svårt. Ska man utöver det också ena partiet kring den sakpolitiska uttolkningen av en ideologi finns, som den gamla vänstern mycket väl vet, risken att det inte blir så många kvar till slut.

När Demoskop 2013 frågade svenskarna vilken ideologisk etikett de föredrog att sätta på sig själva svarade 35 procent ”liberal” eller ”socialliberal”. Att det i den gruppen kan finnas en och annan mild EU-skeptiker eller kvoteringsmotståndare bär sannolikhetens prägel, och för en liberal rörelse med ambitionen att bli stor förefaller det således lite otaktiskt att döma ut dessa som kättare mot den rena läran.

Det är en sak att vara oppositionell mot delar av ett partiprogram, en annan att befinna sig i strid mot ideologin.

Möjligen är det här en delförklaring till att det är den böjlige Jan Björklund som blir omvald på lördag. Igen.

Viktor Barth-Kron viktor.barth-kron@dn.se “

DN MÅNDAG 23 NOVEMBER 2015:

“ Glada folkpartister blev gladare liberaler

“ Hej då, Folkpartiet. God dag, Liberalerna. Under uppsluppna former bytte Folkpartiet namn till Liberalerna (Lib).

Folkpartiet grundades 1934 efter en sammanslagning av Sveriges liberala parti och Frisinnade folkpartiet. Nu är partiet historia.

Framöver är det Liberalerna som ska slåss om väljarnas gunst. Debatten om namnbytet under landsmötet i andrakammarsalen i riksdagen skedde under stundtals mycket uppsluppna former. Ombud efter ombud gick upp i talarstolen och berättade historier om det hårda livet som folkpartist.

Även om flertalet talare förordade ett namnbyte fanns några kritiker.

– Det är väldigt jobbigt att byta namn, varenda trycksak måste bytas ut. Det kommer att ta kraft och kosta pengar, sade Peter Nordebo ombud från Gävleborg.

Slutligen togs beslutet till stort jubel med en så överväldigande majoritet att det inte krävdes någon votering.

– Vilket jubel för att ni just avskaffat Folkpartiet, skojade Jan Björklund efteråt.

Partiledaren för Liberalerna (det där kändes konstigt) Jan Björklund trodde att många partimedlemmar sett fram emot den här dagen länge.

– Denna fråga har diskuterats i många, många år i vårt parti. Frågan var mogen nu. Många har under lång tid tyckt detta och nu känns det som rätt tillfälle, säger han.

I samband med namnbytet avtäcktes en temporär partilogga som påminner ganska mycket om en skraplott. Det ser helt enkelt ut som att det nya partinamnet har skrapats fram ur den gamla loggan.

En mer permanent lösning ska tas fram till Liberalernas kommandagar till våren. Den klassiska blåklinten blir kvar om Jan Björklund får som han vill.

– Det tycker jag vi ska göra. Blåklinten har en djup historisk förankring i den stora folkrörelse som drev fram allmän rösträtt för hundra år sedan. Och det var ur den rörelse som Folkpartiet bildades, säger han.

Det lär dock bli något förvirrat framöver för många liberaler. Björklund varnade för att det kunde tänkas att han själv skulle säga fel i debatter och intervjuer. Vad han ska kallas för är inte heller helt solklart. L-ledaren eller Liberalledaren känns ovant för de flesta.

– Vi får se. Allt det där kommer lösa sig den närmaste tiden, säger Jan Björklund.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“ Fakta.

Liberalernas landsmöte avslutades på söndagen. Bland besluten som tagits finns krav på ett nytt skattesystem, med sänkt skatt på arbete och höjd skatt på konsumtion, miljöförstöring och bostäder.

Landsmötet godkände också en ny bostadspolitik. Partiet vill bland annat tillåta fri hyressättning i nybyggnation.

Landsmötet antog ett förslag om att utreda ett tredje kön. Folkpartiet var nyligen med om att rösta i genom en tredje öronmärkt månad i föräldraförsäkringen. Nu sade landsmötet nej till att driva en tredelad föräldraförsäkring. Frågan ska analyseras till nästa landsmöte 2017. “

Andra artiklar om pengar och finanser o d.

DN TORSDAG 26 NOVEMBER 2015:

“Budgeten överspelad av flyktingmottagandet

Regeringen överger krona för kronaprincipen för att finansiera flyktingmottagandet de närmaste åren. Samtidigt öppnar finansminister Magdalena Andersson för blocköverskridande lösningar för att få in nyanlända på arbetsmarknaden. – Nu handlar det om att inte vara ideologiskt låst, säger hon.

Riksdagen röstade i går, onsdag, igenom regeringens budgetproposition. Det innebär att finansminister Magdalena Andersson (S) nu fått igenom sin första höstbudget sedan tillträdet för drygt ett år sedan.

Många av beräkningarna i budgeten är dock överspelade i och med den senaste tidens stora flyktingmottagande. Regeringen har redan lagt fram en tilläggsbudget för att finansiera de ökade kostnaderna och finansieringen sker genom att staten lånar pengar. Finansministern räknar med att det kommer att behövas ytterligare lån de kommande åren.

– Det här kommer att kosta statskassan mer i närtid, och det kommer att krävas lån även kommande år, säger Magdalena Andersson.

Att staten tvingas låna betyder att regeringen överger den så kallade krona för krona- principen, som innebär att alla reformer ska vara fullt ut finansierade.

– Det kan säkert komma fler åtgärder för att hantera den här krisen

som inte är finansierade krona för krona, säger Magdalena Andersson.

Hon utesluter inte att principen kan överges även när det gäller andra reformer.

– Det får vi se. Det finns inget egenvärde i att ha en krona för krona-princip. Framför allt så bör den inte tillämpas när det händer oväntade händelser, säger Magdalena Andersson.

Hon understryker att det är viktigt att göra tydliga prioriteringar framöver. Det handlar bland annat om att få fram jobbskapande åtgärder.

– Det handlar om att se till att lägga skattepengarna där de kan komma till allra störst nytta. Det handlar också om att inte vara ideologiskt låst och att vara pragmatisk i samtal med andra partier, säger Magdalena Andersson.

Hon öppnar för blocköverskridande överenskommelser om jobbpolitiken men har ännu inte kallat till sig övriga partier.

– Det återstår att se, men vi är beredda att pröva varje åtgärd som på ett kostnadseffektivt sätt kan ge jobb.

Hon är dock skeptisk till förslag som kommit från borgerligt håll om sänkta ingångslöner och att göra förändringar av reglerna på arbetsmarknaden.

– Det är inte uppenbart för mig att det är det som skapar väldigt många fler jobb. Låga löner blir kostsamt för det offentliga, antingen via socialbidrag eller skattekrediter. Sänker man lägstalönerna så handlar det sällan bara om ingångsjobb utan personer fastnar på en låg lönenivå. Det är bara att titta på hur det ser ut i USA och i Storbritannien, säger Magdalena Andersson.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

DN TORSDAG 26 NOVEMBER 2015:

“ Krav på lånetak och minskade ränteavdrag

Riksbanken kräver ett batteri av åtgärder för att stoppa hushållens skuldökning. Hit hör nedtrappade ränteavdrag och ett tak på hur mycket varje hushåll får låna.

Att Riksbankens ledning har varit orolig för svenska hushålls skuldökning har varit känt länge. Men i onsdagens Finansiella stabilitetsrapport tar bankledningen till det tunga artilleriet.

De höga skulderna är ett hot mot den svenska ekonomin och en ”allvarlig ekonomisk störning, som ett fall i bostadspriserna, skulle därför kunna få stora konsekvenser”, skriver banken i ett pressmeddelande.

Receptet är en kombination av åtgärder och Riksbanken räknar upp några av dem: ”gradvis” minskade ränteavdrag, amorteringskrav (ett lagförslag om det förbereds inom regeringskansliet) och ett tak för hur mycket ett hushåll får låna.

Det senare, ett skuldkvotstak, betyder att ett hushålls lån ska anpassas till nettoinkomsten. Finansinspektionens nye generaldirektör Erik Thedéen har själv antytt att lån som motsvarar maximalt sex års nettoinkomst är en lämplig gräns.

Men Riksbankens ledning ställer också krav på reformer av bostadsmarknaden så att utbudet av bostäder ökar. Här rekommenderar banken reformer av hyresregleringen, förbättringar av konkurrensen

inom byggbranschen och att kommunerna får mindre makt över hur byggbar mark ska användas.

Riksbanken menar också att de svenska storbankerna, trots att de anses tillhöra de starkaste i Europa, behöver bli ännu starkare. Det sker bäst, menar Riksbanken, genom ett krav på att de ska öka sitt helt egna kapital i förhållande till de totala tillgångarna, så kallad bruttosoliditet.

I dag ligger de svenska storbankerna på en bruttosoliditet strax över (och i något fall strax under) 4 procent. Riksbanken rekommenderar att de ska tvingas ligga på minst 5 procent senast den 1 januari 2018.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

DN TORSDAG 26 NOVEMBER 2015:

“ Ingves: Risker med börs och bostäder

Både ett fall i huspriserna och ett kraftigt börsras kan få stora negativa effekter för ekonomin, enligt Riksbanken. Bostadsmarknaden oroar mest.

– De största riskerna vi ser i dagsläget är höga värderingar på finansiella marknader i största allmänhet, men framför allt värderingen på den svenska bostadsmarknaden, säger riksbankschef Stefan Ingves.

Enligt Riksbankens nya stabilitetsrapport har hushållens skuldsättning ökat med ytterligare några procent sedan juni, och ligger nu i genomsnitt på 175 procent. **TT** “

DN MÅNDAG 23 NOVEMBER 2015:

“ Mycket lönsam affär att äga hyreshus

Att äga hyresfastigheter är mycket lönsamt. Det hävdar Hyresgästföreningen, som i en ny rapport visar att en fjärdedel av hyran man betalar till de privata fastighetsbolagen är ren vinst.

Det finns en bild av att det inte är lönsamt att äga och förvalta hyresfastigheter. Hyresgästföreningen region Stockholm har granskat årsredovisningarna för 15 privata fastighetsbolag i regionen och kommer i en ny rapport fram till att den bilden inte stämmer.

– Vår undersökning visar tydligt att det är mycket lönsamt att äga hyresfastigheter, säger Henrik Ludvigsson, bostadspolitisk utredare på Hyresgästföreningen region Stockholm.

I rapporten pekar Hyresgäst-föreningen på att den genomsnittliga vinsten per hyreskrona var 25,4 procent.

– Det är en mycket hög vinst som förmodligen få andra branscher kan uppvisa, säger Henrik Ludvigsson.

Årsvinsten per genomsnittslägenhet var cirka 19 256 kronor. Direktavkastningen var i genomsnitt 7,7 procent. Det vill säga högre än bankernas utlåningsränta. Hyresgästföreningen menar att det också är lönsamt att äga fastigheter som en ekonomisk investering. Soliditeten hos de undersökta företagen var i genomsnitt 27,5 procent.

– Direktavkastningar på i genomsnitt 7,7 procent är mycket lönsamt om man jämför med andra områden. Vår bild är också att soliditeten på 27,5 procent är mycket hög jämfört med andra områden, säger Henrik Ludvigsson.

De undersökta fastighetsbolagen äger och förvaltar sammanlagt 60 000 lägenheter.

Vad säger du om bilden att det inte är lönsamt att äga hyresfastigheter?

– Fastighetsägarna har ett intresse av att försöka sätta den bilden. Men den är felaktig. Att äga och investera i hyresfastigheter är bland det mest lönsamma man kan göra om man jämför med andra områden. Det är inte bristande lönsamhet som är orsaken till bostadsbristen. Det handlar i stället om politisk vilja, brister när det gäller markpolitiken, säger Henrik Ludvigsson.

Hans Arbman hans.arbman@dn.se “

DN SÖNDAG 29 NOVEMBER 2015:

“Få påverkas av nya kravet på amortering

**För många blir det nya amorteringskravet ingen skärpning.
Redan nu vill hälften av bankerna att kunderna betalar av sina
nya bolån snabbare än amorteringskravet.**

De senaste tio åren har bostadspriserna fördubblats. Det innebär bland annat att svenskarna måste låna mycket mer än tidigare för att kunna köpa en bostad.

Den höga skuldsättningen har fått politiker och myndighetschefer att varna för att en prisnedgång kan få allvarliga konsekvenser för hela Sveriges ekonomi. Oron har resulterat i en rad olika förslag.

Det förslag som drivits längst är kravet på att de som tar nya bolån ska tvingas amortera av lånen tills skuldsättningen är 50 procent av bostadens värde. Tanken var att amorteringskravet skulle ha införts den 1 augusti i år men så blev det inte.

Nu har regeringen tagit fram ett förslag som ska göra det möjligt för Finansinspektionen att besluta om amorteringskravet. Förslaget är tänkt att bli verklighet nästa år.

Men för många bostadsköpare kommer det inte att bli någon skillnad när amorteringskravet införs. Bankerna kräver redan att låntagarna amorterar på sina bolån.

Så har det varit sedan våren 2014 när Bankföreningen rekommenderade bankerna att införa amortering på nya lån ned till 70 procent av värdet. Men med dagens regler kan bankerna göra upp individuella amorteringsplaner för kunderna och det kommer inte att gå när den nya lagen träder i kraft.

I grafiken här nedan visar vi hur amorteringskravet påverkar kunderna hos tio banker. Uppgifterna om ränta och amorteringar är från kalkylerna på bankernas hemsidor.

Vi har valt att räkna på en bostad som kostar 3 miljoner kronor och där 15 procent betalas kontant. Bolånet blir då 2 550 000 kronor och den summa som ska betalas av ned till 70 procent är 450 000 kronor.

Det nya amorteringskravet kommer sannolikt, precis som det som lades fram förra året, att kräva en amortering på 2 procent av skulden. I vårt exempel betyder det en amortering på 4 250 kronor i månaden vilket innebär att det tar drygt 10 år innan skulden är nere på 70 procent.

Fyra av de tio bankerna rekommenderar en snabbare amorteringstakt än den som troligen blir ett krav och SEB ligger på just 4 250 kronor. Hos de övriga fem bankerna är amorteringarna lägre.

Bankföreningens rekommendation är att lånen ska betalas av ned till 70 procent på 10–15 år.

De banker som har de lägsta amorteringarna har valt att lägga betalningen på 15 år medan Länsförsäkringar Bank och Ikano Bank valt en sexårig amorteringstid.

Det framgår tydligt av grafiken att månadskostnaden skiljer sig avsevärt beroende på vilken bank man väljer. Det beror främst på att amorteringsbeloppen varierar så mycket.

Den som tar ett bolån innan amorteringskravet införs i någon av de fem banker som har en 15-årig amorteringstid får en månadskostnad på under 8 500 kronor. När amorteringskravet införts stiger månadskostnaden till drygt 10 000 kronor.

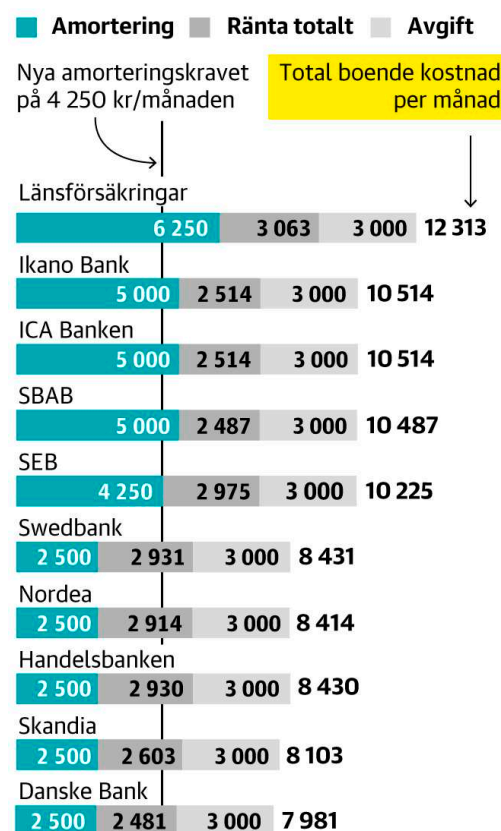
En amortering är ingen kostnad utan ett sparande. Men för den som har en begränsad budget och är i behov av en bostad kan det totala belopp som måste betalas varje månad ha stor betydelse. Inte minst för att få bankernas kalkyler att gå ihop så att lånet blir beviljat.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

Bankernas amorteringskrav

Så här mycket vill bankerna att kunden amorterar i dag. Lånet är på 2 550 000 kronor. Hälften av bankerna ligger över det amorteringskrav som kan träda i kraft nästa år.

Källa: Bankernas kalkyler, DN Grafik: Elin Lindwall

DN SÖNDAG 29 NOVEMBER 2015:

“Regelverket gör det tufft för unga spekulanter

Therese Mattisson och Matilda Sandström är två av alla unga bostadsspekulanter i Stockholm. De försöker hänga med i de olika regelförändringarna som diskuteras. – Man måste vara uppdaterad hela tiden, säger Therese Mattisson.

Hon och Matilda Sandström är kompisar, 26 år, och har hunnit jobba i några år efter studierna. De är överens om att det gäller att snabbt få in en fot på bostadsrättsmarknaden.

– Att bo i en hyresrätt känns som att kasta pengarna i sjön. Jag vill in på marknaden, investera i en lägenhet och kunna arbeta mig uppåt, säger Therese Mattisson.

Under tiden hon letar delar hon en andrahandslägenhet i Stockholms innerstad med en kompis. Hon vill helst bo kvar innanför tullarna och favoritområdena är Vasastan, Kungsholmen och Östermalm.

I de områdena kostar 1,5–2 rum och kök, som hon söker, mellan 4 och 4,5 miljoner kronor. För att uppfylla kravet på att lägga 15 procent kontant måste hon ha minst 600 000 kronor.

– Det är jättemycket pengar. Jag arbetade och sparade under studietiden och har ärvt en del. Dessutom får jag hjälp av mina föräldrar, säger Therese Mattisson.

Väninnan Matilda Sandström bor i sin tredje bostadsrätt, en etta som hon renoverat och byggt om så att den fått ett halvrum till. Men hon började med en etta på 30 kvadrat-meter, också den i Stockholms inner-stad.

– Jag höll på med hästhoppning tidigare och sålde en häst för att få pengar till den första insatsen. Nu fortsätter jag att leta för att se om jag kan hitta ett nytt renoveringsobjekt till ett bra pris, säger hon.

De är båda väl insatta i de olika regelförändringar som diskuteras och att det finns de som talar om en bostadsbubbla. Men de har tänkt ut en strategi om boendekostnaderna blir ohållbara.

– Jag tröstar mig med att det alltid kommer att finnas ett bostadsbehov innanför tullarna. I så fall får jag hyra ut min lägenhet och bo i andra hand i en förort, säger Matilda Sandström.

I våras lade Finansinspektionen fram ett förslag om tvångsamortering för alla som tog nya lån som översteg 50 procent av bostadens värde. Men förslaget blev aldrig verklighet.

– Direkt när förslaget lades fram märkte jag att det blev en rusch. Jag sålde i mars och det var ett jättetryck, säger Matilda Sandström.

Nu är amorteringskravet på väg tillbaka och båda förbereder sig på att de nya reglerna kommer att börja gälla nästa år.

– Jag försöker se till att inte hamna på en belåningsgrad över 70 procent, säger Matilda Sandström.

Therese Mattisson tror också att vi får se en lag om amortering nästa år.

– Många banker har redan infört krav på amortering och blir det lag tror jag att bostadsmarknaden kommer att påverkas. Men inom tullarna i Stockholm kommer det nog inte att bli stor skillnad, säger hon.

Ett annat förslag som diskuteras är att trappa av ränteavdragen som i dag är 30 procent av räntekostnaden. Det talas också om att införa ett skuldkvotstak som gör att ingen får låna mer än 6 gånger sin disponibla inkomst.

Väninnorna är väl medvetna om vilka förslag som diskuteras och tänker igenom vad de betyder.

– Det blir lätt lite förvirrande. Man måste se till att vara uppdaterad eftersom det ändrar sig hela tiden, säger Therese Mattisson.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN SÖNDAG 29 NOVEMBER 2015:

“ Maria Crofts: Snack men lite verkstad i bostadspolitiken

Alla varnar för de skenade bostadspriserna men ingen gör något åt dem. Nu har åtgärderna dröjt så länge att det finns risk för att många börjar tro att det inte blir några förändringar.

Riksbankschefen Stefan Ingves har varnat för prisutvecklingen på bostadsmarknaden och hushållens allt större skuldsättning i flera år. Till en början försökte Riksbanken dämpa prisuppgången genom att hålla uppe räntorna. Men till slut gav banken upp, sänkte räntan så den hamnade på minus och lämnade över till politikerna.

Sedan dess har ingenting konkret hänt som gör det dyrare att låna. Det enda allvarliga försök som hittills har gjorts måste betecknas som ett fiasko.

För nästan exakt ett år sedan presenterade Finansinspektionen ett förslag till amorteringskrav som skulle införas den 1 augusti i år.

Beskedet fick bopriserna att stiga till nya höjder. Eftersom kravet bara skulle gälla nya lån ville många hinna avsluta sina affärer innan de nya reglerna trädde i kraft.

I slutet av april meddelade Finansinspektionen att det inte blev något amorteringskrav eftersom det ifrågasattes om myndigheten har rätt att göra en sådan förändring. Och bostadspriserna har fortsatt att stiga.

Under hösten har politikerna tagit nya tag och om allt går som de tänkt införs amorteringskravet den 1 maj nästa år. Men säker kan man inte vara.

Medan turerna kring amorteringskravet pågått har det lanserats andra nygamla förslag som syftar till att dämpa prisutvecklingen på bostadsmarknaden.

Ett av dem är att trappa ned ränte-avdragen som gör det billigare att låna. Ränteavdraget är 30 procent av lånekostnaden och det gör att den som lånar betalar 700 kronor på varje tusenlapp i räntekostnad.

Erik Thedéen, nytilträd chef på Finansinspektionen, har lanserat ett förslag om skuldkvotstak. Det går ut på att hushållen bara får låna ett belopp motsvarande 6 gånger den disponibla inkomsten, alltså efter skatt men med bidrag.

En annan variant är att sänka bolånetaket så att det går att få bolån på en mindre summa än nu. I dag går det att få bolån upp till 85 procent av bostadens pris.

Det finns alltså en hel del åtgärder att välja på. Problemet är att ingen vet vilket eller vilka av de här förslagen som blir verklighet eller när det i så fall kan bli.

När amorteringskravet lanserades första gången tog svenskarna det på allvar. Den här gången syns inte alls samma febrila aktivitet bland bostadsspekulanterna.

Det kan vara ett tecken på att svenskarna tappat en del av tron på att de förslag som diskuteras kommer att införas.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se privatekonomisk krönikör. “

Kommentarer till de föregående artiklarna.

Riksbankschefen med flera menar att småhusägarna har för stora lån och vill att de ska minska lånen. Men det finns ingen bra förklaring till varför det är bra med låga lån.

Tvärtom: det är bra med höga lån så att folk kan skaffa sig bostad. Den nuvarande regeln om att lånen bör vara högst 85% av husvärdet bör behållas.

Förslagen om amorteringar visar att bostadskostnaderna med amorteringsförslagen stiger med 51 000 kr per år för ett hus värt 3 miljoner kr (kan vara 2rok) och med lån 85% av värdet. Om årslönen är 300 000 kr = 25 000 kr per månad (ungefär mittlönen i Sverige) innebär ökningen 17 % av lönen.

Är lönen 20 000 kr per månad = 240 000 kr per år blir ökningen 21% av lönen. Vid löner under 22 000 kr per månad för ensam blir det underkott i hushållsbudgetarna.

Om amorteringsreglerna ska gälla bara nya lån kan det alltså bli 51 000 kr i skillnad per år mellan nya och gamla låntagare, vilket är en mycket besvärande (och oacceptabel) skillnad med hänsyn till levnadskostnader. och besvärande med hänsyn till rörligheten på bostadsmarknaden,

När hushållen med de nya lånen förlorar 51 000 kr på amorteringar måste de minska konsumtionen för att leva och staten förlorar säg 15% därav på momsinkomster = cirka 8000 kr per hushåll. De som lånar ut får cirka 2000 kr lägre räntor. Låntagarna får det bättre med att betala räntor på lånedelar som inte amorteras än att betala amorteringar.

Utan amorteringar får låntagarna möjlighet att fördela sina kostnader på ett sätt över tiden som de kan leva med.

Att införa de föreslagna amorteringskraven är ett sätt att öka klassklyftorna och är därför inget som socialdemokraterna bör göra.

De med höga inkomster kan tåla amorteringskraven. men ett bättre sätt är att minska ränteavdragen för stora lån genom att behålla grundsystemet för räntevdragen, 30 %, och minska procentsatsen för stora räntor enligt den princip som visats i det föregående:

Enligt "Dags att deklarerar" får man för underskott av kapital skattereduktion med 30% om underskottet är högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr är skattereduktionen 30% av 100 000 plus 21% av den del av underskott som överstiger 100 000 kr (gäller inte ivesteringsavdrag).

Om man sänker underskottsgränsen 100 000 kr till 50 000 kr: skattereduktionen vid underskott 100 000 kr blir 15 000 kr för delen under 50 000 kr och 21 % för delen däröver, 10 500 kr, tillsammans reduktion 25 500 kr, dvs reduktionen minskar med 4 500 kr. Relativt litet. **Skattereduktionen för underskott 100 000 kr blir 25,5 % av underskottet.**

Om man dessutom sänker procentsatsen 21% till 11 % blir skattereduktionen för delen mellan 50 000 och 100 000 11% av 50 000= 5500 kr och skattereduktionerna tillsammans 15 000 + 5500= 20 500 kr. **Skattereduktionen för underskott 100 000 blir 20,5% av underskottet.** Kännbart.

Vid underskott över 100 000 kr blir skattereduktionen för delen över 100 000 kr: 11 %.

DN SÖNDAG 29 NOVEMBER 2015:

"Fullt möjligt att införa 35-timmars arbetsvecka"

" Ny rapport i dag. Det finns inte några stora makroekonomiska skäl mot en generell arbetstidsförkortning. I grund och botten är det en billig reform som för med sig många fördelar både för individ och samhällsekonomi. Den skulle bidra till att minska arbetslösheten och miljöförstörelsen, skriver företrädare för tanke-smedjan Katalys.

Trots de senaste månadernas flyktingsituation får vi inte glömma att vi över tid som nation blir allt rikare. Den politiska frågan är hur medborgarna vill använda och fördela detta ökande välstånd. Generella arbetstidsförkortningar var under 1900-talet ett effektivt sätt att skapa ökad livskvalitet och vardagsmakt för breda medborgargrupper.

Mellan år 1870–2014 halverades den genomsnittliga arbetstiden per person i Sverige och resten av den rika världen från cirka 3 500 arbetstimmar per år till 1 600 timmar. BNP per capita ökade under samma tidsperiod med cirka 1 500 procent i fasta priser. Historiskt har vårt ökade välstånd gett oss både fritid och materiellt välstånd, men de senaste åren har arbetstidsförkortningen stannat av. Den lagstadgade normalarbetstiden om 40 timmar som heltidsnorm har varit oförändrad sedan 1973.

De största förändringarna av arbetstiden har skett genom ändrad lagstiftning. Det är nu dags att starta en seriös diskussion om hur vi kan ta nästa steg i denna utveckling.

Regering, opposition och arbetsmarknadens parter bör inleda en diskussion om hur vi alla tillsammans kan ta ut mer av vår ökade rikedom i ledig tid i form av en generell arbetstidsförkortning. Görs detta på rätt sätt och i rätt tempo är detta i förlängningen en reform utan förlorare.

Varför ska samhället alls reglera arbetstiden? Vi ser många goda skäl till detta. Utan reglering är risken stor att många på arbetsmarknaden tvingas jobba skadligt mycket. Genom att reglera arbetstiden minskar risken att de anställdas tid blir ett konkurrensverktyg mellan företagen.

Även sociala skäl talar för att arbetstiden bör vara reglerad. Ingen marknadsmekanism eller vinstintresse verkar för att vi ska jobba mindre eller vara lediga mer. Utan regleringar är risken därför stor att vi jobbar onödigt mycket.

Diskussioner om kortare arbetstid rör alltid upp starka känslor. Många kritiker tror att det skulle innebära ruin för samhället om vi kortade arbetstiden. En del anhängare tror tvärt om att kortare arbetstid helt skulle lösa svåra samhällsproblem och medföra lägre arbetslöshet, bättre klimat, ökad jämställdhet.

Det fackliga idéinstitutet Katalys kan i en rapport som presenteras i dag visa att ingen av dessa beskrivningar är korrekta. Det finns verkliga utmaningar med att korta arbetstiden, inte minst om vi vill ha samma kvalitet som i dag inom offentligt finansierad vård, skola och omsorg och om vi inte vill ha sänka löner.

Vi kan dock inte se att sänkt arbetstid ensamt skulle innebära en enkel lösning på stora samhällsproblem såsom arbetslösheten eller miljöförstörelsen. Men om denna reform genomförs på rätt sätt medför en sänkning av arbetstiden mer fördelar än nackdelar. En arbetstidsförkortning ska ses som en maktreform: att ge den enskilde löntagaren mer makt över sitt liv. Det är också en välfärds- och jämställdhets-

reform eftersom den möjliggör både mer fritid och ett jämställdare familjeliv.

Men i grunden handlar det om värderingar. Hur vill vi leva våra liv? Vad värderar vi i livet och hur vill löntagarna ta ut sin del av den växande produktiviteten? I relation till de stora farhågor som ofta framförs är kostnaderna trots allt små för en ordnad arbetstidsförkortning till 35 timmar per vecka.

Vi presenterar i vår rapport en beräkning kring vad det skulle kosta att sänka arbetstiden för 80 procent av de som i dag jobbar 40 timmar per vecka till 35 timmar. Förkortning sker med en timme per år under fem års tid, där 35 timmars arbetsvecka nås efter fem år. Detta motsvarar en minskning av arbetstiden med cirka 2,6 procent per år. Förkortningen sker på ett sådant sätt att dagens löner behålls genom att en del av löneutrymmet växlas mot tid.

Vi tror inte att produktionen inom kommunal vård och omsorg kan minska. Detta innebär att flera personer måste anställas i dessa verksamheter för att kompensera för de som går ner i tid. Vi utgår från en modell där många av de som i dag jobbar deltid i offentlig sektor får möjlighet att gå upp till 35 timmar per vecka, alltså det nya heltidsmåttet. Arbetstidsförkortningen leder därmed till kraftigt ökade möjligheter att realisera målet om att alla deltidsanställda som vill gå upp till heltid i offentlig sektor ska få det.

För att täcka detta ökade personalbehov i välfärden behöver kommunalskatten höjas med 25 miljarder kronor. Detta motsvarar höjd kommunalskatt med 1,3 procent sammanlagt efter fem år, eller annan skattehöjning med motsvarande intäktsökning för offentlig sektor.

Skattehöjningen är det som vi ser som det största problemet med denna reform. Men även detta får betraktas som hanterbart. 25 miljar-

der motsvarar lite mer än 0,5 procent av Sveriges BNP. De totala skatteintäkterna har minskat med sex procent av BNP de senaste åren.

Vi antar i våra beräkningar att sänkt arbetstid kommer bidra till ökad produktivitet, inte minst i den privata sektorn, vilket verkar troligt när vi jämför forskning och statistik för OECD-länderna de senaste 40 åren. Produktionen inom privat sektor minskar i vårt scenario med sammanlagt fyra procent. Antalet arbetade timmar minskar med åtta procent.

Sammantaget blir produktionen, BNP, 0,6 procent mindre per år, de år arbetstidsförkortningen genomförs, vilket motsvarar 25 miljarder kronor. Vi antar att den under-liggande BNP-tillväxten är två procent per år, -varför BNP antas öka med 1,4 procent i stället för två procent per år, under de fem år arbetstidsförkortningen genomförs. Därefter fortsätter BNP öka i samma takt som tidigare. Vi fortsätter att bli rikare, men vår rikedom kommer under fem år att öka lite långsammare, samtidigt som miljoner löntagare vinner ökad makt över sina liv.

Denna arbetstidsförkortning kommer medföra en liten ökning av mängden arbetstillfällen. Sysselsättningen kan förväntas öka med 30 000 inom kommunal sektor och med 37 000 i övriga sektorer. Även om det inte är lösningen på den höga arbetslösheten är det positivt.

Vår analys tyder på att det inte finns några stora makroekonomiska skäl till att vara kritisk till en generell arbetstidsförkortning. Vi är dock väl medvetna om att frågan har låg prioritet bland de flesta riksdagspartier som arbetsmarknadens parter. Ett första steg vore dock att alla börjar utgå från det vi beskriver ovan: Att detta i grund och botten är en billig reform som för med sig många fördelar både för individ och samhällsekonomi.

Ett sådant litet steg mot ett bättre liv för många borde vara en attraktiv reform för flera partier och aktörer, inte minst i 2018 års valrörelse.

Daniel Suhonen, chef Katalys

Stig Tegle, ekonom och rapportförfattare

Erik Hegelund, ekonom och rapportförfattare “

“Bakgrund. Rapporten.

”Måste vi arbeta åtta timmar per dag?” publiceras i dag på www.katalys.org. “

Kommentarer till förslaget om arbetstidsförkortning.

Miljöpartister framförde 2013 förslag om arbetstidsförkortning. Det behandlades på sidorna 237-238 i

Sven Winnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem.

Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013. <http://winnell.com/omr36-39zzas.pdf>

Sidorna bifogas här.

Arbetstidsförkortning är mycket komplicerat och är inte något som kan vara aktuellt nu. Det finns inte utbildat folk som kan ta över de uppgifter som görs på timmar som tas bort, besvärligt isynnerhet för småföretagare som inte kan anställa deltidsanställda för de få timmar som går bort. Förkortningen måste betalas med lägre löner som försämrar löntagarnas levnadsstandard.

Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka

En del miljöpartister vill sänka arbetstiden från 8 timmar till 6 timmar måndag-fredag, från 40 till 30 timmar i veckan = sänkning 25%.

I åldrar 20-64 år är medelinkomsten cirka 25 000 kr per månad = 300 000 kr per år. Sänkning av arbetstiden medför sänkning av lönen från 25 000 till cirka 19 000 kr per månad och från 300 000 till 225 000 kr per år. Den som har månadslön 20 000 kr per månad får lönen sänkt till 15 000 kr per månad. Hälften av alla löntagare sänkning till mindre än 19 000.

Eftersom lönerna sjunker får staten och kommunerna mindre inkomstskatt. Cirka 5 miljoner personer i åldrarna 20-64 år och inkomstsänkning 75 000 kr per år betalar lågt räknat vardera 25 000 mindre i inkomstskatt, tillsammans 125 miljarder kr.

Inkomsttagarna får minska sin konsumtion med cirka 50 000 kr vardera och momsens minskar med cirka 50 miljarder kr. Inkomstskattesänkning och momssänkning tillsammans lågt räknat 175 miljarder kr per år.

De offentliga utgifterna måste minska med det och offentlig service (skolor, sjukhus o s v) måste minskas med per år cirka 20 000 kr per person, eller cirka 35 000 kr per inkomsttagare i åldrarna 20-64 år.

Minskningen av arbetstiden motsvarar cirka 1,25 miljoner årsarbeten vid veckotid 40 timmar och cirka 1,7 miljoner vid veckotid 30 timmar. Det ska ersättas med arbetslösa, som måste vara 1,7 miljoner tillräckligt utbildade.

Förmodligen har de nya inte den utbildning som behövs, kan inte få den lön föregångarna haft, de betalar skatt, som inte anges här. Det blir nödvändigt med arbetskraftsinvandring och utbildning för det, med kostnader och övergångstid.

Produktionen minskar, exporten minskar. Inhemsk konsumtion minskar med behov att minska produktionen, med följd minskade skatteinkomster för stat och kommuner. Indirekta skatter och företags-skatte påverkas. Pensionerna måste troligen minskas med lägre skatter från dem och mindre moms.

För att få ihop till en nyanställd med heltid måste det vara tre personer i företaget, och sex personer om man ska kunna anställa två nya.

Har företaget flera olika funktioner, t ex kontor och produktion måste det vara tre på kontoret för att kunna anställa en till där. Vill man ha samma proportioner mellan kontor och produktion måste det vara minst tre i produktionen för att kunna anställa en till där.

Om proportionen är en på kontoret och två i produktionen måste det vara sex i produktionen för att där kunna anställa två nya. Alltså i företaget nio personer för att kunna anställa tre nya.

Om man vill sänka veckorbetstiden med bara två timmar måste det på kontoret vara 19 personer för att där kunna anställa en ny, och i produktionen minst 19 personer för att där anställa en ny.

Är proportionen dubbelt så många i produktionen som på kontoret måste det vara 38 personer i produktionen för att där kunna anställa två nya. I det här senare fallet måste det vara 57 personer i företaget för att kunna anställa tre nya. Och så vidare.

Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

Miljöpartiet vill sänka arbetstiden från 8 timmar till 7 timmar måndag-fredag, från 40 till 35 timmar i veckan = sänkning 12,5%.

I åldrar 20-64 år är medelinkomsten cirka 25 000 kr per månad = 300 000 kr per år. Sänkning av arbetstiden medför sänkning av lönen från 25 000 till cirka 22 000 kr per månad och från 300 000 till 262 500 kr per år. Den som har månadslön 20 000 kr per månad får lönen sänkt till 17 500 kr per månad. Hälften av alla löntagare sänkning till mindre än 22 000.

Eftersom lönerna sjunker får staten och kommunerna mindre inkomstskatt. Cirka 5 miljoner personer i åldrarna 20-64 år och inkomstsänkning 37 50000 kr per år betalar lågt räknat vardera 12 500 mindre i inkomstskatt, tillsammans 62,5 miljarder kr.

Inkomsttagarna får minska sin konsumtion med cirka 25 000 kr vardera och momsens minskar med cirka 25 miljarder kr. Inkomstskattesänkning och momssänkning tillsammans lågt räknat 87,5 miljarder kr per år.

De offentliga utgifterna måste minska med det och offentlig service (skolor, sjukhus o s v) måste minskas med per år cirka 10 000 kr per person, eller cirka 17 500 kr per inkomsttagare i åldrarna 20-64 år.

Minskningen av arbetstiden motsvarar cirka 0,625 miljoner årsarbeten vid veckotid 40 timmar och cirka 0,7 miljoner vid veckotid 35 timmar. Det ska ersättas med arbetslösa, som måste vara 0,7 miljoner tillräckligt utbildade.

Förmodligen har de nya inte den utbildning som behövs, kan inte få den lön föregångarna haft, de betalar skatt, som inte anges här. Det blir nödvändigt med arbetskraftsinvandring och utbildning för det, med kostnader och övergångstid.

Produktionen minskar, exporten minskar. Inhemsk konsumtion minskar med behov att minska produktionen, med följd minskade skatteinkomster för stat och kommuner. Indirekta skatter och företags-skatte påverkas. Pensionerna måste troligen minskas med lägre skatter från dem och mindre moms.

För att få ihop till en nyanställd med heltid 35 timmar måste det vara 7 personer i företaget, och 14 personer om man ska kunna anställa två nya.

Har företaget flera olika funktioner, t ex kontor och produktion måste det vara 7 på kontoret för att kunna anställa en till där. Vill man ha samma proportioner mellan kontor och produktion måste det vara minst 7 i produktionen för att kunna anställa en till där.

Om proportionen är en på kontoret och två i produktionen måste det vara 14 i produktionen för att där kunna anställa två nya. Alltså i företaget 21 personer för att kunna anställa tre nya.

Om man vill sänka veckorbetstiden med bara två timmar måste det på kontoret vara 19 personer för att där kunna anställa en ny, och i produktionen minst 19 personer för att där anställa en ny.

Är proportionen dubbelt så många i produktionen som på kontoret måste det vara 38 personer i produktionen för att där kunna anställa två nya. I det här senare fallet måste det vara 57 personer i företaget för att kunna anställa tre nya. Och så vidare.

Hushåll.

Sid 57 -70 i

Sven Winnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. <http://winnell.com/omr36-39zzy.pdf>

Hushållsverksamheter. Hemkunskap. (från zzi)

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .
(Numren från SW klassifikationssystem)

Detta är verksamheter som världens 7 miljoner människor alla har mer eller mindre. Verksamheterna är inte likadana världen över. I många fall är hushållen fattiga och lever på mindre än ett par tre dollar om dagen = cirka 20 kr per dag, hur det nu går till.

I Sverige är rimliga lägsta hushållskostnader i förvärsarbetande åldrar år 2014 för vuxen ensam 145 000 kr om året = cirka 400 kr per dag, för makar 222 000 kr = cirka 600 kr per dag. Pensionärer cirka 370 kr per dag och pensionärsmakar cirka 550 kr per dag.

Hushållsverksamheterna är grundläggande problem både i Sverige och världen. De är grunden för välfärden. I världen:

641 Maten. Är i världen som helhet ett problem. Det förekommer svält och näringsbrist. Skördarna slår fel. Mat slängs. Fördelningsproblem. Befolkningen ökar, räcker maten?

643 Bostäder. Bostadsbrist i Sverige. I världen dåliga bostäder och för få. Hälften av världens befolkning bor i städer, ofta tätt i höga hus utan kontakt med natur och därmed med tvivelaktig livskvalitet. Många sover på gatan.

644 El-, gas-, värme-, vatten- och hygienförsörjning. Vatten och avlopp saknas ofta, ger sjukdomar och elände. Energibrist. Hur göra den energi som behövs?

645 Tillbehör till boendet, inventarier, kommunikations- och transportmedel. Till fattigdom och dåliga bostäder hör dåliga tillbehör.

646 Personlig hygien. Kläder. Personliga hjälpmedel, t ex kryckor i den mån de inte finns med bland inventarierna. Hit kan man räkna sådant som bygger upp kompetensen och livskvaliteten, skolutbildning, information, läsmöjligheter. Säkerligen stora brister i världen.

647 Hushållsekonomi. Tillgång till pengar att betala hushållsverksamheterna med. Arbetslöshet. Skatter, försäkringar, generella bidrag mm. Lån och skulder.

648 Städning rengöring tvätt o d. Finns inte vatten och avlopp lätt tillgängligt blir det mycket problem. Ta bort farliga kemikalier, baciller.

649 Vård av barn, äldre och sjuka. Gemensamma organ som stöd saknas ofta

Hushållen är beroende av andra verksamheter än de egna hushållsverksamheterna: vägar, transportsystem, skolor, sjukhus m m

På nästa sida har gjorts en kort sammanställning av sådana andra verksamheter, så att alla verksamheter finns med. Den är gjord efter svenska förhållanden, men gäller i princip överallt i världen.

Ur den kan man utläsa vilka de viktigaste politiska problemen är.

(Från <http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf> Sid 11-15)

Hushållsverksamhet

Är beroende av

641 Matlagning. 642 Måltider
Restauranger

63 Biologisk produktion
66 Livsmedelsindustri
63 Livsmedelshandel
61 Livsmedelskontroll
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och kontroll o d

643 Boende, hotell, härbärge, tält

643 Bostadsmarknad
647 Hyresvärdar
69 Bostadsbyggen. 66-68 Material
71 Fysisk planering av bostads-
områden och serviceområden
758 Social miljö i bostadsområden
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och planering o d

644 El-, gas-, värme-, vatten-
hygienförsörjning o d.

644 Elsystem
644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk
vindkraftverk, värmepumpar,
fjärrvärme. 71 Planering frisk luft.
644 Vatten- och avloppssystem
644 Avfallshantering
69 Produktion och reparation av
kraftverk, vatten- och avlopp od
71 Översiktlig planering av
kraftsystem, hygiensystem o d
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och planering

645 Användning av inventarier o d.
Möbler, TV o d, telefoner, cyklar,
bilar, hushållsutrustning

653 Möbelhandel, handel för TV,
telefoner, transportmedel m m
68 Produktion av möbler, TV o d,
transportmedel m m
656 Vagnar, vägskötsel. vägavgifter
71 Översiktlig planering vagnar o d
656 Kollektivtrafik. 654 Televerks.
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och planering o d

646 Personlig hygien, kläder o d,
Förmåga, kompetens

646 Personlig hygien, klädvård
653 Handel för kläder od
68 Produktion av kläder o d
7957 Utbildning 70 Kultur
7914-794 fritidssysslor
796-799 Sport och idrott
73-78 Utställningar, musik
655 Förlag 659 Reklam
80-99 Tidningar o annan läsning
651 Datorkunskap
6520 Tillgång till myndigheter
6525 Militära verksamheter
7952-7959+658 Sociala miljöer
61 Läkare, sjukhus
11-19 Inre verkligheter. 2 Religion

647 Hushållsekonomi. Inkomster,
utgifter

658 Arbetsmarknad, arbetsgivare
arbetsförmedling, fackföreningar,
arbetsinkomster
657 Försäkringar, skatter, kapitalin-
komster, skulder. Barnbidr, bostbidr
7951 Socialvård, socialbidrag
653 Handel med varor
653 Handel med utlandet
647 Hyror och bostadsutgifter
644 Bränsleutgifter o d
647 Hushållsutgifter 656 Resor

648 Städning, rengöring, tvätt

648 Städning .Kemikalier. Baciller

649 Personvård: barn, hemsjukvård,
äldreomsorg

649 Personvård: barn, äldreomsorg
hemsjukvård od
7951 socialvård 61 Läkare
7957 Dagis och skolor

Alla verksamheter är beroende av
10-19 Samhällets och individernas
kunskaper, värderingar och moral
31-39 Politiska verksamheter
50-59 Naturkunskaper, matematik

Konsumentenverket. Koll på pengarna 2014

Hushållskostnader 2014

Från <http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf> sid 9

<http://www.konsumentverket.se/Global/Konsumentverket.se/Beställa%20och%20ladda%20ner/Broschyter/Dokument/2014/kollpapengarna-2014-kov.pdf>

Konsumentverkets beräkningar 2014

Konsumentverket gör varje år en beräkning av vad som är rimliga kostnader för hushåll av olika storlek. Siffrorna kan vara en utgångspunkt när du vill gå igenom din ekonomi. Du kan också jämföra våra beräkningar med dina egna.

Detta innehåller kostnadsposterna

Mat:

Alla måltider i hemmet. Matkostnad för alla måltider i Konsumentverkets matsedel. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och två till tre mellanmål.

Alla måltider i hemmet utom lunch. Matkostnad utom lunch fem dagar per vecka. (Barnen äter i skolan och vuxna äter på restaurang). Övriga matkostnader som du har för exempelvis festmåltider och extra fika (hemma eller på uteställe) ingår inte i beräkningen. Du måste själv lägga till den kostnad du har för detta.

Personlig hygien inkl. tandvård: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning m.m. samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

Kläder, skor: Ett basbehov av vanliga kläder och skor som används till vardags, på fritiden och för något festligare tillfälle. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.

Fritid, lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift m.m.

Mobiltelefon: Kostnaden för telefon med kontantkort.

Barn- och ungdomsförsäkring: Kostnad för sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn och ungdomar. Försäkringen avser även sjukdom samt olycksfall under fritid.

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt- och rengöringsmedel, toalett- och hushållspapper m.m.

Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator m.m. Frys, diskmaskin och tvättmaskin ingår inte.

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, tv-licens och dagstidning m.m.

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbelopp och bostadsort. Storstad: över 200 000 invånare. Mellanstor stad: 50 000–200 000 invånare. Mindre tätort: under 50 000 invånare.

Konsumentverkets beräkningar

Beräkningarna innebär inte en mycket låg standard, men det är inte heller någon lyxnivå. Du ska klara dig även på längre sikt. I beräkningarna förutsätts att du inte har några funktionsnedsättningar eller sjukdomar som innebär extra utgifter för till exempel hjälpmedel eller mediciner. Det förutsätts också att du bor i lägenhet och inte har några utgifter för trädgård eller reparationer.

Observera att inte alla hushållskostnader ingår i beräkningarna. Kostnader som inte ingår är till exempel för resor, hälso- och sjukvård, glasögon, presenter, semester, kalas, alkohol, tobak och spel.

Beloppen i tabellerna har avrundats till jämna tiotal kronor.

Gemensamma kostnader per månad

	1 person	2 personer
Förbrukningsvaror	100	130
Hemutrustning	370	450
Medier	930	960
Hemförsäkring		
storstad	140	150
mellanstor stad	90	100
mindre tätort	80	90
Summa gemensamma kostnader		
storstad	1540	1690
mellanstor stad	1490	1640
mindre tätort	1480	1630

Individuella kostnader per månad

KVINNOR	18-30år	31-60år	61-74år	75-år
Alla måltider i hemmet	1790	1760	1620	1570
Alla måltider i hemmet utom lunch	1380	1360	1250	1210

	18-30år	31-49år	50-60år	61-år
Personlig hygien inkl. tandvård	510*	510	490	490
Kläder och skor	600	600	600	600
Fritid och lek	620	620	620	620
Mobiltelefon	230	210	210	210
Summa kostnader, exklusive livsmedel	1960	1940	1920	1920

MÄN	18-30år	31-60år	61-74år	75-år
Alla måltider i hemmet	2380	2240	2020	1830
Alla måltider i hemmet utom lunch	1810	1730	1550	1410

	18-30år	31-49år	50-60år	61-år
Personlig hygien inkl. tandvård	380*	380	380	380
Kläder och skor	590	590	590	590
Fritid och lek	620	620	620	620
Mobiltelefon	230	210	210	210
Summa kostnader, exklusive livsmedel	1820	1800	1800	1800

* För 18- och 19-åringar minskas summan med cirka 55 kr/månad p.g.a. fri tandvård.

Förvärvsarbetande i åldrar 18-65 år

Hemförsäkring i storstad. Kostnader för alkohol, tobak, tips och spel ingår inte i någon av posterna. Inga kostnader för semester ingår.

Mat:

Alla måltider i hemmet. Matkostnad för alla måltider i Konsumentverkets matsedel. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och två till tre mellanmål. Inklusive matlåda till jobbet.

Kvinna 18-30 år 1700 kr per mån. 31-60 år 1760 kr. 61-74 år 1620 kr. 75- år 1570 kr.

Kvinna 18-65år:

$13 \times 1700 + 30 \times 1760 + 5 \times 1620 = 22100 + 52800 + 8250 = 83150 = 48 \times 1732$

Säg kvinna 18-65 år 1730 kr per mån.

Kvinna 66-80 år:

$66-74\text{år: } 9 \times 1620 + 6 \times 1570 = 14580 + 9420 = 24000 = 15 \times 1600$

Säg kvinna 66-80 år 1600 kr per mån

.

Man 18-30 år 2380. kr. 31-60 år 2240 kr. 61-74 år 2020 kr. 75- år 1830 kr

Man 18-65 år:

$13 \times 2380 + 30 \times 2240 + 5 \times 2020 = 30940 + 67200 + 10100 = 108240 = 47 \times 2255$

Säg man 18-65 år 2260 kr per mån.

Man 66-80 år:

$66-74\text{år: } 9 \times 2020 + 6 \times 1830 = 18180 + 10980 = 29160 = 15 \times 1944.$

Säg man 66-80 år 1950 kr per mån

Personlig hygien inkl. tandvård: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning m.m. samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

Kvinna 18-19 år 455 kr per mån. 20-30-år 510kr. 31-49år 510kr. 50-60år 490kr. 61-65år 490kr.

Kvinna 18-65år:

$2 \times 455 + 11 \times 510 + 19 \times 510 + 16 \times 490 = 910 + 15300 + 7840 = 24050 = 48 \times 501$

Säg kvinna 18-65 år 500kr per månad.

Kvinna 66-80år: 490 kr per månad.

Man 18-19år 325 kr. 20-80år 380.

$2 \times 325 + 46 \times 380 = 650 + 17480 = 378.$

Säg man 18-65år 380 kr per månad

Man 66-80år: 380kr per månad

Kläder, skor: Ett basbehov av vanliga kläder och skor som används till vardags, på fritiden och för något festligare tillfälle. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.

Kvinnor 600 kr per mån, män 590 kr.

Fritid, lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift m.m.

Kvinnor och män 620 kr/mån.

Mobiltelefon: Kostnaden för telefon med kontantkort.

18-30år 230 kr per månad 31- år 210 kr.

Säg kvinnor och män 210 kr per månad

Gemensamma kostnader per månad:

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt- och rengöringsmedel, toalett- och hushållspapper m.m. **1 person 100 kr per mån. 2 pers 130 kr.**

Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator m.m. Frys, diskmaskin och tvättmaskin ingår inte. **1 pers 370 kr per mån, 2 pers 450 kr.**

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, tv-licens och dagstidning m.m. **1 pers 930 kr per mån, 2 pers 960 kr.**

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbe-
lopp och bostadsort. Storstad: över 200 000 invånare. Mellanstor stad:
50 000– 200 000 invånare. Mindre tätort: under 50 000 invånare.
I person storstad 140 kr per mån. 2 pers 150 kr. (Mellanstad
89/100. Mindre tätort 80/90.)

El. 2010 angavs: Den här posten är en uppskattad genomsnittlig
förbrukning i kilowatt i hyreslägenhet: 1 person 180 kWh per månad,
2 personer 240 kWh.
Fortum 2014 El i Stockholm, treårskontrakt: fast avgift ca 75 kr per
mån. kWh-pris ca 1,45 kr. Gör:
1 person 336 kr per mån. 2 pers 423 kr.
Säg 1 person 340kr. 2 personer 420 kr.

Övrigt:

Kollektivresor och fackavgifter (inkl a-kassa):

Konsumentverket visar kostnader för en 20- åring, som har egen
inkomst och bor i en mellanstor stad. Den egna bostaden är på två rum
och kök:

Kollektiva lokalresor 510 kr per månad och fackavgifter (inkl a-kassa)
450 kr per månad. Summa 960x12= 115200 per år.

I Stockholm kostar busskort 790 kr per mån (pensionär 490 kr)

Säg för åldrar 18-65 år:790+450 =1240kr per mån =14880 kr per år.
För arbetsresor får i skatten dras av delar över 10 000 kr per år, 790 kr
per månad ligger under gränsen.

Bostadskostnader:

Genomsnittlig hyra för hyreslägenheter i riket 2012 enligt SCBs
Statistisk årsbok för Sverige 2014 var
2 rok: 58 658 kr per år= 4 888 kr per månad
3 rok: 71 499 kr per år= 5 958 kr per månad

Pressmeddelande från SCB 2013-10-02

Hyror i bostadslägenheter:

Hyrorna ökade i genomsnitt 2,2 procent mellan 2012 och 2013. Det är
något lägre än förra året, då hyrorna steg med 2,8 procent.

Regional hyresförändring i procent mellan 2012-2013

Region	Procent
Stor-Stockholm	2,0
Stor-Göteborg	2,4
Övriga större kommuner	2,2
Övriga mindre kommuner	2,2

*Gränsen mellan större o mindre kommuner går vid 75 000 invånare.

Billigare att bo i mindre kommun

En person i en kommun med färre än 75 000 invånare får betala drygt 1 100 kronor mindre i hyra per månad för en trea än en person i Stor-Stockholm.

Historiskt ökade hyrorna snabbare än priser i övrigt

I löpande priser blev det 16 gånger dyrare att hyra en lägenhet mellan åren 1969 och 2012. Samtidigt så har den allmänna prisnivån blivit drygt 8 gånger högre. Omräknat till fasta priser har hyrorna per kvadratmeter bostadsyta stigit med cirka 95 procent under denna tidsperiod. Realt skedde den största ökningen under åren 1990 till 1992 som resultat av skatte- och subventionsförändringar. 1991 var höjningen nästan 30 procent.

Genomsnittlig hyra 2013 blir

2 rok 2013: $4888 \times 1,022 = 4996$ kr per månad

3 rok 2013 $5958 \times 1,022 = 6089$ kr per månad.

Genomsnittlig hyra 2014, om hyrorna ökar 2,2% blir

2 rok 2014: $4996 \times 1,022 = 5106$ kr per månad = 61272 kr per år
säg 5100 kr per månad = 61 200 kr per år

3 rok 2014: $6089 \times 1,022 = 6223$ kr per månad = 74676 kr per år
säg 6200 kr per månad = 74 400 kr per år

Utrymmesstandard :

Enligt Diagram 10.2, sid 225 i SCBs Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008, hade i hyreslägenheter 2002:

Hushåll med en person

- 64 år i genomsnitt ca 1,8 rok (1,77),

65 - år cirka 2,0 rok (2,08).

Hushåll med makar, 2 personer

- 64 år cirka 2,8 rok (2,72),

65 - år cirka 3,0 rok (2,98).

(Siffrorna inom parentes från tabell 10.7 på sid 230 i årsboken).

I bostadsrättslägenheter, tab 10.7 ungefär som i hyrslägenheter:

Ensam - 64 år 1,95 rok,

65- år 2,46.

Makar - 64 år 2,92 rok,

65- år 3,14 rok.

I småhus är rumsantalen cika 2 rum större än i hyrslägenheter:

Ensam - 64 år 4,17 rok,

65 - år 4,19.

Makar - 64 år 4,72,

65 - år 4,64 rok.

Mot bakgrunden av dessa siffor är det rimligt att räkna med

2rok för ensam och

3rok för makar. (Utan barn).

Boverkets principer för bostadsytor innebär att 2 rok för ensam och 3 rok för makar ger likvärdig bostandard.

Månadskostnader år 2014, förvärvs- arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Livsmedel. Alla mål äts hemma eller matlåda	2260	1730	2260+1730
Hygien (personlig)	380	500	380+500
Kläder och skor	590	600	590+600
Lek och fritid	620	620	620+620
Mobiltelefon	210	210	210+210
Förbrukningsvaror	100	100	130
Hemutrustning (inklusive dator)	370	370	450
Media (Fast telefon, Internet mm)	930	930	960
Hemförsäkring	140	140	150
Hushålls-el	340	340	420
Summa per månad 2014	5940	5540	9830
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	5740		

Årskostnader år 2014, förvärvs- arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014	5940	5540	9830
enligt månadsedovisningen.			
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	5740		
2014 per år:	68880	117960	
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	130080		192360
Förvärvsarbetande:arbets- resor+ fackavgifter säg	14880		29760
Summa per år 2014: bostad + övrigt	144960	222120	
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.			
Säg för enkelhets skull, avrundat	145000	222000	
Makar 153 % av ensam.			
Ensam man	147400		
Ensam kvinna	142600	skillnad 4800 kr	

Pensionärer 2014

Individuella respektive
gemensamma kostnader: Ensam man Ensam kv. Makar

Livsmedel. Alla mål äts hemma	1950	1600	1950+1600
Hygien (personlig)	380	490	370+490
Kläder och skor	590	600	590+600
Lek och fritid	620	620	620+620
Mobiltelefon	210	210	210+210
Förbrukningsvaror	100	100	130
Hemutrustning (inklusive dator)	370	370	450
Media (Fast telefon, Internet mm)	930	930	960
Hemförsäkring	140	140	150
Hushålls-el	340	340	420
Summa per månad 2014	5630	5400	9370
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	5515		

Lokalresor säg 200 kr per månad per person, medger 2 resor i veckan i en zon i Stockholm = 2400 kr per år.

Vårdkostnad 1100 kr per år (gräns i försäkringen)

Läkemedelskostnad 2200 kr per år (gräns i försäkringen)

Hemtjänst: Säg (lågt räknat) ensam 1200 kr per år, makar 1800 per år.

Summa för dessa kostnader 2400+1100+2200 = 5700 kr per person. samt med hemtjänst

Ensam 6900 kr per år

Makar/sambor 13200 kr per år

Årskostnader år 2014, pensionärer.

Individuella respektive
gemensamma kostnader: Ensam man Ensam kv. Makar

Summa per månad 2014 **5630** **5400** **9370**

enligt månadsedovisningen.

Genomsnitt för ensam man + kv/mån **5515**

2014 per år: **66180** **112440**

Bostadshyra per år säg :

Ensam 2rok, 12x 5100 61200

Makar 3rok, 12x 6200 74400

Summa per år 2014,

bostad + övrigt 127380 186840

Lokalresor m m säg 6900 13200

Vård, läkemedel

Hemtjänst.

Summa per år 2014:
bostad + övrigt **134280** **200040**

Säg för enkelhets skull, avrundat **134000** **200000**

Makar 149 % av ensam.

Ensam man 135380

Ensam kvinna 132620 skillnad 2760 kr

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor= 61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam	Mån. Prelskatt	Efter skatt	Över-		Makar lika	Årsinkomst
lön	/mån	/år	/mån /år	skott/år	inkomst	per person
6001	1364	16368	4637 55644	-64356	-68712 (55644x	2-180000)
7001	1628	19536	5373 64476	-55524	-51048	84 000
8001	1892	22704	6109 73308	-46692	-33384	96 000
9001	2161	25932	6840 82080	-37920	-15840	108 000
10001	2491	29892	7510 90120	-29880	240 kris-	120 000
11001	2849	34188	8152 97824	-22176	15648 gräns	132 000
12001	3212	38544	8789 104468	-14532	20936	144 000
13001	3575	42900	9426 113112	- 6888	46224	156 000
14001	3938	47256	10063 120756	756 kris-	61512	168 000
15001	4301	51612	10700 128400	8400 gräns	76800	180 000
16001	4664	55968	11337 136044	16044	92088	192 000
17001	5027	60324	11974 143688	23688	107376	204 000
18001	5390	64680	12611 151332	31332	122554	216 000
19001	5753	69036	13248 158976	38976	137952	228 000
20001	6151	73812	13850 166200	46200	152400	240 000
21001	6514	78168	14487 173844	53844	167688	252 000
22001	6877	82524	15124 181488	61488	182976	264 000
23001	7240	86880	15761 189132	69132	198264	276 000
24001	7603	91236	16398 196776	76776	213552	288 000
25001	7966	95592	17035 204420	84420	228840	300 000
26001	8324	99888	17677 212124	92124	244248	312 000
27001	8799	105588	18202 218424	98424	256848	324 000
29001	9859	118308	19142 229704	109704	279408	348 000
30001	10389	124668	19612 253344	115344	290688	360 000
35001	13039	156468	21962 263544	143544	347088	420 000
40001	15731	188772	24270 291240	171240	402480	480 000
45001	18631	223572	26370 316440	196440	452880	540 000
50001	21531	258372	28470 341640	221640	503280	600 000
55001	24431	293172	30570 366840	246840	553680	660 000
60001	27331	327972	32670 392040	272040	604080	720 000

2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4300 kr per mån = 51 600 kr per år för ensam och 5200 kr per mån för makar/sambor= 62 400kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 124 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 186 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam	Mån. Prelskatt	Efter skatt	Över-		Makar lika	Årsinkomst
lön	/mån	/år	/mån /år	skott/år	inkomst	per person
6001	836	10032	5165 61980	-62020	-62040 (61980x2-186000)	
7001	1074	12888	5927 71124	-52876	- 43752	Ensans
8001	1338	16056	6663 79956	-44044	-26088	förbättring
9001	1602	19224	7399 88788	-35212	-8424	på skatten
10001	1910	22920	8091 97092	-26908	8184 kris-	2006 - 2008
11001	2230	26760	8771 105252	-18748	24504 gräns	3428
12001	2551	30612	9450 113400	-10600	40800	3932
13001	2872	34464	10129 121548	- 2452	57096	4436
14001	3193	38316	10808 129696	5696 kris-	73392	4940
15001	3513	42156	11488 137836	13856 gräns	83672	5456
16001	3834	46008	12167 146004	22004	106008	5960
17001	4155	49860	12846 154152	30152	122304	6464
18001	4475	53700	13526 162312	38312	138624	6980
19001	4796	57552	14205 170460	46460	154920	7484
20001	5149	61788	14852 178224	54224	170448	8024
21001	5470	65640	15531 186372	62372	186744	8528
22001	5790	69480	16211 194532	70532	203064	9044
23001	6111	73332	16890 202680	78680	219360	9548
24001	6435	77220	17569 210892	86828	235784	10052
25001	6766	81192	18235 218882	94820	251764	10400
26001	7097	85164	18904 226848	102848	267696	10724
27001	7428	89136	19573 234876	110876	283752	12452
29001	8247	98964	20754 249048	125048	312096	15344
30001	8777	105324	21224 254688	130688	323376	15344
35001	11427	156468	23574 282888	158888	379776	15344
40001	14077	168924	25924 311088	187088	436176	15848
45001	16874	202488	28127 337524	213524	489048	17084
50001	19774	237288	30227 362724	238724	539448	17084
55001	22674	272088	32327 387924	263924	589848	17084
60001	25574	306888	34427 413124	289124	640248	17084

2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4450 kr per mån = 53 400 kr per år för ensam och 5420 kr per mån för makar/sambor= 65 040kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 130 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 195 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam					Makar lika inkomst		
Mån. lö	Prelskatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år		
6001	729	8748	5272	63264	-66736	-68472 (63264x2-195000)	
7001	977	11724	6024	72288	-57712	-50424	Ensams
8001	1225	14700	6776	81312	-48688	-32376	förbättring
9001	1474	17688	7527	90324	-39676	-14352	på översk.
10001	1745	20940	8256	99072	-30928	3144 kris-	2006 - 2009
11001	2055	24660	8946	107352	-22648	19704 gräns	- 472
12001	2365	28380	9636	115632	-14368	36264	+164
13001	2676	32112	10325	123900	-6100	52800	788
14001	2986	35832	11015	132180	2180 kris-	69360	1424
15001	3297	39564	11704	140448	10448 gräns	85896	2048
16001	3607	43284	12394	148728	18728	102456	2684
17001	3918	47016	13083	156996	26996	118992	3308
18001	4228	50736	13773	165276	35276	135552	3944
19001	4539	54468	14462	173544	43544	152088	4568
20001	4881	58572	15120	181440	51440	167880	5240
21001	5191	62292	15810	189720	59720	184440	5876
22001	5502	66024	16499	197988	67988	200976	6500
23001	5812	69744	17189	206268	76268	217536	7136
24001	6123	73476	17878	214536	84536	234072	7760
25001	6437	77244	18564	222768	92768	250536	8348
26001	6768	81216	19233	230796	100796	266592	8672
27001	7100	85200	19901	238812	108812	282624	10388
29001	7761	93132	21240	254880	124880	314760	15176
30001	8091	97092	21910	262920	132920	330840	17576
35001	10444	125328	24557	294684	164684	394368	21140
40001	13094	157128	26907	322884	192884	450768	21644
45001	15759	189108	29242	350904	220904	586808	24464
50001	18659	223908	31342	376104	246104	557208	24464
55001	21559	258708	33442	401304	271304	557208	24464
60001	24459	293508	35542	426504	296504	658008	24464

2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam					Makar lika inkomst		
Mån. lö	Prelskatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år		
6001	687	8244	5314	63768	-70232	-73464 (63768x2-201000)	
7001	918	11016	6083	72996	-61004	-55008	Ensams
8001	1149	13788	6852	82224	-51776	-36552	förbättring
9001	1380	16560	7621	91452	-42548	-18096	på översk.
10001	1644	19728	8357	100284	-33716	-432 kris-	2006 - 2010
11001	1943	23316	9058	108696	-25304	16392 gräns	-3128
12001	2244	26928	9757	117084	-16916	33168	-2384
13001	2545	30540	10456	125472	-8528	49944	-1640
14001	2846	34152	11155	133860	-140 kris-	66720	-896
15001	3147	37764	11854	142248	8248 gräns	83496	-152
16001	3448	41376	12553	150636	16636	100272	592
17001	3749	44988	13252	159024	25024	117048	1336
18001	4050	48600	13951	167412	33412	133824	2080
19001	4351	52212	14650	175800	41800	150600	2824
20001	4682	56184	15319	183828	49828	166656	3628
21001	4983	59796	16018	192216	58216	183434	4372
22001	5284	63408	16717	200604	66604	200208	5116
23001	5585	67020	17416	208992	74992	216984	5860
24001	5886	70732	18115	217380	83380	233760	6604
25001	6201	74412	18800	225600	91600	250200	7180
26001	6532	78384	19469	233628	99628	266256	7504
27001	6863	82356	20138	241656	107656	282312	9232
29001	7524	90288	21477	257724	123724	314448	14020
30001	7854	94248	22147	265764	131764	330528	16424
35001	10134	121608	24867	298404	164404	395808	20860
40001	12784	153408	27217	326604	192604	452208	21364
45001	15434	185208	29567	354804	220804	508608	24364
50001	18323	219876	31678	380136	246136	559272	24496
55001	21223	254676	33778	405336	271336	609672	24496
60001	24123	289476	35878	430536	296536	660072	24496

2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst	
Mån.	Prelskatt		Efter skatt	Över-	Överskott		
lön	/mån	/år	/mån /år	skott/år	/år		
6001	680	8160	5321	63852	-70148	- 73296	
7001	911	10932	6090	73080	-60920	- 54840	
8001	1142	13704	6859	82308	-51692	- 36384	
9001	1373	16476	7628	91536	-42464	- 17928	
10001	1630	19560	8371	100452	-33548	- 96 kris-	
11001	1930	23160	9071	108852	-25148	16704 gräns	
12001	2231	26772	9770	117240	-16760	33480	
13001	2532	30384	10469	125628	- 8372	50256	
14001	2833	33996	11168	134016	16 kris-	67032	
15001	3134	37608	11867	142404	8404 gräns	83808	
16001	3435	41220	12566	150792	16792	100584	
17001	3736	44832	13265	159180	25180	117360	
18001	4037	48444	13964	167568	33568	134136	
19001	4338	52056	14663	175956	41956	150912	
20001	4669	56028	15332	183984	49984	166968	
21001	4970	59640	16031	192372	58372	183794	
22001	5271	63252	16730	200760	66760	200520	
23001	5572	66864	17429	209148	75148	217296	
24001	5873	70476	18128	217536	83536	234072	
25001	6181	74172	18820	225840	91840	250680	
26001	6510	78120	19491	233892	99892	266784	
27001	6843	82116	20167	242004	108004	283008	
29001	7504	90048	21497	257964	123964	314928	
30001	7834	94008	22167	266004	132004	331008	
35001	9931	119172	25070	300840	166840	400680	
40001	12581	150972	27420	329040	195040	457080	
45001	15231	182772	29770	357240	223240	513480	
50001	18054	216648	31947	383364	249364	565728	
55001	20954	251448	34047	408564	274564	616128	
60001	23854	286248	36147	433764	299764	666528	

2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4900 kr per mån = 58 800 kr per år för ensam och 6000 kr per mån för makar/sambor= 72 000 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 142 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 216 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst	
Mån.	Prelskatt		Efter skatt	Över-	Överskott		
lön	/mån	/år	/mån /år	skott/år	/år		
6001	660	7920	5341	64092	-77908	- 87816	
7001	891	10692	6110	73320	-73178	- 69360	
8001	1122	13464	6879	82548	-59452	- 50904	
9001	1353	16236	7648	91776	-50224	- 32448	
10001	1591	19092	8410	100920	-41080	- 14160 kris-	
11001	1891	22692	9110	109320	-32680	2640 gräns	
12001	2192	26304	9809	117708	-24492	19416	
13001	2493	29916	10508	126096	-15904	36192	
14001	2794	33528	11207	134484	-7516 kris-	52968	
15001	3095	37140	11906	142872	872 gräns	69744	
16001	3396	40752	12605	151260	9260	86520	
17001	3697	44364	13304	159648	17648	113296	
18001	3998	47976	14003	168036	26036	120072	
19001	4299	51588	14702	176424	34424	136848	
20001	4630	55560	15371	184452	42452	152904	
21001	4931	59172	16070	192840	50840	169680	
22001	5232	62784	16769	201228	59228	186456	
23001	5533	66396	17468	209616	67616	217296	
24001	5834	70008	18167	218004	76004	203232	
25001	6135	73620	18866	226392	84392	236784	
26001	6451	77412	19550	234600	92600	253200	
27001	6782	81384	20219	242628	100628	269256	
29001	7445	89340	21556	258672	116672	301344	
30001	7775	93300	22226	266712	124712	317424	
35001	9565	114780	25436	305232	163232	394464	
40001	12215	146580	27786	333432	191432	450864	
45001	14865	178380	30136	361632	219632	507264	
50001	17578	210396	32423	389076	247076	562152	
55001	20478	245736	34523	414276	272276	612552	
60001	23378	280536	36623	439476	297476	662952	

2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6100 kr per mån för makar/sambor= 73 200 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 220 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst	
Mån. lö	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år	Överskott /år	
6001	575	6900	5426	65112	-79888	- 89776	
7001	779	9348	6222	74664	-70336	- 70672	
8001	982	11784	7019	84228	-60772	- 51544	
9001	1185	14220	7816	93792	-51208	- 32416	
10001	1388	16656	8613	103356	-41080	- 13288 kris-	
11001	1651	19812	9350	112200	-32800	4400 gräns	
12001	1916	22992	10085	121020	-23980	22040	
13001	2180	26160	10821	129852	-15148	39704	
14001	2445	29340	11556	138672	-6328 kris-	57344	
15001	2683	32196	12318	147816	2816 gräns	75632	
16001	2948	35376	13053	156636	11636	93272	
17001	3240	38880	13761	165132	20132	110264	
18001	3504	42048	14497	173964	28964	127928	
19001	3769	45228	15232	182784	37784	145568	
20001	4060	48720	15941	191292	46292	162584	
21001	4325	51900	16676	200112	55112	180224	
22001	4590	55080	17411	208932	63932	197864	
23001	4855	58260	18146	217752	72752	215504	
24001	5120	61440	18881	226572	81572	233144	
25001	5384	64608	19617	235404	90404	250808	
26001	5655	67860	20346	244152	99152	268304	
27001	5946	71352	21055	252660	107660	285320	
29001	6529	78348	22472	269664	124664	319328	
30001	6819	81828	23182	278184	133184	336368	
35001	8269	99228	26732	320784	175784	421568	
40001	10654	127848	29347	352164	207164	484328	
45001	13104	157248	31897	382764	237764	545528	
50001	15554	186648	34447	413364	268364	606728	
55001	18244	218928	36754	441084	296084	662168	
60001	20944	251328	39057	468684	323684	717368	

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst	
Mån. lö	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år	Överskott /år	
6001	629	7548	5372	64464	-80536	- 93072	
7001	851	10212	6150	73800	-71200	- 70672	
8001	1073	12876	6928	83136	-61864	- 55728	
9001	1295	15540	7706	92472	-52528	- 37056	
10001	1517	18204	8484	101808	-43192	- 18384 kris-	
11001	1757	21084	9244	110928	-34072	-144 gräns	
12001	2052	24624	9949	119388	-25612	16776	
13001	2378	28536	10623	127476	-17524	32952	
14001	2644	31728	11357	136284	-8716 kris-	50568	
15001	2940	35280	12061	144732	-268 gräns	67464	
16001	3236	38832	12765	153180	8180	84360	
17001	3561	42732	13440	161280	16280	100560	
18001	3828	45936	14173	170076	25076	118152	
19001	4124	49488	14877	178524	33524	135048	
20001	4449	53388	15552	186624	41624	151248	
21001	4745	56940	16256	195072	50072	168144	
22001	5041	60492	16960	203520	58520	185040	
23001	5337	64044	17664	211968	66968	201936	
24001	5633	67596	18368	220416	75416	218832	
25001	5929	71148	19072	228864	83864	222000	
26001	6224	74688	19777	237324	92324	218808	
27001	6520	78240	20481	245772	100772	269544	
29001	7112	85344	21889	262668	117668	303336	
30001	7417	89004	22584	271008	126008	320016	
35001	9067	108804	25934	311208	166208	400416	
40001	11525	138300	28476	341712	196712	461424	
45001	14175	171700	30826	369912	224912	517824	
50001	16825	201900	33176	398112	253112	574224	
55001	19670	236040	35331	423972	278972	625944	
60001	22570	270840	37431	449172	304172	676344	

<http://wimnell.com/omr36-39zszs1.pdf> sid 34:

Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

För inkomståren 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014 har undersökts hur stora underskotten och överskotten blir i hushållsbudgetarna för förvärvsarbetande med inkomster mellan 6000 och 60 000 kr per månad, för ensamma och makar med lika stora inkomster.

Underskott och överskott avser det som återstår av inkomsten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Skillnader mellan 2006 och 2014 redovisas i tabellen till höger.

Den borgerliga alliansen har menat att jobbskatteavdragen mest tillfallit låg- och medelinkomsttagare, men tabellen visar att

- * underskotten har ökat för inkomster 13000 och lägre,**
- * att överskotten har minskat för inkomster 14000-25000 och**
- * att överskotten har ökat för inkomster 26000 och högre och med cirka 23000-32000 kr per år för inkomster 35000 och högre.**

Den nya regeringen vill minska jobbskatteavdragen för inkomster 50000 kr och högre och sänka inkomsgränsen för statlig skatt till 35000 kr. Det tycks finnas överskott att ta av.

Försämringarna för inkomster 25000 och lägre borde åtgärdas.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam	2006	2014	Skillnad	
Mån. Över-				
lön skott/år				
6001	-64356	-80536	-16180	Underskottet har ökat
7001	-55524	-71200	-15676	Underskottet har ökat
8001	-46692	-61864	-15172	Underskottet har ökat
9001	-37920	-52528	-14608	Underskottet har ökat
10001	-29880	-43192	-13312	Underskottet har ökat
11001	-22176	-34072	-11896	Underskottet har ökat
12001	-14532	-25612	-11080	Underskottet har ökat
13001	-6888	-17524	-10636	Underskottet har ökat
14001	756	-8716	-9472	Överskottet har minskat
15001	8400	-268	-8668	Överskottet har minskat
16001	16044	8180	-7864	Överskottet har minskat
17001	23688	16280	-7408	Överskottet har minskat
18001	31332	25076	-6256	Överskottet har minskat
19001	38976	33524	-5452	Överskottet har minskat
20001	46200	41624	-4576	Överskottet har minskat
21001	53844	50072	-3772	Överskottet har minskat
22001	61488	58520	-2968	Överskottet har minskat
23001	69132	66968	-2164	Överskottet har minskat
24001	76776	75416	-1360	Överskottet har minskat
25001	84420	83864	-556	Överskottet har minskat
26001	92124	92324	200	Överskottet har ökat
27001	98424	100772	2348	Överskottet har ökat
29001	109704	117668	7964	Överskottet har ökat
30001	115344	126008	10664	Överskottet har ökat
35001	143544	166208	22664	Överskottet har ökat
40001	171240	196712	25472	Överskottet har ökat
45001	196440	224912	28472	Överskottet har ökat
50001	221640	253112	31472	Överskottet har ökat
55001	246840	278972	32132	Överskottet har ökat
60001	272040	304172	32132	Överskottet har ökat

Bostadspolitik och välfärd se bl a:

Sven Winnell 17 maj 2015: Svensk elförsörjning i framtiden – en fråga med globala dimensioner. En tvärvetenskaplig rapport från Uppsala universitet <http://winnell.com/omr36-39zzzc.pdf>

Sven Winnell 11 maj 2015: De föreslagna nya lägenhetstyperna. <http://winnell.com/omr36-39zzzb.pdf>

Sven Winnell 11 maj 2015: Hur Sverige styrs. Socialdemokraternas politik. Politiska problem. Regeringens bostadspolitik. Boverket och SCB m m. Sven Winnell om boende och byggande. <http://winnell.com/omr36-39zzza.pdf>

Sven Winnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. <http://winnell.com/omr36-39zzz.pdf>

Sven Winnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. <http://winnell.com/omr36-39zzy.pdf>

DN TISDAG 1 DECEMBER 2015:

”Så ska vi bekämpa den organiserade brottsligheten”

“Regeringsförslag i dag. Kriminalisering av försök till grovt vapenbrott och olovlig hantering av sprängmedel. Översyn av regelverken i trygghetssystemen. Utökad myndighetssamverkan. Förbud mot kläder som kopplar till gängtillhörighet i rättssalar. Det är några av våra förslag, skriver Morgan Johansson (S) och Anders Ygeman (S).

I dag presenterar vi regeringens samlade åtgärder mot den organiserade brottsligheten. Det är nya insatser som ska utveckla samhällets gemensamma ansträngningar för att trycka tillbaka kriminella grupperingar och förebygga nya brott. Vi måste hindra nyrekryteringen till de kriminella nätverken, lagföra dem som har gjort sig skyldiga till brott och skapa en väg ut för de som vill lämna den kriminella banan. I centrum för dessa åtgärder står ett nytt uppdrag om att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.

I Södertälje såg vi hur den organiserade brottsligheten nådde en omfattning som hotade den ordning som vårt samhälle bygger på. Men vi såg också hur en effektiv samverkan mellan kommun, myndigheter och rättsväsende kunde knäcka de kriminella strukturerna och åter skapa lag och ordning. Den beslutsamhet som fanns hos de politiskt ansvariga och de berörda myndigheterna är ett föredöme i hur vi gemensamt kan försvara de värden vi tror på.

Antalet skjutningar och attacker med handgranater eller andra sprängmedel har ökat. Vi har sett flera exempel på att även personer som står

utanför de kriminella konflikterna har fått sätta livet till i samband med attacker riktade mot kriminella.

Behovet av åtgärder för att minska antalet illegala vapen och få bort befintliga vapen från gatan är uppenbart. Regeringen föreslår nu att försök, förberedelse och stämpling till grovt och synnerligen grovt vapenbrott kriminaliseras. Det finns också ett behov av åtgärder mot olovlig hantering av explosivvaror som handgranater och sprängmedel. Regeringen vill också höja straffen för olovlig hantering av explosivvaror så att de i likhet med straffen för vapenbrott motsvarar brottets allvar. Dessutom ges ett uppdrag till polisen att utveckla arbetet med att motverka förekomsten av illegala vapen och explosiva varor inom landet.

Också våra trygghetssystem utnyttjas av den organiserade brottsligheten. Kriminella försöker hitta sätt att tjuvkoppla systemen och stjäla pengar som egentligen ska gå till den som är sjuk, arbetslös eller gammal. Därtill har politiska beslut, fattade av den tidigare regeringen, gjort systemet mer sårbart. Regeringen ser därför över regelverken för att täppa till de luckor som har lämnats och för att hindra denna typ av brottslighet.

För att göra insatserna så kraftfulla som möjligt krävs att hela samhället arbetar mot ett gemensamt mål. Goda erfarenheter finns från den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet som har pågått i sex år. Kärnan i det arbetet är att försvaga den organiserade brottsligheten i alla steg och försvåra den kriminella livsstilen. Satsningen har bara i begränsad utsträckning kunnat möta den organiserade brottslighet som vi sett växa sig starkare i vissa områden. För att hantera dessa problem måste myndigheterna arbeta utifrån en gemensam lokal lägesbild och dela information kring nätverk och personer som är strategiskt viktiga inom lokal organiserad brottslighet. Regeringen beslutar därför i dag om ett nytt myndighetsuppdrag som

ska ta samverkan ett steg vidare.

Möjligheten för myndigheter att dela information är en annan betydelsefull komponent i kampen mot organiserad brottslighet. Regeringen föreslår att sekretesslagstiftningen ändras så att det ska vara regel snarare än undantag att myndigheter som samverkar mot organiserad brottslighet delar information mellan sig när de bedömer att det kan vara till nytta i arbetet. Regeringen arbetar med att ta fram ett sådant lagförslag.

Hot och påtryckningar från kriminella gör att vittnen kan vara ovilliga att prata med polisen eller känner rädsla för att delta i en rättegång. Trygghet i domstolar och bättre stöd till brottsoffer är därför avgörande för att rättsväsendet ska kunna utreda och lagföra brott. Regeringen tillsätter därför en utredning som ska se över om det går förbjuda att vid domstolsförhandling bära kläder i rättegångssalen som anspelar på gängtillhörighet. Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket har i dagarna inkommit med förslag på hur vittnesstödsverksamheten vid landets domstolar kan förbättras. I utredningsuppdraget ingår också att överväga ett förbud mot fotografering i väntsalarna. Dessutom har regeringen beslutat att mer resurser ska avsättas till de organisationer som arbetar med brottsofferstöd. Också organisationer som arbetar med avhoppare ges ett tillskott för att fler ska få en möjlighet att lämna den kriminella livsstilen.

Ett område som har getts alltför lite uppmärksamhet de senaste åren är de brottsförebyggande insatserna. Repressiva åtgärder kan aldrig kompensera för det som är möjligt att göra med tidiga förebyggande åtgärder. Om samhället kan få en person att välja bort en kriminell livsstil eller försvåra för människor att begå brott så är mycket vunnet i såväl pengar som minskat lidande. Regeringen har därför förstärkt Brås resurser och kommer att ge Brå i uppdrag att utveckla den natio-

nella samordningen för att stötta det lokala brottsförebyggande arbetet. Till det kan läggas att den viktigaste åtgärden som kan göras för att förebygga brott är att minska klyftorna i samhället och sänka ungdomsarbetslösheten. Nu sjunker glädjande nog arbetslösheten särskilt bland unga. Regeringens satsning på en 90-dagars garanti för unga arbetslösa kommer att förstärka den utvecklingen.

Enbart beslutsamhet räcker inte från samhällets sida. Vi måste försäkra oss om att de myndigheter som har till uppgift att skydda oss har de verktyg som behövs för att inte ge de kriminella ett försprång.

Därför lägger regeringen nu fram förslag som ska effektivisera arbetet mot den organiserade brottsligheten varav några är följande:

- * Ett förnyat myndighetsuppdrag att bekämpa organiserad brottslighet
- * Ett uppdrag till Polismyndigheten om insatser mot illegala vapen och explosiva varor
- * Kriminalisering av försök, förberedelse och stämpling till grovt och synnerligen grovt vapenbrott
- * Skärpning av straffbestämmelserna för olovlig hantering av explosivvaror
- * Översyn av det rättsliga skyddet av våra sociala trygghetssystem
- * Bättre förutsättningar för trygga och säkra rättegångar
- * Uppdrag till Brå att kartlägga åtgärder mot kriminalitet i socialt utsatta områden.

Morgan Johansson (S), justitie- och migrationsminister

Anders Ygeman (S), inrikesminister

DN TISDAG 1 DECEMBER 2015:

“Christer Sturmark: Extremistiskt våld sker i alla religioners namn”

En dag kommer det ett ögonblick då solen bara lyser över fria människor som inte känns vid någon annan herre än sitt eget förnuft.” Upplysningssmannen Jean Antoine de Condorcet var fylld av optimism i sin bok ”Människans framsteg” år 1793.

Men ljuset håller på att slockna. Idéerna om tolerans och den sekulära staten ersätts av moralkonservativ intolerans och antisekulära stämningar. Den 23 november drabbades upplysningens Frankrike av sin värsta terrorattack i modern tid. I ett globalt perspektiv är detta bara en av många attacker som motiverats av bisarra föreställningar av religiös art. Världen tycks drabbad av en psykos.

Ann Heberlein skriver klokt (25/11) om religionens återkomst, apropå den politiske filosofen Simon Chritchleys bok ”The faith of the faithless”. Religionen är allt viktigare för allt fler, i detta har Heberlein förstås helt rätt. Men därav följer inte att den utvecklingen nödvändigtvis är bra. Immanuel Kant definierade upplysningsprojektet som ”människans utträde ur hennes självförvållade omyndighet”. Själva idén att underkasta sig, eller förhålla sig till en högre makt, är djupt problematisk.

Ann Heberlein skriver: ”Det krävs något som formar, motiverar och mobiliserar [människan] att välja att agera i enlighet med politikens visioner. Man kan kanske kalla det religion.”

Jag instämmer, högre principer behövs. Men de bör formas genom den sekulära etik som människan formulerat genom moralfilosofisk reflektion under årtusenden. Men när vi tillskriver källan till dessa principer någon abstrakt agent med intentionalitet, en klassisk gudsbild, riskerar det att bli farligt. Jag tror som de Condorcet att det inte behövs någon annan herre än förnuftet.

Att underkasta sig religiösa föreställningar som motivation och drivkraft är att ge upp sin frihet och autonomi. Religiösa urkunder får en särställning, och kampen om tolkningarna inleds. Problemet gör sig påmint även hos den mest liberala teolog: ”Man kan tolka Bibeln så att homosexualitet är oproblematiskt och samkönade äktenskap är tillåtet”, säger somliga präster i den Svenska kyrkan. Gott så. Men om Bibeln inte hade lämnat ett sådant tolkningsutrymme? Om den tveklöst hade fördömt homosexualitet, borde då också vi ha gjort det? Naturligtvis inte.

Det är alltså inte tolkningarna som är problemet, utan själva föreställningen att de religiösa skrifterna ges en särställning som behöver tolkas och sedan får påverka våra ställningstaganden. Den dagen vi ser dessa texter som likställda, snarare än överordnade, andra klassiska litterära texter kan upplysningsprojektet återupptas.

Jag delar Heberleins uppfattning att den radikalisering av unga män (och kvinnor) som motiverar krigsresor till Syrien inte kan förklaras med utanförskap och misslyckad integration. Drivkraften är istället en eskatologisk teologi och drömmen om en ren teokrati. I kärnan av detta finns föreställningen om att det existerar en Gud som vill något och förmår ingripa i människors liv. Guds ord är lag, och inga rationella argument erkänns. Under sådana premisser tystnar det rationella

samtalet.

Den religiösa radikaliseringen i världen är inte bara muslimsk utan också kristen, judisk, buddhistisk och hinduistisk. Homosexuella dödas eller fängslas (till exempel i Uganda) på grund av kristna tolkningar av guds vilja. Ultraortodoxa judar attackerar Prideparader. Kvinnor dör för att de förvägras abort i katolska länder, människor stenas till döds eller får händerna avhuggna på grund av föreställningar om gudomliga sharialagar. Buddister attackerar muslimer i Sri Lanka och Burma, och hinduextremister dödar kristna och muslimer i Indien.

Vi behöver lämna detta bakom oss. I stället bör vi formulera en ny upplysningsorienterad värdegrund där det mänskliga står i centrum. Annars riskerar fanatism och omänskliga ideologier att vinna terräng i allt fler länder.

Christer Sturmark “

DN ONSDAG 2 DECEMBER 2015:

“ Vi måste ständigt kämpa för att bevara ordet fritt

Den svenska tryckfrihetsförordningen är unik, var först i världen och speglade upplysningstankar mer progressiva än dem i Frankrike. I dag, på förordningens födelsedag, pekar docent Jonas Nor-din på varför vi inte får ta den för given.

I dag fyller Sveriges första tryckfrihetsförordning 249 år. Varför ska vi bry oss om det? Därför att det var den första lag i världen som gjorde tryckfrihet till en fastställd rättighet, och för att den införde offentlighetsprincipen, som gav medborgarna grundlagsskyddad rätt att ta del av protokoll och andra handlingar från riksdag, regering och myndigheter. Att Sverige var först i världen med dessa stolta bestämmelser är okänt för många i dag.

Tryckfrihetsförordningen med offentlighetsprincipen kom till i uttalat syfte att stärka medborgarnas politiska inflytande. Det här var under den radikala fasen av epoken som kallas frihetstiden, då kungen var reducerad till en symbolfigur och riket styrdes av riksrådet och riksdagen. Några veckor tidigare hade bestämmelsen införts att grundlagar endast fick ändras av två på varandra följande riksdagar med mellanliggande val, även det ett erkännande av medborgarnas inflytande över riksstyret.

Tryckfrihetsförordningen fick omedelbar effekt på det offentliga samtalet. De följande åren skedde en explosionsartad tillväxt i opinionsbildande småtryck – pamfletter på 4, 8, 16, 32 sidor i de mest skiftande ämnen.

Den intensifierade debatten ledde till en rad radikala politiska reformer med syfte att stärka rättssäkerhet och civila rättigheter. Det togs flera steg i meritokratisk riktning. Adels ensamrätt att äga viss mark utmanades och dess monopol på högre statliga tjänster avskaffades. Flera utkast till en ”allmän svensk mannanrätt” lades fram i riksdagen. Den skulle omfatta alla landets invånare ”oavsett villkor, ålder och kön” – avsikten var att göra alla medborgare lika inför lagen. Reformförslagen speglade radikala upplysningstankar. Men medan franska filosofer, som saknade insyn i regeringskabinettet och skrev under censur, fick resonera på abstrakt och generell nivå kunde svenska skriftställare lägga fram konkreta yrkanden som faktiskt ledde till politiska förändringar. Den franska filosofin ter sig kanske mera tidlös men var inte nödvändigtvis mer progressiv än den gnetigare svenska diskussionen.

I slutändan handlar verkligt radikal politik inte om de stora idéerna utan om vad som omsätts i vardagen.

Denna spännande utveckling avbröts av Gustav III:s statskupp den 19 augusti 1772. Han återställde kungamakten och upphävde alla grundlagar som hade antagits efter 1680. Den politiska opinionsbildningen snörptes omedelbart och tryckfriheten avskaffades i praktiken helt då han införde en ny och, som han kallade det, ”rättad” tryckfrihetsförordning i april 1774. Nu bestämde kungen vad som var tillåtet och boktryckarna hotades i värsta fall med döden. Sveriges statsskick förvandlades från ett radikalt republikanskt styre till en konventionell europeisk monarki.

Den här historien är tämligen okänd bland svenskar i gemen. Gustav III var en skicklig politiker och domptör, så till den grad att hans historiesyn kommit att färga tolkningarna intill denna dag. Han av-

skaffade frihetstidens riksdagsvälde och de politiska partierna och menade sig därmed ha satt stopp för årtal av käbbel och kaos. Det var definitivt många som delade hans uppfattning, inte minst den adel som såg sina privilegier hotade. Eftersom de flesta europeiska stater lydde under kungligt åsiktsmonopol var man ovan vid det samtalsklimat som uppstod med en ocensurerad press. Det obehag många kände var inte olikt det som många upplever i dag inför tonläge och kränkningar på nätet. Numera är förhandscensur kanske inte den mest närliggande lösningen, men på 1700-talet var det en trygg och välbekant utväg. Gömde man undan det obehagliga så försvann det.

När man ser hur dagens gymnasieböcker skildrar denna tid förbluffas man av märkliga och inte sällan helt felaktiga beskrivningar. ”Gustav III inledde sin regering med en mängd sociala och rättsliga reformer i upplysningstidens anda”, står det i en av dem. ”Tryckfrihet och ökad religionsfrihet infördes.” Sanningen om tryckfriheten är precis den motsatta.

I en annan kan man läsa att Sverige antog en tryckfrihetsförordning, som helt korrekt beskrivs som ”en för tiden mycket radikal reform”. Men när man i följande stycke får veta vilka konsekvenserna blev häpnar man. ”Politiken blev mot slutet av frihetstiden allt hätskare. I pamfletter svartmålade motståndarna varandra och vid riksdagarna växlade partierna allt hastigare vid makten. Detta gav upphov till ett utbrett politikerförakt.” Det är Gustav III som genom seklerna talar till dagens gymnasieungdomar! En kinesisk partipamp skulle inte kunna beskriva vådan av tryckfrihet mer träffande.

Samma gymnasieböcker brukar däremot måla det samtida brittiska parlamentsväsendet i ljusa färger. Storbritannien framställs som ett för tiden liberalt och progressivt föregångsland. Parallellerna med Sverige

var i själva verket stora under dessa år. Brittisk politik upplevde också en radikal fas på 1760-talet med skarpa partimotsättningar. Publicisten John Wilkes kämpade mot den mer försåtliga engelska censuren, som inte utfördes i förväg utan verkade genom åtal i efterhand. Debattklimatet var relativt fritt, men den som utmanade gränserna gick aldrig säker. Domstolarna användes för partiförföljelser och fram till 1771 var det förbjudet att referera diskussioner i parlamentet. Motsvarande förbud upphörde i Sverige med 1766 års offentlighetsprincip, men därefter fick man publicera protokoll från regering och riksdag, vilket aldrig tilläts i Storbritannien.

Storbritanniens parlamentsväsende med dess förtjänster och avarter skrivs in i en utveckling som konsekvent pekat fram mot den moderna demokratiska staten. Frihetstiden utmålas sedan Gustav III tvärtom ofta som en förfallsepok. I historieskrivningen används termer som korruption, partisplittring och politisk förföljelse.

Nästa år fyller världens första tryckfrihetsförordning 250 år. Det ska vi uppmärksamma därför att de diskussioner som fördes då lär oss om viktiga frågor i vår samtid. Yttrandefriheten är central för snart sagt alla samhällsverksamheter men sällan något vi aktivt reflekterar över. Men lagar fungerar aldrig i ett vakuum. Tillämpningen förhandlas mot samhällets normer.

1766 års tryckfrihetsförordning utformades enligt den så kallade legalitetsprincipen: det som inte angavs som olovligt var uttryckligen tillåtet. Det var ingen självklar regel – om skriven lag saknades dömde domstolarna vid denna tid ofta efter sunt förnuft eller vad som antogs vara lagstiftarens intentioner. Den mest storslagna delen av förordningen var offentlighetsprincipen, som hade samma utformning: de allmänna handlingar som inte uttryckligen undantogs fick offentlig-

göras i tryck. Det var undantagen som behövde definieras – och de var få. Denna regel har varit mer beständig än själva tryckfriheten i Sveriges senare historia, men i dag utsätts den för prövningar, inte minst i EU-samarbetet.

Vi tror gärna att insynen fungerar på samma sätt i andra demokratier, men premissen är inte sällan den motsatta: allmänna handlingar är hemliga såvida de inte uttryckligen görs offentliga. Detta skapar olika kulturer, vilket även syns i svenskt arkiv- och biblioteksväsende, som präglas av en inte helt vanlig tillgänglighet. Men Sverige är inte längre bäst i klassen på alla områden och det finns exempel på att svenska myndigheter intar en allt snålare hållning till öppenheten.

Spänningen mellan å ena sidan statens behov av skydd för allmänna och enskilda intressen och å andra sidan medborgarnas krav på insyn i offentlig verksamhet är mer aktuell än någonsin. Den tekniska utvecklingen, överstatliga avtal och terrorhot ställer oss inför svåra överväganden. Balansen mellan individens rätt att uttrycka sig fritt och att få vara ifred är likaså delikat och kräver ständig förhandling. De många kränkningarna av enskilda var just det motiv Gustav III angav för att inskränka tryckfriheten, och förolämpning kan fortfarande vara ett tryckfrihetsbrott i motsats till ofredande på nätet.

Medborgarna måste vara delaktiga i förhandlingar om yttrandefriheten och det kräver kunskap. För det man inte känner till bryr man sig inte om. Det man inte bryr sig om kan man inte försvara. Och det man inte försvarar riskerar att en dag tas ifrån en. Tryckfrihetsåret 2016 ger tillfälle att begrunda allt detta.

Jonas Nordin “

Tryckfrihet. Från riksdagen 3 dec 2015:

Svensk författningssamling 1949:105

Det kan förekomma fel i författningstexterna, och bilagor kan saknas. Kontrollera därför alltid mot den tryckta versionen.

Tryckfrihetsförordning (1949:105)

SFS nr: 1949:105

Departement/myndighet: Justitiedepartementet L6

Utfärdad: 1949-04-05

Omtryck: SFS 2015:151

Ändrad: t.o.m. SFS 2014:1370

Övrig text:

Ändringsregister: [SFSR \(Lagrummet\)](#)

Källa: Regeringskansliet / Lagrummet

Innehåll:

- [1 kap. Om tryckfrihet](#)
- [2 kap. Om allmänna handlingars offentlighet](#)
- [3 kap. Om rätt till anonymitet](#)
- [4 kap. Om tryckta skrifers framställning](#)
- [5 kap. Om utgivning av periodisk skrift](#)
- [6 kap. Om tryckta skrifers spridning](#)
- [7 kap. Om tryckfrihetsbrott](#)
- [8 kap. Ansvarighetsregler](#)
- [9 kap. Om tillsyn och åtal](#)
- [10 kap. Om särskilda tvångsmedel](#)
- [11 kap. Om enskilt anspråk](#)
- [12 kap. Om rättegången i tryckfrihetsmål](#)
- [13 kap. Om utrikes tryckta skrifter m.m.](#)
- [14 kap. Allmänna bestämmelser](#)
- [Övergångsbestämmelser](#)

DN TORSDAG 3 DECEMBER 2015:

”Funktionshindrade lämnas på demokratins bakgård”

“ Granskning. Personer med nedsatt funktionsförmåga hindras i sitt demokratiska medborgarskap. Otillgängliga vallokaler, otillgänglig information och lokaler som inte är anpassade används för nämndsammanträden och politiska möten. Vi kommer därför att föreslå en rad reformer, skriver Olle Wästberg och Adiam Tedros, Demokratiutredningen.

För drygt 20 år sedan genomfördes en av de största rättighetsreformerna i modern tid, assistansreformen, LSS. Den skulle göra det möjligt för en stor grupp medborgare att delta i samhällslivet på samma villkor som andra. I år trädde en annan förändring i kraft: bristande tillgänglighet infördes som en ny form av diskriminering i Diskrimineringslagen. Ändå kan inte personer med funktionsnedsättning delta på samma villkor som andra i demokratin. Bristen på tillgängligheten bromsar det politiska engagemanget bland personer med funktionsnedsättning.

I 2014 års demokratiutredning har vi granskat möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att vara en del av demokratin. Vi har kunnat konstatera att personer med nedsatt funktionsförmåga hindras i sitt demokratiska medborgarskap. Otillgängliga vallokaler, otillgänglig information och lokaler som inte är anpassade används för nämndsammanträden och politiska möten. Grundläggande förutsättningar för ett deltagande på lika villkor saknas. Det är ovärdigt en demokrati.

Valen förra året visade att det fanns skillnader i valdeltagande. Personer med nedsatt syn, nedsatt rörelseförmåga samt besvär av oro, ångest och ångslan röstar i lägre utsträckning än medborgare utan dessa nedsättningar eller besvär. För de med nedsatt syn tillkommer också svårigheten att behålla rösthemligheten i de fall hen vill personrösta. Mot bakgrund av att de stora bristerna i formerna och villkoren för det demokratiska deltagandet kommer Demokratiutredningen i vårt betänkande – som överlämnas till regeringen i januari – att föreslå följande reformer:

1 Avhjälp bristerna i vallokalerna och i lokaler som används för möten. Bristen tillgänglighet är fortfarande ett hinder för personer med funktionsnedsättning att utöva sina demokratiska rättigheter. Brister gällande framkomlighet i gångvägen, avsaknad av parkeringsplats inom 25 meter från entrén konstaterades i mer än 60 procent av de undersökta röstmottagningsställena efter valen 2014. Det finns också många brister i de lokaler som används för politiska möten. Nära hälften, 43 procent, av de lokaler som används för nämndsammanträden i kommunerna är inte fullt tillgängliga. Hörsel-slingor saknas ofta. Också partimöte hålls ofta i otillgängliga lokaler. Dessa brister är allvarliga och innebär i praktiken att en stor grupp medborgare hindras från ett aktivt politiskt engagemang, både i rollen som väljare och som förtroendevalda.

2 Inför ett mål om demokratisk delaktighet i funktionshindersstrategin. Information och statistik om den demokratiska delaktigheten bland personer med funktionsnedsättning saknas överlag. Det är anmärkningsvärt att den första studien om valdeltagandet inom gruppen genomfördes först efter valen 2014. I ett land där valdeltagandet studerats sedan början av 1960-talet är det en signal om hur osynliga människor med funktionshinder är. Vi anser att genom att göra den

demokratiska delaktigheten för personer med funktionsnedsättning till ett delmål i den funktionshinderspolitiska strategin kan dessa frågor bli prioriterade och därmed kan kunskapen öka.

3Höj valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning. Mot bakgrund av det lägre valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning är det bra att partisymboler i färg kommer att tillåtas på valsedlarna från nästa val, att det blir möjligt att rösta utanför ett röstmottagningsställe ifall lokalen inte är tillgänglig och att ambulerande röstmottagare införts. (Detta måste dock ses som en tillfällig lösning tills alla vallokaler har full tillgänglighet.) Fler åtgärder måste dock till. Stöd till lättlästa nyheter och lättläst valinformation har stor betydelse för i synnerhet personer med kognitiv funktionsnedsättning. Det är viktigt att information inför valen finns på teckenspråk. Inför Europaparlamentsvalet 2014 var det endast fem av de nio granskade partierna som hade information på teckenspråk. Här måste regeringen säkerställa att bristerna avhjälpas.

4Inkludera funktionsvariation i diskussionen om social representativitet. Att frågor som rör personer med funktionsnedsättning är så osynliga i debatten kan förklaras av att människor med funktionsnedsättning är underrepresenterade i politiken. I den enkät som Demokratiutredningen låtit partiorganisationerna besvara visas att personer med funktionsnedsättning, näst efter unga, är den grupp som partierna har svårast att rekrytera till olika förtroendeuppdrag. Ändå förekommer sällan riktade insatser för att få fler med funktionsnedsättning på politiska förtroendeuppdrag. Rimligen borde samma krav på representation som för övriga grupper i samhället, till exempel unga och äldre, kunna ställas när det gäller personer med funktionsnedsättning.

5Rätten att verka politiskt ska gälla alla. Förtroendevalda som behöver personlig assistans eller ledsagarservice får ofta välja mellan att använda sina timmar för det politiska engagemanget eller nödvändiga vardagssysslor. Det kan innebära att de väljer bort politiskt engagemang till förmån för att använda de timmar som beviljats till annat som till exempel att hämta barnen på förskolan. Vi anser att det är nödvändigt att säkerställa att personer med ett förtroendeuppdrag ges möjlighet att fullgöra sitt uppdrag, oavsett funktionsförmåga och att extra assistanstimmar beviljas för förtroendeuppdraget.

6Använd den digitala tekniken. Det finns numera bra tekniska lösningar som gör att den som deltar i ett fullmäktige- eller nämndmöte på distans kan få en lika god inblick i ärendet som den som är närvarande på mötet. Som så ofta skulle en reform för att undanröja funktionshinder också vara till nytta för alla, till exempel föräldralediga fullmäktige- eller nämndledamöter. Trots detta visar den enkät vi genomfört att endast fyra procent av fullmäktige i kommunerna har infört beslutsfattande på distans. I ljuset av den bristande tillgängligheten i de lokaler som används för bland annat nämndmötena, uppmanar vi därför fullmäktige i kommuner och landsting att fatta beslut om att tillåta beslutsfattande på distans.

Människor med funktionsnedsättning får inte vara fast på demokratis bakgård!

Olle Wästberg, ordförande i 2014 års Demokratiutredning
Adiam Tedros, sekreterare i 2014 års Demokratiutredning “

Innehållet i

Sven Wimmell 30 januari 2010:

Planering, klimat och välfärdsfördelning.

<http://wimmell.com/omr36-39za.pdf> (10,5 MB) (Finns i små delar, bl a omr36-39zasid1-175.pdf, och omr36-39zasid174-464.pdf)

Om bl a klimatmötet i Köpenhamn. Bild på deltagare på sidan 164.

Innehåll

7 En inledning om planering.

9 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

(Se även Sven Wimmells hemsida <http://wimmell.com>)

- 10 Systemets avdelningar på högsta nivån.
- 10 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.
- 10 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.
- 10 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.
- 10 Individer och samhällen planerar framtiden.
- 16 Klassifikationssystem för verksamheter.
- 18 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.

- 19 Bilder med samband mellan områdena 1-9 mm och något om informationsflöden.
- 20 De stora huvudområdena och deras samband.
Den fundamentala påverkanskedjan.
- 21 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
- 22 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
- 23 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.
- 24 Ett schema med alla verksamheterna 10-99.
- 25 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter.
- 26 Hjärnan. Funktioner.
- 27 Hjärnan. De inre delarna.
- 28 Om den fundamentala påverkanskedjan.
- 29 System för att skaffa och sprida kunskaper och värderingar.
- 30 De olika mediernas andel av befolkningens mediekonsumtion.
- 31 Informations- och kunskapsflöden.
- 32 **Miljö och energi, mänskliga rättigheter, i-länder och u-länder, krig och fred.**
- 32 Kunskapskanalen på TV: Storforum: Efter Kyoto.
- 33 Därför är det klimatmöte i Köpenhamn.
- 34 De avgörande stridsfrågorna på klimatmötet i Köpenhamn.
- 35 FN:s framtidsscenarier för klimatet är rena fantasier.
- 37 Tällberg Foundation Papers. Vi kan inte förhandla med Naturen.
- 40 Köpenhamn – *station på vägen*.
- 41 Ge klimatarbetet en nystart.
- 43 Politiken rår inte på naturlagarna.
- 44 Klimatförhandlingarna.
- 49 Riskerna mörkas *Falsk trygghet*.
- 50 Ompröva 2- gradersmålet. *Farlig klimatpåverkan redan här*.
- 55 Globalt kontrakt för miljö och utveckling.
- 57 Slutord. Referenser.

59 Temperaturen höjs
60 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik.
66 EU skärper tonen mot Israel.
67 Sören Wibeck: "Ett land, två folk -
Israel-Palestina-konfliktens historia.
69 Gud och kunskapens äpple.
72 Fredspristagaren försvarade sina krig.
73 Overrekkelsestalen.
78 Inget nytt nedrustningsavtal.

79 **Klimatmöte och välfärdsfördelning.**
79 Nu måste världens ledare leva upp till klimatlöftena.
81 Försurningen gick att hejda
84 Obama måste göra nytt utspel.
85 Obama satsar på småföretagen.
86 Al Gore: USA borde minska utsläpp ännu mer.
87 56 tidningar publicerar gemensam ledare för klimatet.
89 Svenskar tycker avtal är viktigt.

91 Varning för splittring.
92 Ökad spekulation i utsläppsrätter.
93 U-länder splittras på klimatmötet.
94 Den ojämna byteshandeln.
97 Global skatt på koldioxid det mest effektiva för miljön.
98 EU föreslår Tobin-skatt.
100 Allt att vinna på miljöarbete.
102 Största miljöbovarna.

102 Första utkastet till långsiktigt klimatavtal.
103 EU enigt om klimatmiljarder.
104 Klimatmötet splittrat om vilket avtal förhandlingarna gäller.

105 Ny klimatoenighet i EU.
106 Klimatet: i omvänd ordning.
107 Kina kan bli grönt snabbare än väntat.
108 Kina ställer ökade krav på USA.
109 Afrikanska länder kräver nyordning i Köpenhamn.
109 Obama läxade upp bankchefer.
110 Jordens smältande isar måste räddas redan nu.
112 COP15 kan bli världens största toppmöte.
112 Böckerna som ger svar på klimatfrågorna.

114 Trycket ökar när toppolitikerna kommer.
114 Det går alldeles för långsamt framåt.
115 USA har nyckeln till framgång.
115 Kärngrupp av ledare ska hjälpa Rasmussen till succé.
116 FN: Avtal möjligt utan åtaganden om bistånd.
117 Brown varnar för klimatmisslyckande.
117 Reinfeldt försöker pressa USA.
118 Reinfeldt talar om 'positiv energi' i Köpenhamn.
118 Nattmangling att vänta om slutdokument.
120 Så långt ifrån varandra är länderna.

123 Klimatfrågan kan inte lösas.
124 Vårt land kommer att drabbas hårt.
125 Två grader höjer havet sju meter.
126 Varmt vatten tar större plats än kallt.
126 Kylligt i Köpenhamn.
128 Rika länder öppnar plånboken.
129 Reinfeldt kallar till 'räddningsmöte'.
130 Klimatmötet lever farligt.
131 Temperaturen höjs med 3 grader.
131 De värsta stötestenarna.

132 Dödläget bröts några minuter i tolv.
 133 USA lovar pengar till omställning i u-länderna.
 134 Livsstilen viktigare än klimatet i Obamas USA.
 136 Uppskjuten budgetsanering grund för nästa kris.

 137 Nytt bud om överenskommelse – följt av ett nej.
 139 Fiasko i Köpenhamn.
 141 Köpenhamnsöverenskommelsen.
 141 Ingenting har hänt.
 143 Miljörörelsen: Ett misslyckande.
 144 Klimatmötet i Köpenhamn ett monumentalt nederlag.
 147 Här är plan B – mixtra med hela klotet.
 148 Världens medier om klimatmötet.
 149 Klimatmötet en milstolpe.
 151 Fiasko för FN.
 152 Det finns i alla fall en vinnare.
 153 Förändrat klimat tvingar djur och växter att flytta.
 154 Klimatmötet: Resultat och misslyckanden punkt för punkt.
 156 FN kan fatta beslut om klimatet utan enhällighet.
 158 Europa på väg få ny roll i världen.
 159 Snabbguide: Så funkar EU.
 162 EU bearbetar "katastrof" i Köpenhamn.
 163 USA-senaten antog sjukvårdsreform.
 164 Kina reviderar upp tillväxt för 2008.
 164 Våga kritisera Kina. **Bild på deltagare**
 166 Så ska vi fortsätta arbetet med att rädda klimatet.

 168 En sammanhållen klimat- och energipolitik i Sverige.
 Informationsblad om propositionerna 2008/09:162 och 163.
 173 Företagen lovar guld.

174 **Världsproblem. Bistånd. Planering.**
 174 Fördelningsproblem.
 176 Läget i världen. Globaliseringen.
 178 Människornas verksamheter avgör världens framtid.
 179 Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
 179 Om Sven Winnells hemsida på Internet, lades in våren 1998,
 har adressen <http://winnell.com>
 182 Klassifikationssystemet är ett hjälpmedel.

 186 Folkhälsomål.
 188 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. Sammandrag.
 190 FN:s Konvention om barnets rättigheter.
 192 De mänskliga rättigheterna.
 196 Rio-deklarationen om miljö och utveckling. Agenda 21. 1992.
 198 Förenta Nationerna, FN.
 201 Europeiska kommissionen.
 203 Nominerade ledamöter av Barrosokommissionen (2009–2014).
 210 Otydligt maktskifte.
 211 Stockholmsprogrammet (EU)
 216 Det departementen arbetar med. Utdrag från regeringens sidor
 på Internet.
 221 Utrikespolitik och internationellt samarbete i Sverige.
 221 Utrikespolitik och internationellt samarbete 2009.
 222 Utrikespolitik och internationellt samarbete 2008.
 225 Folkrätt och mänskliga rättigheter.
 227 Internationella domstolar.
 228 Sveriges internationella överenskommelser (SÖ).
 230 Global utveckling och bistånd.
 232 Det nya utvecklingssamarbetet.
 233 Åtta huvuddrag i politiken för global utveckling.
 234 Internationellt utvecklingssamarbete.
 236 Multilateralt samarbete.
 237 Millenniemålen - global agenda för utveckling.
 239 Samarbete genom EU.

243 OECD:s biståndskommitté, DAC.
 244 Budget och mål: Internationellt bistånd.
 246 Frågor och svar om global utveckling och bistånd.
 248 Budgetprop för 2010.
 249 Utgiftsomr 5. Internationell samverkan.
 249 Utgiftsområde 6. Försvar och samhällets krisberedskap.
 250 Utgiftsområde 7. Internationellt bistånd.
 251 Utgiftsområde 7. Avsnitt 3.6 Biståndspolitikens inriktning.
 279 Sida.

 299 Nu ska arterna räddas.
 300 Är en ny finansvärld möjlig?
 302 00-talet i retur.
 303 Obama pekar ut al-Qaida bakom bomb.
 304 Inne 2010: elbil, stat och långärmat.

 306 **Sverige.**
 306 Skillnaden mellan fattiga och rika ökar dramatiskt.
 309 Högerregeringen ödelägger människors liv.
 310 Vår violinist tvingas sluta – hon hann inte bli frisk.
 311 Jobbskatteavdraget når inte syftet.
 312 Vänsterns idétorra. Socialdemokratin borde ha öppet mål.
 313 Beslut om försäkringsreglerna.
 314 Regeringen har tvingats till pudel efter pudel.
 315 SD får över fem procent.
 316 Oppositionen nöjda med opinionssiffror.
 318 Sifo ger oppositionen egen majoritet.
 318 Alliansens underläge oroar Reinfeldt.
 320 Moderaterna backar.
 321 Starkt MP i valårets början.
 322 Först om fem år kan krisen vara över.
 323 Valet 2010 avgörande för framtiden i storstäderna.
 325 DN:s Johan Schück om 2010 års ekonomi.
 326 Ekonomer spår något lägre inflation.
 326 1.759 varslade i december.

327 KI: Botten är nådd.
 327 Det händer i din plånbok nästa år.
 329 Vi inför nya regler som sänker läkemedelspriserna.
 331 Dags att sätta punkt för planekonomin i jordbruket.
 333 Fet mat orsakar inte övervikt.
 335 7 av 10 föräldrar vill att deras barn ska flytta hemifrån.
 336 Nio av tio bibliotek drabbas.
 337 Vi går mot striktare regler i det finansiella systemet.
 339 Det moderata fotfolket lyssnar inte på Reinfeldt.
 342 När vi litat på andra mår vi bra.

 344 Konsumentverkets hushållsbudgetar: för 2009 och bostadskostnader mm.
 348 Årskostnader år 2009, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
 348 Pensionärers kostnader 2009.
 349 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. 2006 och 2009. Skatter och överskott i hushållsbudgetarna.
 350 Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna. Kommentarer till tabellen för 2006.
 351 Inkomstskatterna för förvärvsarbetande icke-pensionär med jobbskatteavdrag inkomståret 2009.
 351 Skatteförslag.
 353 Förmögenhetsskatt och fastighetsskatt bör ej återinföras.

 355 Utredningar av Sven Winnell.
 355 Beskrivningar om svensk politik 050605-081108.

 356 Innehåll i Sven Winnell 090131: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Världen och Sverige i början på 2009. (<http://winnell.com/omr36-39y.pdf>)
 363 Innehåll i Sven Winnell 090315+090319: Globaliseringsrådets skatteutredningar och andra utredningar om levnadskostnader, skatter, bidrag och välfärdsfördelning. <http://winnell.com/omr36-39z.pdf>

365 **Sammanfattning och några kommentarer.**
366 Sammanfattning av Planering, klimat och välfärdsfördelning.
374 Människornas verksamheter, kort sammanfattning på en sida.
375 Den fundamentala påverkanskedjan
377 Verksamheter i Haiti.
379 Klimatplanering. Världsplanering. Att planera Sverige och världen

380 **Kompletteringar 2010**

381 Socialdemokraterna - historia och ideologi.
383 Vänsterpartiet - historia och ideologi.
384 Miljöpartiet - historia och ideologi.
386 Moderaterna - historia och ideologi.
388 Folkpartiet - historia och ideologi.
389 Centerpartiet - historia och ideologi.
391 Kristdemokraterna - historia och ideologi.
392 Piratpartiet - historia och ideologi.
393 Småpartier kan avgöra höstens val.
395 Partiledardebatt angav valfrågorna.
396 Världens utmaningar under tiotalet: Maktfördelningen.
397 Världens utmaningar under tiotalet: Fattigdomen.
397 Världens utmaningar under tiotalet: Konflikterna.
398 Världens utmaningar under tiotalet: Klimatet och miljön.
399 Rapport i FN: Färre dör i krig.
399 Fattigdom allvarligaste problemet.
400 Klimat. Dags för världen att gå från kunskap till handling.

404 Pierre Rosanvallon: "Demokratin som problem.
406 Opinionsbildning: Alla tar hjälp av andra som vet mer.
407 Manuel Castells: Communication Power.
409 Journalisterna som gav oss sanningen åter.
413 Italiens osynliga slavar.
415 Flykting- och asylfrågor, skydd mot terrorism, tull och migration. Malmström utfrågas i EU-parlamentet.

419 Hushållskassornas gyllene år.
420 Nästan bara män har miljoninkomster.
420 Fler svenskar än någonsin.
421 ISF Inspektionen för socialförsäkringen.
422 MSB Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
423 Så här vill vi förändra regelverket för A-kassan.
425 Så blir sjukförsäkringen om vi vinner valet i höst.
428 TCO: "Större hänsyn måste tas till individen
429 Rödgrön plattform för Sveriges säkerhets- och försvarspolitik.
430 Vår politik (s)
430 Våra viktigaste frågor (V)
431 Håll koll på kunskap.
432 Skolinspektionen om skolors arbete med skriftliga omdömen.
434 Bara hälften av skolornas pengar går till undervisning.
436 Borg föreslår ny bankskatt.
437 95 000 i EU dör varje år i yrkesrelaterad cancer.
439 Mer gränshandel lyfter Systembolaget.
440 Fler pappor väljer att ta ledigt.
441 Ljudterror — på jobbet och på krogen.
442 Ambassader läggs ned och nya öppnas.
443 GM överens med Spyker om försäljning.

444 Skilvet i Haiti: Detta har hänt.
447 Ett av världens mest härjade länder.
448 FN lovar mer och snabbare hjälp.
449 FN-chef vill öka fredsbevarande styrka.
450 Haiti kan inte räddas om inte USA tar ledningen.
451 Vi behöver vatten och mat snabbt.
453 Risken för epidemier ökar.
454 Port-au-Prince i kriminellas händer.
455 Hård kamp för Haitis övergivna barn.
456 Efter skilvet — vem styr Haiti?
457 Så kan du hjälpa de nödställda på Haiti.
459 De vill skapa ordning mitt i kaoset.
462 Vanmakten är det värsta. Letandet efter överlevande avslutas.

DN TISDAG 1 DECEMBER 2015:

“Nu finns viljan att få fram ett klimatavtal”

Analys. Tonen när världens ledare höll sina tal vid klimattoppmötets öppnande i Paris var både allvarlig och hoppfull. Det bådade gott för ett nytt klimatavtal.

Fiaskot från klimatmötet i Köpenhamn 2009 får inte upprepas. Det var stats- och regeringscheferna som höll tal i Paris i går överens om.

Därför tror jag också på att världens länder kommer fram till ett internationellt, fungerande och bindande klimatavtal denna gång.

Framför allt för att viljan finns. Barack Obama, Xi Jinping, Angela Merkel och de andra världsledarna visade tydligt att det nu är dags att sätta i gång att jobba.

Flera av dem kallar det historiska mötet COP21 för en vändpunkt för klimatet, och det finns all anledning att vara hoppfull.

Aldrig tidigare har världen varit så väl informerad om problemet. Klimatpanelen IPCC:s rapport från förra året visar så tydligt det går att våra utsläpp av växthusgaser leder till högre medeltemperaturer, stigande havsnivåer, torka, översvämningar, extremt väder, smältande glaciärer och försurade oceaner.

En stor skillnad nu, jämfört med Köpenhamnmötet, är att i stort sett alla världens länder sitter med vid förhandlingsbordet på ett helt nytt sätt och har fått ta fram sina egna lösningar för hur de ska minska sina utsläpp. För första gången har också världens moraliska ledare – som påven Franciskus och flera muslimska ledare – uttalat sitt stöd för ett avtal.

Mötet i Paris kan vara det viktigaste klimatmötet någonsin. Vår generation är den första som ser effekterna av klimatförändringarna, och den sista som kan göra något åt dem, som USA:s president Barack Obama sa i sitt tal. Han talade också om sitt ansvar som ledare för ett av de länder som släppt ut mest växthusgaser genom tiderna.

Även Kinas president Xi Jinping visade att landet vill ta ansvar för sina stora utsläpp. Tidigare har han lovat att deras utsläpp ska minska från 2030. Nu sa han för första gången att det kan ske tidigare.

Tysklands förbundskansler Angela Merkel ökade också ambitionsnivån, och talade om att begränsa uppvärmningen till ännu mindre än två grader vid seklets slut. Det målet kan vara svårt att uppnå, men är förmodligen nödvändigt för att klimateffekterna ska bli hanterliga.

2015 ser ut att bli det varmaste år som hittills uppmätts, och vi kommer med allra största sannolikhet att passera en uppvärmning på en grad jämfört med medeltemperaturen före industrialiseringen. 14 av de 15 varmaste åren sedan mätningarna inleddes har infallit efter år 2000.

Oavsett vilken nivå vi vill begränsa uppvärmningen till måste vi drastiskt minska våra utsläpp av koldioxid. Därför är det avgörande för framtiden för alla människor på jorden att det blir ett internationellt avtal i Paris.

Och att det blir ett avtal som är ett golv, och inte ett tak, för världens ambitioner för klimatet, som klimatmötets ledare Frankrikes utrikesminister Laurent Fabius uttryckte saken.

Klimatförändringarna slår hårdast mot världens fattigaste länder, som har minst skuld till utsläppen, och också minst möjligheter att skydda sig. Men det finns hopp om att de rikare länderna tar ansvar, i alla fall

delvis. Barack Obama, Angela Merkel och Rysslands president Vladimir Putin lovade alla generösa bidrag i sina tal.

Inte heller terroristattacker för två veckor sedan har fått sätta käppar i hjulet för klimatmötet. Frankrikes president François Hollande hoppades på en värld utan både terror och klimatkatastrofer.

Han såg tre villkor som måste vara uppfyllda för att länderna ska komma fram till ett klimatavtal.

För det första: det måste finnas en tydlig väg att följa som begränsar uppvärmningen vid slutet av seklet till under två grader, och sätt att kontrollera var femte år att alla gör vad de lovat.

För det andra: världens länder måste visa solidaritet och göra detta tillsammans. De rika måste hjälpa de fattiga.

För det tredje: Alla måste vara med, inte bara världens länder utan också företag och organisationer.

Barack Obama ser cynismen som ett stort hot mot ett avtal. Det vill säga att vi inte längre tror att det är någon mening att agera.

Men en sådan cynism uppvisade ingen av ledarna. Det stärker hoppet om ett avtal.

Den 11 december ska det vara klart.

Därefter börjar det verkliga jobbet: att omsätta klimatavtalet i praktiken.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

DN TISDAG 1 DECEMBER 2015:

“ Optimism och varningar från världsledarna

Rekordmånga stats- och regeringschefer samlades när FN:s klimatkonferens öppnade i Paris på måndagen. Bland optimisterna fanns USA:s president Barack Obama som uppmanade sin generations ledare att rädda jordklotet. Samtidigt kom varningar från Tyskland och Sverige om att mer behövs för att pressa temperaturhöjningen under två grader.

Drygt två veckor efter terrordåden som dödade 130 personer samlades världens ledare bevakade av ett gigantiskt säkerhetsuppbåd på kongressområdet Le Bourget i nordöstra utkanten av Paris.

Till skillnad från det misslyckade klimatmötet i Köpenhamn för sex år sedan inleder de högsta politikerna mötet i stället för tvärtom. Nu återstår att se om taktiken fungerar.

Enligt planen ska ett avtal vara klart den 11 december. Men många delegationer, inklusive den svenska på 60 personer, räknar kallt med förseningar och har bokat hemresa två dagar senare.

Redan den första talaren av 150 stats- och regeringschefer hade svårt att hålla tiden. När det var Barack Obamas tur som trea i ordningen tog även han betydligt mer än de stipulerade tre minuterna på sig.

– Ingen nation, stor eller liten, rik eller fattig, är immun mot vad klimatförändringarna innebär, sade Obama.

Även Xi Jinping, president i Kina som står för hela 28 procent av de globala utsläppen av växthusgaser, uttryckte optimism, trots att det sista förmötet i Bonn kärvat betänkligt och skapat ett krångligt 55-sidigt avtalsutkast med en djungel av svårbegripliga parenteser. Enligt den senaste femårsplanen ska Kinas kulmen på utsläppen nås år 2030, men Xi Jinping lovade att det kan komma att ske tidigare.

– Vi ska nå det så tidigt som möjligt, sade han.

Tysklands förbundskansler Angela Merkel efterlyste ett ambitiöst, rättvis och bindande klimatavtal. Det rättsligt bindande är dock USA emot, eftersom ett sådant avtal aldrig skulle kunna ta sig förbi klimatskeptiker i kongressen.

Hon gladde sig åt att 183 länder lämnat in frivilliga nationella klimatplaner till FN.

– De dåliga nyheterna är att det inte räcker för att nå tvågradersmålet, sade hon.

Samma budskap levererade statsminister Stefan Löfven (S) som inte mer än hann anlända till mötet innan han kallade till presskonferens.

– Vi får inte vara naiva. De åtaganden som gjorts hittills räcker inte för att hålla oss under en uppvärmning på två grader, säger Löfven.

Den nyhet han hade med sig var att Sverige utökar sitt klimatbistånd till fattiga länder med en kvarts miljard kronor. Sverige är redan sett till befolkningen den största bidrags-givaren till FN:s gröna fond för klimat-bistånd till fattigare länder, med fyra miljarder kronor.

– Vi går före. Men det är fler som måste göra mer, uppmanade Löfven.

I sitt drygt tre minuter långa anförande på måndagskvällen lyfte han fram att han sett den industriella revolutionens fördelar som svetsare.

– Men nu är det dags för en ny, grön industriell revolution, sade han.

Sverige var ett av få länder med två representanter på klimattoppmötet. Kung Carl Gustaf, som fått en inbjudan från president Hollande, sågade klimatskeptiker som amerikanske presidentkandidaten Donald Trump.

– Om man vill skapa sin lilla personlighet kan man säga vilka vansinnigheter som helst, säger kungen till DN.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“Utsläppsminskningar

Hela klimatfrågans kärna. Parisavtalet kommer att bygga på ländernas frivilliga målsättningar. De räcker inte till målet om max två graders uppvärmning. Därför behövs återkommande utvärderingar som ger möjlighet att höja ambitionerna, Sverige och EU vill att det ska ske vart femte år. Hur vägen till tvågradersmålet kan översättas i stegvisa utsläppsnivåer är en annan punkt, liksom systemet för redovisning av utsläpp.

Finansiering

Den fråga där risken för låsningar är störst. Alla är överens om att rikare länder ska stödja fattigare i klimatarbetet. Var gränsen för rika och fattiga ska dras är dock inte lika tydligt som när FN:s klimatkonvention skapades 1992. Ett antal tillväxtekonomier som Kina, Indien, Brasilien och Sydafrika har klivit fram som nya maktfaktorer. Vilket ansvar de tar på sig blir av stor betydelse. De rikare länderna har lovat 100 miljarder dollar per år från 2020 men möts av misstro. Pengarna behövs bland annat till anpassningsåtgärder för att klara climateffekter som är oundvikliga. Sårbara länder vill ha ersättning för förluster och skador som är irreparabla.

Juridiken

Det sägs ofta att Paris-avtalet ska ge ett lagligt bindande avtal men vad det innebär är inte klart. De åtaganden som länderna gör när det gäller utsläppsminskningar är uttalat frivilliga. Utrikesminister John Kerry har deklarerat att USA omöjligen kan låta sig bindas under internationell rätt. Trots det kommer en ambition i förhandlingarna vara att fjättra länderna juridiskt så mycket det går.

Förhandlingarna

Tisdag 1 december: Förhandlingarna på tjänstemannanivå inleds. Många olika förhandlingsgrupper diskuterar ett antal olika frågor parallellt. Tema för LPAA (Lima-Peru action agenda) är skog och jordbruk.

Onsdag 2 december: Förhandlingarna fortsätter. Tema för LPAA är ”resilience”, det vill säga hur väl naturen och samhällen klarar att stå emot klimatförändringar.

Torsdag 3 december: Fortsatta förhandlingar. Tema för LPAA: transporter och byggnation.

Fredag 4 december: Förhandlingarna fortsätter. Tema för LPAA är privat finansiering och kortlivade utsläpp, det vill säga partiklar och gaser som inte stannar i atmosfären lika länge som koldioxid.

Lördag 5 december: Action day. Högnivå-dagen för LPAA, en rad aktörer och initiativ visas upp och ansvariga politiker börjar anlända. Sverige presenterar ”Fossil-fritt Sverige”, miljöminister Åsa Romson är på plats.

Måndag 7 december: Politikerna tar över och börjar förhandla utifrån det underlag som har arbetats fram veckan innan. Hur förhandlingarna ska gå till bestämmer ordförande-landet Frankrike. Tema för LPAA: förnybar energi och energieffektivisering.

Tisdag 8 december: Fortsatta förhandlingar. Tema för LPAA: städer, innovationer.

Onsdag 9 december, torsdag 10 december: Inga fler LPAA-aktiviteter. Från och med nu det är fullt fokus på förhandlingarna.

Fredag 11 december: Klimat-mötets sista dag. Enligt planerna ska det nu finnas ett globalt klimat-avtal som kan undertecknas av samtliga länder.

DN “

DN TISDAG 1 DECEMBER 2015:

“ Världsbankens chef: Vill se mina barn i ögonen

Paris. Konflikten mellan rikare och fattigare länder låg bakom sammanbrottet på klimatmötet i Köpenhamn 2009. Nu försöker Världsbankens chef Jim Yong Kim överbrygga gapet som kan stjälpa ett avtal även den här gången.

På måndagen lanserade banken ett initiativ som i stället för att ge fattigare länder biståndspengar riktar in sig på den gröna ekonomins affärsmöjligheter i Afrika.

– Vi befinner oss i en annan situation nu än i Köpenhamn, säger den amerikanske läkaren som föddes i Sydkorea 1959.

Många fattigare nationer, som lågt belägna Bangladesh och mind-re önationer, kräver att målet för temperaturhöjningen borde vara 1,5 grad i stället för 2 grader för att undvika en höjning av havsnivån. För att det ska fungera behövs betydligt mer dramatiska beslut än de som är på bordet under Parismötet.

– Nyckeln är att sätta en prislapp på utsläpp i hela världen för att på så sätt få fart på klimatinvesteringarna, säger Jim Yong Kim.

Det andra förslaget som organisationen presenterade på måndagen går ut på att skapa utsläppsmarknader även i fattigare länder. Sverige deltar i projektet som även finansieras av Tyskland, Norge och

Schweiz.

– Det snabbt fallande priset på solenergi visar hur snabbt utvecklingen kan gå åt rätt håll, säger han.

Hittills har han gjort sig mer känd för kampen mot ebolaviruset än för att arbeta med klimatfrågan. Nu är det bland annat hans egna barns frågor om klimatet som driver honom att arbeta mer med ämnet.

– Mina barn kan om 10–15 år säga till mig när temperaturerna börjar stiga på allvar: Vad i helvete gjorde du för att rädda klimatet? Den frågan vill jag kunna svara på.

Själv säger han sig ha ändrat sin livsstil genom att bland annat äta mer klimatmedvetet. Han skrattar när DN berättar att den svenske kungen inte tycker att badkar behövs eftersom man kan duscha i stället.

– Jag har alltid duschat, säger han.

Men du flyger väldigt mycket?

– Fast jag undviker privatjet numera. Jag brukar alltid flyga vanliga kommersiella plan, säger Världsbankschefen med 188 länder som arbetsområde.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN TISDAG 1 DECEMBER 2015:

Luftföroreningar i Kina på alarmerande nivå

Kina. Ett tungt täcke av föroreningar, de värsta i år, ligger över Peking när klimatmötet i Paris inleds. Orange varning, den näst högsta, är utfärdad och de 21 miljoner invånarna uppmanas att stanna inomhus.

Smogen lade sig över Peking när Kinas president Xi Jinping hade lämnat staden och landat i Paris. På måndagen blev luftkvaliteten i Peking snabbt sämre och koncentrationen av PM2,5, de små luftburna partiklar som sugts djupt ned i lungorna och är särskilt hälsofarliga, uppmättes av USA:s ambassad i Peking till över 600. Det är nästan 25 gånger över Världshälsoorganisationens rekommenderade gränsvärde. Anledningen den här gången beskrivs av myndigheten för miljöskydd vara ogynnsam väderlek. Vintersäsongen har börjat och med det har de nordkinesiska städernas värmesystem satts i gång. Resultatet av koleldning och några vindstilla dagar syns nu på himlen över stora delar av nordöstra Kina.

Även i Peking med långvarigt dålig luft och invånare som är vana vid att kunna titta rakt mot solen, bakom ett tjockt lager föroreningar, ökade oron på måndagen.

Pekingbon Zheng Jing bär skydd för munnen, men de flesta av stadens fotgängare saknar andningsskydd. Antingen för att de tror att de är vana vid luftföroreningar och därmed är immuna eller för att de tycker att det ser konstigt ut.

Men Zheng Jing är noga med att inte glömma sitt nyinköpta skydd.

– Är det något vi vanliga invånare kan göra så är det att försöka skydda oss. Däremot kan vi inte ändra på luften, det kan bara den högsta ledningen, säger han.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN TORSDAG 3 DECEMBER 2015:

“ Rimliga priser räddar klimatet

Det ska kosta att förstöra miljön. Men pris på koldioxid är inte en fråga om högre skattetryck utan om smartare beskattning.

När världens ledare denna vecka samlas i Paris för FN:s klimatkonferens är deras uppgift att nå en global överenskommelse om att begränsa utsläppen av växthusgaser. Ett lyckat resultat som visar att länderna kan arbeta tillsammans för planetens bästa skulle sända ett viktigt budskap om hopp till världen – och till människorna i Paris som inte har låtit sig kuvas av de nyligen genomförda terrorattackerna.

Utfästelserna om klimatet kommer att göras på basis av avsiktsförklaringar i olika länder. Jag tror att priset på utsläppen har en central roll att spela.

Att åstadkomma minskade utsläpp kräver en revolution i fråga om konsumtion och produktion av energi. Gradvisa, förutsägbara och rimliga höjningar av energipriserna skulle ge konsumenterna motivation att sänka sin förbrukning. Samtidigt skulle det rätta priset på energi som frigör kol-dioxid möjliggöra en mjuk övergång från fossila bränslen genom att uppmuntra till investeringar i ny teknik.

Det är därför vi i Internationella valutafonden (IMF) har rekommenderat en tredelad strategi i fråga om fossila bränslen: ”sätt rätt pris, beskatta dem smart och gör det nu”. Varje del är viktig.

Den första innebär att de verkliga miljömässiga kostnaderna vägs in när priset sätts. Hela kostnaden, inte bara för produktion och distribution utan även för skador i form av luftföroreningar och klimatförändringar, måste hamna hos slutkonsumenten. Ett rättvisare pris skulle

uppmuntra till energibesparingar, öka efterfrågan på renare bränslen och gynna ”gröna” investeringar.

Den andra innebär att de nödvändiga höjningarna av priset åstadkoms genom att energi beskattas med verktyg som både fungerar i praktiken och är effektiva. Den bästa vägen att gå är att lägga in en avgift för koldioxidutsläpp i redan existerande energiskatter och knyta liknande avgifter till konsumtion av kol, naturgas och petroleum-produkter.

Inkomsteffekterna skulle bli betydande. Om länder som svarar för stora utsläpp av växthusgaser skulle sätta ett pris på 30 dollar per ton koldioxid skulle det generera intäkter som motsvarar ungefär 1 procent av deras BNP. Intäkterna skulle kunna användas till att täcka statens kostnader för miljöåtgärder, till sänkningar av skatten på arbete och kapital eller till att reducera budgetunderskott.

Kort sagt handlar prissättning på koldioxid om ”smart” skatt, inte om höjd skatt. Den ska införas gradvis så att hushåll och företag får tid att anpassa sig och ny teknik kan hinna komma på banan. Skräddarsydda lösningar är viktiga för utvecklingsekonomier som i nuläget bidrar blygsamt till utsläppen. I många fall skulle det behövas viss tid för att bygga upp sociala skyddsnät för hushåll med låga inkomster och inrätta omskolningsprogram för arbetare i energiintensiva branscher. Den tiden skulle också öppna möjligheter för privata investerare att finansiera satsningar på klimatområdet.

Den tredje delen i strategin innebär att det inte finns någon tid att förlora: makthavarna måste agera omedelbart. Med tanke på de nu låga energipriserna har läget aldrig varit bättre för att genomföra en övergång till en förnuftig, trovärdig och effektiv prissättning på koldioxidutsläpp. Länder bör heller inte vänta på att någon annan ska ta första steget. Arbetet vid IMF har visat oss att en rimlig prissättning på koldioxid ligger i många länders nationella intressen eftersom det skulle

hjälpa dem att lösa interna miljöproblem – enligt WHO dör mer än tre miljoner personer i förtid per år på grund av luftföroreningar. Snabba åtgärder är därför viktiga om vi vill undvika mer drastiska – och kostsammare – senare.

Inför toppmötet i Paris kom mer än 160 länder med löften om att minska utsläppen. Om dessa infrias kommer den globala uppvärmningen att reduceras avsevärt.

Utmaningen nu är att se till att så sker. Det är därför vi behöver samla krafttag i fråga om prissättningen på koldioxid. I Paris avser en grupp politiska ledare som är sanna förkämpar för detta att komma med krav på handling. Gruppen, som tillkommit på initiativ av IMF och Världsbanken, ökar därmed det politiska trycket i frågan, på nationell, regional och lokal nivå.

Utöver insatser från de olika ländernas offentliga sektor behövs ett starkt engagemang från finansiella institutioner och marknader. Så kallade katastrofobligationer kan innebära ett skydd mot de risker naturkatastrofer innebär. Andra finansiella instrument som exempelvis ”gröna” aktieindex kan hjälpa till att styra investeringar till sektorer som utgör ett stöd för hållbar tillväxt. Även i det sammanhanget kommer förutsägbara och tillräckligt höga priser på koldioxid att vara viktiga för att styra investeringarna.

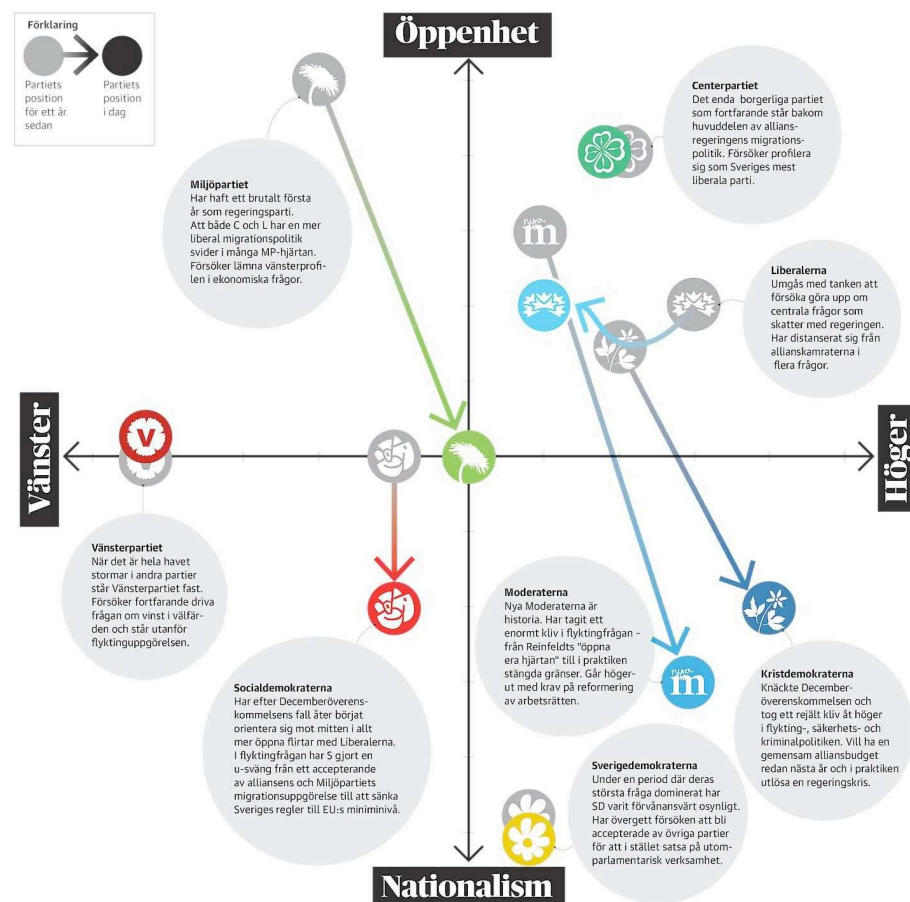
Det är mycket som står på spel i Ljusets stad den här veckan. Paris upplevde nyligen människan när hon var som värst. Klimatmötet ger en möjlighet att visa henne när hon är som bäst.

Christine Lagarde chef för Internationella valutafonden (IMF).

Översättning: Claes Göran Green “

DN ONSDAG 2 DECEMBER 2015:

Den nya politiska kartan – så har partierna rört sig

○ I morgon är det ett år sedan regeringens budget föll och Stefan Löfven utlyste nyval.

○ Nu är den politiska kartan på väg att ritas om.

Flyktingkatastrofen har skapat konflikter bortom höger och vänster. Spänningarna växer i både Alliansen och den rödgröna regeringen. – Det är möjligt att båda blocken är i upplösning, säger historikern Torbjörn Nilsson.

○ DN har kartlagt partiernas förflyttningar i åtta nyckelscener.

Fredagen den 9 oktober kl 16.32

Aros kongresscenter i Västerås

I 287 dagar jäste det. Sedan kunde Kristdemokraterna inte stå emot trycket. Decemberöverenskommelsen föll och korken flög ur champagneflaskan på rikstinget.

”Det här är svensk politisk historia”, jublade ungdomsförbundets ordförande Sara Skyttedal.

Segerfesten var definitivt en viktig vändpunkt för Kristdemokraterna – och inte bara för att den krockade med partiets nolltolerans mot alkohol på arbetsplatser.

– Champagnekorken har blivit en symbol för att det händer saker i Kristdemokraterna som förut hade varit otänkbara, säger Elisabeth Sandlund, opinionsredaktör på den kristna tidningen Dagen.

Med Ebba Busch Thor tog en ny och betydligt mer konservativ generation makten över partiet. Sedan dess har partiet tagit tydliga kliv till höger i migrationspolitiken, säkerhetspolitiken och kriminalpolitiken.

Elisabeth Sandlund tycker att partiledningen spelar ett högt spel:

– Det fanns en tid när Kristdemokraterna kunde locka missnöjda moderater. Men det är historia nu. Moderaterna är inte nya moderater längre. Risken finns att Kristdemokraterna bara tappar kärnväljare på kraven om tuffa tag.

Söndagen den 11 oktober kl 20.30

SVT-huset i Stockholm

En halvtimme in i partiledardebatten i SVT:s ”Agenda” försökte vänsterledaren Jonas Sjöstedt köra en favorit i repris. Han ville diskutera vinster i välfärden, nu kompletterat med kritik mot privata asylboenden.

”Om en flykting får något, då är det ett problem för dig, Åkesson. Men om någon blir miljonär på flyktingar, då är det okej”, sa Sjöstedt.

Det blev inga höga betyg för vänsterledaren efter ”Agenda”.

– Det verkar bli alltmer sällsynt med partier som håller fast vid höger--vänster-skalan och vid sin position på den. Där skulle man kunna säga att Vänsterpartiet är pålitligt, ett av få partier man vet var man har i dag. Men vänsterpartisterna löper därmed också risk att hamna i skuggan, bland annat eftersom migrationsfrågan dominerat och blivit en fråga bortom höger och vänster, säger Katarina Barrling, statsvetare vid Uppsala universitet.

Lördagen den 17 oktober kl 15.30

CCC kongresscenter i Karlstad

Tålmodet var alltid en av Fredrik Reinfeldts största tillgångar som toppolitiker, och han fick det omsorgsfullt testat när han träffade sina gamla partikamrater på stämman i Karlstad.

Först fick han sitta på första bänk och lyssna på hur efterträdaren Anna Kinberg Batra klagade över arbetarpartiet som gått till val utan

jobbpolitik. Sedan placerades han under skylten Historiehörnan när han skulle signera sin självbiografi.

Moderatstämman beskrevs som ett farväl till Nya moderaterna. Det var delvis sant: Partiet går högerut med kraven på till exempel reformer av arbetsrätten.

Men skärpningarna av migrationspolitiken, som fortsatt efter stämman, är en mer djupgående förändring.

– Det var föregångarna i Bildt-generationen i början på 90-talet som började driva öppenheten. Det var en del av Europafrågan. Den politiken snarare förstärktes under Reinfeldt. Så nu är partiet på väg tillbaka till den position man hade på 70-, 80-talet, säger Torbjörn Nilsson, professor i historia vid Södertörns högskola.

Han tror att flyktingkrisen kom lämpligt för den nya partiledningen:

– Det var många i Moderaterna som ansåg att partiet behövde en mer restriktiv politik. Men tidigare var det så laddat, eftersom varje steg kunde beskrivas som en anpassning till Sverigedemokraterna. Nu råder krisstämning och då är det lättare att byta position.

Hösten 2015 kan också innebära slutet för Reinfeldts strategi för att krossa Socialdemokraternas maktmonopol: Den hårda block-politiken.

– Om Moderaterna fortsätter att inta mer invandringskritiska positioner än regeringen blir det väldigt besvärligt för Centerpartiet i Alliansen. Men spänningen mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna är också stor, så det är möjligt att båda blocken är i upplösning, säger Torbjörn Nilsson.

Fredagen den 23 oktober kl 16.30

Regeringskansliet Rosenbad

”Det här kommer inte att räcka”, sade Stefan Löfven till DN i besöksrummet på statsrådsberedningen.

Bara några timmar tidigare hade regeringen slutit en överenskommelse om migrationen med allianspartierna. Nu var uppgörelsen inte nog.

”Vi är överlägset största mottagare av asylsökande per capita och så kan det inte fortgå”, hävdade Löfven.

Sällan har en politiker svängt så mycket på så kort tid. Först pratade regeringen nästan inte alls om flyktingkrisen. Sedan var budskapet att flyktingkrisen inte skulle påverka budgeten. ”När vi hjälps åt, då klarar vi mycket”, sa Löfven till DN.

En fredagseftermiddag i oktober fullbordades så en av de snabbaste omsvängningarna i svensk politik. Plötsligt talade statsministern om volymer.

Jonas Hinnfors, professor i statsvetenskap, menar att regeringens agerande i flyktingfrågan inte är unikt.

På område efter område reagerar S i stället för att agera.

– Man har inte riktigt självförtroende att sätta ned foten i de egna frågorna, sysselsättning och välfärd, där S historiskt har ett stort förtroende. Det finns en ambivalens och vilsenhet, säger han.

Paradoxalt nog har mycket, trots problemen, gått Stefan Löfvens väg i höst.

– Det är mycket rörligare i Alliansen och det hjälper Löfven. Det öppnar upp nya möjligheter, säger Jonas Hinnfors.

Måndagen den 9 november kl 21.15

SVT:s Aktuelltstudio

Sverigedemokraternas partiledare var envis. Men programledaren Jon Nilsson var ännu mer envis.

Hur skulle man förstå de flygblad som Sverigedemokraterna delat ut till flyktingar på den grekiska ön Lesbos? Hur skulle man tolka det påståendet att täckande klädsel som burka kommer att förbjudas på offentliga platser? Vad var grunden?

”Jag hävdar att det är fakta”, sa Åkesson.

– Det är första gången som jag har sett Åkesson vackla på riktigt i en intervju. Jag tror att man sköt sig i foten med flygbladet. Det innehöll direkta osanningar, säger Karl Loxbo, statsvetare vid Linnéuniversitetet.

Sverigedemokraternas hårdföra kampanjer i höst har förbryllat många politiska bedömare. Flyktingkrisen gav ju partiföreträdarna en möjlighet att luta sig tillbaka, och hävda att de andra partiernas omsvängning gett dem rätt.

– I viss mening är det sant att Sverige-demokraternas verklighetsbild bekräftas. Men jag tror att det innebär att de hamnar mindre i fokus. Om andra partier driver en mer restriktiv linje, minskar motiven för att stödja SD. Deras politik i övrigt är ju mycket otydlig, säger Karl Loxbo.

Det är en ödets ironi att Sverigedemokraterna faktiskt fått igenom huvudkravet från turerna runt budgeten förra året. Då hotade SD att fälla varje regering som lade förslag för att öka invandringen. Nu finns ingen sådan regering.

– Men invandringen är på en väldigt hög nivå. På så sätt är det svårt att hävda att Sverigedemokraterna fått det som de vill ha det, säger Karl Loxbo.

Torsdagen den 12 november kl 10.52

Twitter

118 tecken kan säga så mycket. ”Förundrad över att samtliga riksdagspartier utom C säger ja till gränskontroll och därmed nej till EU:s fria rörlighet”, twittrade Annie Lööf efter beskedet från regeringen om de nya kontrollerna.

Under flyktingkrisen har hennes parti gått sin egen väg – eller snarare stått stilla.

– När striden om idéprogrammet lade sig för några år sedan hittade Centerpartiet en position som man sedan hållit fast vid. Det blir tydligt i migrationspolitiken där partiet inte har låtit sig påverkas medan nästan alla andra omformulerat sin politik, säger Malena Rosén Sundström, statsvetare vid Lunds universitet.

Hon tycker att det är smått komiskt att Folkpartiet byter namn till Liberalerna just när Centerpartiet befäst positionen som Sveriges mest liberala parti.

Söndagen den 22 november kl 11.22

Östra riksdagshuset

En efter en gick de upp i talarstolen. Berättade små historier om det hårda livet som folkpartist.

”På jobbet sa en kollega till mig ’god morgon din lille liberal’. Och vet ni, det kändes rätt bra”, sa ombudet Benny Lindholm till de övrigas jubel.

Stämningen var väldigt uppsluppen söndagen då Folkpartiet blev Liberalerna. Ja, liberalpartisterna har varit ganska ystra hela hösten.

När Decemberöverenskommelsen föll slog Moderaterna och Kristdemokraterna på stridstrummorna. Jan Björklund gjorde tvärtom.

– I partiets själ finns en önskan om att kunna göra upp åt båda håll, men under åtta år har det tonats ned. Nu har öppenheten vänsterut, som alltid funnits där, kommit tillbaka, säger Svend Dahl, statsvetare och chef för Liberala nyhetsbyrån.

På landsmötet fortsatte resan. Den stora nyheten var inte namnbytet utan att Liberalerna kan tänka sig att göra upp om skatterna med regeringen utan övriga i Alliansen.

Svend Dahl menar att det nya parlamentariska läget gör Liberalernas gamla mitten-position mer realistisk än tidigare.

– För första gången är det ett seriöst alternativ. Tidigare har en borgerlig eller en S-regering varit de seriösa alternativen. Annat har mest varit drömmar, som inte minst folkpartiledare haft. Nu har vi plötsligt en situation där någon form av blocköverskridande regering kan vara ett alternativ.

Tisdagen den 24 november kl 15.27

Regeringskansliet Rosenbad

En av favoritteserna bland de som har som heltidsjobb att ägna sig åt politik är att Miljöpartiet kommer att lämna regeringen. Så kanske det blir också. Men partiet har orkat mer än vad många trodde.

När Åsa Romsons röst stockade sig 27 minuter in i presskonferensen med Stefan Löfven stod det klart exakt hur mycket Miljöpartiet kunde tänka sig att göra för att stanna kvar i regeringen.

Tidsbegränsade uppehållstillstånd för barn, restriktioner för anhöriginvandring och id-kontroller. Rubbet.

”Helt fruktansvärda förslag”, sade Åsa Romson, och stora delar av partiet höll med.

Flyktingfrågan är inte den första prövningen för Miljöpartiet det första året i regering. Förbifarten, försvaret och Saudiavtalet är andra frågor där ideologi och ideal har ställts mot regerandets krasshet.

– Det har varit en brysk start, man har tvingats hantera verkligheten på ett mer konkret sätt än tidigare, säger Paulo Silva, tidigare stabschef i Miljöpartiet, numera seniorkonsult på New Republic.

I ett decennium har MP:s långsiktiga mål varit att ta plats i regeringen och ta ansvar. Den linjen har hittills hållit – trots svåra påfrestningar.

– Jag minns tiden då miljöpartister hade utopiska tankar om vad som var rätt, utan att tala om hur det skulle gå till. Miljöpartiet är ett helt annat parti i dag med många kommunalråd runtom i landet. Dessa företrädare är pragmatiska förhandlare, vana att axla ansvar och fatta svåra beslut, säger Paulo Silva.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se
Karin Eriksson “

DN ONSDAG 2 DECEMBER 2015:

“Dubbel press på regeringen om klimatet

Regeringen pressas från både höger och vänster om klimatet. Centern vill ha nya marknadsregler för biodrivmedel. Vänsterpartiet kräver att staten ska subventionera biljettpriset i kollektivtrafiken. Men den djupaste skiljelinjen finns i synen på kärnkraften.

Samtidigt som FN-mötet i Paris fortsätter är klimatfrågan på tapeten i riksdagen i dag, onsdag. Det blir debatt om ett förslag från regeringen som rör förnybara bränslen. Dessutom håller trafikutskottet en öppen hearing om utsläppen från transporter.

Transporterna är Sveriges mest akuta klimatutmaning. De står för cirka en tredjedel av landets utsläpp och har återigen börjat öka. Regeringsförslaget som ska klubbas handlar om hur Sverige ska kunna stimulera produktion av biobränslen, som diesel gjord av rester från skogsbruket, utan att hamna i konflikt med EU:s regler för statsstöd.

Kristina Yngwe är Centerns talesperson i klimatfrågor. Hon vill hellre se morötter än piskor och anser att regeringens höjning av bensinskatten slår för hårt mot landsbygden.

– Regeringen kommer med för enkla lösningar som inte ser till hela landet. Vi måste skapa alternativ så att människor kan göra rätt val.

En möjlighet som Centern förespråkar är kvotplikt, det vill säga krav på drivmedelsleverantörerna att sälja en viss andel förnybart, krav som successivt höjs.

– Vi vill att regeringen driver frågan om kvotplikt hårdare. Ännu har vi inte sett att de satt ned foten.

Frågan är dock komplicerad. Även den borgerliga alliansregeringen brottades med konflikten mellan EU-reglerna och Sveriges klimatpolitiska ambitioner utan att lyckas nå en långsiktig lösning. Därför får Sverige fortsatt nöja sig med tillfälliga dispenser, vilket inte ger den tydlighet som näringslivet behöver för att våga investera i nya produktionsanläggningar. Rege-ringens förslag som debatteras i dag är också bara en kortsiktig lösning.

Klimatminister Åsa Romson (MP) anser att Kristina Yngwe kastar sten i glashus:

– Den förra regeringen misslyckades, det var ett haveri när det gäller kvotplikten. De jobbade länge med ett förslag som fick tummen ned av EU. Vi måste göra ett bättre jobb för att säkra våra styrmedel och få EU att ändra sin hållning, säger hon.

Vänsterpartiet trycker på för en mer offensiv finanspolitik där statsbudgeten används till att stimulera en grön omställning. Jens Holm är partiets talesperson i klimatfrågor.

– Vi behöver mycket större statliga subventioner av biljettpriserna i kollektivtrafiken så att det blir billigare att resa så, säger Jens Holm.

Han vill att regeringen skyndar på arbetet med nya skatter på flyg och vägslitage för att få in pengar som kan gå till investeringar i exempelvis järnväg.

Om transporter är Sveriges mest akuta klimatfråga är kärnkraften den tyngsta på längre sikt. Den har varit ett politiskt stridsämne sedan 1970-talet och skapat spänningar både inom partier och tvärs över blockgränsen. Uppdraget att desarmera frågan har statsminister Stefan Löfven gett till energiminister Ibrahim Baylan (S) som leder en parlamentarisk energikommission. En central fråga är hur kärnkraften, som står för 40 procent av Sveriges elproduktion, kan ersättas.

Kärnkraftens tydligaste anhängare finns i Liberalerna, där Lars Tysklind är talesperson. Han anser att regeringen håller på att prisa ut kärnkraften från marknaden -genom att höja effektskatten.

– Det är ett sätt att slippa ta ett politiskt beslut om nedläggning. I stället höjer man skatten tills -någon annan tar det beslutet.

Han varnar för att Sverige kan tvingas importera klimatskadlig el från kolkraftverk i andra länder om kärnkraften läggs ned innan alternativen är tillräckligt utvecklade.

Energiminister Ibrahim Baylan anser att Lars Tysklind överskattar betydelsen av den höjda effektskatten.

– Det som framför allt har förändrats radikalt är elpriset. Lägg därtill nya säkerhetskrav efter Fukushima-olyckan som kostar ungefär 1 miljard per reaktor. Då kan man förstå att det blir ganska tufft för kärnkraften, säger Ibrahim Baylan.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“Så vill de åtta riksdagspartierna rädda klimatet.

1. Kan och bör Sverige ersätta kärnkraften med andra energikällor och i så fall hur?

2. Vad behöver göras för att klimatutsläpp från trafiken ska närma sig noll till 2030?

3. Hur vill ni minska utsläppen kopplade till svensk konsumtion av livsmedel?

Moderaterna

1. Kärnkraften behövs under överskådlig tid framåt. En förtida avveckling av kärnkraft ger inga klimatvinster utan riskerar endast att äventyra vår elförsörjning och därmed slå mot företag och jobb.

2. Ge biodrivmedlen goda villkor, bygga ut laddinfrastrukturen, rusta upp järnvägen, stimulera klimatsmarta val genom supermiljöpilspremierna och ett bonus-malus-system.

3. Det svenska jord-bruket ligger i klimatomässigt framkant men behöver bli mer konkurrenskraftigt. Satsa på informationsspridning för att minska matsvinnet.

Centern

1. Sveriges energisystem ska vara helt förnybart 2040. På lång sikt ingår inte kärnkraft i en hållbar energimix. Kärnkraft kan ersättas med förnybara energikällor och effektiviseringar.

2. Underlätta produktion och användning av förnybara drivmedel i stället för fossila genom långsiktiga och klimateffektiva spelregler. Satsa på elbilar genom fler laddstolpar i hela landet.

3. Investeringsstöd till bönderna är ett viktigt verktyg. Skärp miljökraven i EU. Märk mat med ursprung och innehåll. Grön skatteväxling kan ge klimat-smarta förpackningar och transporter.

Liberalerna

1. Minska beroendet av fossila energikällor i stället för att straffa koldioxidsnål produktion som kärnkraft. Kombinationen förnybar energi och möjlig-heten att förnya svensk kärnkraft är central.

2. Fordonsskatt utifrån koldioxidutsläpp. Lägre reseavdrag där det finns fungerande kollektivtrafik. Utbyggd laddinfrastruktur. Fri parkering, bussfiler och slopad trängselskatt för eldrivna bilar.

3. Bra konkurrensvillkor för inhemsk produktion med låga utsläpp. Åtgärder för minskat matsvinn. Konsumentinformation. Effektiva ekonomiska styrmedel som främjar biobränslen.

Kristdemokraterna

1. Att ersätta de fossila bränslena med andra energikällor har högsta prioritet. Vill därför tills vidare behålla kärnkraften.
2. Tydliga styrmedel ska uppmuntra klimat-neutral drift för fordons-
trafiken, både biobränslen och eldrift.
3. Ett enhetligt system för ursprungsmärkning samt klimاتمärkning av livsmedel, som tar hänsyn till transporter. Skolans hemkunskaps-
undervisning bör ge kunskap om matens klimatpåverkan.

Socialdemokraterna

1. Kärnkraften ska fasas ut, med hänsyn till syssel-sättning och väl-
färd och i den takt den kan ersättas med el från förnybara källor samt
energieffektivisering. Frågan diskuteras i energikommissionen.
2. Ekonomiska styr-medel, lagstiftning och investeringar. Mer kollek-
tivtrafik och godstransport på järnväg och fartyg. Statligt stöd till loka-
la klimatinvesteringar liksom miljöbilsbonus.
3. Inom regeringen pågår arbete med en strategi för hållbar konsum-
tion och en långsiktig livsmedelsstrategi för att stödja ökad svensk och
miljöinriktad mat-konsumtion.

Miljöpartiet

1. Målet är 100 procent förnybart. Kärnkraft ska ersättas med förnybar
energi och effektivisering. Marknaden gör att dyr kärnkraft spelar
mindre roll samtidigt som förnybar energi exploderat.
2. Att resa klimatsmart förutsätter effektiva styrmedel och investe-
ringar i cykelvägar och kollektivtrafik. Krävs även investeringar i
förnybara drivmedel och infrastruktur för elfordon.
3. Ökade medel till miljö-ersättning, råd-givning och forskning för
klimatanpassning. Ökad offentlig upphandling av ekologisk, när-
producerat och vegetariskt. Utred livsmedelsskatt.

Vänsterpartiet

1. Avveckla kärn-kraften och ersätt med 100 procent förnybar energi.
Energieffektivisering är viktigt samt både riktade stöd till förnybar
energi och mer generella såsom elcertifikatsystemet.
2. Kraftigt ökade investeringar i kollektivtrafik, järnväg, sjöfart och
cykelinfrastruktur. Stimulera klimatsmarta alternativ med ett bonus-
malus-system. Vägslitageavgift för lastbilar och flygskatt.
3. Vill ha en handlingsplan för minskad köttkonsumtion och offentliga
och privata satsningar på hållbar mat, där det vegetariska ska ha en
särställning.

Sverigedemokraterna

1. Kärnkraft behövs en tid framöver för att vi inte ska skapa obalanser inom energiförsörjningen och göra oss beroende av fossila bränslen och därigenom öka utsläppen av växthusgaser.
2. Det är ett orealistiskt mål med en fossil-oberoende fordons-flotta till 2030. Att minska utsläppen till noll utan att allvarligt skada jobb, tillväxt och svensk ekonomi är ännu mer orealistiskt.
3. Svenskt jordbruk är bland det mest effektiva i världen och står för en liten del av utsläppen. Lösningen är inte att straffbeskatta jobb och landsbygd utan att satsa mer på teknisk utveckling. “

DN ONSDAG 2 DECEMBER 2015:

“ Jämnt lopp om det vore val i dag ”

Ett riksdagsval i november skulle ge regeringspartierna Socialdemokraterna och Miljöpartiet 33,5 procent av rösterna, enligt SCB:s - senaste partisympatiundersökning. Det är en statistiskt säkerställd nedgång jämfört med riksdagsvalet 2014. I november skulle S få 27,6 procent av rösterna medan MP skulle få 5,9 procent. Vänsterpartiet skulle få 5,5 procent.

För allianspartierna är skillnaderna jämfört med riksdagsvalet små. De fyra partierna får sammanlagt 39 procent av rösterna. Centerpartiet skulle vid val i november få 6,5, Liberalerna (tidigare Folkpartiet) 5,5, Moderaterna 23,5 och Kristdemokraterna 3,5 procent, alltså under riksdagsspärren.

Sverigedemokraterna skulle få 19,9 procent av rösterna – en kraftig uppgång jämfört med både riksdagsvalet och SCB:s undersökning i maj. Resultatet är i linje med vad de stora opinionsinstituten uppmätt i sina senaste undersökningar.

SD har i första hand vunnit väljare från Moderaterna och Socialdemokraterna. Störst är flödet från M, som tappat 2,8 procentenheter till SD sedan valet. Mätningen genomfördes 2–25 november.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

För övrigt :

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

[Sven Wimmell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. \(http://wimnell.com/omr40zf.pdf\)](http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas på hemsidan wimnell.com i kronologisk ordning med den senaste allra överst.